

Hallituksen esitys eduskunnalle markkinaoikeutta ja oikeudenkäyntiä markkinaoikeudessa koskevaksi lain-säädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki markkinaoikeudesta ja laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Nykyinen markkinaoikeuslaki ja eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki vastaavasti kumottaisiin. Lisäksi esitykseen sisältyvät ehdotukset laiksi patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta sekä 37 lain muuttamisesta.

Esityksen päätavoitteena on teollisoikeuksien myöntämisen sekä teollis- ja tekijänoikeuksien toteuttamisen tehostaminen kehittämällä mainittuihin asioihin liittyvää tuomioistuinjärjestelmää. Tarkoituksena on vähentää teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyn hajaantuneisuutta nykyisestä. Lisäksi keskeisiä tavoitteita ovat tuomioistuinkäsittelyn asiantuntemus, korkea laatu ja nopeus.

Mainitut tavoitteet toteutettaisiin keskittämällä teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita koskeva ratkaisutoiminta mahdollisimman suuressa määrin samaan oikeuspaikkaan, markkinaoikeuteen. Ratkaisutoiminnan asiantuntemusta pyrittäisiin parantamaan myös ratkaisukokoonpanoja ja kelpoisuusehtoja koskevalla sääntelyllä.

Esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muutoksenhaku teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä sekä lisäksi kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely, kuten myös mainittuihin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden käsittely. Lisäksi markkinaoikeuteen ohjattaisiin valitukset Viestintäviraston verkkotunuslain nojalla tekemistä päätöksistä.

Muiden kuin markkinaoikeuteen keskitettäväksi ehdotettavien, tällä hetkellä Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan käsiteltäväksi kuuluvien valitusten osalta muutoksenhaku ohjattaisiin tapahtumaan valituslautakunnan sijasta Helsingin hallinto-oikeu-

teen. Tämä mahdollistaisi Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan lakkauttamisen.

Markkinaoikeus olisi pääsääntöisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä. Patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa riita-asioissa markkinaoikeus olisi kuitenkin lähtökohtaisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri. Asioissa, joissa valitetaan Patentti- ja rekisterihallituksen patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta päätöksestä, markkinaoikeus olisi päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppinut jäsen, markkinaoikeusinsinööri sekä lisäksi toinen markkinaoikeusinsinööri tai sivutoiminen asiantuntijajäsen. Patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa asioissa kokoonpanosääntelyllä turvattaisiin siten myös tekninen asiantuntemus ratkaisutoiminnassa.

Sekä markkinaoikeuden vakinaisilta jäseniltä että sivutoimijoilta asiantuntijajäseniltä edellytettäisiin erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttämistä.

Valitukset rekisteriviranomaisten teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevista päätöksistä käsiteltäisiin markkinaoikeudessa hallintolainkäyttölain järjestyksessä. Teollis- ja tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren mukaisesti.

Rekisteriviranomaisten päätösten osalta markkinaoikeuden ratkaisuihin olisi mahdollista hakea muutosta edelleen valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa tapahtuisi valittamalla kor-

keimpaan oikeuteen nykyistä valituslupajärjestelmää noudattaen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti

1.9.2013 lukien, lukuun ottamatta 16. lakiehdotusta, jonka on tarkoitus tulla voimaan myöhemmin lailla säädettävänä ajankohtana, arviolta noin puoli vuotta sen jälkeen kun mainitut muut lait ovat tulleet voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	3
YLEISPERUSTELUT.....	8
1 JOHDANTO.....	8
2 NYKYTILA.....	9
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	9
2.1.1 Immateriaalioikeuksien myöntäminen.....	9
2.1.1.1 Yleistä.....	9
2.1.1.2 Yksinoikeuden saaminen ja hallinnollinen mitättömyys.....	10
2.1.2 Immateriaalioikeuksien toteuttaminen.....	14
2.1.2.1 Yleistä.....	14
2.1.2.2 Yleiset tuomioistuimet.....	14
2.1.2.3 Markkinaoikeus.....	16
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	19
2.3 Nykytilan arviointi.....	19
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	21
3.1 Tavoitteet.....	21
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot ja keskeiset ehdotukset.....	22
3.2.1 Immateriaalioikeudellisten asioiden keskittäminen markkinaoikeuteen.....	22
3.2.2 Keskittämisen laajuus.....	22
3.2.3 PRH:n valituslautakunnan lakkauttaminen.....	24
3.2.4 Markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanot ja jäsenten kelpoisuusvaatimukset.....	25
3.2.5 Keskittämisen piiriin kuuluvien immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn järjestäminen markkinaoikeudessa.....	26
3.2.6 Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin keskittämisen piiriin kuuluvissa asioissa.....	27
3.2.7 Lainsäädännölliset ratkaisut.....	28
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	29
4.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset.....	29
4.2 Yritysvaikutukset.....	30
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	30
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	31
5 ASIAN VALMISTELU.....	32
5.1 Aikaisempi valmistelu.....	32
Vuoden 2003 IPR-tuomioistuintyöryhmä ja siitä saatu lausuntopalaute.....	32
Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelma.....	32
Vuoden 2007 IPR-tuomioistuintyöryhmä ja siitä saatu lausuntopalaute.....	33
Periaatepäätös aineettomia oikeuksia koskevasta strategiasta sekä pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma.....	33
Vuoden 2009 IPR-tuomioistuintyöryhmä.....	34
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	35
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	36
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	37
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	37

1.1	Laki markkinaoikeudesta	37
	1 luku Yleiset säännökset.....	37
	2 luku Henkilöstö	37
	3 luku Asioiden käsittely.....	41
	4 luku Erinäiset säännökset.....	49
	5 luku Voimaantulo	50
1.2	Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa	51
	1 luku Yleiset säännökset.....	51
	2 luku Kilpailu-asioiden käsittely	55
	3 luku Hankinta-asioiden käsittely.....	56
	4 luku Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely	56
	5 luku Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely.....	66
	6 luku Erinäiset säännökset.....	69
	7 luku Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun.....	73
	8 luku Voimaantulo	75
1.3	Patenttilaki	76
1.4	Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin.....	82
1.5	Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin.....	82
1.6	Laki maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä.....	83
1.7	Laki hyödyllisyysmallioikeudesta.....	84
1.8	Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin.....	87
1.9	Tavaramerkkilaki	91
1.10	Yhteismerkkilaki	96
1.11	Mallioikeuslaki.....	99
1.12	Toiminimilaki.....	103
1.13	Kaupparekisterilaki	107
1.14	Laki patenti- ja rekisterihallituksesta	107
1.15	Laki patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä.....	109
1.16	Laki patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta.....	110
1.17	Laki kasvinjalostajanoikeudesta.....	111
1.18	Verkkotunnuslaki	114
1.19	Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa	115
1.20	Tekijänoikeuslaki	119
1.21	Oikeudenkäymiskaari.....	121
	7 luku Turvaamistoimista.....	121
1.22	Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa	123
1.23	Laki tuomareiden nimittämisestä	124
1.24	Valtion virkamieslaki	124
1.25	Kilpailulaki.....	125
1.26	Sähkömarkkinalaki.....	125
1.27	Maakaasumarkkinalaki	126
	9 luku Erinäiset säännökset.....	126
1.28	Laki lentoasemaverkosta ja -maksuista.....	126
1.29	Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista	127
1.30	Viestintämarkkinalaki	127
1.31	Laki televisio- ja radiotoiminnasta.....	129
1.32	Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä	130
1.33	Laki julkisista hankinnoista.....	131
1.34	Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista	131

1.35	Kuluttajansuojalaki	132
	2 luku Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa	132
	3 luku Sopimusehtojen sääntely	132
1.36	Arvopaperimarkkinalaki	133
	10 luku Erinäisiä säännöksiä	133
1.37	Arpajaislaki	134
1.38	Laki rajat ylittävästä kieltomenettelystä	134
1.39	Alkoholilaki	135
1.40	Laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä	135
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MAÄRÄYKSET	136
3	VOIMAANTULO	136
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	136
	LAKIEHDOTUKSET	141
	1. Laki markkinaoikeudesta	141
	2. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa	148
	3. Laki patenttilain muuttamisesta	164
	4. Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 12 §:n muuttamisesta	168
	5. Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 3 ja 13 §:n muuttamisesta	169
	6. Laki maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	170
	7. Laki hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta	170
	8. Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain muuttamisesta	172
	9. Laki tavaramerkkilain muuttamisesta	174
	10. Laki yhteismerkkilain muuttamisesta	176
	11. Laki mallioikeuslain muuttamisesta	177
	12. Laki toiminimilain muuttamisesta	179
	13. Laki kaupparekisterilain 29 §:n muuttamisesta	181
	14. Laki patenti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta	182
	15. Laki patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta	183
	16. Laki patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta	184
	17. Laki kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta	184
	18. Laki verkkotunnuslain 18 §:n muuttamisesta	186
	19. Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta	187
	20. Laki tekijänoikeuslain muuttamisesta	188
	21. Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 ja 12 §:n muuttamisesta	190
	22. Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita- asioissa annetun lain muuttamisesta	191
	23. Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta	192
	24. Laki valtion virkamieslain 46 a §:n muuttamisesta	193
	25. Laki kilpailulain 43 §:n muuttamisesta	193
	26. Laki sähkömarkkinalain 51 §:n muuttamisesta	194

27. Laki maakaasumarkkinalain 9 luvun 4 §:n muuttamisesta.....	194
28. Laki lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta ...	195
29. Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta	196
30. Laki viestintämarkkinalain muuttamisesta	197
31. Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 ja 36 a §:n muuttamisesta	198
32. Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain 21 §:n muuttamisesta	199
33. Laki julkisista hankinnoista annetun lain 91 ja 105 §:n muuttamisesta	200
34. Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 93 ja 106 §:n muuttamisesta	200
35. Laki kuluttajansuojalain 2 luvun 20 §:n ja 3 luvun 4 §:n muuttamisesta	201
36. Laki arvopaperimarkkinalain 10 luvun muuttamisesta	202
37. Laki arpajaislain 62 c ja 66 a §:n muuttamisesta.....	203
38. Laki rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta ...	204
39. Laki alkoholilain 53 §:n muuttamisesta	204
40. Laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	205
LIITE	206
RINNAKKAISTEKSTIT	206
3. Laki patenttilain muuttamisesta.....	206
4. Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	216
5. Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 3 ja 13 §:n muuttamisesta.....	218
6. Laki maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	219
7. Laki hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta	220
8. Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain muuttamisesta	225
9. Laki tavaramerkkilain muuttamisesta.....	230
10. Laki yhteismerkkilain muuttamisesta.....	236
11. Laki mallioikeuslain muuttamisesta	239
12. Laki toiminimilain muuttamisesta.....	244
13. Laki kaupparekisterilain 29 §:n muuttamisesta	249
14. Laki patenti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta.....	250
17. Laki kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta	252
18. Laki verkkotunnuslain 18 §:n muuttamisesta.....	256
19. Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta.....	257
20. Laki tekijänoikeuslain muuttamisesta	260
21. Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 ja 12 §:n muuttamisesta.....	263
22. Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita- asioissa annetun lain muuttamisesta.....	266
23. Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta.....	268

24. Laki valtion virkamieslain 46 a §:n muuttamisesta	270
25. Laki kilpailulain 43 §:n muuttamisesta	271
26. Laki sähkömarkkinalain 51 §:n muuttamisesta	272
27. Laki maakaasumarkkinalain 9 luvun 4 §:n muuttamisesta.....	273
28. Laki lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta ...	274
29. Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	275
30. Laki viestintämarkkinalain muuttamisesta	276
31. Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 ja 36 a §:n muuttamisesta	278
32. Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain 21 §:n muuttamisesta	279
33. Laki julkisista hankinnoista annetun lain 91 ja 105 §:n muuttamisesta	281
34. Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 93 ja 106 §:n muuttamisesta	282
35. Laki kuluttajansuojalain 2 luvun 20 §:n ja 3 luvun 4 §:n muuttamisesta	283
36. Laki arvopaperimarkkinalain 10 luvun muuttamisesta	284
37. Laki arpajaislain 62 c ja 66 a §:n muuttamisesta.....	286
38. Laki rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	287
39. Laki alkoholilain 53 §:n muuttamisesta	288
40. Laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	289

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Aineettomat oikeudet eli immateriaalioikeudet jaetaan perinteisesti tekijänoikeuteen ja teollisoikeuksiin. Varsinaisen kirjallisten ja taiteellisten teosten suojan lisäksi tekijänoikeuteen oikeudenalana kuuluvat tekijänoikeuden lähioikeudet. Teollisoikeuksiin luetaan puolestaan tavanomaisesti patenttioikeus, hyödyllisyysmallioikeus, integroidun piirin piirimallin suoja, tavaramerkkioikeus, mallioikeus, kasvinjalostajanoikeus, toimimioikeus sekä maantieteellistä alkuperää osoittavien merkintöjen ja nimitysten suoja. Lisäksi teollisoikeuksiin laajassa mielessä katsotaan kuuluvan myös suoja sopimatonta menettelyä vastaan, johon luetaan vilpillisen kilpailun ehkäiseminen ja salassa pidettävän tiedon suoja. Immateriaalioikeuksista käytetään usein englanninkielistä lyhennettä IPR (intellectual property rights).

Immateriaalioikeuksien jakautuminen eri suojamuotoihin ei merkitse sitä, että konkreettisessa tilanteessa kysymykseen voisi tulla vain yksi ainoa suojamuoto. Eri suojamuodot voivat ja usein myös esiintyvät päällekkäisinä siten, että yhtä ja samaa kohdetta suojataan useammalla suojamuodolla. Esimerkiksi tekijänoikeudellisesti suojattu tietokoneohjelmisto voi saada myös patenttisuojaa. Myös käytännön yritystoiminnassa pyritään hyödyntämään koko immateriaalioikeuden tarjoamaa suojakenttää kytkemällä yritystoiminnan eri osiin useampia suojamuotoja, kuten patentoidun tuotteen nimen suojaaminen tavaramerkillä.

Tekijänoikeus ja tekijänoikeuden lähioikeudet ovat voimassa suoraan lain nojalla. Sen sijaan teollisoikeuksien osalta lähtökohdana pääsääntöisesti on, että yksinoikeuden saaminen perustuu hakemuksesta tapahtuvaan toimivaltaisen viranomaisen suorittamaan yksinoikeuden myöntämiseen rekisteröimällä se.

Teollisoikeuksien kohdalla suojajärjestelmän luonteenomaisena piirteenä voidaan pitää järjestelmän organisatorista jakautumista yhtäältä rekisteriviranomaisiin ja toisaalta yleisiin tuomioistuimiin omine muutoksen-

hakuteineen. Myös immateriaalioikeuksien toteuttamista koskevien asioiden käsittely ja niihin liittyvän muutoksenhaun järjestäminen on nykyisin keskitettyä vain osittain.

Immateriaalioikeudellisten asioiden tuomioistuinmenettelyn sääntelyssä niihin liittyvien erityispiirteiden huomioon ottaminen on rajoittunut lähinnä mahdollisten yksittäisten tuomioistuinmenettelyä koskevien erityissäännösten sisällyttämiseen eri immateriaalioikeudellisia suojamuotoja säänteleviin lakeihin.

Viime vuosien teknologisen kehityksen ja kansainvälistymisen myötä immateriaalioikeuksien käytännöllinen ja taloudellinen merkitys on kasvanut huomattavasti. Yleinen kehitys on kulkenut tavaroihin ja aineellisiin perushyödykkeisiin pohjautuvasta yhteiskunnasta palveluja ja aineettomia arvoja tuottavaan yhteiskuntaan. Lisäksi verkkoympäristö on mahdollistanut suojan kohteiden käyttötapojen huomattavan lisääntymisen. Tekijänoikeuden merkitystä on korostanut erityisesti myös se, että digitaalisessa ympäristössä tekijänoikeudellisesti suojatun aineiston käyttö-, kopiointi- ja levitysmahdollisuudet ovat tehokkaammat kuin koskaan aikaisemmin. Kansainvälisessä kaupassa immateriaalioikeudet ovatkin muodostuneet yritysten merkittäväksi kilpailutekijäksi.

Viimeksi mainittua kehitystä kuvastaa osaltaan myös se, että immateriaalioikeudet ovat viimeisten vuosikymmenien ajan olleet aktiivisen huomion kohteina kansainvälisesti. Euroopan unionissa on 1980- ja 1990-lukujen vaihteesta lähtien säädetty useita direktiivejä ja asetuksia eri immateriaalioikeuksien aloilta. EU:n piirissä on ensinnäkin pyritty harmonisoimaan jäsenvaltioiden kansallisia suojajärjestelmiä. Tämän ohella EU:ssa on kansallisten suojajärjestelmien rinnalle luotu itsenäiset, koko unionin kattavat suojajärjestelmät yhteisömallista ja yhteisön tavaramerkistä sekä vaihtoehdoksi kansallisille kasvinjalostajanoikeuksille koko unionin kattava yhteisön kasvinjalostajanoikeuksien järjestelmä. Lisäksi EU:ssa on toteutettu maantieteellistä alkuperää osoittavien merkintöjen ja nimitysten suoja kahdella Euroopan unionin

neuvoston asetuksella. EU:ssa on myös pitkään käyty neuvotteluja koko unionin laajuisen patenttisuojan toteuttamisesta. Näitä neuvotteluita ei toistaiseksi ainakaan vielä ole kuitenkaan saatu päätökseen.

Immateriaalioikeudet olivat esillä myös neuvoteltaessa Maailman kauppajärjestön (The World Trade Organization; WTO) perustamisesta. Tämän tuloksena Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen (SopS 5/1995) liitesopimukseksi otettiin sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights; WTO:n perustamissopimus, Liite 1, liite 1 C), jäljempänä TRIPS-sopimus. TRIPS-sopimuksella immateriaalioikeudet on kytketty osaksi kansainvälistä kauppapolitiikkaa. TRIPS-sopimus sisältää määräyksiä eri immateriaalioikeuksien vähimmäissuojan tasosta. Tämän lisäksi sopimus käsittää immateriaalioikeuksien oikeudenhaltijoiden suojaksi myös teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa koskevia määräyksiä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Immateriaalioikeuksien myöntäminen

2.1.1.1 Yleistä

Tekijänoikeus ja tekijänoikeuden lähioikeudet ovat voimassa suoraan lain nojalla. Näiden kohdalla suojan saaminen ei siten edellytä hakemusta ja siihen liittyviä viranomais-toimenpiteitä, esimerkiksi rekisteröintiä, eikä muitakaan muodollisuuksia.

Teollisoikeuksien osalta lähtökohtana sen sijaan pääsääntöisesti on, että yksinoikeuden saaminen perustuu hakemuksesta tapahtuvaan toimivaltaisen viranomaisen suorittamaan yksinoikeuden myöntämiseen rekisteröimällä se. Tavaramerkin ja toiminimen osalta yksinoikeus on tosin mahdollista saada rekisteröinnin ohella myös vakiinnuttamisella. Patentin, hyödyllisyysmallin, piirimallin, tavaramerkin ja mallin osalta rekisteriviranomaisena toimii Patentti- ja rekisterihallitus (PRH). Toiminimi puolestaan rekisteröidään kaupparekisteriin, jota myös pitää PRH (re-

kisteriviranomainen). Kaupparekisteriasioissa paikallisviranomaisina toimivat lisäksi maistraatit sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Kasvinjalostajanoikeuden osalta toimivaltaisena viranomaisena toimii Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira).

Maantieteellistä alkuperää osoittavien merkintöjen ja nimitysten osalta ei ole olemassa erillistä kansallista kyseisiä merkintöjä ja nimityksiä koskevaa suojajärjestelmää. Rekisteröinti on kaksivaiheinen prosessi, joka vaatii ensin kansallisen hakemusta koskevan myönteisen päätöksen, sekä tämän jälkeen hakemuksen lopullinen hyväksyminen vielä käsittelyn EU:n tasolla ja komission sitä koskevan myönteisen päätöksen. Nimisuoja koskevissa hakemusasioissa toimivaltaisena kansallisena viranomaisena Suomessa on maa- ja metsätalousministeriö.

Myös varsinaisiin teollisoikeuksiin sinänsä lukeutumattoman verkkotunnuksen myöntäminen tapahtuu sitä koskevasta hakemuksesta. Fi-maatunnuksen osalta verkkotunnuksen myöntäminen kuuluu Viestintävirastolle ja ax-maakuntatunnuksen osalta Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Teollisoikeuksien kohdalla suojajärjestelmän luonteenomaisena piirteenä voidaan pitää järjestelmän organisatorista jakautumista yhtäältä rekisteriviranomaisiin ja toisaalta yleisiin tuomioistuimiin omine muutoksenhakuteineen. Teollisoikeuksien osalta suojajärjestelmä on organisoitu siten, että kysymys yksinoikeuden myöntämisestä kuuluu rekisteriviranomaisten ratkaistavaksi hallinnollisessa menettelyssä, muutoksenhaun tapahtuessa valittamalla viime kädessä korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttöasiana. Teollisoikeuden loukkausta ja mitättömyyttä koskevien asioiden käsittely kuuluu puolestaan pääsääntöisesti yleisille tuomioistuimille, ensimmäisessä oikeusasteessa lähinnä Helsingin käräjäoikeudelle, muutoksenhaun tapahtuessa oikeudenkäymiskaaren mukaisessa järjestyksessä viime kädessä korkeimpaan oikeuteen.

Myös immateriaalioikeuksien toteuttamista koskevien asioiden käsittely ja niihin liittyvän muutoksenhaun järjestäminen on nykyisin keskitettyä vain osittain. Esimerkiksi tekijänoikeudelliset riita-asiat käsitellään yleisissä tuomioistuimissa oikeudenkäymiskaaren

yleisten oikeuspaikka- ja muutoksenhaku-säännösten mukaisesti. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) mukaiset kieltoasiat käsitellään puolestaan markkinaoikeudessa, kun taas mainittuun lakiin perustuvat vahingonkorvausasiat kuuluvat yleisten tuomioistuinten käsiteltäviksi oikeudenkäymiskaaren yleisten oikeuspaikka- ja muutoksenhakusäännösten mukaisesti.

Immateriaalioikeudellisten asioiden tuomioistuinmenettelyn sääntelyssä niihin liittyvien erityispiirteiden huomioon ottaminen on rajoittunut lähinnä mahdollisten yksittäisten tuomioistuinmenettelyä koskevien erityissäännösten sisällyttämiseen eri immateriaalioikeudellisia suojamuotoja säänteleviin lakeihin. Kun eri immateriaalioikeuksia koskevat lait on säädetty eri aikoina, eri suojamuotoihin liittyvät tuomioistuinmenettelyä koskevat säännökset eivät aina ole edes kirjoitusasultaan yhtenäisiä.

2.1.1.2 Yksinoikeuden saaminen ja hallinnollinen mitättömyys

Rekisteröintimenettely. Patentin, hyödyllisyysmallin, piirimallin, tavaramerkin, mallin, kasvinjalostajanoikeuden ja toiminimen myöntämisen osalta noudatettavasta menettelystä säädetään pääsääntöisesti asianomaisia teollisoikeuksia koskevissa laeissa sekä niitä täydentävissä asetuksissa. Poikkeuksen tästä muodostaa toiminimi, jonka rekisteröintimenettelyn osalta toiminimilakiin (128/1979) ei sisälly säännöksiä, vaan noudatettavasta rekisteröintimenettelyä säädetään kaupparekisterilaisissa (129/1979) ja sitä täydentävässä kaupparekisteriasetuksessa (208/1979).

PRH:n myönnettäviin kuuluvien teollisoikeuksien rekisteröintimenettelyt eivät ole täysin identtisiä, minkä lisäksi myös rekisteriviranomaisen suorittamassa hakemuksen tutkimisen laajuudessa on eroavaisuuksia eri teollisoikeuksien osalta. Pääpiirteissään itse menettely kaikkien mainittujen teollisoikeuksien rekisteröintiä haettaessa on kuitenkin hyvin samantyyppinen.

Rekisteröintimenettely alkaa rekisteriviranomaiselle tehtävällä kirjallisella hakemuksella yksinoikeuden saamiseksi.

Jos hakija ei ole noudattanut hakemusta koskevia säännöksiä tai jos rekisteriviranomainen havaitsee rekisteröinnille olevan muita esteitä, rekisteriviranomaisen on ensin välipäätöksellä kehotettava hakijaa korjaamaan puutteellisuus hakemuksessa tai antamaan lausumansa välipäätökseen. Jollei hakija välipäätöksessä määrätyn ajan kuluessa ryhdy toimenpiteisiin korjatakseen puutteellisuuden, josta häntä on huomautettu, tai anna lausumansa, rekisteriviranomaisen on jätettävä hakemus sillensä.

Siinä tapauksessa, että vielä hakijan antaman lausuman jälkeenkin on olemassa este rekisteröinnille ja hakijalla on ollut tilaisuus antaa lausumansa esteestä, rekisteriviranomaisen on hylättävä hakemus, jollei ole aihetta antaa hakijalle uutta välipäätöstä. Jos hakemus täyttää säädetyt rekisteröinnin edellytykset, rekisteriviranomaisen on merkittävä haettu yksinoikeus sitä koskevaan rekisteriin ja samalla kuulutettava rekisteröinnistä.

Huomattavin eroavaisuus PRH:n myönnettäviin kuuluvien teollisoikeuksien rekisteröintimenettelyissä koskee patentin, mallin ja tavaramerkin rekisteröintimenettelyyn edellä selostetun ohella liittyvää niin sanottua väitemenettelyä.

Väitemenettelyn tarkoituksena on varmistaa kaikkien mahdollisten yksinoikeuden myöntämisen esteiden tuleminen otetuksi huomioon jo yksinoikeuden myöntämisvaiheessa ennen kuin viranomaisen suorittama yksinoikeuden myöntämistä tarkoittava rekisteröinti tulee lopullisesti pysyväksi. Väitemenettelyssä väitteentekijä voi tuoda rekisteriviranomaisen tietoon sellaisen seikan, jota rekisteriviranomainen ei ole hakemusta käsitellessään omissa tutkimuksissaan joko havainnut tai voinutkaan havaita ja jolla väitteentekijän mielestä on merkitystä rekisteröinnin pysyvyyden kannalta.

Muiden PRH:n myönnettäviin kuuluvien teollisoikeuksien tavoin myös patentin, tavaramerkin ja mallin kohdalla yksinoikeuden rekisteriin merkitseminen sinänsä tapahtuu jo siinä vaiheessa, kun rekisteriviranomainen katsoo, että hakemus täyttää rekisteröinnin edellytykset ja tekee päätöksen hakemuksen hyväksymisestä. Patentin, tavaramerkin ja mallin kohdalla rekisteriviranomaisen suorittamasta hakemuksen hyväksymistä koske-

vasta kuuluttamisesta alkaa kuitenkin kulua erityinen niin sanottu väiteaika. Kyseisenä väiteaikana, joka patentin kohdalla on yhdeksän kuukautta sekä tavaramerkin ja mallin kohdalla kaksi kuukautta, on mahdollista tehdä rekisteriviranomaiselle väite patentin, tavaramerkin ja mallin rekisteröintiä vastaan.

Jos väite tehdään, rekisteriviranomaisen tulee tutkia väite. Siinä tapauksessa, että rekisteröinnille on olemassa este, rekisteriviranomaisen tulee tehdyn väitteen johdosta kumota rekisteröinti. Jos estettä rekisteröinnille ei ole, rekisteriviranomaisen tulee hylätä väite.

Vaikka patentin, tavaramerkin tai mallin rekisteröintiä vastaan tehdään väite, rekisteröinti pysyy tehdystä väitteestä huolimatta voimassa. Siinä tapauksessa, että rekisteröinti tehdyn väitteen johdosta kumotaan, myönnetty yksinoikeus menettää vaikutuksensa niin kuin se ei olisi lainkaan syntynyt.

Kasvinjalostajanoikeuden hyväksymisen osalta toimivaltaisena viranomaisena toimii Evira. Verrattuna PRH:n myönnettäviin kuuluvien teollisoikeuksien rekisteröintimenettelyihin suurin ero kasvinjalostajanoikeuden myöntämistä koskevassa hakemusmenettelyssä liittyy siihen, että Eviran tulee varata mahdollisuus väitteen tekemiseen heti sen jälkeen, kun hakemuksen kasvinjalostajanoikeuden myöntämiseksi on todettu sisältävän kaikki kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa (1279/2009), jäljempänä myös kasvinjalostajalaki, säädetyt tiedot, ja että vasta väitteen tekemiselle varatun määräajan jälkeen Evira selvittää, täyttääkö lajike kasvinjalostajalaissa säädetyt vaatimukset, sekä tekee päätöksen kasvinjalostajanoikeuden hyväksymisestä.

Patentin hallinnollinen rajoittaminen. Patentin osalta patenttilakiin (550/1967) on sisällytetty erityiset säännökset patentinhaltijalle annetusta mahdollisuudesta hakea patentin rajoittamista patenttiviranomaiselle tehtävän hakemuksen perusteella. Yksityiskohtaisempi selostus tästä patentin ns. hallinnollisesta rajoittamisesta sisältyy työryhmämietintöön ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 30—31).

Hallinnollinen mitättömäksi julistaminen. Mahdollisuus vaatia teollisoikeuden rekisteröinnin kumoamista on lähtökohtaisesti järjestetty tapahtuvaksi sitä tarkoittavan kanteen perusteella yleisissä tuomioistuimissa, ensimmäisessä oikeusasteessa Helsingin käräjäoikeudessa. Näin on tehty niin patentin, rekisteröidyn tavaramerkin ja kasvinjalostajanoikeuden mitättömäksi julistamisen kuin mallioikeuden ja toiminimen rekisteröinnin kumoamisen osalta. Myös tavaramerkin menetetyksi julistamista sekä rekisteröidyn että vakiinnutetun tavaramerkin osalta on mahdollista vaatia Helsingin käräjäoikeudessa nostettavalla kanteella.

Hyödyllisyysmallin ja piirimallin kohdalla mahdollisuus vaatia rekisteröinnin mitättömäksi julistamista on sen sijaan järjestetty edellä esitetystä poikkeavasti. Sekä hyödyllisyysmallin että piirimallin osalta rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus tulee nimittäin tehdä rekisteriviranomaiselle, jolle rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskevan vaatimuksen käsittely ensimmäisessä asteessa kuuluu.

Vaatimus rekisteröinnin mitättömäksi julistamisesta tulee tehdä rekisteriviranomaiselle kirjallisesti. Vaatimuksen rekisteröinnin mitättömäksi julistamisesta voi tehdä kuka hyvänsä. Rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskevan vaatimuksen tekemiselle ei ole säädetty määräaika eikä mahdollisuutta kyseisen vaatimuksen tekemiseen ole rajoitettu muutoinkaan. Vaatimusta rekisteröinnin julistamisesta mitättömäksi ei kuitenkaan saa käsitellä, jos riita rekisteröinnin siirtämisestä on vireillä.

Jos hyödyllisyysmallin tai piirimallin rekisteröinnin mitättömäksi julistamiselle on olemassa jokin laissa säädetty peruste, rekisteriviranomaisen on julistettava hyödyllisyysmallin tai piirimallin rekisteröinti mitättömäksi joko kokonaan tai osittain.

Myös kasvinjalostajanoikeuden osalta lajikenimen kumoaminen ja lajikkeen uudelleen nimeäminen sekä kasvinjalostajanoikeuden menetetyksi määrääminen on järjestetty kasvinjalostajanoikeuden mitättömäksi julistamisesta poikkeavasti. Lajikenimen kumoamista ja lajikkeen uudelleen nimeämistä sekä kasvinjalostajanoikeuden menetetyksi määräämistä koskevien asioiden käsittely on ni-

mittain järjestetty tapahtuvaksi ensimmäisessä asteessa Evirassa.

Muutoksenhaku. PRH:n päätökseen patenti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki- ja malliasiassa haetaan muutosta valittamalla PRH:n yhteydessä toimivaan PRH:n valituslautakuntaan. Myös kaupparekisteriä rekisteriviranomaisena pitävän PRH:n päätökseen, jolla on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen, haetaan muutosta valittamalla PRH:n yhteydessä toimivaan PRH:n valituslautakuntaan. Haettaessa muutosta kaupparekisteriasiassa paikallisviranomaisena toimivan viranomaisen päätökseen, jolla rekisteröiminen on evätty, noudatetaan myös, mitä rekisteriviranomaisen päätöksestä tehtävän valituksen käsittelystä säädetään.

Valitusmenettelystä ja asian käsittelystä PRH:n valituslautakunnassa säädetään patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetussa laissa (576/1992). Tarkempia säännöksiä mainitun lain soveltamisesta on annettu patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetulla asetuksella (800/1992).

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 1 §:n mukaan hallintolainkäyttölakia sovelletaan lainkäyttöön yleisissä hallintotuomioistuimissa sekä kun hallintoasiassa tehtyyn päätökseen haetaan muutosta valittamalla tai ylimääräisellä muutoksenhakukeinolla hallintoviranomaiselta tai muutoksenhakuasioita käsittelemään perustetulta lautakunnalta tai muulta tähän rinnastettavalta erityiseltä viranomaiselta. Patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain ja asetuksen lisäksi valitusmenettelyyn ja asian käsittelyyn PRH:n valituslautakunnassa tulee siten sovellettavaksi myös hallintolainkäyttölaki.

Hallintolainkäyttölain 3 §:n mukaan, jos muussa laissa tai ennen hallintolainkäyttölain voimaantuloa annetussa asetuksessa on hallintolainkäyttölaista poikkeavia säännöksiä, sovelletaan niitä hallintolainkäyttölain asemesta. Näin ollen siltä osin kuin patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annettu laki ja asetus sisältävät hallintolainkäyttölaista poikkeavia säännöksiä, sovelletaan niitä hallintolainkäyttölain asemesta.

Hallintolainkäyttölain soveltamisen osalta on huomattava, että lain 2 §:n 1 momentin mukaan hallintolainkäyttölain 37—50 §:ää sovelletaan ainoastaan tuomioistuimissa. Valitusmenettelyyn ja asian käsittelyyn PRH:n valituslautakunnassa ei näin ollen sovelleta hallintolainkäyttölain 37—50 §:ää, eli mainitun lain 7 lukuun sisältyviä säännöksiä suullisen käsittelystä asianosaisen pyynnöstä (38 §), todistajan kuulemisesta (39 §), asian tuntijan kuulemisesta (40 §), katselmuksesta (41 §) sekä asiakirjan ja esineen esittämisestä (42 §), eikä 8 luvun täydentäviä säännöksiä asian käsittelystä (43—50 §).

Muutosta PRH:n päätökseen patenti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki- ja malliasiassa sekä PRH:n päätökseen, jolla on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen, on patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan haettava 60 päivän kuluessa siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä.

PRH:n valituslautakunnassa on patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Pykälän 2 momentin mukaan PRH:n valituslautakunta on päätösvaltainen täysijäsenisenä. Patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain mukaan PRH:n valituslautakunnan puheenjohtajana toimii sen mukaan kuin asetuksella säädetään PRH:n virkamies, jolla on kokemusta tuomarintehtävien hoidosta tai hallintolainkäytöstä. PRH:n valituslautakunnan jäseninä toimivat puolestaan sen mukaan kuin asetuksella säädetään valtion virkamiehet, joilla on ylempi korkeakoulututkinto ja jotka ovat perehtyneitä käsiteltävää asiaa koskevaan lainsäädännön alaan.

Patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun asetuksen mukaan PRH:n valituslautakunnan puheenjohtajana toimii PRH:n pääjohtaja tai linjanjohtaja taikka muu patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 5 §:ssä säädetyn pätevyyden ja kokemuksen omaava virkamies sen mukaan kuin pääjohtaja määrää. PRH:n valituslautakunnan jäseninä voivat puolestaan olla patenti-, hyödyll-

lisyysmalli- tai piirimalliasioita käsiteltäessä patentti- ja innovaatiolinjan linjanjohtaja, linjan muu yksikön päällikkö, PRH:n valituslautakuntaan nimitetty yli-insinööri ja muu valtion virkamies, jolla on patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 5 §:ssä säädetty pätevyys, sekä tavaramerkki-, malli- ja kaupparekisteriasioita käsiteltäessä tavaramerkki- ja mallilinjan sekä yritys- ja yhteisölinjan linjanjohtaja, viraston muu yksikön päällikkö ja muu valtion virkamies, jolla on mainitun lain 5 §:ssä säädetty pätevyys.

Valitusasiaa PRH:n valituslautakunnassa käsiteltäessä noudatetaan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan laillista oikeudenkäyntijärjestystä. Pykälän 2 momentin mukaan, jollei asiaa jätetä tutkimatta tai esitettyä vaatimusta hylätä heti, tulee asianosaiselle, joka ei ole valittajana, varata tilaisuus selityksen tai vastineen antamiseen.

Asian ratkaiseminen PRH:n valituslautakunnassa tapahtuu istunnossa, johon valituslautakunnan jäsenet kutsuu puheenjohtaja. Päätöksenteko istunnossa tapahtuu esittelystä. Patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun asetuksen mukaan asian esittelijänä PRH:n valituslautakunnan istunnossa toimii puheenjohtajan määräämä jäsen tai puheenjohtajan määräämä muu virkamies.

PRH:n valituslautakunta voi patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 7 §:n mukaan toimittaa suullisen käsittelyn. Suullisessa käsittelyssä voidaan asianosaista kuulustella myös totuusvakuuksen nojalla sekä todistajia ja asiantuntijoita valan tai vakuutuksen nojalla.

Patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaan PRH:n valituslautakunnan päätöksestä saa, jollei toisin säädetä, hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen 60 päivän kuluessa siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä. Pykälän 2 momentin mukaan PRH:n valituslautakunnan päätökseen, jolla todistaja on tuomittu rangaistukseen poissaolosta tai muusta niskoittelusta tai joka koskee korvauksen maksamista todistajalle, haetaan

muutosta eri valituksella 1 momentissa säädettyssä järjestyksessä.

Korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä annetun lain (1266/2006) 1 §:n 2 momentin mukaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevien asioiden käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu kaksi yli-insinöörievosta. Tasavallan presidentin neljäksi vuodeksi kerrallaan nimittämällä yli-insinöörievoksella tulee olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan alalta ja hänen tulee lisäksi olla perehtynyt patenttiasioihin.

Muutoin teollisoikeudellisten asioiden käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudesta ei ole olemassa erityissäännöksiä.

Eviran kasvinjalostajalain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Kasvinjalostajalain 45 §:n mukaan kasvinjalostajalain nojalla annettuun Eviran päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten, kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Sellaisen viranomaisen päätöksestä, jonka toimialueena on koko maa, valitus hallintolainkäyttölain 12 §:n 2 momentin mukaan tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy sen vuoksi, että tässä tuomiopiirissä sijaitsee pääosa päätöksessä tarkoitettusta alueesta tai kiinteistöstä taikka sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, johon päätös pääosin liittyy. Pykälän 3 momentin mukaan jos asiassa ei ole toimivaltaista hallinto-oikeutta 2 momentin perusteella, valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle. Lain 22 §:n mukaan valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kasvinjalostajanoikeutta koskevien asioiden käsittelystä hallinto-oikeudessa ei ole olemassa erityissäännöksiä.

Hallintolainkäyttölain 9 §:n mukaan hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kasvinjalostajanoikeutta koskevien asioiden käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei ole olemassa erityissäännöksiä.

PRH:n valituslautakunta ja sen toiminta käytännössä sekä valituslautakunnassa käsi-

teltyjen asioiden lukumäärät ja käsittelyajat. Työryhmämietinnössä ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 95—100) on selostettu yksityiskohtaisemmin PRH:n valituslautakuntaa ja sen toimintaa käytännössä, PRH:n valituslautakunnassa käsiteltyjen asioiden lukumääriä ja käsittelyaikoja sekä kokemuksia PRH:n valituslautakunnan toiminnasta.

2.1.2 Immateriaalioikeuksien toteuttaminen

2.1.2.1 Yleistä

Immateriaalioikeuksien toteuttamiseen liittyvien asioiden, kuten immateriaalioikeuksien loukkausta sekä teollisoikeuksien osalta myös niiden mitättömäksi julistamista koskevat asiat, käsittely kuuluu pääsääntöisesti yleisille tuomioistuimille. Mainittujen asioiden käsittely ja niihin liittyvän muutoksenhaun järjestäminen on nykyisin keskitettyä kuitenkin vain osittain.

Tekijänoikeutta ja sen lähioikeuksia koskevien asioiden käsittely kuuluu yleisille tuomioistuimille. Niiden käsittelyä ei pääsääntöisesti ole keskitetty lainkaan, vaan tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden osalta oikeuspaikka määräytyy lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren 10 luvun yleisten oikeuspaikkasäännösten mukaan. Tekijänoikeuslakiin (404/1961) sisältyy kuitenkin kaksi erityistä oikeuspaikkasäännöstä. Ensinnäkin lain 54 §:ssä tarkoitettujen teosten käyttöluvia ja -korvauksia koskevat asiat käsitellään erimielisyystapauksissa ensisijaisesti välimiesmenettelyssä ja toissijaisesti Helsingin käräjäoikeudessa. Lisäksi mainitun lain 61 §:n mukaan Helsingin käräjäoikeus on laillinen tuomioistuin tekijänoikeuslain vastaisten televisio- ja radiolähetyksiä koskevien asioiden osalta.

Teollisoikeuksiin liittyvistä asioista patenttia, hyödyllisyysmallia, piirimallia, tavaramerkkiä, mallia, kasvinjalostajanoikeutta ja toiminimeä koskevien asioiden käsittely on pääsääntöisesti keskitetty ensimmäisessä oikeusasteessa Helsingin käräjäoikeuteen. Sen sijaan sopimattomasta menettelystä elinkeino toiminnassa annetun lain mukaiset kieltoasiat on keskitetty markkinaoikeuteen, kun

taas mainittuun lakiin perustuvat vahingonkorvausasiat kuuluvat yleisten tuomioistuinten käsiteltäviksi oikeudenkäymiskaaren 10 luvun yleisten oikeuspaikkasäännösten mukaan.

Myös oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitetuista turvaamistoimista sekä todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain (344/2000), jäljempänä myös todistelun turvaamislaki, mukaisista todistelun turvaamista koskevista asioista päättäminen kuuluu yleisille tuomioistuimille.

2.1.2.2 Yleiset tuomioistuimet

Immateriaalioikeudellisten asioiden tuomioistuinmenettelyä koskevista säännöksistä. Immateriaalioikeudellisten asioiden tuomioistuinmenettelystä on olemassa vain muutamia eri immateriaalioikeudellisia suojamuotoja säänteleviin lakeihin sisältyviä erityissäännöksiä. Muilta osin noudatetaan tavanomaisia tuomioistuinmenettelyä koskevia säännöksiä.

Mainituista erityissäännöksistä on tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden osalta mainittavissa lähinnä tekijänoikeutta loukkaavan aineiston saannin estämistä sääntelevät tekijänoikeuslain 60 a—60 d §, joihin sisältyy myös mainittujen asioiden käsittelyä koskevia menettelysäännöksiä (yksityiskohtaisempi selostus sanotuista säännöksistä sisältyy työryhmämietintöön ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 25—26)).

Keskeisimpinä eri teollisoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden tuomioistuinmenettelyä koskevinä erityissäännöksinä voidaan puolestaan mainita (yksityiskohtaisempi selostus teollisoikeudellisten asioiden tuomioistuinmenettelyä koskevista erityissäännöksistä sisältyy työryhmämietintöön ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 27—83)):

- säännökset, joissa säädetään oikeudesta vahvistuskanteen nostamiseen eräissä tapauksissa (patenttilain 63 §, tavaramerkkilain (7/1964) 46 §:n 1 momentti, mallioikeuslain

(221/1971) 41 §, kasvinjalostajalain 35 § sekä toiminimilain 27 §:n 1 momentti);

- säännökset, joiden mukaan tietyissä tapauksissa riita-asian kantajan on ilmoitettava kanteen nostamisesta määrätyille tahoille (patenttilain 64 §, hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991), jäljempänä myös hyödyllisyysmallilaki, 42 §, yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain (32/1991), jäljempänä myös piirimallilaki, 41 §, tavaramerkkilain 45 § sekä mallioikeuslain 42 §);

- säännökset, joissa säädetään teollisoikeuden loukkausta koskevan asian käsittelyn lykkäämisestä tietyissä tapauksissa (patenttilain 61 §:n 2 momentti, hyödyllisyysmallilain 41 §:n 2 momentti, piirimallilain 40 §:n 2 momentti, tavaramerkkilain 44 §:n 1 momentti, mallioikeuslain 39 §:n 2 momentti sekä toiminimilain 26 §);

- säännökset, joissa säädetään siitä, ketä on pidettävä teollisoikeuden haltijana (mallioikeuslain 27 §:n 4 momentti ja kasvinjalostajalain 3 §:n 3 kohta);

- säännökset, joiden mukaan tuomioistuimen on tietyissä tapauksissa hankittava rekisterinviranomaisen lausunto (patenttilain 69 §:n 1 momentti, kasvinjalostajalain 27 §:n 3 momentti sekä toiminimilain 6 §:n 2 momentti);

- säännökset, joissa säädetään tuomioistuimen ratkaisun lähettämisestä rekisterinviranomaiselle (patenttilain 70 §, hyödyllisyysmallilain 45 §, piirimallilain 44 §, tavaramerkkilain 49 §, mallioikeuslain 44 § sekä toiminimilain 29 §).

Patentti-, hyödyllisyysmalli- ja piirimalli-asioiden käsittelyä koskien patentti-, hyödyllisyysmalli- ja piirimallilaeissa säädetään lisäksi siitä, että mainittuja asioita käsiteltäessä käräjäoikeudella tulee olla apunaan kaksi sen kutsumaa teknisen alan asiantuntijaa (patenttilain 66 ja 67 §, hyödyllisyysmallilain 44 § sekä piirimallilain 43 §). Mainittujen säännösten mukaan asiantuntijan on annettava lausunto, joka tulee ottaa tuomioistuimen pöytäkirjaan, tuomioistuimen hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Käräjäoikeus määrää kalenterivuodeksi kerrallaan tarpeellisen määrän asiantuntijoita. Ennen määräyksen antamista tuo-

mioistuimen on hankittava Teknologian tutkimuskeskus VTT:n lausunto. Asiantuntijalle maksetaan valtion varoista jokaisesta asiasta tuomioistuimen määräämä kohtuullinen palkkio sekä korvaus matkakustannuksista sen mukaan kuin siitä säädetään tarkemmin asiantuntijoille patenttiasioissa maksettavasta korvauksesta annetussa asetuksessa (615/1969).

Vaikka rikosasiat on rajattu tässä esityksessä markkinaoikeuteen keskittämisen ulkopuolelle, on immateriaalioikeudellisten rikosasioiden käsittelyn osalta tässä yhteydessä syytä kiinnittää kuitenkin huomiota kahteen seikkaan: ensinnäkin kysymykseen rikoslain (39/1889) 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua teollisoikeusrikoksen oikeuspaikasta sekä toiseksi teknisen alan asiantuntijoiden käyttämiseen patentti-, hyödyllisyysmalli- ja piirimallilakien mukaisissa rikosasioissa.

Rikoslaissa sen paremmin kuin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa (689/1997) ei säädetä erikseen rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettuna teollisoikeusrikoksena käsiteltävien tahallisia yksinoikeuden loukkauksia koskevien asioiden oikeuspaikasta eikä myöskään viitata patentti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki-, mallioikeus- ja kasvinjalostajalakien oikeuspaikkasäännöksiin. Hallituksen esityksessä rikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen toisen vaiheen käsitteiksi rikoslain ja eräiden muiden lakien muutoksiksi (HE 94/1993 vp) on toimivaltaisen tuomioistuimen määrätymiseen liittyen kuitenkin todettu, että voimassa olevissa patentti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki-, mallioikeus- ja kasvinjalostajalaeissa tietyn yksinoikeuden loukkausta koskevan syytejutun lailliseksi tuomioistuimeksi on säädetty ensimmäisessä oikeusasteessa yksinomaisesti Helsingin käräjäoikeus ja että oikeuspaikkasäännösten on katsottu tarkoittavan ilman eri mainintaakin kaikkia tahallisia yksinoikeuden loukkauksia. Hallituksen esityksessä on edelleen todettu, ettei ehdotuksessa ole pidetty tarpeellisena ehdottaa muutosta mainittujen lakien oikeuspaikkasäännöksiin, vaan että myös ehdotetun teollisoikeusrikosta koskevan syyteasian oikeuspaikka olisi aina Helsingin käräjäoikeus (HE 94/1993 vp s. 221/II).

Teknisen alan asiantuntijan käyttämistä patenti-, hyödyllisyysmalli- ja piirimallilakien mukaisissa rikosasioissa kärjäoikeudessa koskee, mitä edellä on selostettu mainittujen asiantuntijoiden käyttämisestä patenti-, hyödyllisyysmalli- ja piirimalliasioissa kärjäoikeudessa.

Immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely Helsingin kärjäoikeudessa käytännössä sekä immateriaalioikeudellisten riita-asioiden lukumäärät yleisissä tuomioistuimissa ja käsittelyajat kärjäoikeuksissa. Selostus immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelystä Helsingin kärjäoikeudessa käytännössä sekä immateriaalioikeudellisten riita-asioiden lukumäärästä yleisissä tuomioistuimissa ja käsittelyajoista kärjäoikeuksissa sisältyy työryhmämietintöön ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 109—116).

2.1.2.3 Markkinaoikeus

Yleistä. Markkinaoikeus on 1.3.2002 toimintansa aloittanut erityistuomioistuin, joka alun perin perustettiin käyttämään tuomiovaltaa lähinnä kilpailuneuvoston ja markkinatuomioistuimen toimivaltaan aikaisemmin kuuluneilla toimialoilla. Sitten markkinaoikeuden toimivalta on laajentunut koskemaan muun ohella myös eräitä sähkömarkkinalaissa (386/1995) ja maakaasumarkkinalaissa (508/2000) säädettyjä asioita. Markkinaoikeuden toimipaikka sijaitsee Helsingissä.

Markkinaoikeuden toimivallasta, henkilöstöstä, asioiden käsittelystä sekä erinäisistä muista asioista säädetään markkinaoikeuslaissa (1527/2001). Tarkempia säännöksiä markkinaoikeuslain täytäntöönpanosta on annettu markkinaoikeudesta annetulla oikeusministeriön asetuksella (144/2002). Tämän lisäksi työskentelyn tarkemmasta järjestämisestä markkinaoikeudessa määrätään markkinaoikeuden työjärjestyksessä, jonka vahvistaminen kuuluu markkinaoikeuden ylituomarille. Tällä hetkellä voimassa oleva markkinaoikeuden työjärjestys on tullut voimaan 1.1.2003.

Markkinaoikeuden toimivallasta ja henkilöstöstä. Markkinaoikeuslain mukaan markkinaoikeus käsittelee ne asiat, jotka säädetään

sen toimivaltaan kuuluviksi kilpailulaissa (948/2011), julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007), vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa (349/2007), julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetussa laissa (1531/2011), sähkömarkkinalaissa, maakaasumarkkinalaissa, eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001) tai muussa laissa.

Markkinaoikeudessa on jäsenenä ylituomari sekä muina jäseninä markkinaoikeustuomareita.

Markkinaoikeuden lainoppineiden jäsenten lisäksi asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa osallistuu sivutoimisia asiantuntijajäseniä. Markkinaoikeuden sivutoimiset asiantuntijajäsenet määrää valtioneuvosto neljän vuoden toimikaudeksi kerrallaan.

Markkinaoikeudessa on lainoppineiden jäsenten ja sivutoimisten asiantuntijajäsenten lisäksi tarpeellinen määrä markkinaoikeussihteereitä sekä muita virkoja ja työ sopimus-suhteista henkilökuntaa.

Markkinaoikeuslain ja markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen asioiden käsittelyä markkinaoikeudessa koskevista säännöksistä. Markkinaoikeuslain mukaan markkinaoikeus toimii jaostoihin jakautuneena siten kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään. Jaostot huolehtivat ensisijaisesti kilpailu-, hankinta- ja energiamarkkinalainsäädännön tai markkinaoikeudellisen lainsäädännön alaan kuuluvien asioiden käsittelystä.

Markkinaoikeuslain 9 §:n 1 momentin mukaan lainoppinut jäsen voi yksin tehdä ratkaisun, jos valitus, hakemus tai esitys peruutetaan tai asia jätetään tutkimatta tai sillensä. Lainoppinut jäsen voi yksin päättää myös täytäntöönpanosta ja asian valmistelussa tarpeellisista toimista. Markkinaoikeuslain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetuista asioista päätettäessä markkinaoikeuden kokoonpanoon voi kuulua myös enintään kaksi muuta lainoppinutta jäsentä.

Muutoin markkinaoikeus on päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä. Kilpailulaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjä asioita käsiteltäessä asioiden käsittelystä

osallistuu kuitenkin lainoppineiden jäsenten lisäksi vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä.

Julkisista hankinnoista annetussa laissa, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa, julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetussa laissa, sähkömarkkina- ja maakaasumarkkina- ja eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa tai muussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjä asioita käsiteltäessä asioiden käsittelyyn voi, jos asian laatu sitä edellyttää, lainoppineiden jäsenten ohella osallistua myös vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä.

Muiden kuin kilpailulaissa markkinaoikeuden toimivaltaan säädettyjen asioiden osalta markkinaoikeus on lisäksi päätösvaltainen kokoonpanossa, jossa asian käsittelyyn osallistuu kaksi lainoppinutta jäsentä ja enintään kaksi asiantuntijajäsentä, jos ratkaistavassa asiassa oikeuskäytäntö on vakiintunutta.

Sivutoimiset asiantuntijajäsenet määrää osallistumaan asian käsittelyyn istunnon puheenjohtaja markkinaoikeudesta annetussa oikeusministeriön asetuksessa ja markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määriteltyjen perusteiden mukaisesti ottaen huomioon asian käsittelyssä tarvittavan asiantuntemuksen laatu. Markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen mukaan asiantuntijajäsenten palkkioiden perusteet vahvistaa oikeusministeriö.

Markkinaoikeus voi käsitellä ja ratkaista lainkäyttöasian myös vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa.

Vahvennettu istunto on päätösvaltainen, kun siihen osallistuu viisi lainoppinutta jäsentä. Jos asia on oikeudelliselta laadultaan sellainen, että sen käsittelyyn osallistuu markkinaoikeuden sivutoiminen asiantuntijajäsen, vahvennettuun istuntoon osallistuu vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä.

Asia voidaan siirtää vahvennetun istunnon käsiteltäväksi lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi, jos ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä tai jos asialla saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta.

Täysistunto on päätösvaltainen kokoonpanossa, jonka puheenjohtajana on markkinaoikeuden ylituomari ja johon ottaa osaa vähintään puolet markkinaoikeuden lainoppineista jäsenistä. Jos täysistuntoon siirretty asia on oikeudelliselta laadultaan sellainen, että sen käsittelyyn osallistuu sivutoiminen asiantuntijajäsen, täysistuntoon osallistuu lainoppineiden jäsenten lisäksi vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä.

Täysistunnon käsiteltäväksi asia voidaan siirtää, jos sillä saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta.

Lainkäyttöasioiden käsittelyn osalta markkinaoikeuslaissa säädetään, että asian valmistelusta markkinaoikeudessa huolehtii lainoppinut jäsen. Markkinaoikeussihteeri osallistuu asian valmisteluun lainoppineen jäsenen ohjeiden mukaisesti.

Kilpailulaissa, julkisista hankinnoista annetussa laissa, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa, julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetussa laissa, sähkömarkkina- ja maakaasumarkkina- ja eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa tai muussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjä asioita käsiteltäessä asioiden käsittelyyn voi, jos asian laatu sitä edellyttää, lainoppineiden jäsenten ohella osallistua myös vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä. Kilpailulaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty asia tulee markkinaoikeudessa vireille sille toimitettavalla kirjallisella esityksellä, valituksella tai hakemuksella. Asian käsittelyyn ja selvittämiseen markkinaoikeudessa sovelletaan sen lisäksi, mitä kilpailulaissa säädetään, muutoin hallintolainkäyttölakia. Markkinaoikeuden kilpailulain nojalla antamaan päätökseen saa pääsääntöisesti hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisissa säädetään.

Julkisista hankinnoista annetussa laissa ja vastaavasti julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty asia tulee markkinaoikeudessa vireille sille toimitettavalla kirjallisella valituksella. Asian käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan sen lisäksi, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa ja vastaavasti julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetussa laissa säädetään, muutoin hallintolainkäyttölakia, ei kuitenkaan hallintolainkäyttölain

74 §:n 3 momenttia. Markkinaoikeuden julkisista hankinnoista annetun lain ja julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain nojalla antamaan päätökseen saa pääsääntöisesti hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain soveltamisalaan kuuluvissa hankinnoissa on oikeusturvakeinojen osalta voimassa, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetään.

Sähkömarkkinalaissa ja vastaavasti maakaasumarkkinalaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty asia tulee markkinaoikeudessa vireille sille toimitettavalla kirjallisella valituksella. Valituksen käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Markkinaoikeuden sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyt asiat. Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain mukaan markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

- kuluttajansuojalaissa (38/1978),
- sopimattomasta menettelystä elinkeino-toiminnassa annetussa laissa,
- elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetussa laissa (1062/1993),
- Kuluttajavirastosta annetussa laissa (1056/1998),
- arvopaperimarkkinalaissa (495/1989),
- Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008),
- maksupalvelulaissa (290/2010),
- osuuskuntalaissa (1488/2001),
- televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa (744/1998),
- saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999),
- alkoholilaissa (1143/1994),
- tupakkalaissa (693/1976),
- arpajaislaissa (1047/2001),

- rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetussa laissa (1189/2000), sekä
- muussa laissa.

Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa säädetään siinä viitattujen markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen asioiden (jäljempänä myös markkinaoikeudelliset asiat) vireilletuloista ja käsittelystä markkinaoikeudessa. Kysymys on siten markkinaoikeudellisten asioiden oikeudenkäyntiä markkinaoikeudessa sääntelevästä laista.

Siitä, mitkä asiat kuuluvat markkinaoikeuden toimivaltaan, säädetään edellä luetelluissa, eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa viitatuissa laeissa. Tavanomaisimmin markkinaoikeudellisissa asioissa on kysymys kieltopäätöksen antamisesta.

Markkinaoikeudelliset asiat tulevat markkinaoikeudessa vireille sille toimitettavalla kirjallisella hakemuksella.

Markkinaoikeuden on annettava markkinaoikeudellista asiaa koskeva hakemus tiedoksi sille elinkeinonharjoittajalle tai muulle, johon vaatimus kohdistuu. Jos hakemuksessa on kysymys viranomaisen päätöksestä tai määräyksestä, markkinaoikeuden on annettava hakemus lisäksi tiedoksi sille viranomaiselle, jonka päätöstä tai määräystä hakemus koskee. Tiedoksiannossa markkinaoikeuden on kehotettava vastaanottajaa vastaamaan hakemukseen määräajassa.

Asian valmistelun osalta eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa säädetään, että ennen varsinaista käsittelyä asia on valmisteltava markkinaoikeuden ylituomarin tai markkinaoikeustuomarin johdolla siten, että se voidaan viivytyksettä ratkaista. Lain mukaan valmistelu voi olla kirjallista tai suullista. Valmistelussa on erityisesti pyrittävä erottamaan riidanalaiset seikat niistä, joita asiassa on pidettävä riidattomina.

Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain mukaan markkinaoikeuden istuntoon on kutsuttava hakija ja tämän vastapuoli sekä muut asianosaisasemassa olevat henkilöt ja valvontaviranomaiset. Asian käsittelystä markkinaoikeuden istunnossa ei eräiden markkinaoikeudellisten

asioiden käsittelystä annettuun lakiin sisälly tarkempia säännöksiä.

Asian selvittämisen osalta eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettussa laissa säädetään, että markkinaoikeus voi hankkia asiassa selvitystä omasta aloitteestaan sekä velvoittaa elinkeinonharjoittajan antamaan asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Liike- tai ammattisalaisuutta ei kuitenkaan saa velvoittaa ilmaisemaan, ellei siihen ole erityisiä syitä. Muuton asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä riita-asioissa säädetään.

Markkinaoikeuden päätös markkinaoikeudellisissa asioissa on annettava tiedoksi haastetiedoksiantoa tai saantitodistusmenettelyä käyttäen, jollei päätöstä julisteta.

Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain mukaan asianomaiset vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan markkinaoikeudessa. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisissa asioissa sovelletaan kuitenkin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevia oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

Markkinaoikeudellista asiaa koskevaan markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan. Muutoksenhakukirjelmä, johon on sisällytettävä lupahakemus ja valitus, on yhdessä markkinaoikeuden päätöksen kanssa toimitettava markkinaoikeuden kirjaamoon. Menettelyyn valituslupaa haettaessa ja asiaa käsiteltäessä sovelletaan muutoin oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännöksiä muutoksenhausta hovioikeuden toisena oikeusasteena käsittelemissä asioissa.

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelyssä korkeimmassa oikeudessa ei ole olemassa erityissäännöksiä.

Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain mukaan sanotun lain mukaiset asiat on käsiteltävä kiireellisinä.

Markkinaoikeus ja sen toiminta käytännössä sekä markkinaoikeudessa käsiteltyjen asioiden lukumäärät ja käsittelyajat. Selostus markkinaoikeudesta ja sen toiminnasta käytännössä sekä asioiden lukumäärästä ja käsittelyajoista markkinaoikeudessa sisältyy työryhmämietintöön ”*Teollis- ja tekijänoikeus-*

asioiden keskittäminen markkinaoikeuteen” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 123—127).

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Selostus kansainvälisestä kehityksestä, oikeusvertaileva katsaus Ruotsin, Norjan, Tanskan, Saksan, Ranskan, Englannin ja Walesin, Alankomaiden ja Italian lainsäädäntöön sekä selostus EU:n lainsäädännöstä sisältyy työryhmämietintöön ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 127—157).

2.3 Nykytilan arviointi

Lukumääräisesti immateriaalioikeudelliset asiat muodostavat varsin pienen asiaryhmän. Tämän vastapainoksi on todettava, että immateriaalioikeudellisissa asioissa on usein kysymys huomattavista taloudellisista intresseistä, minkä lisäksi niiden käsittely ja ratkaiseminen on vaativaa ja edellyttää erityis-asiantuntemusta.

Kuten edellä yleisperustelujen jaksossa 2.1 selostetusta ilmenee, immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely on nykyisin hajaantunut käsiteltäväksi useissa eri oikeuspaikoissa eri muutoksenhakuteitä noudattaen.

Koko teollisoikeuksien suojajärjestelmälle luonteenomaista on järjestelmän organisatorinen jakautuminen yhtäältä rekisteriviranomaisiin ja toisaalta yleisiin tuomioistuimiin. Kysymys yksinoikeuden myöntämisestä kuuluu rekisteriviranomaisten ratkaistavaksi hallinnollisessa menettelyssä, muutoksenhaun tapahtuessa valittamalla viime kädessä korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttöasiana. Teollisoikeuden loukkausta ja mitättömyyttä koskevien asioiden käsittely kuuluu taas pääsääntöisesti yleisille tuomioistuimille, joiden ratkaisuihin on mahdollista hakea muutosta valittamalla oikeudenkäymiskaaren mukaisessa järjestyksessä viime kädessä korkeimpaan oikeuteen.

Tämä merkitsee, että samaan yksinoikeuteen liittyvä samantyyppinen tai jopa identtinen kysymys voi olla käsiteltävänä samanlaisesti molemmilla puolin edellä kuvattua

organisatorista kahtiajakoa, mahdollisesti jopa niin, että samat osapuolet esiintyvät asianosaisina sanotuissa asioissa. Hyödyllisyysmallin ja piirimallin osalta tilanne on jopa se, että koko kyseisten oikeuksien voimassaoloajan loukkaus- ja mitättömyyskysymykset joudutaan käsittelemään eri oikeuspaikoissa ja eri oikeudenkäyntimenettelyä noudattaen.

Edellä mainittu asioiden käsittelyn hajaantuneisuus pätee myös immateriaalioikeuksien toteuttamista koskevien asioiden käsittelyyn ja niihin liittyvän muutoksenhaun järjestämiseen.

Ensinnäkin riita-asioiden osalta teollisoikeuksia koskevien asioiden käsittely on nykyisin, edellä yleisperustelujen jaksossa 2.1 selostetusta keskittämisestä huolimatta, keskitettyä vain osittain. Tältä osin suurimmat ongelmat liittyvät sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisten asioiden järjestämiseen. Esimerkiksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa säädetyn vilpillisen kilpailun ehkäisemisen ja tunnusmerkkien suojan osalta nykyisellään varsin yleistä on, että joko samanaikaisesti tai peräkkäin haetaan sekä suojaa tavaramerkkilain nojalla Helsingin käräjäoikeudessa että kieltoa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain nojalla markkinaoikeudessa, vaikka tämä merkitseekin tarvetta saattaa asiat käsiteltäviksi eri oikeuspaikoissa. Kovin tarkoituksenmukaisena ei voida pitää myöskään sitä, että sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset kieltoasiat käsitellään ja ratkaistaan markkinaoikeudessa, kun taas mainittuun lakiin perustuvat vahingonkorvausasiat kuuluvat yleisten tuomioistuinten käsiteltäviksi, mistä myös aiheutuu tarve asioiden saattamiseen vireille eri oikeuspaikoissa.

Tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyä ei puolestaan ole keskitetty lainkaan. Vaikka osaa tekijänoikeudellisista riita-asioista voidaan pitää luonteeltaan sellaisina, ettei niiden käsittelyyn nykyisellään liity juuri mainittavia ongelmia, osa mainituista asioista on kuitenkin sellaisia, jotka edellyttävät paitsi tekijänoikeuslainsäädännön niin myös sen taustalla olevan tekijänoikeusjärjestelmän perinpohjaista hallitsemista ja ymmärtämistä.

Immateriaalioikeudellisia riita-asioita koskevista erilaisista oikeuspaikkasäännöksistä aiheutuu lisäksi, että eri immateriaalioikeudellisia suojamuotoja koskevien asioiden käsittely joudutaan toteuttamaan joko samanaikaisina tai peräkkäisinä prosesseina eri tuomioistuimissa. Vaihtoehtoisesti asianosainen ”pakotetaan” hakemaan suojaa vain tietyn suojamuodon perusteella.

Edellä mainittu immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn hajaantuneisuus merkitsee myös immateriaalioikeutta koskevan asiantuntemuksen pirstoutumista eri oikeuspaikkoihin. Kun tähän seikkaan yhdistetään immateriaalioikeudellisten asioiden lukumääräinen vähäisyys, on todettava, ettei nykyinen niiden käsittelyn järjestäminen tue parhaalla tavalla immateriaalioikeudellisen asiantuntemuksen kehittämistä ja syventämistä järjestelmän piirissä.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 2.1 selostetulla tavalla PRH:n päätökseen patentti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki- ja malliasiaissa sekä PRH:n päätökseen, jolla on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen, haetaan muutosta valittamalla PRH:n yhteydessä toimivaan PRH:n valituslautakuntaan.

PRH:n valituslautakunta perustettiin vuonna 1992 korvaamaan PRH:n valitusosasto. Tätä perusteltiin aikoinaan sillä, että PRH:n valituslautakunnan tarkoituksena oli toimia riippumattoman hallintotuomioistuimen tavoin. Huomioon ottaen muun ohella PRH:n valituslautakunnan asema PRH:n yhteydessä sekä sen kokoonpanojen määräytyminen, PRH:n valituslautakunta ei kuitenkaan täytä niitä edellytyksiä, joita riippumattomalta tuomioistuimelta edellytetään.

Myös siihen, miten PRH:n valituslautakunta toimii käytännössä, liittyy ongelmia. PRH:n valituslautakunta on nykyisellään pahoin ruuhkautunut. PRH:n valituslautakunnan pitkät käsittelyajat onkin koettu PRH:n valituslautakuntaprosessiin liittyvänä suurimpana epäkohtana. Tämän lisäksi parantamiseen varaa PRH:n valituslautakuntaprosessissa on nähty valituslautakunnan ratkaisujen perustelujen laadussa sekä lautakunnan noudattamissa menettelytavoissa (PRH:n valituslautakunnassa käsiteltyjen asioiden lukumääriä ja käsittelyaikoja sekä kokemuksia PRH:n

valituslautakunnan toiminnasta on selostettu yksityiskohtaisemmin työryhmämietinnössä ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010, s. 95—100)).

Rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen teollisoikeusrikosasioiden oikeuspaikasta ei rikoslaissa sen paremmin kuin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissakaan säädetä erikseen eikä myöskään viitata eri teollisoikeuslakien oikeuspaikkasäännöksiin. Hallituksen esityksessä rikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen toisen vaiheen käsittäviksi rikoslain ja eräiden muiden lakien muutoksiksi on toimivaltaisen tuomioistuimen määräytymiseen liittyen todettu, että eri teollisoikeuslakeihin sisältyvän oikeuspaikkasäännöksen on katsottu tarkoittavan ilman eri mainintaakin kaikkia tahallisia yksinoikeuden loukkauksia, minkä vuoksi ehdotuksessa ei ole pidetty tarpeellisena ehdottaa muutosta eri teollisoikeuslakien oikeuspaikkasäännöksiin (HE 94/1993 vp s. 221/II). Käytännössä kysymys rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen teollisoikeusrikosasioiden oikeuspaikasta on kuitenkin aiheuttanut epäselvyyttä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Osana kansallisen immateriaalioikeusjärjestelmän tehostamisohjelmaa esityksellä pyritään tehostamaan immateriaalioikeuksien myöntämistä ja toteuttamista kehittämällä immateriaalioikeudellisiin asioihin liittyvää tuomioistuinjärjestelmää niin hallinnollisessa menettelyssä tapahtuvan teollisoikeuksien myöntämiseen liittyvän muutoksenhaun kuin myös immateriaalioikeuksien toteuttamista tarkoittavien tuomioistuinasioiden osalta. Tämän kannalta keskeisiä tavoitteita ovat tuomioistuinkäsittelyn korkea laatu ja nopeus.

Tarkoituksena olisi ensinnäkin vähentää immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn hajaantuneisuutta nykyisestä. Tämän myötä oikeudenhaltijoiden olisi vastaisuudessa mahdollista nykyistä laajemmalla määrällä hakea suojaa eri immateriaalioikeu-

dellisten suojamuotojen perusteella yhdessä ja samassa menettelyssä samassa oikeuspaikassa.

Ratkaisutoiminnan laadun ja ratkaisujen ennustettavuuden kannalta merkittävässä asemassa on korkeatasoinen asiantuntemus. Keskittämällä immateriaalioikeudellisia asioita koskeva ratkaisutoiminta mahdollisimman suuressa määrin samaan oikeuspaikkaan tavoitteena olisi luoda edellytykset immateriaalioikeuksiin liittyvän osaamisen kehittämiseksi ratkaisutoiminnassa. Ratkaisutoiminnan asiantuntemusta pyrittäisiin toisaalta osaltaan parantamaan myös ratkaisukokoonpanoja ja kelpoisuusehtoja koskevalla sääntelyllä. Ratkaisutoiminnaltaan korkeatasoinen immateriaalioikeuksiin keskittyvä tuomioistuin antaisi Suomelle myös valmiudet mahdollisesti perustettavan eurooppalaisen patenttutuomioistuinjärjestelmän paikallistai aluejaoston isännöintiin.

Antamalla oikeussuojaa eri immateriaalioikeuksien osalta samassa oikeuspaikassa voitaisiin lisäksi saavuttaa tehokkuus- ja synergiaetuja. Tämän seurauksena olisi mahdollista myös nopeuttaa immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyä nykyisestä.

Sillä, että keskitetyssä oikeuspaikassa on korkea immateriaalioikeudellinen asiantuntemus, voisi olla myös se merkitys, että ajan kuluessa asianosaisten tuntiessa aikaisempaa suurempaa luottamusta ratkaisutoiminnan laatuun ja ennustettavuuteen muutoksenhakuherkkyys keskitetyn oikeuspaikan ratkaisuista alenisi.

Teollisoikeuden myöntämistä koskevien asioiden osalta päämääränä voidaan pitää myös valitusasioita koskevan menettelyn kehittämistä nykyiseen verrattuna muun ohella kiinnittämällä huomiota asioiden valmistelun ja prosessinjohton merkitykseen sekä alentamalla suullisten käsittelyjen toimittamisen kynnystä. Edelleen päämääränä voidaan pitää, että oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevat periaatteet turvattaisiin jo ensimmäisessä muutoksenhakuasteessa ohjaamalla muutoksenhaku riippumattomaan tuomioistuimeen.

Harkittaessa sitä, miten edellä mainitut tavoitteet voidaan toteuttaa, on otettava huomioon Suomen perustuslaista (731/1999), jäljempänä perustuslaki, ja kansainvälisestä

sääntelystä johtuvat reunaehdot. Erityisesti pohdittaessa sitä, millaisia organisatorisia järjestelyjä ehdotetaan, on rekisteriviranomaisten päätöksiin kohdistuvan muutoksenhaun järjestämisen osalta otettava huomioon perustuslakiin kirjattu tuomioistuinorganisaation kahtiajako yleisiin tuomioistuihin ja hallintotuomioistuihin.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot ja keskeiset ehdotukset

3.2.1 Immateriaalioikeudellisten asioiden keskittäminen markkinaoikeuteen

Edellä yleisperustelujen jaksossa 2.3 esitetyn valossa immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyyn liittyvän tuomioistuinjärjestelmän kehittämisen kannalta keskeisimmän tekijän muodostaa mainittujen asioiden ratkaisutoiminnan keskittäminen mahdollisimman suuressa määrin samaan oikeuspaikkaan. Myös asian aikaisempien valmisteluvaiheiden yhteydessä esitetyissä kannanotoissa immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämistä on yleisesti pidetty toivottavana kehityksenä.

Keskittämisen kannalta keskeisimmässä asemassa ovat nykyään PRH:n valituslautakunnassa käsiteltävät asiat, joissa on kysymys muutoksenhausta PRH:n päätöksiin patentti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, malli- ja tavaramerkkiasioissa. Mainitut asiat muodostavat nimittäin lukumääräisesti ylivoimaisesti suurimman ryhmän immateriaalioikeudellisia asioita. Näiden asioiden sisällyttäminen keskittämisen piiriin on siten avainasemassa, jotta keskitettyyn oikeuspaikkaan turvattaisiin riittävä asiamäärä (niin sanottu kriittinen massa) edellä selostettujen keskitämällä tavoiteltavien hyötyjen saavuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen. Erityisesti rekisteriviranomaisten päätöksiin liittyvän muutoksenhaun järjestämisen näkökulmasta tavoite ratkaisutoiminnan keskittämisestä mahdollisimman suuressa määrin samaan oikeuspaikkaan tulee parhaiten turvatuksi valitsemalla markkinaoikeus keskitetyksi oikeuspaikaksi. Markkinaoikeuden valitseminen keskitetyksi

oikeuspaikaksi vastaa myös kysymystä viimeksi selvittäneen oikeusministeriön asettaman työryhmän mietinnössä (*"IPR-asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen"*, oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2007:20) esitettyä.

Tätä edeltäneessä työryhmämietinnössä (*"Aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittely"*, oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2005:2) työryhmän enemmistö katsoi, että immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn keskittäminen olisi sinänsä mahdollista toteuttaa keskittämällä Helsingin kärjäoikeuden yhteyteen yhtäältä kaikki immateriaalioikeudelliset riita- ja rikosasiat sekä toisaalta valitukset rekisteriviranomaisten päätöksistä. Muutoksenhaun ohjaaminen rekisteriviranomaisten päätöksistä yleisiin tuomioistuihin ei olisi kuitenkaan ongelmatonta perustuslain 98 ja 99 §:n säännökset tuomioistuinjärjestelmän kahtiajaosta yleisiin tuomioistuihin ja hallintotuomioistuihin huomioon ottaen. Sen sijaan muutoksenhaun ohjaaminen rekisteriviranomaisten päätöksistä markkinaoikeuteen, joka on erityistuomioistuin, ei olisi perustuslain säännökset huomioon ottaen ongelmallista. Siten esityksessä on päädytty edellä todetulla tavalla ehdottamaan markkinaoikeuden valitsemista mainituksi keskitetyksi oikeuspaikaksi.

3.2.2 Keskittämisen laajuus

Keskittämisen piiriin kuuluisivat ensinnäkin immateriaalioikeuksiin luettavat eri teollisoikeuksia koskevat asiat. Markkinaoikeuteen keskitettäisiin siten patentti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki-, mallioikeus-, toiminimi- sekä kasvinjalostajaoikeusasiat, kuten myös sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset asiat. Tämän lisäksi keskittämiseen piiriin kuuluisivat patenttiasioihin rinnastuvat työsuhdekeksintö-, korkeakoulukeksintö- ja maanpuolustuskeksintöasiat.

Teollisoikeuksien ohella toisen immateriaalioikeuksien pääryhmän muodostaa tekijänoikeus, johon varsinaisen kirjallisten ja taiteellisten teosten suojan lisäksi kuuluvat myös tekijänoikeuden lähioikeudet. Ottaen erityisesti huomioon, että eri immateriaalioikeudelliset suojamuodot voivat ja usein myös

esiintyvät päällekkäisinä siten, että yhtä ja samaa kohdetta suojataan useammalla suojamuodolla, myös tekijänoikeusasioiden sisällyttäminen keskittämisen piiriin olisi tärkeää edellä selostettujen keskittämisellä tavoiteltavien hyötyjen saavuttamiseksi. Markkinaoikeuteen keskitettävien asioiden piiriin kuuluisivat edellä mainittujen teollisoikeusasioiden lisäksi siten myös tekijänoikeusasiat.

Immateriaalioikeudellisista asioista keskittäminen koskisi ensinnäkin kaikkia riita- ja hakemusasioita. Näitä keskittämiseen piiriin kuuluvia teollis- ja tekijänoikeudellisia riita- ja hakemusasioita olisivat kaikki riita- ja hakemusasiat, joissa vaaditaan eri teollisoikeus- tai tekijänoikeuslakeihin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys mainittuihin lakeihin perustuvasta asiasta. Tällaisesta asiasta ei sen sijaan olisi kysymys asioissa, joissa on kysymys puhtaasti sopimus- oikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun teollis- tai tekijänoikeuslakien säännöksiä.

Markkinaoikeuteen keskitettäisiin myös immateriaalioikeudellisiin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioden käsittely. Tämän mukaisesti markkinaoikeuteen keskitettäisiin sekä teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin liittyvät oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaiset turvaamistoimiasiat että todistelunturvaamislain mukaiset todistelun turvaamista koskevat asiat.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeus voisi immateriaalioikeudellisen riita-asian yhteydessä käsitellä myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Tämä olisi asianosaisten kannalta tarkoituksenmukaista, sillä immateriaalioikeudellisiin riita-asioihin saattaa usein liittyä esimerkiksi erilaisia sopimuksia, joissa on sovittu sopimukseen perustuvista seuraamuksista.

Edellä mainittujen riita- ja hakemusasioiden lisäksi markkinaoikeuteen keskitettäisiin valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Muutoksenhaku maa- ja metsätalousministeriön kansallisista päätöksistä, jotka koskevat EU-nimisuojan rekisteröintiä tarkoittavia hakemuksia, ei kuitenkaan ehdoteta muutettavaksi, vaan

mainitulta osin muutosta haettaisiin edelleen valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen sen mukaan kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Asiat, joissa on kysymys muutoksenhausta PRH:n päätöksiin patenti-, tavaramerkki- ja mallioikeusasioissa, ovat periaatteessa jaettavissa kahteen ryhmään: oikeuksien hakijoiden valituksiin heille kielteisistä rekisteröintipäätöksistä yhtäältä sekä oikeuksien hakijoiden/haltijoiden tai väitteentekijöiden valituksiin väitteisiin annetuista ratkaisuksista toisaalta. Molemmissa tapauksissa pohjimmiltaan on kysymys samasta (immateriaali)oikeudellisesta arvioinnista, eli siitä, täyttääkö hakemus asianomaisissa immateriaalioikeuslaeissa rekisteröinnille säädetyt edellytykset. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että valitukset PRH:n kaikista päätöksistä patenti-, tavaramerkki- ja mallioikeusasioissa keskitettäisiin markkinaoikeuteen.

Toiminimen rekisteröinti on säädetty tapahtuvaksi osana kaupparekisteriin tehtävää ilmoitusmenettelyä. Vaikka ilmoitukseen sisältyvän toiminimen toiminimilain mukaisuuden arviointi muodostaa vain yhden ilmoituksen rekisteröimiseen liittyvän seikan, esityksessä lähdetään siitä, että myös muutoksenhaku päätöksistä, joilla on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen, ohjattaisiin PRH:n valituslautakunnan sijasta markkinaoikeuteen kaikissa tapauksissa. Ensinnäkään ei ole pidettävä perusteltuna, että muutoksenhaku eriyttäisiin sen mukaan, onko kysymys toiminimeen liittyvästä vai jostakin muusta epäämisperusteesta, sillä ilmoituksen epääminen voi tapahtua useammalla kuin yhdellä perusteella, joista yksi liittyy rekisteröitäväksi haettuun toiminimeen ja toinen johonkin muuhun seikkaan. Arvioitaessa kysymystä muutoksenhaun ohjaamisesta joko markkinaoikeuteen tai Helsingin hallinto-oikeuteen esityksessä on päädytty ensiksi mainittuun vaihtoehtoon, sillä saatujen selvitysten valossa käytännössä suurin osa aikaisemmista ilmoituksen epäämistä koskeneista valituksista on liittynyt nimenomaan ilmoitetun toiminimen toiminimilain mukaisuuden arviointiin. Muutoksenhaku PRH:n muista päätöksistä (esimerkiksi päätökset yhdistys- ja säätiöasiois-

sa) ohjattaisiin puolestaan Helsingin hallinto-oikeuteen.

Vaikka verkkotunnuksia ei lueta varsinaisten immateriaalioikeuksien alaan kuuluviksi, esityksessä ehdotetaan, että myös valitukset Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemistä päätöksistä ohjattaisiin vastaisuudessa Helsingin hallinto-oikeuden sijasta markkinaoikeuteen. Verkkotunnusasioiden sisällyttäminen keskittämisen piiriin olisi perusteltua ottaen huomioon verkkotunnusasioiden läheiset kytkennät etenkin tavaramerkki- ja toiminimioikeuteen. Esityksessä ei kuitenkaan ehdota muutettavaksi muutoksenhakua ax-maakuntatunnuksen myöntämistä koskevien Ahvenanmaan maakunnan hallituksen päätösten osalta, vaan tältä osin muutosta haettaisiin edelleen valittamalla sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 25 §:ssä ja verkkotunnushallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa tasavallan presidentin asetuksessa (188/2006) säädetään.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.1 todetulla tavalla keskittämisen kannalta avainasemassa ovat nykyään PRH:n valituslautakunnassa käsiteltävät asiat, joissa on kysymys muutoksenhausta PRH:n päätöksiin patenti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, malli- ja tavaramerkkiasioissa, minkä vuoksi esityksessä on päädytty ehdottamaan markkinaoikeuden valitsemista mainituksi keskitetyksi oikeuspaikaksi. Immateriaalioikeudellisten rikosasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen ei olisi tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi immateriaalioikeudelliset rikosasiat eivät kuuluisi markkinaoikeuteen keskittämisen piiriin. Ottaen kuitenkin huomioon, että käytännössä rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen teollisoikeusrikosasioiden oikeuspaikasta on vallinnut epäselvyyttä, esityksessä ehdotetaan, että asiaa selvennettäisiin säätämällä nimenomaisesti laissa, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetuista teollisoikeusrikoksista käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettävän siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi lähtökohtaisesti yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään immateriaalioikeudelliset riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi sitä, että käsiteltäessä eri

immateriaalioikeuslakeihin tai rikoslain 49 lukuun perustuvaa syyteasiaa olisi tällaisen asian yhteydessä mahdollista käsitellä myös syytteessä tarkoitettusta rikoksesta johtuva korvausvaatimus. Tämä olisi tarkoituksenmukaista asianosaisten kannalta.

3.2.3 PRH:n valituslautakunnan lakkauttaminen

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin valitukset PRH:n kaikista päätöksistä patenti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki- ja mallioikeusasioissa.

Tämä tarkoittaisi, että PRH:n valituslautakuntaan jäisi käsiteltäväksi vain pari lukumääräisesti hyvin pientä asiaryhmää, kuten valitukset PRH:n päätöksistä yhdistys- ja säätiöasioissa. Muita kuin patenti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki- ja mallioikeusasioihin liittyneitä valituksia on ollut PRH:n valituslautakunnassa viime vuosina vuosittain keskimäärin vain muutamia. Tämän johdosta esityksessä ehdotetaan, että immateriaalioikeusasioiden markkinaoikeuteen keskittämisen yhteydessä muutoksenhaku muiden kuin markkinaoikeuteen keskitettävien, tällä hetkellä PRH:n valituslautakunnan käsiteltäväksi kuuluvien valitusten osalta ohjattaisiin tapahtumaan valituslautakunnan sijasta Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä näin mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen.

PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohdan osalta esityksessä on pyritty löytämään ratkaisuvaihtoehto, jonka avulla edellä selostettuun PRH:n päätöksiä koskevan muutoksenhakutien muuttamiseen liittyvä siirtymävaihe jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Valtiontalouden resurssien käytön, valitusasioiden asianosaisten aseman sekä myös PRH:n valituslautakunnan ja markkinaoikeuden kannalta näin saavutettaisiin kokonaisuutena arvioituna paras ratkaisu.

Tämän saavuttamiseksi esityksessä ehdotetaan siirtymävaiheen järjestelyinä, että PRH:n valituslautakunnassa 1.1.2013 tai sen jälkeen vireille tulevat tavaramerkkiä koskevat valitusasiat sekä 1.5.2013 tai sen jälkeen vireille tulevat patenttia, hyödyllisyysmallia, piiri-

mallia ja mallia koskevat valitusasiat, jotka olisivat vielä vireillä valituslautakunnassa immateriaalioikeusasioiden markkinaoikeuteen keskittämisen voimaan tulon ajankohtana, siirtyisivät markkinaoikeuden käsiteltäväksi ja ratkaistaviksi, kun taas mainittuja ajankohtia ennen valituslautakunnassa vireille tulleet valitusasiat jäisivät valituslautakunnan käsiteltäväksi ja ratkaistaviksi.

Koska PRH:n valituslautakunnan ratkaisematta olevista asioista tavaramerkkiä koskevat valitukset muodostavat ylivoimaisesti suurimman ratkaisematta olevien asioiden ryhmän, esityksessä on edellä todetulla tavalla päädytty ehdottamaan tavaramerkkiä koskevien valitusasioiden osalta muihin asioihin nähden poikkeavaa siirtymävaiheen järjestelyä.

PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohdan osalta edellä selostettu merkitsisi sitä, että valituslautakunnan lakkauttaminen tulisi tapahtumaan vasta myöhemmin tarkemmin määritettävänä ajankohtana, joka tapauksessa jonkin aikaa sen jälkeen, kun teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tullut voimaan. Arviolta lakkauttaminen voisi tapahtua noin puoli vuotta sen jälkeen, kun mainittu keskittäminen on tullut voimaan.

3.2.4 Markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanot ja jäsenten kelpoisuusvaatimukset

Ratkaisutoiminnan asiantuntemuksen turvaamisen kannalta tuomioistuimen ratkaisukokoonpanoja ja jäsenten kelpoisuusvaatimuksia koskevilla säännöksillä on huomattava merkitys.

Keskittämiseen piiriin kuuluvien asioiden ratkaisukokoonpanojen osalta esityksessä lähdetään ensinnäkin siitä, että markkinaoikeus olisi lähtökohtaisesti päätösvaltainen monijäsenisessä kokoonpanossa (kollegio). Paitsi että kollegion voi katsoa turvaavan yksijäsenistä kokoonpanoa monipuolisemman asiantuntemuksen, edellä mainittu lähtökohta olisi myös siinä suhteessa perusteltu, että markkinaoikeus tälläkin hetkellä toimii kollegiaalisenä tuomioistuimena.

Mainittuja asioita koskevien ratkaisukokoonpanojen toisen lähtökohdan esityksessä muodostaa teknisen asiantuntemuksen turvaamisen tärkeys patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevien asioiden käsittelyssä. Tältä osin esityksessä on päädytty ehdottamaan, että asiantuntemus turvattaisiin markkinaoikeudessa siten, että patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevaan asioissa markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoon kuuluisi lainoppineiden jäsenten lisäksi lähtökohtaisesti myös teknisen asiantuntemuksen omaavia henkilöitä.

Patentteja, hyödyllisyysmalleja ja piirimalleja koskevia asioita on vuodesta 2000 lukien ollut PRH:n valituslautakunnassa ja Helsingin käräjäoikeudessa vuosittain keskimäärin yhteensä noin 60 asiaa/vuosi. Jo markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanojen muodostamisen ja tuomioistuimen häiriöttömän toiminnan järjestämisen kannalta kovin tarkoituksemukaista ei olisi perustaa markkinaoikeuden teknistä asiantuntemusta yksinomaan sivutoimisten asiantuntijajäsenten varaan. Myös PRH:n valituslautakunnassa työskentelee tällä hetkellä päätoimisia yli-insinöörejä. Tämän vuoksi esityksessä on päädytty ehdottamaan, että markkinaoikeudessa tulisi olemaan kaksi teknistä asiantuntemusta omaavaa tuomioistuimen päätoimista jäsentä, joista käytettäisiin nimitystä markkinaoikeusinsinööri.

Tuomarinvirat, joiden kelpoisuusedellytyksiin ei kuulu oikeustieteellisen koulutuksen suorittaminen, ovat Suomessa poikkeuksellisia. Lainsäädännöllistä estettä tällaisille tuomarinviroille ei kuitenkaan ole. Tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 11 §:n 1 momentin mukaan erityisalan asiantuntemusta vaativien tuomarinvirkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää erikseen. Myös tällä hetkellä on olemassa muita kuin lainoppineen jäsenen tuomarinvirkoja. Esimerkkeinä tällaisista voidaan mainita käräjäoikeuksien maa-oikeusinsinöörin virka, minkä lisäksi myös hallinto-oikeuksissa on muita kuin lainoppineita jäseniä.

Edellä mainittujen kahden markkinaoikeusinsinöörin toimesta markkinaoikeuden asiantuntemus kaikkien eri tekniikan alojen osalta ei luonnollisestikaan olisi turvattavissa. Tätä asiointilaa olisi kuitenkin korjaamassa ja

markkinaoikeuden eri tekniikan alojen asiantuntemusta siten turvaamalla lain markkinaoikeudesta 5 §:ssä (1. lakiehdotus) tarkoitettut sivutoimiset asiantuntijajäsenet.

Markkinaoikeuden asiantuntemus patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa asioissa turvattaisiin siten, että mainittuja asioita käsiteltäessä markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoon kuuluisi lainoppineiden jäsenten lisäksi lähtökohtaisesti myös teknisen asiantuntemuksen omaavia jäseniä, jotka voisivat olla joko markkinaoikeuden (vakinaisina) jäseninä toimivia markkinaoikeusinsinöörejä tai sivutoimisesti toimivia asiantuntijajäseniä.

Ratkaisukokoonpanojen osalta esityksessä siten ehdotetaan, että markkinaoikeus olisi pääsääntöisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä. Patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa riita-asioissa markkinaoikeus olisi kuitenkin lähtökohtaisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri. Asioissa, joissa valitetaan PRH:n patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta päätöksestä, markkinaoikeus olisi puolestaan päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppinut jäsen, markkinaoikeusinsinööri sekä lisäksi toinen markkinaoikeusinsinööri tai sivutoiminen asiantuntijajäsen.

Markkinaoikeuden toiminnan tehokkuuden turvaamiseksi esityksessä toisaalta ehdotetaan, että asioissa, joissa oikeusturvanäkökohdat eivät sitä edellytä, markkinaoikeus olisi päätösvaltainen myös edellä selostettua suppeammassa kokoonpanossa.

Ratkaisutoiminnan asiantuntemus pyrittäisiin turvaamaan myös edellyttämällä sekä markkinaoikeuden (vakinaisilta) jäseniltä — niin lainoppineilta jäseniltä kuin markkinaoikeusinsinööreiltä — että sivutoimijoilta asiantuntijajäseniltä erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttämistä.

Edellä mainittu lähtökohta, jonka mukaan tekninen asiantuntemus markkinaoikeudessa turvattaisiin siten, että patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa asioissa markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoon kuuluisi lainoppineiden jäsenten lisäksi lähtökohtaisesti myös teknisen asiantuntemuk-

sen omaavia jäseniä, tarkoittaisi sitä, että markkinaoikeuden osalta ei enää olisi tarvetta nykyisille patenttilain 66 ja 67 §:n mukaisen käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijoiden käyttämiselle. Koska järjestelmän yllä pitäminen olisi epätarkoituksenmukaista pelkästään patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevien rikosasioiden vuoksi niiden vähäinen lukumäärä huomioon ottaen, esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi mainitusta järjestelmästä kokonaan.

Käräjäoikeuden immateriaalioikeudellisten rikosasioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus tekniikan alalta ehdotetaan vastaisuudessa turvattavaksi hyödyntämällä markkinaoikeuden sivutoimisia asiantuntijajäseniä. Mahdollisuus markkinaoikeuden sivutoimisten asiantuntijajäsenten hyödyntämiseen merkitsisi toisaalta, ettei mainittua hyödyntämistä tarvitsisi rajata vain tekniikan alan kysymyksiin. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että käräjäoikeuden olisi mahdollista tarvittaessa hyödyntää markkinaoikeuden sivutoimisia asiantuntijajäseniä kaikkien immateriaalioikeudellisten rikosasioiden käsittelyssä.

3.2.5 Keskittämisen piiriin kuuluvien immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn järjestäminen markkinaoikeudessa

Keskittämisen piiriin kuuluvat valitukset rekisteriviranomaisten teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevista päätöksistä käsiteltäisiin markkinaoikeudessa hallintolainkäyttölain järjestyksessä. Hallintolainkäyttölain soveltaminen markkinaoikeudessa ei olisi ongelmallista perustuslain näkökulmasta. Myös nykyisellään markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista asioista kilpailu- ja hankinta-asiat käsitellään hallintolainkäyttölain järjestyksessä.

Mainitut teollisoikeudelliset valitusasiat ovat erityislaatuisia ja poikkeavat tavanomaisista hallintolainkäyttöasioista. Näissä asioissa yksityinen intressi on korostunut ja niissä on usein selkeä kaksiasianosaissuhde. Teollisoikeudellisissa valitusasioissa asiamiehinä toimivat yleensä mainittujen asioiden hoitamiseen erikoistuneet patenttiasiamiehet, joista useimmat eivät ole juristeja. Lisäksi teol-

lisoikeudellisten valitusasioiden käsittelyä, erityisesti valmistelua, on edellä yleisperustelujen jaksossa 2.3 esitetty huomioon ottaen tarpeen kehittää ennakoitavammaksi ja paremmin johdetuksi sekä tehostaa ja nopeuttaa nykyiseen valituslautakuntamenettelyyn nähden. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi erityissäännöksiä näiden asioiden käsittelystä (2. lakiehdotuksen 4 luvun 2—16 §). Siltä osin kuin toisin ei säädettäisi, teollisoikeudellisten valitusasioiden käsittelyyn sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia.

Keskittämisen piiriin kuuluvat immateriaalioikeudelliset riita- ja hakemusasiat sekä näihin liittyvät riita-asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa lähtökohtaisesti sen mukaan kuin oikeudenkäymiskaassa riita- ja hakemusasian käsittelystä käräjäoikeudessa säädetään.

Markkinaoikeudessa nykyisin käsiteltävien kilpailu- ja hankinta-asioiden sekä markkinaoikeudellisten asioiden käsittelyn osalta esityksessä ei lähtökohtaisesti ehdoteta muutoksia nykytilaan. Lakiin ehdotetaan kuitenkin otettavaksi riita-asioiden ja markkinaoikeudellisten asioiden kumulaatiota koskevat säännökset, jotta mahdollistettaisiin mainittujen asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä ja tätä kautta saavutettaisiin asianosaisille mahdollisimman täysimääräisesti hyöty mainittujen asioiden keskittämisestä samaan tuomioistuimeen.

Keskittämisen piiriin kuuluvien immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn tarkempi organisointi jäisi markkinaoikeuden tehtäväksi. Tältä osin ehdotetaan ainoastaan säädettäväksi, että markkinaoikeus voisi toimia jaostoihin jakautuneena siten kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

3.2.6 Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin keskittämisen piiriin kuuluvissa asioissa

Teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevien rekisteriviranomaisten päätösten osalta ylimpänä muutoksenhakuasteena toimii nykyään korkein hallinto-oikeus. Esityksessä ehdotetaan, että rekisteriviranomaisten päätösten osalta ylimpänä muutok-

senhakuasteena myös vastaisuudessa toimisi korkein hallinto-oikeus. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että markkinaoikeuden ratkaisuihin rekisteriviranomaisten päätöksiä koskevissa valitusasioissa saisi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valituslupajärjestelmään siirtyminen olisi perusteltua ottaen huomioon, että teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevaan rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta jo ensimmäisessä muutoksenhakuasteessa riippumattomassa tuomioistuimessa, markkinaoikeudessa, johon immateriaalioikeudellisia asioita koskeva ratkaisutoiminta olisi mahdollisimman suuressa määrin keskitetty ja jonka ratkaisutoiminnan erityisasiantuntemus olisi osaltaan pyritty turvaamaan muun ohella ratkaisukokoonpanoja ja jäsenten kelpoisuusehtoja koskevalla sääntelyllä. Valituslupamenettelyllä olisi myös saavutettavissa valitusasioiden kokonaiskestoajan lyhentymistä ja tätä kautta edistettävissä käsittelyn joutuisuutta.

Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden osalta esityksessä ehdotetaan, että muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin tapahtuisi valittamalla korkeimpaan oikeuteen nykyistä oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n valituslupajärjestelmää noudattaen.

Muutoksenhaun järjestäminen mainitulla tavalla ei ensinnäkään muuttaisi markkinaoikeuden asemaa ja luonnetta erityistuomioistuimena nykyiseen verrattuna, vaan muutoksenhaku olisi järjestetty samalla tavalla kuin nykyisin markkinaoikeudellisten asioiden osalta. Toisaalta ottaen huomioon ehdotettava immateriaalioikeudellisia asioita koskevan ratkaisutoiminnan keskittäminen markkinaoikeuteen, jossa ratkaisutoiminnan erityisasiantuntemus pyrittäisiin osaltaan turvaamaan muun ohella monipuolisella ratkaisukokoonpanosääntelyllä sekä jäsenten kelpoisuusehdoilla, ei muutoksenhaun ohjaaminen markkinaoikeuden ratkaisuihin hovioikeuteen, jossa ei erityisesti olisi otettu huomioon immateriaalioikeudellisen asiantuntemuksen turvaamista, olisi myöskään muutoin perusteltu. Ehdotettavalla muutoksenhajakäytännöllä

voitaisiin lisäksi saavuttaa immateriaalioikeudellisten asioiden kokonaiskestoajan lyhentymisen kuten myös oikeudenkäynnistä aiheutuvien kustannusten säästö.

Ehdotettava muutoksenhakujärjestelmä ei olisi ongelmallinen myöskään Suomea sitovien kansainvälisen sopimusten näkökulmasta. Suomi on WTO:n jäsenenä sitoutunut WTO:n perustamissopimuksen liitteeksi otettuun TRIPS-sopimukseen.

TRIPS-sopimuksen 32 artiklan mukaan jokainen päätös, jolla patenti mitätöidään tai jonka nojalla se menetetään, tulee voida saattaa oikeudelliseen tarkasteluun. Sopimuksen 41 artiklan 4 kohdan mukaan asianosaisilla tulee olla oikeus saattaa lopullinen hallinnollinen päätös tuomioistuimen tutkittavaksi. Asianosaisilla tulee olla oikeus saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi myös tuomioistuimen ensimmäisen asteen antama tuomio oikeuskysymyksen osalta ottaen kuitenkin huomioon kansalliset säännökset, joiden mukaan tuomioistuimen toimivalta voi määräytyä asian merkittävyyden mukaan.

Muutoksenhakujärjestelmää, jossa markkinaoikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemissä asioissa saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan, ei olisi pidettävä mainittujen TRIPS-sopimuksen määräysten valossa ongelmallisena. TRIPS-sopimuksen 41 artiklan 4 kohta edellyttää ainoastaan, että ensimmäisen asteen tuomioistuimen ratkaisun oikeuskysymysten osalta (the legal aspects of initial judicial decision on the merits of a case) asianosaisella on käytettävissään ”opportunity for review by a judicial authority”. Tämän ei voida katsoa merkitsevän, että ensimmäisen asteen tuomioistuimen ratkaisu olisi voitava saattaa sellaisen muutoksenhaun kohteeksi, jossa ylempi tuomioistuin tutkii asian uudelleen ja antaa siinä uuden asiaratkaisun. Lisäksi on huomattava, että 41 artiklan 4 kohdassa on vielä nimenomainen viittaus siihen, että kansallisten säännösten mukaan tuomioistuimen toimivalta voi määräytyä asian merkittävyyden mukaan (”subject to jurisdictional provisions in a Member’s law concerning the importance of a case”).

3.2.7 Lainsäädännölliset ratkaisut

Markkinaoikeuden toimivallasta, henkilöstöstä, asioiden käsittelystä sekä erinäisistä muista asioista säädetään nykyisin markkinaoikeuslaissa, minkä lisäksi tarkempia säännöksiä markkinaoikeuslain täytäntöönpanosta on annettu markkinaoikeudesta annetulla oikeusministeriön asetuksella ja markkinaoikeuden työjärjestyksellä. Immateriaalioikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen aiheuttaisi jo sinänsä tarpeen muuttaa markkinaoikeuslakia monilta osin. Tämän lisäksi on huomattava, että tuomioistuimia koskevan lainsäädännön osalta on viime vuosina omaksuttu lähtökohta, jonka mukaan keskeiset säännökset tuomioistuinten tehtävistä, lainkäyttöasioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta sekä lainkäyttöhenkilökunnasta ja sen palvelussuhteen väliaikaisesta järjestelystä tulisi ottaa lakiin, mutta muista seikoista annettaisiin määräyksiä yksinomaan tuomioistuimen työjärjestyksessä. Näiden seikkojen vuoksi esityksessä ehdotetaan, että nykyinen markkinaoikeuslaki ja sitä täydentävä markkinaoikeudesta annettu oikeusministeriön asetus kumottaisiin kokonaisuudessaan ja niitä korvaamaan säädettäisiin kokonaan uusi markkinaoikeutta koskeva laki (1. lakiehdotus). Tämän lisäksi tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa markkinaoikeuden työjärjestyksellä.

Immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen aiheutuu tarve säätää kyseisten asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa. Sen sijaan, että mainittuja asioita koskien säädettäisiin erillinen laki immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa, esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kokonaan uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kootusti kaikkia markkinaoikeudessa käsiteltäviä asioita, siis myös markkinaoikeudessa jo nykyisin käsiteltäviä asioita. Viimeksi mainittu vaihtoehto olisi jo systemaattisesti selkeämpi kuin se, että jokaisen eri asiaryhmän käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin aina erikseen. Jo markkinaoikeuden käsiteltäviin kuuluvien asioiden osalta tässä esityksessä on kuitenkin rajoituttu lähtökohtaisesti ehdottamaan aino-

astaan lakitekniisiä muutoksia, jotka johtuvat ehdotettavan uuden lain säätämisestä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset

Ehdotettavalla teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvän oikeussuojajärjestelmän kehittämisellä olisi laajempi immateriaalioikeuksien käytön tehokkuutta sekä yleisemmin koko suomalaista innovaatiotoimintaa ja tätä kautta taloudellista kehitystä edistävä vaikutus. Vaikka uudistuksen välittömiä ja välillisiä hyötyjä ei voida laskea täsmällisesti euro-määräisesti, on arvioitavissa, että uudistuksesta varsinkin pidemmällä aikavälillä ja kokonaisuutena aiheutuvat hyödyt selvästi ylittävät siitä aiheutuvat kustannukset.

Uudistuksen toteuttaminen edellyttää toisaalta markkinaoikeuden voimavarojen merkittävää lisäämistä nykyisestä. Keskeisimmät markkinaoikeuteen keskittämisen piiriin kuuluvat asiaryhmät olisivat PRH:n valituslautakunnassa nykyisin käsiteltävät teollisoikeudelliset valitusasiat, Helsingin käräjäoikeudessa käsiteltävät teollisoikeudelliset riita- ja hakemusasiat sekä kaikissa käräjäoikeuksissa nykyisin käsiteltävät tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat. Viimeaikaisten asiamäärien perusteella arvioituna markkinaoikeuden asiamäärä kasvaisi keskimäärin noin 300 asialla vuodessa. Tästä teollisoikeudellisten valitusasioiden osuus olisi noin 200 asiaa sekä immateriaalioikeudellisten riita- ja hakemusasioiden osuus noin 100 asiaa vuodessa.

PRH:n valituslautakunnassa on viime vuosina työskennellyt viisi päätoimista henkilöä, joista kaksi on lakimiehiä, kaksi diplomi-insinööriä ja yksi osastosihteeri. Valituslautakunnan ratkaisukokoonpanoon kuuluu kuitenkin kussakin asiassa kolme jäsentä, joista yksi tai kaksi jäsentä on PRH:n muita virkamiehiä kuin valituslautakunnassa päätoimisesti työskenteleviä. Lisäksi valituslautakunnan nykyiset resurssit ovat riittämättömät ja lautakunta on pahasti ruuhkautunut. Markkinaoikeudessa ratkaisukokoonpanoon kuuluisi yleensä kolme päätoimista jäsentä. Tuomioistuinkäsittely markkinaoikeudessa edellyttäisi lisäksi jonkin verran enemmän voimava-

roja kuin käsittely valituslautakunnassa, koska esimerkiksi suullisten käsittelyiden määrä lisääntyisi selvästi nykyiseen verrattuna.

Immateriaalioikeudellisista riita- ja hakemusasioista selvästi suurin osa käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeuden näitä asioita käsittelevällä osastolla on 12 tuomaria, joista kahdeksan tuomaria toimii immateriaalioikeuksia koskevien asioiden valmistelusta vastaavana tuomarina. Osastolla käsitellään myös muita asioita. Immateriaalioikeuksia, erityisesti keksintöjä (patentti, hyödyllisyysmalli, työsuuhdeksintö), koskevat asiat ovat kuitenkin usein tavanomaisia riita-asioita vaikeampia ja työmäärältään suurempia. Markkinaoikeudessa ratkaisukokoonpanoon kuuluisi kaikissa asioissa yleensä kolme markkinaoikeustuomaria ja lisäksi keksintöjä koskevilla asioilla markkinaoikeusinsinööri.

Mainituista keskittämisen piiriin kuuluvista asiaryhmistä erityisesti PRH:n valituslautakunnassa nykyisin käsiteltävät teollisoikeudelliset valitusasiat muodostaisivat jo menettelyllisesti ja työprosessiltaan uuden asiaryhmän markkinaoikeudessa. Tämän vuoksi on arvioitu, että uudistuksen toteuttaminen edellyttäisi alkuvaiheessa jossain määrin suuremmat resurssit. Arvio tulevasta kehityksestä olisi kuitenkin mahdollista täsmentää vasta tulevaisuudessa saatavien kokemusten perusteella.

Edellä esitetty huomioon ottaen uudistuksen toteuttaminen edellyttäisi, että markkinaoikeuteen tulee siellä nykyisin toimivien tuomareiden lisäksi yhteensä 13 uutta tuomaria, joista 2 olisi markkinaoikeusinsinöörejä ja loput lainoppineita markkinaoikeustuomareita. Asioiden laadun vuoksi 2–3 tuomaria kohti tulisi olla yksi sihteeri, jolloin markkinaoikeuden nykyistä kansliahenkilökuntaa olisi lisättävä 5 henkilöllä.

Markkinaoikeuteen tarvittaisiin teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita varten siten 8 markkinaoikeustuomarin (6 T 13 ja 2 T 11), 2 markkinaoikeusinsinöörin sekä 4 kansliahenkilön virkaa sekä ainakin arvioidussa siirtymävaiheessa vuoden 2015 loppuun asti lisäksi kolme määräaikaista markkinaoikeustuomaria ja yksi kansliahenkilö.

Käräjäoikeuksilta siirtyviä tehtäviä vastaavasti osa (arviolta 6 henkilötyövuotta) mark-

kinaoikeuteen tarvittavista lisäresursseista olisi tarkoitus siirtää käräjäoikeuksista, muualta oikeusministeriön hallinnonalalta.

Lisäksi markkinaoikeudessa käytettäisiin nykyistä enemmän sivutoimisia asiantuntijajäseniä, erityisesti keksintöjä koskevissa asioissa. Keksintöjä koskevia asioita on ollut vuosittain keskimäärin noin 60, joista valitusasioita kaksi kolmasosaa. Markkinaoikeuden sivutoimisista asiantuntijajäsenistä aiheutuvien kustannusten arvioidaan nousevan noin 100 000 eurolla vuodessa.

Tämän lisäksi markkinaoikeuden toimitilakustannukset lisääntyisivät noin 90 000 eurolla vuodessa nykyisestä.

Uudistuksesta aiheutuisi edellä mainitussa alkuvaiheessa vuositasolla palkka- ja muina kustannuksina valtiolle yhteensä 1,1 miljoonan euron vuotuiset kustannukset.

Valtioneuvoston kehyspäätöksessä 4.4.2012 on momentin 25.10.03 määrärahasa otettu lisäyksenä huomioon 367 000 euroa vuodelle 2013 (tehtäväsiirto 1.9.2013 lukien), 1,1 miljoonaa euroa vuosille 2014 ja 2015 sekä 800 000 euroa vuodelle 2016. Kehyspäätöstä vastaava lisäys sisältyy myös vuoden 2013 talousarvioesitykseen. Vuotta 2016 ja jatkovuosia silmällä pitäen arvioidaan pysyvää henkilöresurssitarvetta uudelleen teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelystä saatavien kokemusten perusteella, menettelyn ja työprosessien vakiinnuttua, samoin kuin markkinaoikeuden muun tilanteen (esimerkiksi julkisia hankintoja koskevat asiat) pohjalta. Tähän liittyen siirtymävaiheessa vuoteen 2015 saakka kolmen markkinaoikeustuomarin ja yhden kansliahenkilön tehtävät hoidettaisiin määräaikaisilla nimityksillä.

4.2 Yritysvaikutukset

Kuten valtioneuvoston aineettomia oikeuksia koskevassa strategiassakin (ks. yleispuistelujen jakso 5.1) on todettu, aineettomien oikeuksien tehokkaan käytön kannalta korkeatasoinen tuomioistuintoiminta on keskeisessä asemassa. Immateriaalioikeudellisia asioita koskevan ratkaisutoiminnan keskittäminen mahdollisimman suuressa määrin samaan oikeuspaikkaan edistäisi edellytysten

luomista asiantuntemuksen kehittämiseksi ratkaisutoiminnassa. Antamalla oikeussuojaa eri immateriaalioikeuksien osalta samassa oikeuspaikassa voitaisiin lisäksi saavuttaa tehokkuus- ja synergiaetuja. Tämän seurauksena olisi mahdollista myös nopeuttaa immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyä nykyisestä.

Yritysvaikutuksia kartoitettaessa on kiinnitettävissä huomiota myös EU:ssa vireillä olevaan hankkeeseen, jonka tarkoituksena on uuden kansainvälisen patenttituomioistuimen perustaminen. Ratkaisutoiminnaltaan korkeatasoinen immateriaalioikeuksiin keskittyvä kansallinen tuomioistuin antaisi Suomelle paremmat valmiudet mahdollisesti perustettavan eurooppalaisen patenttituomioistuinjärjestelmän paikallis- tai aluejaoston isännöintiin ja sitä kautta vahvistaisi kotimaisten yritysten toimintaedellytyksiä alati kansainvälistyvässä toimintaympäristössä.

Uudistuksen toteuttamisella voidaan arvioida olevan yrityksille ja erityisesti pk-sektorille myös myönteisiä välittömiä taloudellisia vaikutuksia, jotka selvästi ylittäisivät ehdotuksista aiheutuvat kustannukset. Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden asianosaisille uudistuksesta ei aiheutuisi merkittäviä lisäkustannuksia. Tekijänoikeudellisissa riita-asioissa matkakulut saattaisivat keskittämisen seurauksena kasvaa joissakin tapauksissa. Lisäksi lisääntyvät suulliset käsittelyt lisääisivät joissakin tapauksissa asianosaisten kustannuksia teollisoikeudellisissa valitusasioissa.

Toisaalta asioiden keskittäminen muun muassa vähentäisi rinnakkaisten prosessien tarvetta ja niistä aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi valitusasteiden määrän väheneminen riita-asioissa merkitsisi yrityksille immateriaalioikeudellisten asioiden kokonaiskeston huomattavaa lyhentymistä sekä tuntuvaa säästöä oikeudenkäynnistä aiheutuvissa kustannuksissa.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Uudistuksen toteuttaminen merkitsisi olennaisia muutoksia markkinaoikeudessa ja sen toiminnassa. Aineettomia oikeuksia koske-

vien asioiden keskittämisen myötä markkinaoikeuteen tulisi kokonaan uusi asiaryhmä. Markkinaoikeus toimisi jatkossa nykyisten asiaryhmien lisäksi teollisoikeudellisten valitusasioiden muutoksenhakuasteena sekä teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden ensimmäisenä oikeusasteena. Myös markkinaoikeuden asiamäärä ja henkilöstö lisääntyisivät nykyisestä.

Ehdotuksen mukaan kaikki nykyisin PRH:n valituslautakunnan käsiteltäväksi kuuluvat asiat siirrettäisiin käsiteltäviksi markkinaoikeuteen tai Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä mahdollistaisi valituslautakunnan lakkauttamisen. Tämä tulisi tapahtumaan vasta myöhemmin tarkemmin määritettävänä ajankohtana, joka tapauksessa jonkin aikaa sen jälkeen, kun teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tullut voimaan. Arviolta PRH:n valituslautakunnan lakkauttaminen voisi tapahtua noin puoli vuotta sen jälkeen, kun mainittu keskittäminen on tullut voimaan.

Perustuslain 102 §:n mukaan tasavallan presidentti nimittää vakinaiset tuomarit laissa säädetyn menettelyn mukaisesti. Muiden tuomarien nimittämisestä säädetään lailla. PRH:n valituslautakunnassa päätoimisesti toimivat virkamiehet eivät ole tuomarin virassa eikä heitä näin ollen voida siirtää vakinaiseen tuomarin virkaan markkinaoikeuteen. Kaikki markkinaoikeuteen tulevat uudet vakinaiset markkinaoikeustuomarin tai -insinöörin virat täytettäisiinkin normaalin hakumenettelyn kautta. Ehdotuksen mukaan PRH:n valituslautakunnassa päätoimisesti toimivat virkamiehet voitaisiin kuitenkin lautakunnan lakkauttamisen tullessa voimaan siirtää suostumuksellaan määrääjäksi markkinaoikeustuomarin tai markkinaoikeusinsinöörin virkaan markkinaoikeuteen. Valituslautakunnan osastosihteeri ja hänen virkansa sen sijaan siirrettäisiin lain nojalla markkinaoikeuteen virkamiehen suostumusta edellyttämättä. Osastosihteerin työskentelypaikka kunta ei muuttuisi.

Teollisoikeudelliset riita-asiat ja suurin osa tekijänoikeudellisista riita-asioista käsitellään nykyisin Helsingin kärjäoikeudessa. Uudistuksen myötä Helsingin kärjäoikeuden työmäärä vähentyisi. Muiden kärjäoikeuksien

työmäärän kannalta uudistuksen merkitys olisi pieni. Lakien voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsiteltäisiin loppuun kärjäoikeuksissa. Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa rikosasioissa toimivaltaisia olisivat jatkossakin kärjäoikeudet.

Hallinto-oikeuksien osalta ehdotetut muutokset koskisivat pieniä asiaryhmiä (verkkotunnus, kasvinjalostajanoikeus, yhdistys- ja säätiörekisteri). Uudistuksen vaikutus hallinto-oikeuksien toimintaan olisi siten vähäinen.

Esityksen mukaan jatkomuutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin riita- ja hakemusasioissa tapahtuisi valittamalla korkeimpaan oikeuteen nykyistä valituslupajärjestelmää noudattaen. Tämän myötä Helsingin hovioikeuden työmäärä vähentyisi jossain määrin.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotus parantaisi aineettomien oikeuksien oikeussuojajärjestelmää ja asianosaisten oikeusturvaa. Aineettomia oikeuksia koskevat riita-asiat käsiteltäisiin kattavasti samassa tuomioistuimessa. Kaikki teollisoikeudelliset valitusasiat käsiteltäisiin puolestaan jo ensimmäisessä muutoksenhakuasteessa riippumattomassa tuomioistuimessa. Käsittely täytäisi oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset sekä olisi nykyistä nopeampaa ja tehokkaampaa. Tuomioistuimen korkeatasoinen ratkaisutoiminta tukisi koko immateriaali-oikeuksien järjestelmää.

Ehdotettavasta tuomioistuin- ja oikeudenkäyntijärjestelmästä ei muodostuisi asianosaisten kannalta nykyistä raskaampaa. Asianosaisten kulurasitus ei siten olennaisesti kasvaisi eikä muodostaisi estettä oikeuden saatavuudelle.

Tekijänoikeudellisten riita-asioiden osalta keskittäminen saattaisi merkitä asianosaisille jossain määrin matkakustannusten lisääntymistä. Toisaalta markkinaoikeus voisi tarvittaessa toimittaa istunnon myös muualla kuin sen sijaintipaikkakunnalla Helsingissä, minkä lisäksi matkustustarvetta olisi osaltaan mahdollista vähentää myös hyödyntämällä nykyisiä teknisiä tiedonvälitystapoja istuntojen toimittamisessa.

5 Asian valmistelu

5.1 Aikaisempi valmistelu

Vuoden 2003 IPR-tuomioistuintyöryhmä ja siitä saatu lausuntopalautte

Oikeusministeriö asetti 17.6.2003 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn liittyvät uudistustarpeet ja tehdä tarvittavat muutosehdotukset siten, että immateriaalioikeudelliset asiat käsitellään asialähtöisesti tarkoituksenmukaisessa ratkaisuelimessä ja mahdollisuuksien mukaan kaikki näitä oikeuksia koskevat tai niihin perustuvat vaatimukset käsitellään samassa toimielimessä ja mahdollisimman samanlaisessa menettelyssä.

Huhtikuussa 2005 oikeusministeriölle luovuttamassa mietinnössään (*"Aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittely"*), oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2005:2) työryhmä keskittyi erityisesti tarkasteluun siitä, missä ratkaisuelimessä ja minkälaisessa menettelyssä immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely tulisi järjestää. Keskittämisen osalta työryhmä tarkasteli kolmea päävaihtoehtoa: riita- ja rikosasoiden keskittämiseen perustuva vaihtoehto, riita-asioiden ja hallinnollisessa menettelyssä käsiteltävien valitusasioiden keskittämiseen perustuva vaihtoehto sekä riita- ja rikosasoiden sekä hallinnollisessa menettelyssä käsiteltävien valitusasioiden keskittämiseen perustuva vaihtoehto (niin sanottu kattavaan keskittämiseen perustuva ratkaisuvaihtoehto).

Työryhmän jäsenten enemmistö kannatti mainittuun kattavaan keskittämiseen perustuva ratkaisuvaihtoehtoa. Enemmistö katsoi, että samaan tuomioistuimeen tulisi keskittää yhtäältä kaikki tekijänoikeutta sekä teollisoikeuksia koskevat riita- ja rikosasiat (mukaan luettuina sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset riita- ja rikosasiat sekä tekijän- ja teollisoikeusasioihin liittyvät oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaiset turvaamistoimiasiat ja todistelun turvaamisesta annetun lain mukaiset asiat) sekä toisaalta valitukset, jotka koskevat rekisteriviranomaisen päätöstä teollisoikeuksien myöntämisestä koskevan hakemuksen hylkäämisestä taikka rekisteröintiä tai hakemus-

ta vastaan tehdyn väitteen lopullisesta ratkaisemisesta, lukuun ottamatta toiminimiasioita. Lisäksi kyseiseen tuomioistuimeen tuli enemmistön mukaan keskittää myös valitukset PRH:n lopullisista päätöksistä hyödyllisyysmallin ja piirimallin mitättömäksi julistamista koskevissa asioissa.

Työryhmän jäsenten enemmistö katsoi, että mainittu kattavaan keskittämiseen perustuva ratkaisuvaihtoehto oli myös mahdollinen toteuttaa ja kannatettava, mikäli lähdettiin siitä, että asiat keskitettäisiin Helsingin käräjäoikeuden yhteyteen ja että tekijänoikeusasioiden osalta Helsingin käräjäoikeus olisi vaihtoehtoinen oikeuspaikka tekijänoikeutta koskevissa riita- ja rikosasioissa.

Työryhmän jäsenten vähemmistö sen sijaan katsoi, ettei ollut olemassa riittävästi perusteita poiketa perustuslaissa säädetyistä yleisten tuomioistuinten ja yleisten hallintotuomioistuinten asiallisesta toimivaltajaosta ja ohjata valittamista eräiden hallinnollisessa menettelyssä käsiteltävien asioiden osalta yleiseen tuomioistuimeen, jossa ne olisi käsitelty noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädettiin hakemusasioiden käsittelystä.

Työryhmän mietinnöstä saatu lausuntopalautte oli siinä määrin ristiriitaista, ettei asian valmistelua voitu suoraan jatkaa. Keskittämisen tarkoitukset saivat lausuntopalautteessa sinänsä kannatusta. Erityisesti hallinnollisessa menettelyssä käsiteltävien asioiden muutoksenhaun ohjaamisesta yleiseen tuomioistuimeen esitettiin kuitenkin epäilyksiä. Mainittujen asioiden siirtämisestä riita-asioiden kanssa samanlaiseen oikeudenkäynti- ja muutoksenhakumenettelyyn arvioitiin aiheutuvan kustannusten kasvamista ja asioiden käsittelyn viipymistä entisestään. Myös perustuslaissa säädetyistä tuomioistuinjärjestelmän kahtiajaosta yleisiin tuomioistuihin ja hallintotuomioistuihin aiheutuvista vaatimuksista valittavalle ratkaisuvaihtoehdolle esitettiin lausuntopalautteessa vastakkaisia näkemyksiä.

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelma

Huhtikuussa 2007 eduskunnalle tiedonantona annetun pääministeri Matti Vanhasen II

hallituksen hallitusohjelman mukaan IPR-asioiden tuomioistuinkäsittelyä tuli tehostaa keskittämällä ne näihin asioihin erikoistuneelle tuomioistuimelle, jolle tuli turvata riittävät resurssit.

Vuoden 2007 IPR-tuomioistuintyöryhmä ja siitä saatu lausuntopalaute

Oikeusministeriö asetti 13.4.2007 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn kehittämisvaihtoehtoja oikeusministeriön työryhmämietinnön 2005:2 ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta. Työryhmän tuli selvittää, miten immateriaalioikeudellisten asioiden keskittäminen voitaisiin toteuttaa tarkoituksenmukaisella ja asiantuntemuksen turvaavalla tavalla. Tässä tarkoituksessa työryhmän tuli tarkastella erityisesti seuraavia kysymyksiä:

1) missä laajuudessa olisi tarkoituksenmukaista keskittää immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely,

2) tulisiko immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely keskittää Helsingin kärjäoikeuteen vai markkinaoikeuteen,

3) minkä asiaryhmien osalta keskittäminen olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa, jos immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely keskitettäisiin Helsingin kärjäoikeuteen,

4) minkä asiaryhmien osalta keskittäminen olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa, jos immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely keskitettäisiin markkinaoikeuteen,

5) mitkä olisivat eri toteuttamisvaihtoehtojen taloudelliset, henkilöstöhallinnolliset, organisatoriset ja yhteiskunnalliset vaikutukset.

Joulukuussa 2007 valmistuneessa mietinnössään (*"IPR-asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen"*), oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2007:20) työryhmä katsoi, että immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn keskittäminen oli välttämätöntä. Työryhmän mukaan asiantuntemus immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyssä voitiin turvata vain keskittämällä asiat samaan oikeuspaikkaan. Keskittämällä immateriaalioikeudelliset asiat markkinaoikeuteen niiden ratkaisemisessa tarvittava asiantuntemus keskitettäisiin työryhmän mukaan aidosti yhteen oikeuspaikkaan.

Yksimielisessä mietinnössään työryhmä ehdotti immateriaalioikeudellisten asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen siten, että keskeisimmät markkinaoikeuteen siirrettävät asiaryhmät olisivat:

- Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa käsiteltävistä asioista valitukset väitteisiin ja mitättömäksi julistamista koskeviin vaatimuksiin annetuista lopullisista ratkaisuista,

- Helsingin kärjäoikeudessa käsiteltävistä asioista teollisoikeuksia koskevat riita- ja turvaamistoimiasiat, sekä

- yleisissä tuomioistuimissa käsiteltävistä asioista tekijänoikeuksia koskevat riita- ja turvaamistoimiasiat.

Edelleen työryhmä ehdotti, että muutosta markkinaoikeuden ratkaisuun haettaisiin yleisistä tuomioistuimista siirrettävissä asioissa korkeimmalta oikeudelta sekä Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnasta siirrettävissä asioissa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Lisäksi työryhmä esitti asian jatkovalmistelua varten myös suuntaviivoja asioiden käsittelyjärjestykseksi markkinaoikeudessa.

Työryhmän mietinnöstä annetuissa lausunnoissa immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämistä pidettiin yleisesti toivottavana kehityksenä. Keskittämisvaihtoehtoista markkinaoikeusvaihtoehto sai eniten kannatusta. Eräät lausunnonantajat kannattivat kuitenkin immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämistä Helsingin kärjäoikeuteen. Lisäksi eräät lausunnonantajat antoivat lausunnot immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämisen puolesta, mutta eivät ottaneet kantaa kummankaan keskittämisvaihtoehdon puolesta.

Periaatepäätös aineettomia oikeuksia koskevasta strategiasta sekä pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma

Valtioneuvosto hyväksyi 26.3.2009 periaatepäätöksen aineettomia oikeuksia koskevasta strategiasta. Periaatepäätöksen mukaan olakseen tehokkaita eli tehokkaasti toimeenpantavissa immateriaalioikeuksien tuli olla selkeitä ja oikeasuhteisia. Immateriaalioikeuksien tehokkuuden ja selkeyden kannalta

tuomioistuinkäsittelyn korkea laatu ja nopeus olivat keskeisessä asemassa. Aineettomien oikeuksien tehokkaan käytön kannalta korkeatasoinen riidanratkaisu- ja tuomioistuintoiminta oli keskeistä. Korkeatasoinen tuomioistuintoiminta oli myös edellytys aineettomiin oikeuksiin liittyvän osaamisen kehittymiselle ja pysymiselle Suomessa.

Periaatepäätöksen mukaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien riita-asioiden käsittely tuli keskittää markkinaoikeuteen vuoteen 2012 mennessä. Oikeusministeriölle tuli varmistaa samalla keskittämisen edellyttämät resurssit.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelmassa todetaan, että immateriaali-oikeusasioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen ja huolehditaan riittävästä voimavaroista.

Vuoden 2009 IPR-tuomioistuintyöryhmä

Oikeusministeriö asetti 9 päivänä kesäkuuta 2009 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus aineettomia oikeuksia koskevien asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen ja näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa. Valmistelun lähtökohtana oli, että asiat keskitetään markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ”*IPR-asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen*” (oikeusministeriön työryhmämietintö 2007:20) ehdotetussa laajuudessa kuitenkin niin, että muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen nykyisin käsittelemistä aineettomia oikeuksia koskevistä asioista keskitetään kokonaisuudessaan markkinaoikeuteen, jolloin PRH:n valituslautakunta voidaan lakkauttaa. Tavoitteena oli, että aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus eri asiantuntijaryhmissä saadaan mahdollisimman hyvin varmistettua ottaen samalla huomioon, että käsittely muodostuu tehokkaaksi ja joutuisaksi. Työryhmän tuli myös pohtia, miten jatkomuutoksenhaku markkinaoikeuden päätöksiin on järjestettävä ja tehdä tätä koskevat tarpeelliset ehdotukset.

Työryhmä luovutti mietintönsä 30 päivänä maaliskuuta 2010 (”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeu-*

teen”, oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010).

Työryhmän mietintö sisälsi hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen aineettomia oikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden sekä teollisoikeuksien myöntämiseen liittyvien hallinnollisten muutoksenhakuasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen ja näiden asioiden käsittelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa. Aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittelyn järjestämiseen liittyen mietinnössä lisäksi tarkasteltiin erityisesti markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoja laajemminkin.

Työryhmämietinnön mukaan markkinaoikeuteen keskitettäisiin muutoksenhaku teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä sekä lisäksi kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely, kuten myös mainittuihin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden käsittely. Lisäksi markkinaoikeuteen ohjattaisiin valitukset Viestintäviraston verkkotunuslain nojalla tekemistä päätöksistä.

Niistä PRH:n päätöksistä, joista tällä hetkellä valitetaan PRH:n valituslautakuntaan mutta joiden osalta muutoksenhaku ei ehdoteta ohjattavaksi markkinaoikeuteen, valitetaisiin jatkossa Helsingin hallinto-oikeuteen. Tämä mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen.

Markkinaoikeus olisi pääsääntöisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä. Patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa riita-asioissa markkinaoikeus olisi kuitenkin lähtökohtaisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri. Asioissa, joissa valitetaan PRH:n patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta päätöksestä, markkinaoikeus olisi päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppinut jäsen, markkinaoikeusinsinööri sekä lisäksi toinen markkinaoikeusinsinööri tai sivutoiminen asiantuntijajäsen.

Sekä markkinaoikeuden vakinaisilta jäseniltä että sivutoimisilta asiantuntijajäseniltä edellytettäisiin erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttämistä.

Valitukset rekisteriviranomaisten teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koske-

vista päätöksistä käsiteltäisiin markkinaoikeudessa hallintolainkäytön järjestyksessä. Teollis- ja tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren mukaisesti.

Rekisteriviranomaisten päätösten osalta markkinaoikeuden ratkaisuihin olisi mahdollista hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Työryhmän enemmistön kannan mukaan teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin tapahtuisi valittamalla Helsingin hovioikeuteen, jonka ratkaisuihin olisi vielä mahdollista hakea muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen nykyistä valituslupajärjestelmää noudattaen.

Työryhmän mietintö oli yksimielinen kahta poikkeusta lukuun ottamatta. Työryhmä joutui äänestämään ensinnäkin siitä, miten muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa on järjestettävä. Tämän lisäksi työryhmä äänesti siitä, mistä ajankohdasta lukien PRH:n valituslautakunta tulisi lakkauttaa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Oikeusministeriö pyysi vuoden 2009 IPR-tuomioistuintyöryhmän mietinnöstä ”*Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen*” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010) lausunnon yhteensä 81 eri viranomaiselta, yhteisöltä ja asiantuntijalta. Lisäksi korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattiin tilaisuus antaa mietinnöstä lausunto. Pyydettyistä lausunnoista saapui yhteensä 58. Pyydettyjen lausuntojen lisäksi viisi muuta tahoa toimitti oikeusministeriölle lausuntonsa työryhmämietintöön. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä lausuntotiivistelmä (*”Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen. Lausuntotiivistelmä”*, oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 36/2011). Tähän esitykseen sisältyvät ehdotukset on valmisteltu oikeusministeriössä mainitun työryhmämietinnön ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta.

Lausunnonantajat kannattivat yleisesti ottaen lähes yksimielisesti työryhmämietinnössä mainittuja tavoitteita teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden tuomioistuinkäsittelyn kehittämisestä. Valtaosa lausunnonantajista suhtautui myönteisesti myös työryhmän ehdotuksiin teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen sekä näiden asioiden käsittelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa. Kysymykset siitä, mistä ajankohdasta lukien PRH:n valituslautakunta tulisi lakkauttaa sekä miten muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa tulisi järjestää, joista samoista kysymyksistä myös työryhmä joutui aikanaan äänestämään, saivat sen sijaan jakautuneen vastaanoton.

PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohdan osalta työryhmän enemmistö päätyi aikanaan kannattamaan vaihtoehtoa, jonka mukaan PRH:n valituslautakunta lakkautettaisiin vasta siirtymäkauden jälkeen, kun taas työryhmän vähemmistö kannatti vaihtoehtoa, jossa valituslautakunta tulisi lakkautettavaksi samanaikaisesti kuin immateriaalioikeudelliset asiat keskitetään markkinaoikeuteen. Edellä todetulla tavalla myös lausuntopalautte mainitulta osin jakautui.

Kuten edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 on selostettu, esityksessä on pyritty löytämään mainitulta osin työryhmän enemmistön ja vähemmistön kannattamien vaihtoehtojen väliltä ratkaisu, jonka avulla PRH:n päätöksiä koskevan muutoksenhakutien muuttamiseen liittyvä siirtymävaihe jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Tämän mukaisesti esityksessä ehdotetaan siirtymävaiheen järjestelyinä, että PRH:n valituslautakunnassa 1.1.2013 tai sen jälkeen vireille tulevat tavaramerkkiä koskevat valitusasiat sekä 1.5.2013 tai sen jälkeen vireille tulevat patenttia, hyödyllisyysmallia, piirimallia ja mallia koskevat valitusasiat, jotka olisivat vielä vireillä valituslautakunnassa immateriaalioikeusasioiden markkinaoikeuteen keskittämisen voimaan tulon ajankohtana, siirtyisivät markkinaoikeuden käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi, kun taas mainittuja ajankohtia ennen valituslautakunnassa vireille tulleet valitusasiat jäisivät valituslautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohdan osalta

tämä merkitsisi sitä, että valituslautakunnan lakkauttaminen tulisi tapahtumaan vasta myöhemmin tarkemmin määritettävänä ajankohtana, joka tapauksessa jonkin aikaa sen jälkeen, kun teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tullut voimaan. Arviolta lakkauttaminen voisi tapahtua noin puoli vuotta sen jälkeen, kun mainittu keskittäminen on tullut voimaan.

Siitä, miten muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa on järjestettävä, työryhmän enemmistö päätyi aikanaan kannattamaan vaihtoehtoa, jonka mukaan muutoksenhaku tapahtuisi valittamalla Helsingin hovioikeuteen, jonka ratkaisuihin olisi vielä mahdollista hakea muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen nykyistä valituslupajärjestelmää noudattaen, kun taas työryhmän vähemmistö kannatti muutoksenhaun järjestämistä valittamalla markkinaoikeuden ratkaisuihin suoraan korkeimpaan oikeuteen voimassa olevaa oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n mukaista valituslupajärjestelmää noudattaen. Edellä todetulla tavalla kysymys sai jakautuneen vastaanoton myös lausunnonantajien kesken.

Kuten edellä jaksossa 3.2.6 on selostettu, esityksessä ehdotetaan, että muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa tapahtuisi valittamalla korkeimpaan oikeuteen nykyistä oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n valituslupajärjestelmää noudattaen. Edelleen esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuden ratkaisuihin rekisteriviranomaisten päätöksiä koskevissa valitusasioissa saisi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esityksessä eduskunnalle arvopaperimarkkinoita koskevaiksi lainsäädännöksi (HE 32/2012 vp) ehdotetaan arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistusta.

Tähän liittyen esityksessä ehdotetaan muun ohella muutoksenhakua Finanssivalvonnan päätöksiin yhtenäistettäväksi sekä Finanssivalvonnan käytössä olevan hallinnollisen seuraamusjärjestelmän käyttöalan laajennusta ja sen ankaroitamista. Esityksessä ehdotetaan muun ohella markkinaoikeuslakia ja eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettua lakia muutettavaksi sekä voimassa oleva arvopaperimarkkinalaki kumottavaksi kokonaisuudessaan. Mikäli esitys hyväksytään, siitä aiheutuvat muutokset tulee ottaa huomioon tämän esityksen käsittelyn yhteydessä (vaikutus 2. lakiehdotuksen sisältöön sekä 36. lakiehdotuksen tuleminen tarpeettomaksi).

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 57/2012 vp) ehdotetaan säädettäväksi laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun ohella eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettua lakia. Mikäli esitys hyväksytään, siitä aiheutuvat muutokset tulee ottaa huomioon tämän esityksen käsittelyn yhteydessä (vaikutus 2. lakiehdotuksen sisältöön).

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 108/2012 vp) ehdotetaan säädettäväksi laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun ohella eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettua lakia. Mikäli esitys hyväksytään, siitä aiheutuvat muutokset tulee ottaa huomioon tämän esityksen käsittelyn yhteydessä (vaikutus 2. lakiehdotuksen sisältöön).

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Valtioneuvoston kehyspäätöksessä 4.4.2012 on momentin 25.10.03 määrärahasa otettu lisäyksenä huomioon 367 000 euroa vuodelle 2013 (tehtäväsiirto 1.9.2013 lukien). Kehyspäätöstä vastaava lisäys sisältyy myös vuoden 2013 talousarvioesitykseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki markkinaoikeudesta

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 mainituista syistä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki markkinaoikeudesta. Lakiin otettaisiin markkinaoikeuden organisaatiota koskevat säännökset, jotka markkinaoikeudessa nykyisin käsiteltävien asioiden osalta vastaisivat suurelta osin nykytilaa.

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Markkinaoikeuden tehtävä ja toimivalta. Pykälä sisältäisi yleiset markkinaoikeuden tehtävää ja toimivaltaa koskevat säännökset.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti markkinaoikeuden tehtävästä. Säännöksen mukaan markkinaoikeus toimisi kilpailu- ja hankinta-asioiden, teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden sekä markkinaoikeudellisten asioiden erityistuomioistuimena.

Momentissa todettaisiin siten ensinnäkin nimenomaisesti se, että markkinaoikeus on perustuslain 98 §:n 3 momentissa tarkoitettu erityistuomioistuin. Tämän lisäksi momentissa säädettäisiin yleisesti niistä aloista, joilla markkinaoikeus käyttää tuomiovaltaa. Se, mitä kilpailu- ja hankinta-asioilla, teollis- ja tekijänoikeudellisilla asioilla sekä markkinaoikeudellisilla asioilla lähemmin tarkoitetaan, määriteltäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 1 luvussa (2. lakiehdotus). Teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita lukuun ottamatta momentti vastaisi asiallisesti nykytilaa.

Markkinaoikeuden toimivaltaan lailla kuluviiksi säädettyjen asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa sekä muutoksenhausta markkinaoikeuden ratkaisuihin sisältyisi puheena olevan pykälän 2 momenttiin viittaus-säännös lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.

2 §. Markkinaoikeuden toimipaikka. Pykälä vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 1 §:n 2 momenttia.

2 luku Henkilöstö

3 §. Jäsenet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin markkinaoikeuden jäsenistä, eli markkinaoikeudessa olevista tuomarinviroista. Momentin mukaan markkinaoikeuden jäseniä olisivat markkinaoikeuden ylituomari sekä muina jäseninä markkinaoikeustuomarit ja markkinaoikeusinsinöörit.

Siltä osin kuin puheena olevassa momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeudessa on jäseninä markkinaoikeuden ylituomari ja markkinaoikeustuomareita, momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 2 §:n 1 momenttia. Ylituomarista ja markkinaoikeustuomareista käytettäisiin laissa yhteisesti nimitystä lainoppineet jäsenet.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla markkinaoikeudessa olisi vastaisuudessa jäseninä edellä mainitun lisäksi myös markkinaoikeusinsinöörejä.

Ehdotettavan markkinaoikeusinsinöörin nimikkeen muotoilussa on otettu huomioon jo tällä hetkellä olemassa olevat markkinaoikeuden lainoppineiden jäsenten, eli markkinaoikeuden ylituomarin ja markkinaoikeustuomareiden, virkanimikkeet. Markkinaoikeusinsinöörin nimike ilmaisisi lisäksi sen, että kysymys olisi muista kuin markkinaoikeuden lainoppineista jäsenistä. Insinööri-ilmaisua puoltaisi sekin, että mainittu ilmaisu sisältyy myös korkeimmassa hallinto-oikeudessa patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevien asioiden käsittelyyn osallistuvien sivutoimisten asiantuntijajäsenten nimikkeeseen yli-insinöörineuvos.

Markkinaoikeusinsinöörin virka olisi kokonaan uusi perustuslain 102 §:ssä tarkoitettu vakinainen tuomarin virka, johon tasavallan presidentti nimittää laissa säädetyllä menettelyllä mukaisesti. Tämän vuoksi myös tuoma-

reiden nimittämisestä annettua lakia ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että markkinaoikeusinsinöörin virka sisällytettäisiin mainitun lain 1 §:n 2 momentin tuomarinvirkojen luetteloon (23. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 2 §:n 2 momenttia.

4 §. *Jäsenten kelpoisuus ja nimittäminen.* Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden jäsenten kelpoisuudesta ja nimittämisestä, 1 momentissa lainoppineiden jäsenten, eli markkinaoikeuden ylituomarin ja markkinaoikeustuomareiden, sekä 2 momentissa markkinaoikeusinsinöörien osalta.

Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke vastaisi voimassa olevan markkinaoikeuslain 3 §:n ensimmäistä virkettä.

Puheena olevan momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan ylituomarin ja markkinaoikeustuomarin kelpoisuusvaatimuksena olisi tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa säädetyn lisäksi se, että hän on perehtynyt kilpailu- tai hankinta-asioihin, teollis- tai tekijänoikeudellisiin asioihin tai markkinaoikeudellisiin asioihin. Markkinaoikeuden lainoppineilta jäseniltä edellytettäisiin siten lisäksi erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttämistä, kuten voimassa olevankin markkinaoikeuslain mukaan. Mainittu erityisosaaminen olisi luonnollisesti myös merkittävä ansio lainoppineita jäseniä markkinaoikeuteen nimitettäessä. Ehdotettavassa säännöksessä markkinaoikeuden lainoppineiden jäsenten erityisiä kelpoisuusvaatimuksia laajennettaisiin vastaamaan teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden markkinaoikeuteen keskittämisen aiheuttamaa muutosta markkinaoikeuden toimivallassa. Uudistuksen edellyttämiä uusia lainoppineita jäseniä markkinaoikeuteen nimitettäessä juuri teollis- ja tekijänoikeudelliselle osaamiselle tulisi antaa merkittävä painoarvo. Muilta osin puheena oleva säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevan markkinaoikeuslain 3 §:n jälkimmäisen virkkeen säännöstä.

Vastaavasti kuin puheena olevan pykälän 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädettäisiin ylituomarin ja markkinaoikeustuomarin nimittämisestä, pykälän 2 momentti sisältäisi markkinaoikeusinsinöörin nimitysmenettelyn osalta viittauksen tuomareiden

nimittämisestä annettuun lakiin. Markkinaoikeuden lausunnon antamisesta markkinaoikeusinsinöörin viran täyttämistä koskevassa asiassa säädettäisiin kuitenkin puheena olevassa momentissa, tuomareiden nimittämisestä annetun lain 10 §:n 1 momentin 6 kohdan sijasta, että lausunnon antaisi markkinaoikeuden ylituomari vakinaisia markkinaoikeustuomareita ja markkinaoikeusinsinöörejä kuultuaan.

Tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan erityisalan asian-
tuntemusta vaativien tuomarinvirkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää erikseen. Markkinaoikeusinsinöörin kelpoisuusvaatimuksista ehdotetaan säädettäväksi tyhjentävästi tuomareiden nimittämisestä annetun lain sijasta puheena olevassa momentissa.

Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan markkinaoikeusinsinööriksi voitaisiin nimittää soveltuvan ylemmän korkeakoulututkimuksen tekniikan alalta suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka on perehtynyt patenttiasioihin ja jolla on tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet.

Markkinaoikeusinsinöörin viran kelpoisuusedellytyksenä olisi siten ensinnäkin soveltuva korkeakoulututkimus tekniikan alalta. Soveltuvaa korkeakoulututkimusta määrittäväällä ilmaisulla ”tekniikan alalta” viitattaisiin suoritettua tutkintoa alaan (pääaineeseen). Ilmaisua ei siten tulisi ymmärtää niin, että kelpoisuusedellytyksen täyttäisi ainoastaan teknisessä korkeakoulussa suoritettu tutkimus, vaan kysymykseen voisi tulla esimerkiksi yliopistossa suoritettu luonnontieteiden alan, kuten kemian, tutkimus. Koska patenttilainsäädännön kohteena voi ainakin lähtökohtaisesti olla mihin tahansa tekniikan alaan liittyvä keksintö, kelpoisuusedellytykset täyttävää tutkimusta ei olisi perusteltua rajata myöskään muutoin ehdotettua yksityiskohtaisemmin.

Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan markkinaoikeusinsinöörin tulisi toiseksi olla oikeamielinen Suomen kansalainen. Kyseinen edellytys vastaisi, mitä tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n 1 momentissa säädetään tuomareiden yleisistä kelpoisuusvaatimuksista.

Kolmanneksi markkinaoikeusinsinööriltä edellytettäisiin, että hän on perehtynyt pa-

tenttiasioihin. Sen sijaan sitä, miten mainittu perehtyneisyys on hankittu, säännöksessä ei määriteltäisi tarkemmin. Edellytettyä perehtyneisyyttä voisi osoittaa henkilön aiempi työkokemus, esimerkiksi osallistuminen patenttihakemusten käsittelyyn ja ratkaisemiseen PRH:ssa taikka toimiminen patenttiasiamiehenä patenttiasiamiestoimistossa tai teollisuudessa. Joissakin tapauksissa perehtyneisyyttä voisi osoittaa myös henkilön laajamittainen oma patentointitoiminta. Patenttiasioihin perehtyneisyyttä voisi osoittaa myös vastaava toiminta hyödyllisyyssmallien parissa.

Markkinaoikeusinsinöörillä tulisi neljänneksi olla tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Myös kyseinen edellytys vastaisi, mitä tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n 1 momentissa säädetään tuomareiden yleisistä kelpoisuusvaatimuksista.

Puheena olevan momentin toisen virkkeen mukaan markkinaoikeusinsinööriksi nimitettävällä tulisi lisäksi olla suomen kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Mainittu kielitaitovaatimus vastaisi asiallisesti sitä, mitä tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa edellytetään markkinaoikeuden lainoppineiden jäsenten kielitaidosta.

5 §. Asiantuntijajäsenet. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa markkinaoikeuslain 4 §:ää vastaavasti, että jäsenten lisäksi markkinaoikeudessa olisi sivutoimivia asiantuntijajäseniä.

6 §. Asiantuntijajäsenten määrääminen. Pykälän 1 momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevan markkinaoikeuslain 5 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Puheena olevan pykälän 2 momentti sisältäisi tarkempia säännöksiä asiantuntijajäsenten määräämistä koskevasta menettelystä. Asiantuntijajäsenten määräämisestä sisältyy voimassa olevaan markkinaoikeuslakiin ainoastaan edellä mainittu 1 momentin säännös siitä, että asiantuntijajäsenet määrää valtioneuvosto neljän vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Ottaen huomioon, että kysymys on tuomarin tehtäviin määräämisestä määräajaksi, olisi perusteltua, että asiantuntijajäsenten määräämistä koskevan menettelyn pääasiallisesta kulusta säädettäisiin lain tasolla. Pu-

heena oleva momentti vastaisi asiantuntijajäsenten määräämisessä viime vuosina käytännössä noudatettua menettelyä, joka olisi jatkossakin perusteltu.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 5 §:n 1 momentin toista ja kolmatta virkettä.

Puheena olevan pykälän 4 momentin mukaan asiantuntijajäsenen tehtävään määrättäväksi esitettävän olisi ennen nimittämistä annettava tuomareiden nimittämisestä annetun lain 14 §:ssä tarkoitettu selvitys sidonnaisuuksistaan. Ottaen huomioon, että tuomareiden nimittämisestä annetun lain 14 §:n mukainen velvollisuus selvityksen antamiseen koskee sekä vakinaiseen tuomarin virkaan nimitettäviä henkilöitä että vuotta pidemmäksi määräajaksi tuomariksi nimitettäviä henkilöitä, olisi perusteltua, että myös asiantuntijajäsenen tehtävään määrättäväksi esitettävä antaa tuomareiden nimittämisestä annetun lain 14 §:n mukaisen selvityksen sidonnaisuuksistaan.

Edellä mainitun lisäksi puheena olevassa momentissa säädettäisiin, että asiantuntijajäseneksi määrätyn henkilön olisi ilmoitettava viivytyksettä antamissaan sidonnaisuustiedoissa tapahtuneet muutokset ja niissä havaitut puutteet sekä myös muutoin annettava vastaava selvitys valtioneuvoston, oikeusministeriön tai markkinaoikeuden sitä pyytäessä.

7 §. Asiantuntijajäsenten kelpoisuus. Pykälässä säädettäisiin asiantuntijajäsenten kelpoisuudesta erikseen kilpailu- ja hankinta-asioiden, teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden sekä markkinaoikeudellisten asioiden käsittelyyn osallistuvien asiantuntijajäsenten osalta. Markkinaoikeudessa olisi siten kuitenkin mainittua asiaryhmää varten oma asiantuntijajäsenten piirinsä erillisine kelpoisuusehtoineen. Siinä tapauksessa, että henkilö täyttää esimerkiksi sekä kilpailu- ja hankinta-asioiden että markkinaoikeudellisten asioiden asiantuntijajäsenen kelpoisuusehdot, hänet voitaisiin määrätä asiantuntijajäseneksi molempiin mainittuihin asiaryhmiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kilpailu- ja hankinta-asioiden käsittelyyn osallistuvien asiantuntijajäsenten kelpoisuusehdoista. Asiallisesti säännös vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 5 §:n 2 momenttia.

Puheena olevan pykälän 2 momentissa säädetäisiin teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyyn osallistuvien asiantuntijajäsenten kelpoisuusehdoista. Säännöksen mukaan mainitun asiantuntijajäsenen tulisi olla soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut sekä lisäksi perehtynyt joko asianomaiseen tekniikan alaan tai patentointiin liittyviin kysymyksiin taikka vaihtoehtoisesti markkinointiin, taloustieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin taikka vaihtoehtoisesti taiteeseen.

Kelpoisuusvaatimuksena olisi siten ensinnäkin, että asiantuntijajäseneksi määrättävä henkilö olisi suorittanut soveltuvan korkeakoulututkinnon. Tämän lisäksi asiantuntijajäseneksi määrättävältä henkilöltä edellytettäisiin, että hän olisi perehtynyt joko asianomaiseen tekniikan alaan tai patentointiin liittyviin kysymyksiin taikka vaihtoehtoisesti markkinointiin, taloustieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin taikka vaihtoehtoisesti taiteeseen.

Edellytys asiantuntijajäsenen perehtymisestä joko asianomaiseen tekniikan alaan tai patentointiin liittyviin kysymyksiin liittyisi erityisesti edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 mainittuun seikkaan markkinaoikeuden asiantuntemuksen turvaamisesta keksintöjä koskeissa asioissa kaikkien eri tekniikan alojen osalta.

Asiantuntijajäseneltä ei edellytettäisi, että hän olisi perehtynyt sekä asianomaiseen tekniikan alaan että patentointiin liittyviin kysymyksiin. Asiantuntemuksen monipuolisuuden turvaamiseksi olisi tärkeää, että markkinaoikeuteen saadaan rekrytoitua sivutoimisesti myös henkilöitä, joilla on korkeatasoista osaamista mahdollisesti hyvin kaapeallakin tekniikan osa-alueella ilman että tällainen henkilö välttämättä omaa perehtyneisyyttä patentointiin liittyviin kysymyksiin.

Vaikka edellä mainittujen asiantuntijajäsenten käyttäminen tulisi todennäköisesti olemaan yleisintä patenttioikeudellisissa asioissa, on huomattava, että he voisivat osallistua kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyyn kokoonpanosäännösten mukaisesti. Tekijänoikeudellisissa asioissa mainittujen asiantuntijajäsenten käyttäminen voisi tulla kysymykseen erityisesti tietoko-

neohjelmistoihin, tietotekniikkaan tai viestintäteknologiaan liittyvissä asioissa.

Edellytys asiantuntijajäsenen perehtymisestä vaihtoehtoisesti markkinointiin, taloustieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin liittyisi osaltaan siihen, että nykyisin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisiin asioihin markkinaoikeudessa käytettävissä oleva erityinen asiantuntemus olisi hyödynnettävissä myös mainitun lain mukaisissa riita-asioissa. Tämän ohella edellytyksessä on otettu huomioon se, että mahdollisuudesta taloustieteellisen erityisasiantuntemuksen käyttämiseen, mikä nykyisin on mahdollista markkinaoikeudessa kilpailu- ja hankinta-asioissa, voisi olla hyötyä myös käsiteltäessä teollis- ja tekijänoikeudellisia riita-asioita.

Edellytys asiantuntijajäsenen perehtymisestä vaihtoehtoisesti taiteeseen liittyisi erityisesti tekijänoikeuslain mukaisiin asioihin. Esimerkiksi valokuvaan liittyviä tekijänoikeusasioita varten markkinaoikeudessa voisi olla asiantuntijajäsenenä valokuvataiteen asiantuntijoita.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädetäisiin markkinaoikeudellisten asioiden käsittelyyn osallistuvien asiantuntijajäsenten kelpoisuusehdoista. Asiallisesti säännös vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 5 §:n 3 momenttia.

8 §. *Asiantuntijajäsenen kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset.* Pykälä vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 5 a §:ää.

9 §. *Asiantuntijajäsenen kelpoisuus samassa oikeudenkäynnissä käsiteltävissä asioissa.* Asiantuntijajäsenen kelpoisuus osallistua asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa määräytyisi lähtökohtaisesti 7 §:n mukaisen jaottelun mukaisesti. Esimerkiksi kilpailu- ja hankinta-asioihin tai vastaavasti teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin asiantuntijajäseneksi määrätty asiantuntijajäsen voisi siten osallistua vain kilpailu- ja hankinta-asioden tai vastaavasti teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyyn.

Niiden tapausten varalta, että markkinaoikeus päättää yhdistää käsiteltäväksi samassa oikeudenkäynnissä kaksi eri asiaryhmään kuuluvaa asiaa (esimerkiksi teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja markkinaoi-

keudellisen asian), puheena olevassa pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että henkilö, joka esimerkiksi vain markkinaoikeudellisten asioiden asiaryhmään määrätynä asiantuntijajäsenenä olisi lähtökohtaisesti kelpoinen osallistumaan vain mainittujen asioiden käsitteeseen markkinaoikeudessa, olisi mainituissa tilanteissa kelpoinen osallistumaan myös muiden samassa oikeudenkäynnissä käsiteltävien asioiden käsitteeseen ja ratkaisemiseen (esimerkiksi samassa oikeudenkäynnissä käsiteltävän teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian käsitteeseen ja ratkaisemiseen).

10 §. Tuomarinväli ja -vakuutus. Pykälä vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 6 §:ää.

11 §. Markkinaoikeussihteerit. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 7 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Puheena olevan momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin markkinaoikeussihteerien kelpoisuusedellytyksenä olevasta oikeustieteellisestä tutkinnosta.

Voimassa olevan markkinaoikeuslain 7 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeussihteerin kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen kandidaatin tutkinto.

Oikeustieteen alalla on tullut 1.1.2011 oikeustieteen maisterin tutkinnon rinnalle toinen ylempi korkeakoulututkinto, kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisteri.

Markkinaoikeussihteerin kelpoisuusvaatimuksen osalta puheena olevassa momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että markkinaoikeussihteerin kelpoisuusvaatimuksena olisi oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto.

Koska kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterilla ei välttämättä ole samanlaisia tietoja kansallisesta oikeusjärjestyksestä kuin oikeustieteen maisterilla, kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittaminen ei olisi riittävä koulutus markkinaoikeussihteerin virkaan.

Koska markkinaoikeussihteerit eivät ole esittelijöitä, heidän kielitaitoaan koskevista vaatimuksista ei olisi tarpeen säätää erikseen puheena olevassa laissa. Tältä osin olisi siten

voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/1994) säädetään.

Puheena olevan pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen 2 §:ää.

Ehdotettava säännöksen nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lain-säännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

12 §. Markkinaoikeuden muu henkilöstö. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen 1 §:ää.

Ehdotettava säännöksen nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lain-säännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

3 luku Asioiden käsittely

13 §. Markkinaoikeuden päätösvaltaisuus. Puheena olevaan ja sitä seuraaviin pykäliin sisältyisivät säännökset markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanojen päätösvaltaisuudesta. Puheena olevassa pykälässä ilmaistaisiin pääsääntö markkinaoikeuden päätösvaltaisuuden määräytymiselle. Patenttiasioiden osalta markkinaoikeuden päätösvaltaisuus määräytyisi kuitenkin 14 §:n mukaan. Näitä seuraavissa pykälissä säädettäisiin markkinaoikeuden kahden ja yhden jäsenen kokoonpanon päätösvaltaisuudesta, päätösvaltaisuudesta asian kiireelliseksi määräämistä koskevissa asioissa, kokoonpanon puheenjohtajan määräytymisestä, kokoonpanosta lainoppi-neen jäsenen ollessa estynyt, lisäjäseneen osallistumisesta kokoonpanoon, asiantuntija-jäsenen osallistumisesta kokoonpanoon, asian siirtämisestä vahvennettuun istuntoon tai täysistuntoon sekä vahvennetun istunnon ja täysistunnon päätösvaltaisuudesta.

Puheena olevan pykälän mukaan markkinaoikeus olisi päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä,

jollei jäljempänä toisin säädettäisi. Pykälä ilmaisisi markkinaoikeuden päätösvaltaisuutta koskevan pääsäännön: markkinaoikeus olisi lähtökohtaisesti päätösvaltainen aina kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa niin kilpailu- ja hankinta-asioissa, teollis- ja tekijänoikeudellisissa asioissa kuin markkinaoikeudellisissa asioissakin.

Kuten edellä markkinaoikeuden jäseniä koskevan 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, markkinaoikeuden lainoppineilla jäsenillä tarkoitettaisiin markkinaoikeuden ylituomaria ja markkinaoikeustuomareita.

Tällä hetkellä markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta puheena oleva 13 §:n kokoonpanosäännös vastaisi pääosin nykytilaa. Ainoan poikkeuksen muodostaisi se, että puheena olevan säännöksen mukaan markkinaoikeus olisi vastaisuudessa päätösvaltainen kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa myös kilpailulaissa markkinaoikeuden toimivaltaan säädetyissä asioissa, kun nykyisin mainittujen asioiden käsittelyyn tulee kolmen lainoppineen jäsenen lisäksi osallistua vähintään yksi asiantuntijajäsen. Ottaen huomioon, ettei kilpailulain mukais-sakaan asioissa asiantuntijajäsenen käyttäminen ole aina ehdottoman tarpeen (esimerkiksi päätöksen valituskelpoisuutta tai valittajan valitusoikeutta koskevat asiat), ehdotettava muutos olisi omiaan joustavoittamaan asioiden käsittelyä markkinaoikeudessa.

14 §. Markkinaoikeuden päätösvaltaisuus patenttiasiaissa. Pykälässä säädettäisiin patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevien sekä eräiden näihin rinnastettavien asioiden päätösvaltaisesta kokoonpanosta.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla yhtenä teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden markkinaoikeuteen keskitämiseen liittyvänä tärkeänä seikkana on pidetty tuomioistuimen teknisen asiantuntemuksen turvaamista patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevien asioiden käsittelyssä siten, että mainituissa asioissa markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoon kuuluisi lähtökohtaisesti lainoppineiden jäsenten lisäksi myös teknisen asiantuntemuksen omaavia jäseniä. Tämän lähtökohdan mukaisesti puheena olevassa pykälässä tarkoitettuihin kokoonpanoihin kuuluisi pääsääntöisesti

lainoppineiden jäsenten ohella myös teknisen asiantuntemuksen omaavia jäseniä niin patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa riita- ja hakemusasioissa kuin myös asioissa, joissa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevasta PRH:n päätöksistä.

Pykälän *1 momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan markkinaoikeus olisi päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri, lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa (2. lakiehdotus) mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetyssä riita- tai hakemusasiassa. Kyseinen kokoonpano koskisi siten lähtökohtaisesti kaikkia riita- ja hakemusasioita, jotka patenttilaissa, oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetussa laissa (656/1967), oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetussa laissa (369/2006), maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetussa laissa (551/1967), hyödyllisyysmallilaissa ja piirimallilaissa säädettäisiin markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi. Hakemusasiassa säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa. Hakemusasiassa säännöksessä ei siten tarkoitettaisi markkinaoikeudellisia asioita, vaikka niiden vireillepano tapahtuukin kirjallisella hakemuksella.

Puheena olevan momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan markkinaoikeus olisi edellä mainituissa asioissa päätösvaltainen kuitenkin myös kokoonpanossa, johon kuuluu vain kolme lainoppinutta jäsentä, jos asian ratkaiseminen ei edellytä teknistä asiantuntemusta. Tällainen asia, joka välttämättä ei edellytä teknistä asiantuntemusta, voisi olla esimerkiksi parempaa oikeutta keksintöön koskeva riita-asia.

Pykälän *2 momentti* sisältäisi selvyuden vuoksi täydentävän säännöksen siitä, että käsiteltäessä 1 momentissa tarkoitettua riita- tai hakemusasiaa yhdessä muun markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvan riita- tai hakemusasian taikka markkinaoikeudellisen asian kanssa markkinaoikeus olisi päätösvaltainen 1 momentissa tarkoitettussa kokoonpanossa. Markkinaoikeuden päätösvaltainen kokoonpano mainituissa tapauksissa määräytyisi siten 1 momentin eikä 13 §:n mukaan.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädetäisiin markkinaoikeuden päätösvaltaisesta kokoonpanosta asioissa, joissa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta PRH:n päätöksestä. Mainituissa asioissa markkinaoikeus olisi päätösvaltainen joko kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppinut jäsen ja kaksi markkinaoikeusinsinööriä, tai kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppinut jäsen, markkinaoikeusinsinööri ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu asiantuntijajäsen. Tämä vaihtoehtoisuus mahdollistaisi joustavuuden kokoonpanojen muodostamisessa, jotta ratkaisukokoonpanon asiantuntemus vastaisi aina mahdollisimman hyvin sitä tekniikan alaa, johon ratkaistavana oleva asia liittyy.

Ehdotettavalla sääntelyllä pyrittäisiin takaamaan sekä oikeudellinen että tekninen asiantuntemus kokoonpanossa kasvattamatta kuitenkaan kokoonpanon jäsenten lukumäärää suuremmaksi kuin kolme. Kuten 13 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpano muodostaisi pääsäännön markkinaoikeuden päätösvaltaisuuden määräytymiselle.

Puheena olevassa momentissa tarkoitettuisa tapauksissa kokoonpanon enemmistön muodostaisivat muut kuin lainoppineet henkilöt. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon kysymyksessä olevien asioiden luonne ja kokoonpanon teknisen asiantuntemuksen turvaaminen. Toisaalta kokoonpanon lainoppinut jäsen toimisi aina sen puheenjohtajana. Se, että kokoonpanon lainoppineet jäsenet eivät muodostaisi sen enemmistöä, ei olisi myöskään täysin uutta. Esimerkiksi maa-oikeuksissa on puheenjohtajana käräjäoikeuden lainoppinut jäsen sekä muina jäseninä maa-oikeusinsinööri ja kaksi lautamiestä.

15 §. *Kahden jäsenen päätösvaltaisuus.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin markkinaoikeuden mahdollisuudesta, siinä säädettyjen edellytysten täytyessä, käsitellä ja ratkaista muu kuin riita- tai hakemusasia kahden jäsenen kokoonpanossa. Puheena olevassa pykälässä tarkoitettu mahdollisuus kahden jäsenen kokoonpanon käyttämiseen ei siten koskisi lainkaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvia riita-asioita ja siviiliprosessuaalisia hakemusasioita. Sen sijaan pykälässä tarkoitettu mahdollisuus koskisi esimerkiksi

markkinaoikeudellisia asioita, vaikka niiden vireillepano tapahtuukin kirjallisella hakemuksella.

Markkinaoikeus on voimassa olevan markkinaoikeuslain mukaan päätösvaltainen säädettyjen edellytysten täytyessä kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa. Tässä suhteessa puheena oleva pykälä ei siten merkitse muutosta nykytilaan. Kahden jäsenen kokoonpanon soveltamisalaa koskeva kriteeri ilmaistaisiin kuitenkin puheena olevassa pykälässä sanonnallisesti hieman nykyistä yleisemmin.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeus voisi toimia joko kahden lainoppineen jäsenen tai lainoppineen jäsenen ja markkinaoikeusinsinöörin muodostamassa kahden jäsenen kokoonpanossa. Lainoppineen jäsenen ja markkinaoikeusinsinöörin kokoonpanossa markkinaoikeus olisi toimivaltainen 14 §:n 3 momentissa tarkoitettussa asiassa, jossa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta PRH:n päätöksestä, sekä kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa muissa puheena olevan pykälän soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännös siitä, että kahden jäsenen kokoonpanossa käsitelty asia olisi siirrettävä 13 §:ssä tai 14 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kokoonpanoon, jos kokoonpanon jäsenet eivät ole ratkaisusta yksimieliset tai jos jäsenet muutoin niin päättävät.

16 §. *Yhden jäsenen päätösvaltaisuus teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa.* Pykälässä säädetäisiin markkinaoikeuden päätösvaltaisuudesta yhden jäsenen kokoonpanossa teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa tai markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvassa muussa riita-asiasa. Hakemusasiassa säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa. Hakemusasiassa säännöksessä ei siten tarkoitettaisi markkinaoikeudellisia asioita, vaikka niiden vireillepano tapahtuukin kirjallisella hakemuksella.

Puheena olevassa pykälässä tarkoitettuisa asioissa yhden jäsenen kokoonpanon muodostaisi aina markkinaoikeuden lainoppinut jäsen. Ehdotettava yhden jäsenen toimivaltaa koskeva sääntely vastaisi pääosin oikeuden-

käymiskaaren 2 luvun käräjäoikeutta koskevia säännöksiä.

Puheena olevan pykälän *1 momentin* mukaan markkinaoikeudessa olisi vain yksi lainoppinut jäsen hakemusasiassa, jonka käsittelyä ei jatketa riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä, valmistelussa, otettaessa vastaan todistelua pääkäsittelyn ulkopuolella sekä käsiteltäessä erikseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaista turvaamistointia koskevaa asiaa. Momentin 4 kohta koskisi myös todistelun turvaamislain mukaisia turvaamistoimia mainittuun lakiin sisältyvän viittaussäännöksen perusteella. Riita-asian pääkäsittelyä ei sen sijaan voitaisi toimittaa markkinaoikeudessa yhden tuomarin kokoonpanossa.

Puheena olevassa momentissa luetelluissa tilanteissa markkinaoikeudessa olisi lähtökohtaisesti aina vain yksi lainoppinut jäsen. Tästä lähtökohdasta pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin kuitenkin eräitä poikkeuksia.

Pykälän *2 momentin* ensimmäisessä virkkeessä säädettäisiin niin sanotun jatkuvuusperiaatteen noudattamisesta. Sen mukaan markkinaoikeus voisi jatkaa asian käsittelyä kolmen lainoppineen jäsenen tai kolmen lainoppineen jäsenen ja markkinaoikeusinsinöörin kokoonpanossa, vaikka asia käsittelyn aikana muuttuisi sellaiseksi, että se 1 momentin mukaan olisi käsiteltävä yhden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa.

Puheena olevan momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan markkinaoikeuden olisi mahdollista jatkaa asian käsittelyä kolmen lainoppineen jäsenen tai kolmen lainoppineen jäsenen ja markkinaoikeusinsinöörin kokoonpanossa myös niissä tapauksissa, joissa samaan oikeudenkäyntiin yhdistettäisiin käsiteltäväksi myöhemmin vireille tullut 1 momentin mukaan yhden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa käsiteltävä asia.

Puheena olevan pykälän *3 momentti* koskisi 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja hakemusasioita, joiden käsittelyä ei jatketa riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä, sekä 4 kohdassa tarkoitettuja erikseen käsiteltäviä turvaamistoimiasioita. Mainituissa asioissa markkinaoikeus olisi päätösvaltainen myös kahden tai kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa taikka asioiden liittyessä

14 §:n 1 tai 2 momentin mukaiseen riita-asiaan myös kahden tai kolmen jäsenen kokoonpanossa, jolloin kokoonpanoon voisi kuulua myös markkinaoikeusinsinööri.

Ottaen huomioon edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 mainittu markkinaoikeuden luonne monijäsenisenä tuomioistuimena on perusteltua, että mainitut hakemus- ja turvaamistoimiasiat olisi mahdollista käsitellä ja ratkaista useamman jäsenen kokoonpanossa. Patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa asioissa voitaisiin lisäksi käyttää teknistä asiantuntemusta.

17 §. *Yhden jäsenen päätösvaltaisuus muussa asiassa.* Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden päätösvaltaisuudesta yhden jäsenen kokoonpanossa muussa kuin riita- tai hakemusasiassa. Puheena olevan pykälän 1 momentti koskisi yhden jäsenen päätösvaltaisuutta, kun kokoonpanon muodostaa markkinaoikeuden lainoppinut jäsen, eli markkinaoikeuden ylituomari tai markkinaoikeustuomari, ja pykälän 2 momentti yhden jäsenen päätösvaltaisuutta, kun kokoonpanon muodostaa markkinaoikeusinsinööri.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin siitä, milloin markkinaoikeuden lainoppinut jäsen voisi yksin muodostaa markkinaoikeuden kokoonpanon. Säännöksen mukainen yhden lainoppineen jäsenen päätösvaltaisuus ei siten syrjäyttäisi 13, 14 ja 15 §:n säännösten mukaisten kokoonpanojen päätösvaltaisuutta, toisin kuin edellä 16 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi.

Puheena olevan momentin mukainen yhden lainoppineen jäsenen päätösvaltaisuus vastaisi asiallisesti pääosin voimassa olevan markkinaoikeuslain säännöksiä yhden lainoppineen jäsenen toimivallasta. Luettelomuotoa käyttämällä kokoonpanosääntelyä pyrittäisiin ainoastaan selkeyttämään sekä samalla mainitsemaan lain tasolla myös eräistä sellaisista seikoista, joista tällä hetkellä ei nimenomaisesti säädettä laissa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin siitä, milloin markkinaoikeusinsinööri voisi yksin muodostaa markkinaoikeuden kokoonpanon. Myöskään ehdotettavan 2 momentin mukainen markkinaoikeusinsinöörin päätösvaltaisuus ei syrjäyttäisi 13, 14 ja 15 §:n säännösten mukaisten kokoonpanojen päätösvaltaisuutta.

Toisin kuin lainoppinut jäsen markkinaoikeusinsinööri voisi yksin muodostaa päätösvaltaisen kokoonpanon vain asioissa, joissa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta PRH:n päätöksestä.

18 §. *Asian kiireelliseksi määräämistä koskeva päätösvaltaisuus.* Pykälässä säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 6 luvun 6 §:ssä (2. lakiehdotus) tarkoitettujen kiireelliseksi määräämistä koskevien asioiden päätösvaltaisuudesta. Pykälän mukaan mainittua asiaa koskevan hakemuksen ratkaisisi ylituomari tai, jos siihen olisi aiheita, markkinaoikeustuomari sen mukaan kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrättäisiin.

Pykälästä ilmenisi ensinnäkin, että hakemus ratkaistaisiin aina yhden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa. Yksi lainoppinut jäsen voisi sekä hyväksyä että hylätä hakemuksen.

Kuten hallituksen esityksessä laiksi oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 233/2008 vp, s. 16/II—17/I) on todettu, asian kiireelliseksi määräämistä koskeva hakemus on luonteeltaan sellainen asia, joka yleensä kuuluu tuomioistuimen päällikkötuomarille. Tähän nähden olisi perusteltua, että kiireelliseksi määräämistä koskevan hakemuksen ratkaisisi lähtökohtaisesti markkinaoikeuden ylituomari. Markkinaoikeuden työjärjestyksessä tulisi kuitenkin määrätä ainakin siitä, kuka asiat ratkaisee, kun ylituomari on loman tai muun syyn vuoksi estynyt.

19 §. *Kokoonpanon puheenjohtaja.* Pykälässä säädettäisiin kokoonpanon puheenjohtajasta, kun kokoonpanoon kuuluu useampi kuin yksi jäsen.

Pykälän mukaan kokoonpanon puheenjohtajana edellä mainituissa tilanteissa toimisi aina lainoppinut jäsen. Kyseinen jäsen voisi olla joko kokoonpanon lainoppineista jäsenistä virassa vanhin tai lainoppinut jäsen, joka on valmistellut asian. Puheena oleva pykälä vastaisi markkinaoikeudessa viime vuosina noudatettua menettelyä. Selvyyden vuoksi asiasta ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi laissa.

20 §. *Kokoonpano lainoppineen jäsenen ollessa estynyt.* Pykälässä säädettäisiin kolmen lainoppineen jäsenen tai kolmen lainoppi-

neen jäsenen ja markkinaoikeusinsinöörin kokoonpanon päätösvaltaisuuden säilymistä niissä tilanteissa, joissa kokoonpanon yhdelle lainoppineelle jäsenelle tulee este pääkäsittelyn, suullisen käsittelyn tai istunnon aloittamisen jälkeen. Pykälän mukaan markkinaoikeus säilyttäisi päätösvaltaisuuden, jos lainoppineita jäseniä olisi vähintään kaksi.

Säännös mahdollistaisi pääkäsittelyn, suullisen käsittelyn tai istunnon jatkamisen lainoppineen jäsenen esteestä huolimatta sekä näin lisäkustannusten ja muiden haittojen välttämisen.

21 §. *Lisäjäsenen osallistuminen kokoonpanoon.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ensinnäkin mahdollisuudesta vahvistaa markkinaoikeuden kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanoa yhdellä lainoppineella jäsenellä, jos sitä asian laajuuden tai muun syyn vuoksi olisi pidettävä perusteltuna. Kokoonpanon vahvistaminen lisäjäsenellä voisi olla perusteltua esimerkiksi varauduttaessa pitkäkestoiseen pääkäsittelyyn, suulliseen käsittelyyn tai istuntoon.

Samoin edellytyksin 14 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevien sekä eräiden näihin rinnastettavien riita- ja hakemusasioiden kokoonpanoja voitaisiin vahvistaa joko yhdellä lainoppineella jäsenellä tai toisella markkinaoikeusinsinöörillä taikka molemmilla.

Momentin ensimmäisen virkkeen perusteella yhden lainoppineen lisäjäsenen määrääminen olisi siinä mainituin edellytyksin mahdollista myös 14 §:n 3 momentissa tarkoitettujen asiain, joissa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta PRH:n päätöksestä, kokoonpanoon.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen lisäjäsenen ottamisesta päättäisi markkinaoikeuden ylituomari.

22 §. *Asiantuntijajäsenen osallistuminen kokoonpanoon.* Pykälässä säädettäisiin sivutoimisten asiantuntijajäsenten osallistumisesta markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoon.

Pykälän lisäksi asiantuntijajäsenen osallistumisessa markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoon olisi otettava huomioon se, että asiantuntijajäsen on lähtökohtaisesti kelpoinen osallistumaan vain siihen asiaryhmään

tai niihin asiaryhmiin kuuluvien asioiden käsittelyyn, mihin asiaryhmään tai asiaryhmiin hänet on määrätty asiantuntijajäseneksi. Poikkeuksen tästä muodostaisi se, mitä 9 §:ssä säädetäisiin.

Puheena olevan pykälän *1 momentin* mukaan asiantuntijajäsenten käyttäminen olisi mahdollista ensinnäkin markkinaoikeuden toimissa 13 §:ssä tarkoitettu kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa ja 14 §:n mukaisissa patenttiasioiden kokoonpanoissa. Tämän lisäksi asiantuntijajäsenten käyttäminen olisi mahdollista myös 16 ja 17 §:ssä tarkoitetuissa kokoonpanoissa. Esimerkiksi sinänsä yhden jäsenen toimivaltaan kuuluvan erikseen käsiteltävän kemian patenttiin liittyvän oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaisen turvaamistoimihakemuksen käsittelyyn ja ratkaisemiseen voisi näin osallistua myös 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu asiantuntijajäsen.

Puheena oleva momentti vastaisi pääosin sitä, mitä asiantuntijajäsenten käyttämisestä säädetään voimassa olevassa markkinaoikeuslain 9 §:ssä. Poikkeuksen tästä muodostaisi ensinnäkin se, että kokoonpanoon osallistuvien asiantuntijajäsenten enimmäismäärä olisi vastaisuudessa kaksi nykyisen kolmen sijasta. Tämän lisäksi toisen poikkeuksen muodostaisi se, että asiantuntijajäsentä ei vastaisuudessa olisi mahdollista käyttää 15 §:ssä tarkoitetuissa kahden jäsenen kokoonpanoissa. Käytännössä mainitut muutokset eivät merkitsisi muutosta markkinaoikeuden käytännössä käyttämiin ratkaisukokoonpanoihin. Kolmea asiantuntijajäsentä on viime vuosina käytetty vain muutamassa markkinaoikeuden käsittelemässä ja ratkaisemassa asiassa. Kahden jäsenen muodostamassa kokoonpanossa asiantuntijajäsentä ei ilmeisesti ole käytetty kertaakaan.

Puheena olevan momentin jälkimmäisessä virkkeessä säädetäisiin sellaisesta rajoituksesta asiantuntijajäsenten käyttämiselle, että asiantuntijajäsenet eivät saisi muodostaa enemmistöä ratkaisukokoonpanossa.

Pykälän *2 momentti* vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeuslain 9 §:n 4 momenttia paitsi siltä osin, että asiantuntijajäsenen asiaan käsittelyyn osallistumista koskevasta tarkemmista perusteista määrätäisiin vastaisuudessa yksinomaan markkina-

oikeuden työjärjestyksessä. Mainittu muutos liittyisi edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lainsäädännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

23 §. *Asian siirtäminen käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa.* Pykälässä säädetäisiin lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa.

Pykälä ilmaisisi siten ensinnäkin sen, että markkinaoikeudessa olisi lainkäyttöasioita varten sekä vahvennettu istunto että täysistunto. Lainkäyttöasian käsitteleminen vahvennetussa istunnossa on mahdollista jo voimassa olevan markkinaoikeuslain 10 §:n nojalla ja vastaavasti täysistunnossa voimassa olevan markkinaoikeuslain 11 §:n nojalla.

Puheena olevassa pykälässä säädetäisiin niistä edellytyksistä, joilla lainkäyttöasia tai sen osa voitaisiin siirtää käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa, sekä siitä, että siirtämisestä päättäisi ylituomari. Mainituilta osin pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa markkinaoikeuslain 10 §:n 2 momenttia ja vastaavasti 11 §:n 2 momenttia.

24 §. *Vahvennetun istunnon päätösvaltaisuus.* Pykälässä säädetäisiin vahvennetun istunnon päätösvaltaisuudesta.

Pykälän *1 momentin* mukaan vahvennettu istunto olisi päätösvaltainen, kun siihen osallistuu seitsemän lainoppinutta jäsentä. Lainoppineella jäsenellä säännöksessä tarkoitettiin markkinaoikeuden ylituomaria ja markkinaoikeustuomareita, riippumatta siitä, ovatko nämä vakinaisessa vai määräaikaisessa tuomarin virassa.

Edellä 14 §:ssä tarkoitetuissa patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa sekä eräissä näihin rinnastettavissa asioissa vahvennettu istunto olisi kuitenkin päätösvaltainen, kun siihen osallistuu kuusi lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri, riippumatta siitä, ovatko nämä vakinaisessa vai määräaikaisessa tuomarin virassa. Puheena olevan momentin jälkimmäinen virke koskisi siten sekä 14 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja riita- ja hakemusasioita että

14 §:n 3 momentissa tarkoitettuja asioita, joissa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta PRH:n päätöksestä.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan vahvennettuun istuntoon voisi 1 momentissa tarkoitettujen markkinaoikeuden jäsenten lisäksi osallistua enintään kaksi asiantuntijajäsentä, jos asian laatu sitä edellyttäisi.

Pykälän 3 momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeuslain 10 §:n 3 momenttia.

25 §. Täysistunnon päätösvaltaisuus. Pykälässä säädettäisiin täysistunnon päätösvaltaisuudesta.

Pykälän 1 momentin mukaan täysistunto olisi päätösvaltainen, kun siihen osallistuu vähintään kaksi kolmasosaa markkinaoikeuden jäsenistä. Koska vastaisuudessa markkinaoikeudessa olisi lainoppineiden jäsenten lisäksi jäseninä myös markkinaoikeusinsinöörejä, täysistunnon päätösvaltaisuuden edellytyksenä oleva jäsenten vähimmäislukumäärä määräytyisi markkinaoikeuden kaikkien jäsenten, ei pelkästään lainoppineiden jäsenten, perusteella laskettuna.

Markkinaoikeuden jäsenellä säännöksessä tarkoitettaisiin markkinaoikeuden ylituomaria, markkinaoikeustuomareita ja markkinaoikeusinsinöörejä, riippumatta siitä, ovatko nämä vakinaisessa vai määräaikaaisessa tuomarin virassa.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan täysistuntoon voisi 1 momentissa tarkoitettujen markkinaoikeuden jäsenten lisäksi osallistua enintään kaksi asiantuntijajäsentä, jos asian laatu sitä edellyttäisi.

Pykälän 3 momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeuslain 12 §:n 2 momentin 2 ja 3 virkettä.

26 §. Asian valmistelu ja ratkaiseminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että asian valmistelusta markkinaoikeudessa vastaisi markkinaoikeuden jäsen.

Voimassa olevan markkinaoikeuslain 13 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan asioiden valmistelusta markkinaoikeudessa huolehtivat lainoppineet jäsenet. Markkinaoikeudessa ei tällä hetkellä ole muita kuin lainoppineita jäseniä. Ehdotuksen mukaan markkinaoikeudessa olisi vastaisuudessa lainoppineiden jäsenten ohella myös markkinaoikeusinsinöörejä, jotka olisivat markkinaoikeuden

jäseniä. Ehdotuksessa lähdetään siitä, että markkinaoikeusinsinööri markkinaoikeuden jäsenenä rinnastuisi tarkasteltavana olevassa suhteessa markkinaoikeuden lainoppineisiin jäseniin asioissa, joissa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta PRH:n päätöksestä. Puheena olevassa 1 momentissa käytettäisiin tämän vuoksi ilmaisua markkinaoikeuden jäsen. Mainitulla ilmaisulla viitattaisiin siten kaikkiin 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin markkinaoikeuden jäseniin. Edellä 5 §:ssä tarkoitettu markkinaoikeuden sivutoiminen asiantuntijajäsen ei sen sijaan voisi toimia asian valmistelusta vastaavana tahona.

Edellä mainittua markkinaoikeusinsinöörin markkinaoikeuden lainoppineisiin jäseniin rinnastamista lukuun ottamatta puheena oleva säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeuslain 13 §:n ensimmäistä virkettä.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeussihteeri voisi osallistua asian valmisteluun sen mukaan kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrättäisiin. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeuslain 13 §:n jälkimmäistä virkettä. Ehdotuksella ei siten olisi tarkoitus muuttaa markkinaoikeussihteerien asemaa nykyisestä. Ehdotettavan teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden markkinaoikeuteen keskittämisen aiheuttaman markkinaoikeuden toimivallan laajentumisen myötä markkinaoikeussihteerit voisivat luonnollisesti jatkossa osallistua myös mainittujen asioiden valmisteluun.

Siitä, ettei asioita markkinaoikeudessa ratkaista monijäsenisissä tuomioistuimissa yleiseen tapaan esittelystä, ehdotetaan pykälän 3 momenttiin otettavaksi nimenomainen säännös, jotta kyseinen asia ilmenisi myös laista. Asiallista muutosta nykytilaan tämä ei merkitsisi.

27 §. Määräajaksi nimitetyn tuomarin osallistuminen asioiden käsittelyyn. Määräajaksi nimitetyn tuomarin osallistumisesta asioiden käsittelyyn ei sisälly säännöksiä voimassa olevaan markkinaoikeuslakiin. Ottaen huomioon, että hovioikeuksien, hallinto-oikeuksien ja vakuutus-oikeuden osalta kyseisestä asiasta on säädetty lain tasolla mainittuja tuomioistuimia koskevissa laeissa (ks. ho-

vioikeuslain (56/1994) 7 §, hallinto-oikeuslain (430/1999) 11 § ja vakuutuslainsäädännön (132/2003) 15 §), asiasta ehdotetaan selvyyden vuoksi otettavaksi nimenomainen säännös myös markkinaoikeuden osalta.

Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin määräajaksi nimitetyn tuomarin osallistumisesta sellaisen asian käsittelyyn, jonka valmisteluun tai käsittelyyn hän on osallistunut aikana, joksi hänet on nimitetty. Säännöksen sanamuodossa korostettaisiin, että kysymys olisi yksittäisistä asioista.

Markkinaoikeudessa on tällä hetkellä useita määräajaisia tuomareita ja on todennäköistä, että myös jatkossa tulee olemaan tarvetta nimittää määräajaisia tuomareita markkinaoikeuteen. Ratkaisutoiminnan tarkoituksenmukainen järjestäminen edellyttää, että määräajaksi nimitetty tuomari voi osallistua määräajan päätyttyä edelleen niiden asioiden käsittelyyn, joiden valmisteluun tai käsittelyyn hän on osallistunut sinä aikana, joksi hänet on nimitetty.

28 §. Jaostot. Pykälässä säädettäisiin, että markkinaoikeus voisi toimia jaostoihin jakautuneena siten kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

Voimassa olevan markkinaoikeuslain 8 §:n mukaan markkinaoikeus toimii jaostoihin jakautuneena siten kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään. Säännöksen sanamuodon mukaan jaostoihin jakautuneena toimiminen ei siten ole harkinnanvaraista. Markkinaoikeus ei tällä hetkellä käytännössä kuitenkaan toimi muodollisesti jaostoihin jakautuneena. Syynä tähän on ollut se, ettei jaostojaon toteuttamista ole nähty markkinaoikeuden toiminnan järkevän ja tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta mahdolliseksi erityisesti markkinaoikeuden henkilöstön lukumäärä huomioon ottaen.

Tuomioistuimen toiminnan järjestäminen jakautumalla muodollisesti yhtä useampaan jaostoon edellyttää lukumääräisesti riittävän suuruisia henkilöstöä. Lisäksi muutoinkin kysymys jaostojaon toteuttamisesta liittyy tuomioistuimen sisäisen toiminnan järjestämiseen siten kuin järkevimmäksi ja tarkoituksenmukaisimmaksi katsotaan, mikä on perusteltua jättää markkinaoikeuden itsensä ratkaistavaksi. Tämän vuoksi puheena olevassa pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, et-

tä markkinaoikeuden toiminta jaostoihin jakautuneena olisi harkinnanvaraista.

Siinä tapauksessa, että markkinaoikeuden toimiminen jaostoihin jakautuneena halutaan toteuttaa, asiasta tulisi määrätä markkinaoikeuden työjärjestyksessä.

29 §. Jaoston puheenjohtajan tehtävään määrääminen. Siltä varalta, että markkinaoikeuden työjärjestyksessä määrätään markkinaoikeuden toimimisesta jaostoihin jakautuneena, puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden jaoston puheenjohtajan tehtävään määräämisestä ja määräyksen peruuttamisesta sekä kelpoisuusehdoista tähän tehtävään.

Pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeuden ylituomari määräisi jaoston puheenjohtajan tehtäväänsä enintään kolmen vuoden määräajaksi.

Tehtävä olisi julistettava niiden vakinaisten markkinaoikeustuomareiden haettavaksi, jotka ovat nimitettynä virkaan hakuajan päättyessä. Ratkaiseva olisi siis nimityksen ajankohta.

Tehtävään määrättävältä edellytettäisiin, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Johtamistehtävään soveltuvilla henkilökohtaisilla ominaisuuksilla tarkoitettaisiin erityisesti kykyä toimia jaoston hallinnollisena esimiehenä. Hänellä olisi oltava tehtävänsä vuoksi myös hyvät tuomarin taidot ja tuomarin ammattieettiset ominaisuudet.

Johtamistehtävästä saatu kokemus ei olisi välttämätöntä, vaan johtamistaitoa voisi hankkia myös osallistumalla johtamiskoulutukseen, erilaisiin koulutus- ja kehittämishankkeisiin sekä yhteistoimintaelinten työskentelyyn samoin kuin osoittamalla kiinnostusta lainkäytön ja tuomioistuimen toiminnan kehittämiseen.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan määräys jaoston puheenjohtajaksi voitaisiin painavasta syystä peruuttaa. Tällainen tilanne voisi olla käsillä erityisesti silloin, kun tehtävään määrätty sitä pyytää. Peruuttaminen saattaisi tulla kysymykseen myös, jos osoittautuu, että jaoston puheenjohtaja ei kykene johtamistehtävää asianmukaisesti hoitamaan.

Tehtävään määräämisestä olisi hallintolain 45 §:n mukaisesti tehtävä perusteltu päätös.

Tämä osaltaan turvaisi valintamenettelyn läpinäkyvyyttä ja tasapuolisuutta. Päätöksenteko vaatii huolellisen valmistelun, joka saattaa edellyttää henkilökunnan kuulemista.

30 §. Jaoston puheenjohtajan tehtävät. Pykälän 1 momentin mukaan puheenjohtaja johtaisi jaoston työskentelyä. Erityisesti hänen tulisi huolehtia työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Lisäksi puheenjohtajan pitäisi valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuisissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että jaoston puheenjohtajan ollessa estynyt hänen tehtäviään hoitaisi virassa vanhin virantoimituksessa olevista asianomaisen jaoston markkinaoikeustuomareista.

31 §. Hallintoasiat. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 15 a §:n 1 momenttia.

Puheena olevan pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 11 §:n 3 momenttia.

Puheena olevan pykälän 3 momentin mukaan ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi määrättäisiin markkinaoikeuden työjärjestyksessä. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeuslain 15 a §:n 2 momenttia, paitsi siltä osin, että mahdollisesta siirtämisestä määrättäisiin vastaisuudessa markkinaoikeuden työjärjestyksessä oikeusministeriön asetuksella säätämisen sijasta. Mainittu muutos liittyy edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lainsäännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

4 luku Erinäiset säännökset

32 §. Ylituomarin virkavapaus. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen 3 §:n 1 momenttia.

Säännöksen nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lainsäännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa

sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

Pykälän 2 momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen 3 §:n 2 momenttia muutoin paitsi, että ylituomarin sijaiseksi voitaisiin markkinaoikeuden työjärjestyksessä vastaisuudessa määrätä myös muu markkinaoikeustuomari kuin virassa vanhin virantoimituksessa olevista markkinaoikeustuomareista.

Myös edellä mainitun säännöksen nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lainsäännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

Siltä varalta, että markkinaoikeuden työjärjestyksessä määrätään markkinaoikeuden toimimisesta jaostoihin jakautuneena, ylituomarin sijaisena toimiminen määräytyisi kuitenkin edellä selostetun 2 momentin sijasta puheena olevan pykälän 3 momentin mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa ilmaistun pääsäännön mukaan jaostojen puheenjohtajat seuraisivat virkaikäjärjestyksessä ylituomaria tämän ollessa estynyt hoitamasta virkaansa vuosiloman vuoksi tai enintään 30 päivän ajan muusta syystä. Jaoston puheenjohtajienkin ollessa estyneitä ylituomarin sijaisena toimisi 2 momentin tavoin virassa vanhin virantoimituksessa olevista markkinaoikeustuomareista tai työjärjestyksessä sijaiseksi määrätty markkinaoikeustuomari.

33 §. Markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin virkavapaus ja viranhoidto. Pykälän 1 momentti vastaisi pääasiallisesti sitä, mitä voimassa olevassa markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään markkinaoikeustuomarin virkavapaudesta.

Puheena olevan pykälän 2 momentti vastaisi asiallisesti, mitä voimassa olevassa markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen 4 §:n 2 momentissa säädetään markkinaoikeustuomarin viranhoidosta.

Molempien edellä mainittujen säännösten nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lainsäännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

34 §. Markkinaoikeussihteerin virkavapaus ja viranhoidto. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeussihteerin virkavapaudesta ja viranhoidosta. Tältä osin säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeudesta annetun oikeusministeriön asetuksen 4 §:n 3 momenttia.

Säännöksen nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lainsäännölliseen ratkaisuun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

35 §. Virkasyyte. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden lainkäyttöön osallistuvan henkilöstön virkasyytepaikasta. Koska esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeudessa olisi vastaisuudessa nykyisten lainoppineiden jäsenten ja sivutoimisten asiantuntijajäsenten lisäksi jäsenenä myös markkinaoikeusinsinöörejä, puheena oleva pykälä selvyuden vuoksi ehdotetaan muotoiltavan hieman voimassa olevasta markkinaoikeuslain 16 §:stä poikkeavasti.

36 §. Työjärjestys. Pykälän 1 momentin mukaan tarkemmat määräykset lainkäyttö- ja hallintoasioiden käsittelystä ja muusta työs- kentelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa annettaisiin markkinaoikeuden työjärjestyksessä.

Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeuslain 17 §:n 2 momenttia. Sen sijaan lakiin ei enää ehdoteta sisällytetävän voimassa olevaa markkinaoikeuslain 17 §:n 1 momenttia vastaavaa säännöstä tarkempien säännösten antamisesta oikeusministeriön asetuksella, sillä edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 selostetulla tavalla markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

Puheena olevassa momentissa säädettäisiin edelleen, että työjärjestyksen vahvistaisi yli- tuomari henkilöstöä kuultuaan. Tältä osin säännös vastaisi voimassa olevaa markkina- oikeuslain 17 §:n 2 momenttia ja muita tuo- mioistumia koskevaa sääntelyä.

Puheena olevan pykälän 2 momentti vastai- si voimassa olevaa markkinaoikeudesta an- netun oikeusministeriön asetuksen 18 §:ää.

Säännöksen nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleisperustelujen jaksos- sa 3.2.7 selostettuun lainsäännölliseen ratkai- suun siitä, että markkinaoikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmi- portaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sään- telystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

37 §. Asiantuntijajäsenen palkkio. Voimas- sa olevassa markkinaoikeudesta annetun oi- keusministeriön asetuksen 16 §:ssä sääde- tään, että oikeusministeriö vahvistaa asian- tuntijajäsenten palkkioiden perusteet.

Puheena olevan pykälän 1 momentin mu- kaan asiantuntijalle maksettaisiin valtion va- roista kohtuullinen palkkio, kohtuullinen korvaus ansionmenetyksestä sekä matkakus- tannusten korvaus ja päiväraha. Säännökses- sä ehdotetaan siten lain tasolla säädettävän nykyistä tarkemmin siitä, mistä eri tekijöistä asiantuntijoille maksettava palkkio ja korvaus muodostuisivat.

Pykälän 2 momentin mukaan oikeusminis- teriö vahvistaisi asiantuntijajäsenen palkkion ja korvausten tarkemmat perusteet ja määrät. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa markkinaoikeudesta annetun oikeusminis- teriön asetuksen 16 §:ää.

Puheena olevan säännöksen nostaminen asetustasolta lain tasolle liittyy edellä yleis- perustelujen jaksossa 3.2.7 selostettuun lain- säännölliseen ratkaisuun siitä, että markkina- oikeutta koskevassa sääntelyssä ehdotetaan siirryttäväksi kolmiportaisesta (laki, asetus ja työjärjestys) sääntelystä kaksiportaiseen (laki ja työjärjestys) sääntelyyn.

5 luku Voimaantulo

38 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain voimaantuloajankohdasta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että nykyinen markkinaoikeuslaki kumottaisiin.

Markkinaoikeuslain kumoaminen tarkoittaisi, että myös markkinaoikeuslain nojalla annettu voimassa oleva oikeusministeriön asetus markkinaoikeudesta kumoutuisi automaattisesti.

Vaikka puheena olevassa pykälässä ei nimenomaisesti säädettäisi niin sanotun jatkuvuusperiaatteen noudattamisesta, olisi selvää, että mikäli asiaa on ehditty jo käsittelemään voimassa olevan markkinaoikeuslain mukaan toimivaltaisessa kokoonpanossa, kyseinen kokoonpano säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista asia.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa markkinaoikeuslain 18 §:n 3 momenttia.

Puheena olevan pykälän 4 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Tällaisia toimenpiteitä olisivat muun ohella toimitilajärjestelyt, virkojen täyttämistäjärjestelyt sekä muut käytännön järjestelyt.

1.2 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 mainituista syistä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Laki koskisi kaikkia markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Tällä hetkellä markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden osalta säännökset vastaisivat suurelta osin nykytilaa.

1 luku Yleiset säännökset

Lukuun otettaisiin yleiset säännökset lain soveltamisalasta sekä markkinaoikeuden toimivallasta. Tämän lisäksi luvussa toteutettaisiin markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden jako neljään eri asiaryhmään: kilpailuasioihin, hankinta-asioihin, teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin sekä markkinaoikeudellisiin asioihin. Tälle ryhmittelylle perustuisivat myös lakiin sisältyvät säännökset asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden ratkaisuihin. Jaotteluun nojaututtaisiin myös laissa markkinaoikeudessa (1. lakiehdotus).

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentti sisältäisi yleisen lain soveltamisalaa koskevan

säännöksen. Sen mukaan laissa säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta, asioiden viireilletulosta ja käsittelystä markkinaoikeudessa sekä muutoksenhausta markkinaoikeuden ratkaisuun.

Pykälän 2 momentti sisältäisi viittaussäännöksen siitä, että markkinaoikeuden päätösvaltaisuudesta ja toiminnasta säädettäisiin laissa markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus).

2 §. *Kilpailuasiat.* Pykälä sisältäisi yleisen säännöksen markkinaoikeudessa kilpailuasioina käsiteltävistä sen toimivaltaan kuuluvista asioista.

Se, että puheena olevassa pykälässä tarkoitetuista asioista käytettäisiin nimitystä kilpailuasiat, ilmenisi pykälän 1 momentista. Pykälässä tarkoitettuihin kilpailuasioihin sisältyisi sinänsä muitakin kuin vain kilpailulaissa tarkoitettuja kansallisten ja EU:n kilpailusääntöjen soveltamiseen perustuvia asioita. Ottaen huomioon, että pykälässä tarkoitetuissa muissa kuin kilpailulain mukaisissa asioissa on pääsääntöisesti kysymys viimeksi mainittuihin asioihin varsin läheisesti rinnastuvista asioista, on pykälässä tarkoitettujen asioiden osalta päädytty ehdottamaan käytettäväksi nimitystä kilpailuasiat.

Markkinaoikeuden toimivallan osalta pykälässä viitattaisiin joko lakeihin, joissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista pykälässä tarkoitetuista kilpailuasioista varsinaisesti säädetään, tai nimenomaisesti niihin säännöksiin, joissa tietty pykälässä tarkoitettuna kilpailuasiana käsiteltävä asia säädetään markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi. Puheena oleva pykälä ei siten loisi markkinaoikeudelle toimivaltaa, vaan siitä olisi säädettävä erikseen.

Koska jokaisen markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvan asian osalta olisi tiedettävä, mihin puheena olevan lain mukaiseen asiaryhmään asia kuuluu, edellä mainittu viittaaminen ehdotetaan suoritettavaksi siten, että puheena olevan pykälän 1 momentissa viitattaisiin niihin lakeihin, joiden mukaan kaikki niissä markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädetyt asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina kilpailuasioina. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin puolestaan nimenomaisesti niihin muissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyihin asioihin,

jotka käsiteltäisiin puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina kilpailuasioina. Näiltä osin ehdotetunkaltainen yksityiskohtaisempi viittaaminen olisi tarpeen, sillä momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetään myös muita asioita, joita ei käsiteltäisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina kilpailuasioina.

Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin tyhjentävästi markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvista kilpailuasioista. Jos markkinaoikeudelle säädetään vastaisuudessa uusia tehtäviä tai markkinaoikeuden tehtävissä tapahtuu muutoin muutoksia, joilla on vaikutusta pykälässä tarkoitettujen kilpailuasioden asiaryhmän määrittelyyn, pykälän luetteloita tulisi täydentää.

Edellä mainittuja pykälän 1 momentissa tarkoitettuja lakeja olisivat kilpailulaki, sähkömarkkinalaki, maakaasumarkkinalaki, rautatielaki, lentoasemaverkosta ja -maksuista annettu laki (210/2011) sekä hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annettu laki (416/2012).

Lisäksi pykälän 2 momentissa tarkoitettuja asioita olisivat viestintämarkkinalain 122 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun määrittämisestä koskevat asiat; televisio- ja radio-toiminnasta annetun lain 36 a §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun määrittämisestä koskevat asiat sekä sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011) 21 §:n 3 momentin mukaiset valitukset Energiamarkkinaviraston päätöksistä.

3 §. Hankinta-asiat. Pykälä sisältäisi yleisen säännöksen markkinaoikeudessa hankinta-asioina käsiteltävistä sen toimivaltaan kuuluvista asioista.

Se, että puheena olevassa pykälässä tarkoitetuista asioista käytettäisiin nimitystä hankinta-asiat, ilmenisi pykälän 1 momentista.

Markkinaoikeuden toimivallan osalta pykälässä viitattaisiin joko lakeihin, joissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista pykälässä tarkoitetuista hankinta-asioista varsinaisesti säädetään, tai nimenomaisesti niihin säännöksiin, joissa tietty pykälässä tarkoitettuna hankinta-asiana käsiteltävä asia säädetään markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi. Puheena oleva pykälä ei siten loisi

markkinaoikeudelle toimivaltaa, vaan siitä olisi säädettävä erikseen.

Edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa todetulla tavalla jokaisen markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvan asian osalta olisi tiedettävä, mihin puheena olevan lain mukaiseen asiaryhmään asia kuuluu. Tämän vuoksi edellä mainittu viittaaminen ehdotetaan suoritettavaksi siten, että puheena olevan pykälän 1 momentissa viitattaisiin niihin lakeihin, joiden mukaan kaikki niissä markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyt asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina hankinta-asioina. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin puolestaan nimenomaisesti niihin muissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyihin asioihin, jotka käsiteltäisiin puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina hankinta-asioina. Näiltä osin ehdotetunkaltainen yksityiskohtaisempi viittaaminen olisi tarpeen, sillä momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetään myös muita asioita, joita ei käsiteltäisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina hankinta-asioina.

Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin tyhjentävästi markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvista hankinta-asioista. Jos markkinaoikeudelle säädetään vastaisuudessa uusia tehtäviä tai markkinaoikeuden tehtävissä tapahtuu muutoin muutoksia, joilla on vaikutusta pykälässä tarkoitettujen hankinta-asioiden asiaryhmän määrittelyyn, pykälän luetteloita tulisi täydentää.

Edellä mainittuja pykälän 1 momentissa tarkoitettuja lakeja olisivat julkisista hankinnoista annettu laki, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettu laki, sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä annettu laki (698/2011), julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annettu laki (1531/2011), joukkoliikennelaki (869/2009) sekä ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa annettu laki (1509/2011).

Lisäksi pykälän 2 momentissa tarkoitettuja asioita olisivat sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain 21 §:n 2 momentin

mukaiset valitukset Energiamarkkinaviraston päätöksistä.

4 §. Teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat. Pykälä sisältäisi yleisen säännöksen markkinaoikeudessa teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina käsiteltävistä sen toimivaltaan kuuluvista asioista. Asiaryhmä olisi markkinaoikeudessa uusi.

Se, että puheena olevassa pykälässä tarkoitettuista asioista käytettäisiin nimitystä teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat, ilmenisi pykälän 1 momentista. Nimitys teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat olisi yhdenmukainen sen kanssa, että lainsäädännössä aineettomista eli immateriaalioikeuksista on käytetty nimitystä teollis- ja tekijänoikeudet. Näin on tehty esimerkiksi todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetussa laissa.

Markkinaoikeuden toimivallan osalta pykälässä viitattaisiin joko lakeihin, joissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista pykälässä tarkoitetuista teollis- ja tekijänoikeudellisista asioista varsinaisesti säädetään, tai nimenomaisesti niihin säännöksiin, joissa tietty pykälässä tarkoitettuna teollis- tai teollisoikeudellisena asiana käsiteltävä asia säädetään markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi. Puheena oleva pykälä ei siten loisi markkinaoikeudelle toimivaltaa, vaan siitä olisi säädetävä erikseen.

Toisaalta pykälässä säädetäisiin tyhjentävästi markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvista teollis- ja tekijänoikeudellisista asioista. Jos markkinaoikeudelle säädetään vastaisuudessa uusia tehtäviä tai markkinaoikeuden tehtävissä tapahtuu muutoin muutoksia, joilla on vaikutusta pykälässä tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden asiaryhmän määrittelyyn, pykälän luetteloita tulisi täydentää.

Edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa todetulla tavalla jokaisen markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvan asian osalta olisi tiedettävä, mihin puheena olevan lain mukaiseen asiaryhmään asia kuuluu. Tämän vuoksi edellä mainittu viittaaminen ehdotetaan suoritettavaksi siten, että ensinnäkin puheena olevan pykälän 1 momentissa viitattaisiin niihin lakeihin, joiden mukaan kaikki niissä markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyt asiat käsiteltäisiin markkinaoi-

keudessa puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina.

Momentissa tarkoitettuja lakeja olisivat patenttilaki, oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annettu laki, oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annettu laki, maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annettu laki, hyödyllisyysmallilaki, piirimallilaki, tavaramerkkilaki, yhteismerkantilaki, mallioikeuslaki, toiminimilaki, kaupparekisterilaki, patenti- ja rekisterihallituksesta annettu laki, kasvinjalostajalaki, verkkotunnuslaki sekä tekijänoikeuslaki. Näihin sisältyviksi ehdotettavat markkinaoikeuden uutta toimivaltaa koskevat säännökset olisivat 3.—14., 17.—18. sekä 20. lakiehdotuksessa.

Kuten edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 on todettu, edellä mainituilta osin markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluisivat kaikki teollis- ja tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat sekä lisäksi valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä, kuten myös Viestintäviraston verkkotunnuksen myöntämistä koskevista päätöksistä.

Puheena olevan pykälän 1 momentin lisäksi pykälän 2 momentissa viitattaisiin niihin muissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyihin asioihin, jotka käsiteltäisiin puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina. Näiltä osin ehdotetunkaltainen yksityiskohtaisempi viittaaminen olisi tarpeen, sillä momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetään myös muita asioita, joita ei käsiteltäisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluisivat myös sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin (19. lakiehdotus) perustuvat riita- ja hakemusasiat. Koska mainitun lain 6 §:ssä tarkoitettun kiellon määrittämisestä koskevat asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa vastaisuudessaakin lähtökohtaisesti markkinaoikeudellisina asioina, sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden kuuluminen

puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden asiar ryhmään todettaisiin erikseen puheena olevassa momentissa.

Pykälän 3 momentin mukaan pykälässä tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden ryhmään kuuluisivat lisäksi asiat, jotka säädettäisiin markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa (21. lakiehdotus) sekä todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetussa laissa (22. lakiehdotus).

5 §. Toimivalta teollis- tai tekijänoikeudelliseen asiaan liittyvässä riita-asiassa. Pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeus olisi toimivaltainen puheena olevan luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä käsittelemään myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Kuten edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 on todettu, tämä olisi asianosaisten kannalta tarkoituksenmukaista, sillä immateriaalioikeudellisiin riita-asioihin saattaa usein liittyä esimerkiksi erilaisia sopimuksia, joissa on sovittu sopimukseen perustuvista seuraamuksista. Mainitun seikan vuoksi olisi perusteltua tehdä mahdolliseksi kanteen nostaminen myös muuta kuin momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian vastaajaa vastaan.

Vastaavasti kuin oikeudenkäymiskaaren 18 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään, kanteet olisi käsiteltävä samassa oikeudenkäynnissä, kun ne ”johtuvat olennaisesti samasta perusteesta”.

Puheena olevassa säännöksessä tarkoitettu muu riita-asia voitaisiin nostaa momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian vastaajaa vastaan taikka eri vastaajaa tai eri vastaajia vastaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään puheena olevan luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhtey-

dessä myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos vastakanne koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne. Markkinaoikeuden mahdollisuus tutkia myös tällainen vastakanne olisi vastaavalla tavalla asianosaisten kannalta tarkoituksenmukaista, kuin mitä edellä 1 momentin tapausten osalta.

Puheena olevaan momenttiin otettavaksi ehdotettava edellytys vastakanteen tutkimiseksi vastaisi oikeudenkäymiskaaren 18 luvun 3 §:ssä olevaa edellytystä.

Pykälän 3 momentin selventävän säännöksen mukaan mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, edellyttäisi kuitenkin, ettei asianosaisten oikeuspaikkasopimuksesta tai muun tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta muuta johdu.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin selvyden vuoksi siitä, että markkinaoikeus pysyisi toimivaltaisena tutkimaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asian, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos viireillepanon jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

6 §. Markkinaoikeudelliset asiat. Pykälä sisältäisi yleisen säännöksen markkinaoikeudessa markkinaoikeudellisina asioina käsiteltävistä sen toimivaltaan kuuluvista asioista.

Se, että puheena olevassa pykälässä tarkoitetuista asioista käytettäisiin nimitystä markkinaoikeudelliset asiat, ilmenisi pykälän 1 momentista. Markkinaoikeudellisten asioiden nimike vastaisi voimassa olevassa eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsitteystä annetussa laissa käytettyä nimikettä.

Markkinaoikeuden toimivallan osalta pykälässä viitattaisiin joko lakeihin, joissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista pykälässä tarkoitetuista markkinaoikeudellisista asioista varsinaisesti säädetään, tai nimenomaisesti niihin säännöksiin, joissa tietty pykälässä tarkoitettuna markkinaoikeudellisena asiana käsiteltävä asia säädetään markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi. Puheena oleva pykälä ei siten loisi markkinaoikeudelle toimivaltaa, vaan siitä olisi säädettävä erikseen.

Edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa todetulla tavalla jokaisen markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvan asian osalta olisi tiedettävä, mihin puheena olevan lain mukaiseen asiaryhmään asia kuuluu. Tämän vuoksi edellä mainittu viittaaminen ehdotetaan suoritettavaksi siten, että puheena olevan pykälän 1 momentissa viitattaisiin niihin lakeihin, joiden mukaan kaikki niissä markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyt asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina markkinaoikeudellisina asioina. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin puolestaan nimenomaisesti niihin muissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyihin asioihin, jotka käsiteltäisiin puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina markkinaoikeudellisina asioina. Näiltä osin ehdotetunkaltainen yksityiskohtaisempi viittaaminen olisi tarpeen, sillä momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetään myös muita asioita, joita ei käsiteltäisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettuina markkinaoikeudellisina asioina.

Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin tyhjentävästi markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvista markkinaoikeudellisista asioista. Jos markkinaoikeudelle säädetään vastaisuudessa uusia tehtäviä tai markkinaoikeuden tehtävissä tapahtuu muutoin muutoksia, joilla on vaikutusta pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeudellisten asioiden asiaryhmän määrittelyyn, pykälän luetteloita tulisi täydentää.

Edellä mainittuja pykälän 1 momentissa tarkoitettuja lakeja olisivat kuluttajansuojalaki, Kuluttajavirastosta annettu laki, palvelujen tarjoamisesta annettu laki (1166/2009), saatavien perinnästä annettu laki, maksupalvelulaki, Finanssivalvonnasta annettu laki, arvopaperimarkkinalaki, arpajaislaki, osuuskuntalaki, elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annettu laki, rajat ylittävistä kieltomenettelyistä annettu laki, alkoholilaki sekä tupakkalaki.

Lisäksi pykälän 2 momentissa tarkoitettuja asioita olisivat sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitettujen kiellon määräämistä koskevat asiat; viestintämarkkinalain 121 a §:ssä tarkoitettujen Viestintäviraston kieltopäätöksiä koskevat asiat ja 121 b §:n mukaiset numeron tai pal-

velun sulkemista tarkoittavia kuluttaja-asiamiehen päätöksiä koskevat asiat sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaiset kuluttaja-asiamiehen valvontaan kuuluvat asiat.

Mainittujen markkinaoikeudellisiksi asioiksi luettavien asioiden osalta puheena oleva pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevaa eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännöksiä.

2 luku Kilpailu-asioden käsittely

Edellä yleisperustelujen jaksoissa 3.2.5 ja 3.2.7 todetulla tavalla esityksessä ei lähtökohtaisesti ehdoteta muutoksia kilpailuasioden käsittelyn osalta. Koska yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 todetulla tavalla ajatuksena on, että ehdotettava laki koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä markkinaoikeudessa, on lain rakenteen ja systematiikan luomisessa tässä vaiheessa otettu huomioon myös kilpailuasiat sekä lisäksi tehty lain systematiikan puolesta mahdolliseksi kilpailuasioden käsittelyä koskevan mahdollisen erityissäätelyn toteuttaminen vastaisuudessa myös puheena olevassa laissa. Lukuun ehdotettavat säännökset eivät merkitsisi asiallisesti muutosta nykytilaan.

1 §. Kilpailuasioden käsittely. Pykälä sisältäisi kilpailuasioden käsittelyä markkinaoikeudessa koskevan viittaussäännöksen.

Pykälän 1 momentti sisältäisi erityisen viittaussäännöksen valmisteluistunnon toimittamisesta sekä suullisesta käsittelystä kilpailuasioissa. Sen mukaan valmisteluistunnon toimittamisesta ja suullisesta käsittelystä kilpailuasioissa säädettäisiin 4 luvun 10 ja 11 §:ssä sekä 14 §:ssä. Jo johdonmukaisuuden vuoksi olisi perusteltua, että puheena olevan lain 4 lukuun otettavaksi ehdotettavat erityiset säännökset valmisteluistunnon toimittamisesta ja suullisesta käsittelystä markkinaoikeudessa soveltuisivat myös muihin markkinaoikeudessa hallintolainkäyttölain mukaan käsiteltäviin asioihin, kuten kilpailuasioihin, eikä ainoastaan 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin valitusasioihin.

Puheena olevan pykälän 2 momentti sisältäisi yleisen viittaussäännöksen hallintolainkäyttölain soveltamiseen kilpailuasioden

osalta. Sen mukaan siltä osin kuin 1 luvun 2 §:ssä mainituissa laeissa ei toisin säädettäisi, kilpailuasiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa muutoin siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

3 luku **Hankinta-asioiden käsittely**

Edellä yleisperustelujen jaksoissa 3.2.5 ja 3.2.7 todetulla tavalla esityksessä ei lähtökohtaisesti ehdoteta muutoksia hankinta-asioiden käsittelyn osalta. Koska yleisperustelujen jaksossa 3.2.7 todetulla tavalla ajatuksena on, että ehdotettava laki koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä markkinaoikeudessa, on lain rakenteen ja systematiikan luomisessa tässä vaiheessa otettu huomioon myös hankinta-asiat sekä lisäksi tehty lain systematiikan puolesta mahdolliseksi hankinta-asioiden käsittelyä koskevan mahdollisen erityissääntelyn toteuttaminen vastaisuudessa myös puheena olevassa laissa. Lukuun ehdotettavat säännökset eivät merkitsisi asiallisesti muutosta nykytilaan.

1 §. Hankinta-asioiden käsittely. Pykälä sisältäisi hankinta-asioiden käsittelyä markkinaoikeudessa koskevan viittaussäännöksen.

Pykälän *1 momentti* sisältäisi erityisen viittaussäännöksen valmisteluistunnon toimittamisesta sekä suullisesta käsittelystä hankinta-asioissa. Sen mukaan valmisteluistunnon toimittamisesta ja suullisesta käsittelystä hankinta-asioissa säädettäisiin 4 luvun 10 ja 11 §:ssä sekä 14 §:ssä. Jo johdonmukaisuuden vuoksi olisi perusteltua, että puheena olevan lain 4 lukuun otettavaksi ehdotettavat erityiset säännökset valmisteluistunnon toimittamisesta ja suullisesta käsittelystä markkinaoikeudessa soveltaisivat myös muihin markkinaoikeudessa hallintolainkäyttölain mukaan käsiteltäviin asioihin, kuten hankinta-asioihin, eikä ainoastaan 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin valitusasioihin.

Puheena olevan pykälän *2 momentti* sisältäisi yleisen viittaussäännöksen hallintolainkäyttölain soveltamiseen hankinta-asioiden osalta. Sen mukaan siltä osin kuin 1 luvun 3 §:ssä mainituissa laeissa ei toisin säädettäisi, hankinta-asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa muutoin siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

4 luku **Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely**

Lukuun otettaisiin teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyä koskevat säännökset. Nämä säännökset jakaantuisivat yhtäältä säännöksiin, jotka koskisivat markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien teollisoikeuden myöntämiseen tai rekisteröintiin liittyvien valitusasioiden käsittelyä, sekä toisaalta säännöksiin, jotka koskisivat teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden sekä 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettujen riita-asioiden käsittelyä.

1 §. Luvun säännösten soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin luvun säännösten soveltamisalasta, 1 momentissa siinä tarkoitettujen valitusasioiden osalta ja 2 momentissa siinä tarkoitettujen riita- ja hakemusasioiden osalta.

Pykälän *1 momentin* mukaan valitusasioilla tarkoitettaisiin momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjä asioita, joissa valitetaan Patentti- ja rekisterihallituksen tai muun toimivaltaisen viranomaisen päätöksestä. Patentti- ja rekisterihallituksesta ja säännöksessä viitatuista muista toimivaltaisista viranomaisista käytettäisiin nimitystä rekisteriviranomainen. Mainittuja muita viranomaisia olisivat Viestintävirasto, Evira sekä kaupparekisteriasioissa paikallisviranomaisina toimivat maistraatit sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Momentin mukaan valitusasiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa siten kuin luvun 2—16 §:ssä säädettäisiin.

Kuten edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.5 on todettu, teollisoikeudelliset valitusasiat ovat erityislaatuista ja ne poikkeavat tavanomaisista hallintolainkäyttöasioista. Näissä asioissa yksityinen intressi on korostunut ja niissä on usein selkeä kaksiasianosaissuhde. Teollisoikeudellisissa valitusasioissa asiamiehinä toimivat yleensä mainittujen asioiden hoitamiseen erikoistuneet patenttiasiamiehet, joista useimmat eivät ole juristeja. Lisäksi teollisoikeudellisten valitusasioiden käsittelyä, erityisesti valmistelua, on tarpeen kehittää ennakoitavamman ja paremmin johdetuksi sekä tehostaa ja nopeuttaa nykyiseen valituslautakuntamenettelyyn näh-

den. Tämän vuoksi edellä todetulla tavalla puheena luvun 2—16 §:ään ehdotetaan otettavaksi erityissäännöksiä mainittujen asioiden käsittelystä. Siltä osin kuin toisin ei säädetäisi, valitusasioiden käsittelyyn sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita- ja hakemusasiat, joista säännöksessä käytettäisiin nimitystä teollistai tekijänoikeudellinen riita- tai hakemusasia, sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettut riita-asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa siten kuin puheena olevan luvun 17—24 §:ssä säädetäisiin.

Mainituista säännöksistä 17—23 § on laadittu puhtaasti kansallisiin teollis- ja tekijänoikeudellisiin suojamuotoihin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelyä silmällä pitäen. Luvun viimeinen pykälä (24 §) sisältäisi säännökset Euroopan patenttiviraston myöntämään eurooppapatenttiin sekä Euroopan unionin teollisoikeudellisiin suojajärjestelmiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä.

2 §. Valitusasian käsittely markkinaoikeudessa. Pykälä sisältäisi yleisen valitusasioiden käsittelyä markkinaoikeudessa koskevan säännöksen. Pykälästä ilmenisi lisäksi se, että valitusasiat käsiteltäisiin lähtökohtaisesti kirjallisesti.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin, että rekisteriviranomaisen päätöstä koskeva valitusasia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin markkinaoikeudessa valituksen, valituksen kohteena olevan päätöksen ja muun kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan valitusasian käsittelyä voitaisiin täydentää toimittamalla asiassa valmisteluistunto, suullinen käsittely tai katselmus.

Pykälän 3 momentti sisältäisi viittaussäännöksen, jonka mukaan muutoksenhausta rekisteriviranomaisen päätökseen sekä valittamiseen oikeutetuista ja valituksen tekemisestä säädetäisiin 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1 ja 5—14 kohdassa mainituissa laeissa.

3 §. Valmistelun aloittaminen. Pykälässä säädetäisiin valitusasian valmistelun aloittamisesta.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin, että valitusasian valmistelu markkinaoikeudessa alkaisi, kun valitus saapuu markkinaoikeuteen. Nimenomaisen säännöksen ottamisella lakiin korostettaisiin valmistelun alkamista heti valituksen saavuttua markkinaoikeuteen.

Selvyyden vuoksi pykälän 2 momentissa säädetäisiin, että markkinaoikeus voisi valmistella erikseen valitusasian erillisen osan tai oikeudenkäyntiä koskevan kysymyksen.

4 §. Valmistelun tavoitteet. Pykälä sisältäisi yleisen valitusasian valmistelun tavoitteita koskevan säännöksen. Kuten edellä yleisperustelujen jaksoissa 2.3 ja 3.2.5 on todettu, yhtenä PRH:n valituslautakuntamenettelyyn liittyvänä epäkohtana on pidetty valitusasioiden käsittelystä noudatettavan prosessin johdon heikkoutta. Nimenomaisen säännöksen ottamisella lakiin korostettaisiin asian valmistelun tärkeyttä.

Puheena olevan pykälän mukaan valitusasian valmistelussa olisi asian laadun mukaan selvitettävä, miltä kohdin rekisteriviranomaisen päätökseen haetaan muutosta, mitä vaatimuksia markkinaoikeudessa esitetään ja mihin perusteisiin vaatimusten tueksi vedotaan, mistä oikeudenkäynnin osapuolet ovat markkinaoikeudessa erimielisiä sekä mitä todisteita markkinaoikeudessa esitetään ja mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

5 §. Valituksen täydentäminen. Pykälän 1 momentti sisältäisi valituksen täydentämisen osalta viittaussäännöksen hallintolainkäyttölain 28 §:ään.

Hallintolainkäyttölain 28 §:ssä säädetyn lisäksi puheena olevan pykälän 2 momentissa säädetäisiin selvyyden vuoksi markkinaoikeuden mahdollisuudesta varata valittajalle uusi tilaisuus valituksen täydentämiseen. Säännöksen mukaan markkinaoikeus voisi varata valittajalle, jonka valitus on täydennyksen jälkeenkin puutteellinen, erityisestä syystä uuden tilaisuuden valituksen täydentämiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa.

Pykälän 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan valitus jätettäisiin tutkimatta, jos valittaja ei noudattaisi kehotusta täydentää valitusta ja valitus olisi niin puutteellinen, ettei se kelpaa oikeudenkäynnin perustaksi markkinaoikeudessa. On oletettavaa, että puheena

olevassa momentissa tarkoitettujen tapaukset jäävät varsin harvinaislukuisiksi. Säännös olisi kuitenkin tarpeen valmistelun tavoitteiden toteutumisen sekä mahdollisen vastapuolen aseman turvaamiseksi.

Momentin jälkimmäisessä virkkeessä säädetäisiin, että kehottaessaan valittajaa täydentämään valitustaan markkinaoikeuden olisi samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen laiminlyömisestä voi olla.

6 §. Kirjallinen vastaus. Pykälän *1 momentin* mukaan markkinaoikeuden olisi kehotettava valittajan vastapuolena olevaa asianosaista antamaan kirjallinen vastaus valitukseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Momentin säännös kehottamisesta kirjallisen vastauksen antamiseen koskisi siten vain mahdollista valittajan vastapuolena olevaa asianosaista, mutta ei esimerkiksi rekisteriviranomaista. Esimerkiksi väitteentekijän ollessa valittajana puheena olevassa säännöksessä tarkoitettuna valittajan vastapuolena olisi rekisteröinnin haltija.

Puheena olevan momentin mukaan markkinaoikeus voisi kehottaessaan antamaan vastauksen määrätä, mistä kysymyksestä vastauksessa olisi erityisesti lausuttava. Kehotuksen yhteydessä markkinaoikeuden olisi lisäksi annettava valittajan vastapuolena olevalle asianosaiselle tiedoksi valitus ja siihen liitetyt asiakirjat.

Ilman nimenomaista säännöstäkin yleisen kuulemisperiaatteen mukaisesti olisi selvää, että vastaus olisi lähetettävä tiedoksi valittajalle.

Puheena olevan pykälän *2 momentin* mukaan markkinaoikeus voisi ratkaista asian, vaikka valittajan vastapuolena oleva asianosainen ei olisi antanut vastausta määräaikaan mennessä.

Momentin jälkimmäisessä virkkeessä säädetäisiin, että kehottaessaan valittajan vastapuolena olevaa asianosaista antamaan vastauksen markkinaoikeuden olisi samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen laiminlyömisestä voi olla.

Pykälän *3 momentin* mukaan markkinaoikeuden ei tarvitsisi pyytää vastausta, jos valitus jätettäisiin tutkimatta tai hylättäisiin heti taikka jos vastauksen pyytäminen olisi muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

7 §. Vastauksen sisältö. Pykälässä säädetäisiin vastauksen sisällöstä.

Pykälän *1 momentin* mukaan markkinaoikeudelle osoitettavassa vastauskirjelmässä olisi ilmoitettava asia, jossa vastaus annetaan, vastauksen antajan käsitys valittajan vaatimuksista ja niiden perusteista, perusteet, joihin vastauksen antaja nojautuu, sekä todisteet, jotka vastauksen antaja aikoo esittää ja mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

Vastauskirjelmässä ilmoitettaviin tietoihin ja sen allekirjoittamiseen sovellettaisiin puheena olevan pykälän *2 momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan lisäksi, mitä hallintolainkäyttölain 24 §:ssä säädetään. Viitatussa pykälässä säädetään valittajan henkilö- ja osoitetietojen ilmoittamisesta sekä valituskirjelmän allekirjoittamisesta. Puheena olevan momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan vastauskirjelmään olisi lisäksi liitettävä ne asiakirjat, joihin vastauksen antaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu rekisteriviranomaiselle.

Pykälän *3 momentissa* säädetäisiin selvyiden vuoksi, että markkinaoikeus voisi tarvittaessa varata vastauksen antajalle tilaisuuden markkinaoikeuden määräämässä ajassa täydentää vastausta.

8 §. Rekisteriviranomaisen lausunto valitusasiassa. Pykälässä säädetäisiin lausunnon pyytämistä rekisteriviranomaiselta.

Pykälän *1 momentin* mukaan markkinaoikeuden olisi pyydettävä rekisteriviranomaiselta lausunto valituksesta markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Markkinaoikeus voisi lausuntoa pyytäessään määrätä, mistä kysymyksestä lausunnossa olisi erityisesti lausuttava.

Puheena olevan pykälän *2 momentissa* säädetäisiin selvyiden vuoksi, että markkinaoikeus voisi ratkaista asian, vaikka rekisteriviranomainen ei olisi toimittanut pyydettyä lausuntoa määräaikaan mennessä. Pyytäessään rekisteriviranomaiselta lausuntoa markkinaoikeuden olisi samalla ilmoitettava, mikä seuraamus lausunnon antamisen laiminlyömisestä voi olla. Luonnollisesti lähtökohtana kuitenkin on, että markkinaoikeuden pyytäessä lausunnon rekisteriviranomaiselta tämä viranomaisena noudattaa markkinaoikeuden kehotusta.

Pykälän 3 momentin mukaan markkinaoikeuden ei tarvitsisi pyytää lausuntoa, jos se olisi tarpeetonta.

Puheena olevan pykälän 4 momentin mukaan rekisteriviranomaisen tulisi lausunnoissaan esittää käsityksensä valituksessa esitetyistä vaatimuksista ja niiden perusteista. Lisäksi momentissa säädettäisiin erikseen valituksen kohteena olevan päätöksen perusteena olleiden ja muiden rekisteriviranomaisen hallussa olevien tarvittavien asiakirjojen toimitamisesta. Säännöksen mukaan rekisteriviranomaisen olisi markkinaoikeuden pyynnöstä toimitettava markkinaoikeudelle valituksen kohteena olevan päätöksen perusteena olleet ja muut tarvittavat asiakirjat.

9 §. Kirjallinen lausuma. Pykälässä säädettäisiin kirjallisen lausuman pyytämisestä asianosaiselta tai rekisteriviranomaiselta.

Pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeus voisi vastauksen tai lausunnon lisäksi pyytää asianosaiselta tai rekisteriviranomaiselta kirjallisen lausuman markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Kehottaessaan antamaan lausuman markkinaoikeuden olisi nimenomaisesti määrättävä, mistä kysymyksestä mainitun oikeudenkäynnin osapuolen olisi lausumassaan lausuttava.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi, että markkinaoikeus voisi ratkaista asian, vaikka mainittu oikeudenkäynnin osapuoli ei olisi antanut pyydettyä lausumaa määräaikaan mennessä. Kehottaessaan oikeudenkäynnin osapuolta antamaan lausuman markkinaoikeuden olisi samalla ilmoitettava, mikä seuraamus lausuman antamisen laiminlyömisestä voi olla.

10 §. Valmisteluistunto. Pykälässä säädettäisiin valmisteluistunnon toimittamisesta valitusasioissa. Suullinen valmisteluistunto tarjoaa kirjallista valmistelua paremmat edellytykset asian perusteelliselle käsittelylle ja paremmat mahdollisuudet kysymyksittäin etenevään keskusteluun ja tuomioistuimen aktiiviseen prosessijohtoon, näin erityisesti selvittäessä, mihin perusteisiin vaatimusten tueksi vedotaan ja mistä asianosaiset ovat markkinaoikeudessa erimielisiä. Tämän vuoksi mahdollisuus valmisteluistunnon toimittamiseen olisi perusteltu.

Pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeus voisi toimittaa valmisteluistunnon

4 §:ssä mainittujen valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi. Markkinaoikeus voisi siten tarvittaessa toimittaa valmisteluistunnon, jos se katsoo valmisteluistunnon toimittamisen olevan eduksi valmistelun tavoitteiden saavuttamisen kannalta, esimerkiksi selvitettyäessä, mihin perusteisiin vaatimusten tueksi vedotaan, tai sitä, keitä henkilöitä suullisessa käsittelyssä on tarpeen kuulla.

Puheena olevan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeus voisi pitää valmisteluistunnon myös puhelimitse tai käyttäen muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puheyyteys keskenään, jos se on istunnossa käsiteltävien kysymysten laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Mahdollisuus olisi perusteltu ottaen huomioon, että valmisteluistunnon järjestäminen puhelimitse on yleensä asianosaisten kannalta tuomioistuimessa tapahtuvaa istutokäsittelyä vaivatompaa ja halvempaa. Näin olisi erityisesti silloin, kun asianosaiset tai heidän avustajansa asuvat kaukana markkinaoikeuden toimipaikasta Helsingistä. Edellytyksenä valmisteluistunnon pitämiseksi puhelinta tai muuta vastaavaa tiedonvälitystapaa käyttäen olisi, että se istunnossa käsiteltävien asioiden laatu ja laajuus huomioon ottaen olisi tarkoituksenmukaista.

11 §. Asian käsittely valmisteluistunnossa. Pykälässä säädettäisiin asian käsittelystä valmisteluistunnossa.

Pykälän 1 momentin mukaan valmisteluistuntoon on kutsuttava asianosaiset sekä rekisteriviranomaisen edustaja. Asianosaisella tarkoitettaisiin valittajaa ja tämän mahdollista vastapuolta, esimerkiksi rekisteröinnin hakijan ollessa valittajana mahdollista väitteentekijää. Rekisteriviranomainen ei sen sijaan olisi valitusasian asianosainen. Tämän vuoksi momentissa säädettäisiin nimenomaisesti, että valmisteluistuntoon olisi lisäksi kutsuttava rekisteriviranomaisen edustaja. Sekä asianosaiset että rekisteriviranomaisen edustaja kutsuttaisiin valmisteluistuntoon uhalla, että poissaolo ei estä asian käsittelyä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi kutsun tiedoksiannon ja pöytäkirjan pitämisen osalta viittaussäännöksen hallintolainkäyttölain 43 §:n 3 momenttiin ja 45 §:ään.

12 §. Muut toimenpiteet valmistelussa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeus voisi päättää valmistelussa myös asiantuntijan lausunnon hankkimisesta, asiakirjan tai esineen esittämisestä, katselmuksen toimittamisesta tai muuhun tarvittavaan toimenpiteeseen ryhtymisestä. Markkinaoikeuden päätösvaltaisesta kokoonpanosta mainituista toimenpiteistä päättämisen suhteen säädettäisiin ehdotettavassa laissa markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeus voisi päättää valmistelussa myös suullisen käsittelyn toimittamisesta ja siitä, onko asianosaisia kuultava henkilökohtaisesti, sekä keitä todistajia, asiantuntijoita ja muita todistelutarkoituksessa kuultavia henkilöitä suullisessa käsittelyssä kuullaan. Myös mainituilta osin markkinaoikeuden päätösvaltaisesta kokoonpanosta säädettäisiin ehdotettavassa laissa markkinaoikeudesta.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin kirjallisen yhteenvedon laatimisesta. Momentin mukaan markkinaoikeuden olisi tehtävä valmistelun kuluessa kirjallinen yhteenvedo asiassa esitetyistä vaatimuksista ja niiden perusteista sekä todisteista ja siitä, mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen, jos tämän katsotaan edistävän valmistelua. Siinä tapauksessa, että markkinaoikeus laatii yhteenvedon, markkinaoikeuden tulisi varata asianosaisille ja rekisteriviranomaiselle tilaisuus lausua käsityksensä yhteenvedosta.

13 §. Määräajan asettaminen oikeudenkäyntiaineiston esittämiseen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi markkinaoikeuden mahdollisuudesta asettaa määräaika oikeudenkäyntiaineiston esittämiseksi.

Kuten edellä yleisperustelujen jaksossa 2.3 on todettu, suurimpana PRH:n valituslautakuntamenettelyyn liittyvänä epäkohtana on pidetty PRH:n valituslautakunnan pitkiä käsittelyaikoja. Tämän lisäksi edellä yleisperustelujen jaksoissa 2.3 ja 3.2.5 todetulla tavalla epäkohtana on pidetty valitusasioiden käsittelyssä noudatettavan prosessinjohton heikkoutta. Edellä puheena olevaan lukuun otettaviksi ehdotettavilla säännöksillä pyritään korostamaan asian valmistelun ja tuomioistuimen prosessinjohton merkitystä. Toisaalta

jotta markkinaoikeus voisi onnistua asian tehokkaassa valmistelussa ja prosessinjohtossa, sillä tulee olla riittävät oikeudenkäynnin johtamista tukevat keinot käytettävissä. Tämän vuoksi puheena oleva säännös mahdollisuudesta asettaa määräaika oikeudenkäyntiaineiston esittämiseksi olisi välttämätön. Myös Euroopan patenttivirastossa (EPO) suhtautuminen määräaikaisten noudattamiseen on tiukkaa; uusien perusteiden, tosiseikkojen tai todisteiden esittäminen määräajan jälkeen on sallittua vain poikkeuksellisesti.

Puheena olevan pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeus voisi viivästyksen esittämiseksi tai muusta perustellusta syystä kehottaa asianosaista asettamassaan määräajassa esittämään vaatimuksensa ja niiden perusteet, ilmoittamaan kaikki todisteet, jotka hän aikoo esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen, sekä esittämään kaikki kirjalliset todisteet, joihin hän vetoaa.

Säännös antaisi siten markkinaoikeudelle mahdollisuuden, siinä säädettyjen edellytysten täyttyessä, antaa asianosaiselle kehoitus ilmoittaa määräajassa vaatimuksensa, perusteensa taikka todisteensa. Valitusasiassa aikaisemmin esitettyjen vaatimusten rajoittaminen olisi luonnollisesti mahdollista aina mainitusta markkinaoikeuden antamasta kehotuksesta huolimatta.

Edellä 1 momentissa mainittu kehoitus annettaisiin 2 momentin mukaan uhalla, ettei asianosainen määräajan jälkeen saa vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uutta todistetta, ellei hän saata todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevistä syistä.

Markkinaoikeuden antaman kehotuksen laiminlyönnistä huolimatta asianosainen voisi kuitenkin vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka todisteeseen, jos hän saattaa todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevistä syistä. Tällainen pätevä syy voisi olla, että asianosainen on saanut tiedon uudesta seikasta tai selvityksestä vasta määräajan jälkeen taikka että seikan tai selvityksen esittäminen on tullut tarpeelliseksi vasta vastapuolen esityksen johdosta.

Pykälän 3 momentin mukaan jos asianosainen tahtoisi markkinaoikeuden asettaman määräajan jälkeen vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uuden to-

disteen, hänen olisi viipymättä saatettava asia markkinaoikeuden tietoon ja samalla esitettävä selvitys siitä, minkä vuoksi hän ei ole noudattanut markkinaoikeuden kehotusta.

14 §. Suullinen käsittely. Pykälässä säädetäisiin suullisesta käsittelystä valitusasioissa.

Pykälän 1 momentti sisältäisi viittaussäännöissä säännöksen hallintolainkäyttölain 37 ja 38 §:ään. Ottaen huomioon, että asianosaisen pyynnöstä tapahtuvan suullisen käsittelyn toimittamista koskevassa hallintolainkäyttölain 38 §:n 1 momentissa sen sanamuodon mukaan säädetään vain hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden velvollisuudesta suullisen käsittelyn toimittamiseen, tämä on käytännössä aiheuttanut epäselvyyttä, onko säännös sovellettavissa myös markkinaoikeuden velvollisuuteen toimittaa suullinen käsittely. Puheena olevaan momenttiin ehdotetaan siten tämän vuoksi otettavaksi nimenomainen viittaussäännös hallintolainkäyttölain suullisen käsittelyn toimittamista koskeviin säännöksiin.

Valitusasian käsittelystä markkinaoikeuden suullisen käsittelyssä pykälän 2 momenttiin sisältyisi viittaussäännös hallintolainkäyttölain säännöksiin asian käsittelystä suullisessa käsittelystä. Tämän lisäksi momentissa säädetäisiin, että markkinaoikeus voisi uskoa todistajan ja asiantuntijan sekä muun todistelutarkoituksessa kuultavan henkilön kutsumisen asianosaisen tai rekisteriviranomaisen tehtäväksi, jos markkinaoikeus katsoisi siihen olevan perusteltua aihetta.

15 §. Ilmoitukset rekisteriviranomaiselle valitusasiassa. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle välittömästi valitusasian vireilletulosta. Kyseisen tiedon ilmoittaminen rekisteriviranomaiselle olisi tarpeen, jotta rekisteriviranomaisten olisi mahdollista pitää ylläpitämiensä rekisterien tiedot ajan tasalla.

Momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan ilmoitusta valitusasian vireilletulosta ei kuitenkaan tarvitsisi tehdä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 10 ja 11 kohdassa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen valitusasioiden eikä patenti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 5 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen vali-

tusasioiden osalta. Velvollisuus ilmoittamiseen mainittujen asioiden osalta olisi tarpeetonta, sillä rekisteriviranomainen ei tee sanottujen asioiden osalta merkintää asian vireilletulosta rekisteriin tosin kuin muita teollisoikeuksia koskevien valitusasioiden osalta.

Puheena olevan pykälän 2 momentissa säädetäisiin markkinaoikeuden velvollisuudesta lähettää asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle jäljennös valitusasian päätöksestä sekä velvollisuudesta samalla ilmoittaa, onko päätös saanut lainvoiman. Myös valitusasian päätöksen sekä päätöksen lainvoimaisuutta koskevan tiedon toimittaminen rekisteriviranomaiselle olisi tarpeen rekisteriviranomaisten ylläpitämien rekisterien tietojen ajantasaisuuden varmistamiseksi.

16 §. Hallintolainkäyttölain soveltaminen. Pykälä sisältäisi valitusasioiden käsittelyn osalta yleisen viittaussäännöksen hallintolainkäyttölain säännösten soveltamiseen siltä osin kuin puheena olevassa laissa taikka 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1 tai 5—14 kohdassa mainituissa laeissa ei toisin säädetäisi.

17 §. Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen. Pykälässä säädetäisiin, että luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen riita- ja hakemusasioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovellettaisiin soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaarella riita- ja hakemusasioiden käsittelystä käräjäoikeudessa säädetään, jollei puheena olevasta laista tai teollis- tai tekijänoikeudellisen riita- tai hakemusasian osalta 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 taikka 2 momentissa mainitusta laista muuta johdu.

Noudatettaviksi tulisivat muun ohella siten oikeudenkäymiskaaren asioiden vireillepääntöä, valmistelua, pääkäsittelyä, todistelua ja ratkaisua koskevat säännökset.

18 §. Teollisoikeudellisia riita- ja hakemusasioita koskevat säännökset. Pykälä sisältäisi viittaussäännöksen, jonka mukaan 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen riita- ja hakemusasioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovellettaisiin puheena olevan luvun 17 §:ssä säädetyn lisäksi soveltuvin osin, mitä jäljempänä luvussa säädetäisiin.

Periaatteessa ei olisi estettä, että myös tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden

käsittelystä olisi erityissäännöksiä. Koska tällä hetkellä tällaisia säännöksiä ei käytännössä ole eikä myöskään tässä esityksessä niitä ehdoteta säädettäväksi, puheena oleva pykälä ehdotetaan sijoitettavaksi käsillä olevaan yhteyteen ja muotoiltavan niin, että luvun loput säännökset koskisivat vain pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien teollisoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyä soveltuvin osin.

19 §. Tiedonantovelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin kanteen nostajan velvollisuudesta ilmoittaa eräissä tapauksissa rekisteröityyn teollisoikeuteen liittyvästä kanteesta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle sekä lisäksi velvollisuudesta antaa kanteesta tieto määrätuille tahoille. Sitä, mitä asianomaisella toimivaltaisella rekisteriviranomaisella tarkoitetaan, on käsitelty edellä luvun 1 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Pykälässä säädettäisiin itse tiedonantovelvollisuudesta, sen täyttämistä ja laiminlyönnin seuraamuksista. Sen sijaan siitä, milloin pykälässä tarkoitettujen kanteiden nostaminen on mahdollista, määräytyisi asianomaisia teollisoikeuksia koskevien lakien mukaan.

Pykälä vastaisi asiallisesti pääosin nykytilaa. Sen sijaan, että tiedonantovelvollisuudesta säädettäisiin asianomaisia teollisoikeuksia koskevissa laeissa kunkin teollisoikeuden osalta erikseen, kuten nykyisin, esityksessä ehdotetaan kuitenkin, että asiasta säädettäisiin puheena olevassa laissa kaikkia teollisoikeuksia koskien kootusti ja yhdenmukaisesti yhdessä pykälässä. Eri teollisoikeuksia koskevissa laeissa olevat nykyiset säännökset ehdotetaan vastaavasti kumottaviksi (3., 7.—9. ja 11. lakiehdotukset). Muutoksena nykyiseen nähden tiedonantovelvollisuus koskisi myös kasvinjalostajanoikeutta. Tämän lisäksi tavaramerkin osalta tiedonantovelvollisuus laajentuisi jossain määrin nykyiseen verrattuna.

Pykälän 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädettäisiin, että sen, joka aikoo nostaa kanteen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 5—9 tai 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettun rekisteröidyn teollisoikeuden tai teollisoikeuden rekisteröinnin mitättömäksi julistamisesta, menettämistä tai kumoamisesta taikka mainitun oikeuden siirtämisestä taikka

pakkoluvan myöntämisestä mainittuun oikeuteen, olisi ilmoitettava siitä asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle sekä lisäksi annettava siitä tieto jokaiselle rekisteriin merkitylle käyttöluvan tai panttioikeuden haltijalle. Mainittu tiedonantovelvollisuus liittyisi siten patenttiin, hyödyllisyysmalliin, piirimalliin, tavaramerkkiin, yhteismerkkiin, malliin ja kasvinjalostajanoikeuteen.

Säännöksen jälkimmäisen virkkeen mukaan, jos käyttöluvan haltija aikoo nostaa kanteen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 5—9 tai 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettun rekisteröintiin perustuvan teollisoikeuden tuottaman yksinoikeuden loukkauksesta, hänen olisi vastaavasti annettava siitä tieto mainitun oikeuden haltijalle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentissa tarkoitettun tiedonantovelvollisuuden täyttämistä. Puheena olevan momentin mukaan tiedonantovelvollisuus katsottaisiin täytetyksi, kun ilmoitus on kirjattuna lähettyksenä annettu postin kuljetettavaksi asianomaista teollisoikeutta koskevaan rekisteriin merkityllä osoitteella.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että ilmoitus tai tiedonanto on tapahtunut 1 ja 2 momentin mukaisesti, markkinaoikeuden olisi asetettava kantajalle sitä varten tarpeellinen aika. Jos kantaja laiminlyö määräajan noudattamisen, kannetta ei otettaisi tutkittavaksi.

20 §. Mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen nostaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin patenttiin, tavaramerkkiin, yhteismerkkiin, malliin, toiminimeen ja kasvinjalostajanoikeuteen liittyen, että jos teollisoikeuden loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite siitä, että rekisteröity teollisoikeus tai teollisoikeuden rekisteröinti olisi julistettava mitättömäksi, menetetyksi tai kumottava, markkinaoikeuden olisi, jollei sitä tarkoitettavaa kannetta ole vireillä, asetettava määräaika, jonka kuluessa kanne olisi pantava vireille, uhalla, että väitettä ei tutkita. Kasvinjalostajalain 28 §:n mukaisesti kasvinjalostajanoikeuden menetetyksi määräämistä koskeva vaatimus olisi kuitenkin tehtävä asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle, eli Eviralle.

Edellä mainittu säännös vastaisi asiallisesti pääosin nykytilaa. Sen sijaan, että asiasta säädettäisiin asianomaisia teollisoikeuksia koskevista laeissa kunkin teollisoikeuden osalta erikseen, kuten nykyisin, esityksessä ehdotetaan kuitenkin, että vastakanteen nostamisesta säädettäisiin puheena olevassa laissa kaikkia teollisoikeuksia koskien kootusti ja yhdenmukaisesti yhdessä pykälässä. Eri teollisoikeuksia koskevista laeissa olevat nykyiset säännökset ehdotetaan vastaavasti kumottaviksi (3., 7.—9., 11. ja 12. lakiehdotukset). Muutoksena nykyiseen nähden säännös koskisi myös kasvinjalostajanoikeutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeus käsittelee ja ratkaisee 1 momentissa tarkoitetun loukkauksen ja vastakanteen samassa oikeudenkäynnissä. Mitättömäksi julistamista koskevan kanteen nostaminen ei siten lähtökohtaisesti pysäyttäisi loukkauksen käsittelyä ja ratkaisemista. Momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan markkinaoikeus voisi kuitenkin erityisestä syystä keskeyttää loukkauksen käsittelyn siihen saakka, kunnes vastakanteen lopullisesti ratkaistu. Tällainen tilanne voisi esimerkiksi olla, jos mitättömyyskanteen menestyminen vaikuttaa todennäköiseltä tai loukkaukseen liittyvä poikkeuksellisen laajan henkilötodistelun vastaanottaminen.

Edellä mainittu säännös merkitsisi säännösten poikkeusta nykytilaan siinä, että eri teollisoikeuksia koskevista laeissa tällä hetkellä lähtökohtana on yleisesti se, että mitättömäksi julistamista koskevan kanteen nostaminen pysäyttää loukkauksen käsittelyn. Helsingin käräjäoikeudessa on viime vuosina patenttiasioiden osalta kuitenkin jo pyritty muuttamaan tätä käytäntöä siten, että käräjäoikeus käsittelee patentin loukkauksen ja mitättömäksi julistamista koskevan kanteen lähtökohtaisesti yhdessä.

Se, tulisiko loukkauksen käsittely keskeyttää mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen nostamisen johdosta, kuuluisi viime kädessä aina markkinaoikeuden harkintaan. Ennen asiasta päättämistä markkinaoikeuden tulisi luonnollisesti varata asianomaisille tilaisuus lausua kysymyksestä.

Pykälän 3 momentin mukaan se, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään 1 momentissa tarkoitetuista teollisoikeuksista, koskisi sovel-

tuvain osin myös hyödyllisyysmallia ja integroidun piirin piirimallia. Hyödyllisyysmallilain ja piirimallilain mukaisesti hyödyllisyysmallin ja piirimallin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus olisi kuitenkin tehtävä asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle, eli Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Tavaramerkin menettämistä koskevan väitteen esittäminen ja sitä tarkoittavan vastakanteen nostaminen tavaramerkin tuottaman yksinoikeuden loukkausta koskevassa asiassa rinnastetaan myös nykyisin tavaramerkin rekisteröinnin mitättömyyttä koskevan väitteen esittämiseen ja rekisteröinnin mitättömäksi julistamista tarkoittavan vastakanteen nostamiseen. Koska tavaramerkin menettämisen kohteena voi olla myös vakiinnutettu tavaramerkki, ehdotetaan pykälän 4 momenttiin otettavaksi erillinen säännös siitä, että mitä pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään, koskisi soveltuvin osin myös, jos vakiinnutetun tavaramerkin tuottaman yksinoikeuden loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite siitä, että tavaramerkki olisi julistettava menetetyksi.

21 §. Vahvistuskanne. Pykälän 1 momentin mukaan, mitä 19 §:ssä säädetään käyttöluvan haltijan velvollisuudesta hänen aikooaan nostaa kanteen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 5—9 tai 13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitetun rekisteröintiin perustuvan teollisoikeuden loukkauksesta, koskisi soveltuvin osin myös asiaa, jossa ajetaan vahvistuskannetta siitä, onko mainittu teollisoikeuden tuottama yksinoikeus olemassa tai nauttiiko kantaja mainitun yksinoikeuden perusteella suojausta toista vastaan. Mainittu velvollisuus liittyisi siten patenttiin, hyödyllisyysmalliin, piirimalliin, tavaramerkkiin, yhteismerkkiin, malliin ja kasvinjalostajanoikeuteen.

Asiallisesti ehdotettava säännös vastaisi pääosin nykytilaa. Momentin perusteella siinä tarkoitettuihin vahvistuskanteisiin tulisi sovellettavaksi 19 §:n säännös tiedonantovelvollisuudesta, jonka mukaan, jos käyttöluvan haltija aikoo nostaa kanteen, hänen on annettava siitä tieto mainitun oikeuden haltijalle.

Tämän lisäksi asioissa, joissa ajetaan vahvistuskannetta siitä, onko teollisoikeuden tuottama yksinoikeus olemassa tai nauttiiko kantaja mainitun yksinoikeuden perusteella

suojaa toista vastaan, tulisi pykälän 2 ja 3 momentin nojalla sovellettavaksi 21 §:n 1 ja 2 momentin säännös rekisteröidyn teollisoikeuden tai teollisoikeuden rekisteröinnin mitättömäksi julistamista, menettämistä tai kumoamista tarkoittavan vastakanteen esittämisestä sekä mainitun vahvistuskanteen ja mitättömäksi julistamista, menettämistä tai kumoamista tarkoittavan vastakanteen käsittelemisestä. Säännökset koskisivat soveltuvin osin mainittuja vahvistuskanteita liittyen patenttiin, tavaramerkkiin, yhteismerkkiin, malliin, toiminimeen ja kasvinjalostajanoikeuteen (2 momentin ensimmäinen ja toinen virke), hyödyllisyysmalliin ja piirimalliin (2 momentin kolmas ja neljäs virke) sekä vaikiinutettuun tavaramerkkiin (3 momentti).

22 §. Rekisteriviranomaisen lausunto riita- ja hakemusasiassa. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden mahdollisuudesta pyytää rekisteriviranomaisen lausunto. Pykälä vastaisi asiallisesti pääosin nykytilaa. Huomatavimman asiallisen poikkeuksen nykytilaan muodostaisi se, että vastaisuudessa kaikissa teollisoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa lausunnon pyytäminen olisi markkinaoikeuden harkinnassa, kun tällä hetkellä asioissa, jotka koskevat rekisteröidyn teollisoikeuden tai teollisoikeuden rekisteröinnin mitättömäksi julistamista, lausunnon pyytäminen on useimmiten pakollista. Muutoksella olisi tarkoitus lähinnä joustavoittaa asioiden käsittelyä, vapauttamalla markkinaoikeus velvollisuudesta hankkia lausunto esimerkiksi tilanteissa, joissa ilman rekisteriviranomaisen lausunnon hankkimistakin on ilmeistä, että mitättömäksi julistamista koskeva kanne ei tulisi menestymään. Jos lausunto on tarpeen, se tulisi jatkossakin pyytää. Tämän lisäksi sen sijaan, että lausunnon pyytämisestä säädettäisiin asianomaisia teollisoikeuksia koskevissa laeissa kunkin teollisoikeuden osalta erikseen, kuten nykyisin, ehdotetaan, että asiasta säädettäisiin puheena olevassa laissa kaikkia teollisoikeuksia koskien kootusti ja yhdenmukaisesti yhdessä pykälässä. Eri teollisoikeuksia koskevissa laeissa olevat nykyiset säännökset vastaavasti kumottaisiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeus voisi 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettussa markkinaoikeuden toi-

mivaltaan kuuluvassa riita- tai hakemusasiassa pyytää asianomaisen toimivaltaisen rekisteriviranomaisen lausunnon. Lausunnon pyytäminen olisi siten säännöksen mukaan mahdollista sekä teollisoikeudellisissa riita-asioissa että teollisoikeudellisissa hakemusasioissa.

Pykälän 2 momentin mukaan lausunto-
pyynnössä markkinaoikeuden tulisi yksilöidä ne kysymykset, joista lausuntoa pyydetään.

23 §. Ilmoitukset rekisteriviranomaiselle riita-asiassa. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden ilmoituksista rekisteriviranomaisille (1 momentti) sekä markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa muutoin ratkaisutaan (2 momentti). Pykälä vastaisi asiallisesti pääosin nykytilaa. Sen sijaan, että asiasta säädettäisiin asianomaisia teollisoikeuksia koskevissa laeissa kunkin teollisoikeuden osalta erikseen, kuten nykyisin, ehdotetaan kuitenkin, että siitä säädettäisiin puheena olevassa laissa kaikkia teollisoikeuksia koskien kootusti ja yhdenmukaisesti yhdessä pykälässä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin markkinaoikeuden ilmoituksista rekisteriviranomaisille riita-asioissa. Momentin mukaan markkinaoikeuden olisi lähetettävä asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle jäljennös 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettun markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvan riita-asian ratkaisusta sekä samalla ilmoitettava, onko ratkaisu saanut lainvoiman. Säännöksessä tarkoitettu asianomainen toimivaltainen rekisteriviranomainen olisi useimmissa tapauksissa PRH, paitsi kasvinjalostajanoikeutta koskevissa riita-asioissa Evi-ra.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettun riita-asian ratkaisustaan tekemällä sitä koskeva merkintä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaisille säädettäisiin tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimitamiseen sovellettaisiin, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä anne-

tussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

24 §. *Eurooppapatentti ja Euroopan unionin teollisoikeudelliset suojajärjestelmät.* Patenttilaissa ehdotetaan säädettäväksi, että vastaisuudessa markkinaoikeus olisi Helsingin käräjäoikeuden sijaan toimivaltainen käsittelemään ne eurooppapatenttia koskevat riita- ja hakemusasiat, joissa suomalainen tuomioistuin olisi kansainvälisesti toimivaltainen (3. lakiehdotus).

Tavaramerkkilaisissa, mallioikeuslaissa ja kasvinjalostajalaisissa ehdotetaan puolestaan säädettäväksi, että markkinaoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään ne yhteisön tavaramerkkiä, yhteisömallia ja yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevat riita- ja hakemusasiat, joissa suomalainen tuomioistuin olisi kansainvälisesti toimivaltainen (9., 11. ja 16. lakiehdotus).

Puheena oleva pykälä sisältäisi säännökset eurooppapatenttia, yhteisön tavaramerkkiä, yhteisömallia ja yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa.

Patenttilain 70 g §:ssä sinänsä säädetään, että Suomea koskevalla eurooppapatentilla on sama oikeusvaikutus kuin Suomen patenttiviranomaisen myöntämällä patentilla ja siihen sovelletaan Suomessa myönnettyä patenttia koskevia säännöksiä, jollei asianomaisessa patenttilain luvussa muuta säädetä. Mainitusta säännöksestä huolimatta ehdotetaan selvyuden vuoksi myös puheena olevaan lakiin otettavaksi nimenomainen säännös eurooppapatenttia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä. Tämä olisi perusteltua, sillä nimenomaan menettelyllisessä suhteessa väitemenettely eurooppapatentin ja kansallisen patentin osalta on järjestetty toisistaan poikkeavasti. Eurooppapatentin myöntävänä patenttiviranomaisena toimivan Euroopan patenttiviraston toimivalta voi nimittäin palautua vielä eurooppapatentin myöntämisen jälkeenkin väitemenettelyn ajaksi ja sijoittua näin ajallisesti päällekkäin tuomioistuinmenettelyn kanssa.

Puheena olevan pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan siten sen ensimmäiseksi virkkeeksi otettavaksi nimenomainen säännös siitä, että mitä puheena olevassa luvussa säädetään patenttia koskevan riita- tai hakemusasian kä-

sittelystä markkinaoikeudessa, koskisi myös eurooppapatenttia.

Momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan, mitä luvun 19 §:n tiedonantovelvollisuutta, 22 §:n rekisteriviranomaisen lausuntoa ja 23 §:n ilmoituksia rekisteriviranomaiselle koskevissa pykälässä säädetään asianomaisesta toimivaltaisesta rekisteriviranomaisesta, koskisi eurooppapatenttien osalta Patentti- ja rekisterihallitusta.

Puheena olevan pykälän *2 momentissa* säädettäisiin yhteisön tavaramerkkiä ja yhteisömallia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä.

Momentin ensimmäisessä virkkeessä todettaisiin lähinnä informaatiotarkoituksessa, että markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvan yhteisön tavaramerkkiä ja yhteisömallia koskevan riita- tai hakemusasian käsittelystä olisi voimassa, mitä yhteisön tavaramerkistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 207/2009 ja yhteisömallista annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 6/2002 säädetään. Mainitut asetukset ovat sinänsä Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Neuvoston asetuksissa (EY) N:o 207/2009 ja (EY) N:o 6/2002 säädetään muun ohella tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen vireilletulosta sekä lainvoimaisen ratkaisun toimittamisesta.

Puheena olevan momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin, että siinä mainittujen asetusten lisäksi yhteisön tavaramerkkiä ja yhteisömallia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa olisi voimassa soveltuvin osin, mitä luvun 17, 18 ja 20 §:ssä sekä 21 §:n 2 momentissa säädettäisiin.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä.

Momentin ensimmäisessä virkkeessä todettaisiin lähinnä informaatiotarkoituksessa, että markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvan yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevan riita- tai hakemusasian käsittelystä olisi voimassa, mitä yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2100/94 säädetään. Mainittu asetukset on sinänsä Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin, että mainitun asetuksen lisäksi yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa olisi voimassa soveltuvin osin, mitä luvun 17, 18 ja 20 §:ssä sekä 21 §:n 2 momentissa säädettäisiin. Vaikka yhteisön kasvinjalostajanoikeuden mitättömäksi julistamisen osalta yhteisön kasvilajikevirastolla on yksinomainen toimivalta, puheena olevan luvun 20 §:n säännös voisi tulla sovellettavaksi myös yhteisön kasvinjalostajanoikeuksien osalta samaan tapaan kuin mainitun pykälän 3 momentissa säädetään hyödyllisyysmallin ja integroidun piirin piirimallin osalta.

5 luku **Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely**

Lukuun otettaisiin markkinaoikeudellisten asioiden käsittelyä koskevat säännökset, jotka vastaisivat suurelta osin voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännöksiä.

1 §. Markkinaoikeudellisen asian vireille-tulo. Pykälässä todettaisiin nimenomaisesti, että puheena olevassa luvussa tarkoitettu markkinaoikeudellinen asia pannaan vireille markkinaoikeuteen toimitettavalla kirjallisella hakemuksella. Kirjallisen hakemuksen sisällöstä säädettäisiin lähemmin jäljempänä 4 §:ssä.

2 §. Asian vireillepanoon oikeutetut. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeudellisten asioiden vireillepanoon oikeutetuista.

Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 3 sekä 5—7 §:ää.

Säännökset asiaan vireillepanoon oikeutetuista ehdotetaan sääntelyn selkeyttämiseksi kuitenkin koottavaksi yhteen pykälään. Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin 2 kohtaan sisältyvä viittaus ennen lailla 561/2008 toteutettua kuluttajansuojalain 2 luvun kokonaisuudistusta voimassa olleeseen mainitun luvun 8 a §:ään ehdotetaan tarkennettavaksi koskemaan voimassa olevaa kuluttajansuojalain 2 luvun 18 §:ää. Lisäksi eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin 5 kohdan osalta ehdotetaan otet-

tavaksi huomioon lailla 891/2008 toteutetusta arvopaperimarkkinain muuttamisesta aiheutunut muutos, jonka seurauksena markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvassa arvopaperimarkkinain mukaisessa asiassa asian vireille panijana on nykyisin se Finanssivonnasta valvonnassa oleva, jota asia koskee, eikä Finanssivaltontä.

3 §. Toissijainen vireillepano-oikeus. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 4 §:ää.

4 §. Hakemus. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeudellista asiaa koskevan hakemuksen sisällöstä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi hakemuksen sisältöä koskevista vaatimuksista hieman nykyistä yksityiskohtaisemmin. Asiallisesti pykälä ei kuitenkaan käytännössä merkitsisi suurta muutosta voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 8 §:n mukaisiin vaatimuksiin.

5 §. Asian valmistelu. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeudellisten asioiden valmistelusta. Pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan asian valmistelu alkaisi, kun hakemus saapuu markkinaoikeuteen. Momentin jälkimmäisessä virkkeessä säädettäisiin voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 14 §:n 2 momenttia vastaavasti, että valmistelu voisi olla kirjallista tai suullista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valmistelun tavoitteista. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi valmistelun tavoitteista hieman nykyistä yksityiskohtaisemmin. Asiallisesti momentti ei kuitenkaan käytännössä merkitsisi suurta muutosta voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 14 §:n 2 momentin mukaisiin vaatimuksiin.

6 §. Hakemuksen antaminen tiedoksi. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeudellista asiaa koskevan hakemuksen antamisesta tiedoksi.

Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 9 §:n 1 momenttia.

Puheena olevan pykälän 2, 3, 4 ja 5 momentissa säädettäisiin vastauksen sisältöä koskevista vaatimuksista. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vastauksen sisältöä koske-

vista vaatimuksista hieman nykyistä yksityiskohtaisemmin. Asiallisesti pykälä ei kuitenkaan käytännössä merkitsisi suurta muutosta voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 9 §:n 2 momentin mukaisiin vaatimuksiin.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin hakemuksen tiedoksiantotavoista. Säännöksessä ehdotetaan, että voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 9 §:n 3 momentin mukaisia tiedoksiantotapoja monipuolistettaisiin vastaamaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaisia tiedoksiantotapoja.

7 §. *Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitettujen kiellon määräämistä tarkoittavan hakemuksen antaminen tiedoksi.* Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 10 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Voimassa olevaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 10 §:ään sisältyy myös eräitä tarkempia säännöksiä siitä, miten markkinaoikeuden tulee menetellä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitettujen kiellon määräämistä tarkoittavan hakemuksen käsittelyssä sen jälkeen, kun edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemuksen antaminen kuluttaja-asiamiehen tiedoksi on tapahtunut.

Mainituista säännöksistä ehdotetaan käsillä olevassa yhteydessä luovuttavaksi. Tämä olisi perusteltua, jotta turvattaisiin mahdollisimman sujuva asioiden käsittely markkinaoikeudessa muun ohella ehdotettavat 6 luvun kumulaatiosäännökset huomioon ottaen. Toisaalta puheena olevalla pykälällä turvattaisiin kuluttaja-asiamiehen tiedonsaanti asioista, joissa mahdollisesti on tarvetta ryhtyä toimenpiteisiin kuluttajansuojalain tai Kuluttajavirastosta annetun lain nojalla, myös jatkossa.

8 §. *Hakemuksen antaminen tiedoksi eräissä muissa tapauksissa.* Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 11 §:ää ja puheena olevan pykälän 2 momentti mainitun lain 12 §:ää.

9 §. *Väliaikaista kieltoa koskevan vaatimuksen käsittely.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeus voisi käsitellä markkinaoikeudelliseen asiaan liittyvän vaatimuksen väliaikaisen kiellon määräämisestä kirjallisessa menettelyssä.

Voimassa olevaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 13 §:n 1 momenttiin sisältyy säännös, jonka mukaan markkinaoikeuden on käsiteltävä kuluttaja-asiamiehen vaatimus väliaikaisen kiellon määräämisestä kuluttajansuojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain, saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin tai televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaisessa asiassa istunnossa.

Tästä lähtökohdasta poiketen markkinaoikeuden olisi puheena olevan momentin mukaan mahdollista vastaisuudessa käsitellä ja ratkaista väliaikaista kieltoa koskeva vaatimus edellä mainituissa asioissa myös yksinomaan kirjallisessa menettelyssä.

Kyseinen muutos joustavoittaisi mainittujen asioiden käsittelyä. Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 13 §:ään sisältyvä lähtökohta, että markkinaoikeuden on käsiteltävä tiettyjä väliaikaisia kieltoja koskevat asiat aina istunnossa, on turhan ehdoton.

Voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 13 §:stä poiketen puheena olevan momenttiin ei sisältyisi enää nimenomaista säännöstä siitä, missä ajassa väliaikaista kieltoa koskeva asia on otettava käsiteltäväksi. Tältä osin momentti ei kuitenkaan merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan siinä, että väliaikaista kieltoa tarkoittavat asiat ovat jo luonteeltaan pääsääntöisesti 6 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla erittäin kiireellisiä.

Puheena olevan momentin säännös markkinaoikeuden mahdollisuudesta käsitellä vaatimus väliaikaisen kiellon määräämisestä kirjallisessa menettelyssä, koskisi kaikkia markkinaoikeudellisia asioita.

Momentin estämättä väliaikaista kieltoa koskevan vaatimuksen käsittely olisi luonnollisesti mahdollista myös markkinaoikeuden istunnossa.

Puheena olevan pykälän 2 momentin mukaan kuluttaja-asiamiehen vaatimus väliaikaisen kiellon määräämisestä kuluttajan-

suojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain, saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin tai televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaisessa asiassa voitaisiin ratkaista, vaikka sitä ei olisi saatu annettua tiedoksi sille, johon vaatimus kohdistuu. Tiedoksiannon epäonnistuminen ei estäisi asian ratkaisemista, kuten ei nykyisinkään.

Puheena olevan momentin säännös koskisi vain siinä mainittuja kuluttaja-asiamiehen vaatimuksia väliaikaista kiellon määräämisestä. Myöskään tältä osin ehdotus ei merkitisi muutosta nykytilaan.

10 §. Istunto. Pykälään ehdotetaan otettavaksi nykyistä tarkemmat säännökset istunnon toimittamisesta markkinaoikeudellisessa asiassa sekä istunnon sisällöstä. Pykälän 1 momentti ilmaisisi sen pääsäännön, että markkinaoikeuden olisi toimitettava puheena olevassa luvussa tarkoitetuissa markkinaoikeudellisissa asioissa istunto.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeuden ei kuitenkaan tarvitsisi toimittaa istuntoa siltä osin kuin asia jätetään tutkimatta tai silleen taikka asiassa vahvistetaan sovinto. Siihen, milloin asian tutkimatta tai silleen jättämisen taikka sovinnon vahvistamisen edellytykset olisivat käsillä, ei puheena olevassa momentissa otettaisi kantaa, vaan se määräytyisi muiden säännösten mukaan.

Lisäksi markkinaoikeus voisi puheena olevan momentin mukaan ratkaista asian istuntoa toimittamatta, jos asia on laadultaan sellainen, ettei sen ratkaiseminen edellytä istunnon toimittamista, eikä kukaan asianosaisista vastusta asian ratkaisemista kirjallisessa menettelyssä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin markkinaoikeudellisissa asioissa toimitettavan istunnon sisällöstä. Momentin mukaan markkinaoikeus voisi valmistelun jälkeen päättää, että asian käsittelyä jatketaan siten kuin oikeudenkäymiskaaren 6 luvussa riita-asian pääkäsittelystä säädetään. Muussa tapauksessa istunnossa asiaa voitaisiin käsitellä yksinomaan jonkin tai joidenkin kysymysten selvittämiseksi, jolloin asian käsittelyä olisi mahdollista jatkaa istunnon jälkeen kansliassa tai uudessa istunnossa. Asianosaisille tulisi etukäteen ilmoittaa, onko istunto pääkäsittelyn tyyppinen.

11 §. Istuntoon kutsuminen. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 15 §:n 1 ja 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin istuntoon kutsumisen tiedoksiantotavasta. Säännöksessä ehdotetaan, että voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 15 §:n 4 momentin mukaisia tiedoksiantotapoja monipuolistettaisiin vastaamaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaisia tiedoksiantotapoja.

12 §. Asian selvittäminen. Pykälä vastaisi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 16 §:n 1 momenttia.

13 §. Täytäntöönpanon kieltäminen tai keskeyttämien. Markkinaoikeudellinen asia voi tulla vireille myös viranomaisen päätöksen jälkeen. Näissä tapauksissa markkinaoikeudellinen asia asiallisesti rinnastuu viranomaisen päätökseen kohdistuvaan muutoksenhakuun. Tällaisia tilanteita varten puheena olevan pykälän 1 momenttiin ehdotetaan selvyden vuoksi otettavaksi säännös markkinaoikeuden oikeudesta ennen hakemuksen ratkaisemista määrätä, ettei hakemuksen kohteena olevaa viranomaisen päätöstä tai määräystä olisi toistaiseksi pantava täytäntöön tai täytäntöönpanoa jatkettava.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 9 §:n 1 momenttia vastaavasti, että markkinaoikeus voisi käsitellä myös puheena olevan pykälän 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan asian yksinomaan kirjallisessa menettelyssä.

14 §. Päätös. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeudellista asiaa koskevan markkinaoikeuden ratkaisun sisällöstä. Asiallisesti pykälä ei käytännössä merkitsisi suurta muutosta voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 17 §:n mukaisiin vaatimuksiin.

Puheena olevan pykälän 1 ja 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi markkinaoikeuden päätöksen sisältöä koskevista vaatimuksista hieman nykyistä yksityiskohtaisemmin. Lisäksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan nimenomaisesti todettavan, että markkinaoikeuden ratkaisu markkinaoikeudellisessa asiassa olisi nimeltään päätös.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 17 §:n 2 momenttia.

15 §. Korvaus valtion varoista. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 19 §:ää.

16 §. Oikeudenkäyntikulut ja maksut. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 20 §:n 1 momenttia.

Puheena olevan pykälän 2 momentti vastaisi eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 20 §:n 2 momenttia.

17 §. Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 16 §:n 3 momenttia.

6 luku Erinäiset säännökset

Lukuun otettaisiin erinäisiä säännöksiä asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa kaikkia tai useampia kuin yhtä markkinaoikeudessa käsiteltävää asiaryhmää koskien.

1 §. Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä. Edellä 4 luvun 20 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetun loukkauskanteen ja vastakanteen käsittelemisestä ja ratkaisemisesta samassa oikeudenkäynnissä. Erityissäännöksenä mainittu säännös syrjäyttäisi niin oikeudenkäymiskaaren 18 lukuun kuin puheena olevaan lukuun sisältyvät säännökset asioiden käsittelemisestä samassa oikeudenkäynnissä.

Oikeudenkäymiskaaren 18 lukuun sisältyvät säännökset samassa oikeudenkäynnissä käsiteltävistä kanteista tulisivat sinänsä 4 luvun 17 §:n säännöksen perusteella sovellettavaksi myös siinä tarkoitettujen riita-asioiden käsittelyyn.

Koska mahdollisuus teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelemiseen samassa oikeudenkäynnissä saattaa olla tarkoituksenmukaista myös muulloin kuin oikeudenkäymiskaaren 18 luvussa säädettyjen edellytysten täyttyessä, puheena olevan pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että samojen tai eri asianosaisten väliset 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja

15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädetyt riita-asiat voitaisiin käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos se edistää asioiden selvittämistä.

Kanteiden yhdistäminen puheena olevan pykälän perusteella olisi viime kädessä aina markkinaoikeuden harkinnassa. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että kanteiden yhdistämisestä huolimatta kanteet voitaisiin, milloin syytä on, jälleen erottaa käsiteltäviksi erillisinä asioina. Momentin säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 18 luvun 6 §:n 2 momentissa säädetään yleisesti tuomioistuimen oikeudesta erottaa harkinnanvaraisesti yhdistämänsä kanteet erilleen.

2 §. Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-Asian ja muun riita-Asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä. Ehdotettavan 1 §:n säännöksen lisäksi lukuun ehdotetaan otettavaksi oma säännös 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetyin riita-Asian ja mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettun riita-Asian käsittelemisestä samassa oikeudenkäynnissä.

Puheena olevan pykälän 1 momentin mukaan 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-Asia ja mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-Asia olisi käsiteltävä samassa oikeudenkäynnissä. Puheena olevan momentin mukaan siinä tarkoitettujen kanteiden käsitteleminen yhdessä ei siten, toisin kuin edellä 1 §:n säännöksen kohdalla, olisi markkinaoikeuden harkinnassa, vaan puheena olevan säännöksen tarkoittamissa tilanteissa markkinaoikeuden olisi käsiteltävä mainitut kanteet lähtökohtaisesti aina yhdessä.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeus voisi kuitenkin jättää 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun vastakanteen yhdistämättä, jos se on nostettu sen jälkeen, kun valmistelu mainitun luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetyssä riita-asiassa on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun

28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneeksi, jos kanteiden käsitteleminen yhdessä ei kävisi haitatta päinsä. Lisäksi puheena olevassa momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että mainitut kanteet voitaisiin käsitellä erikseen myös silloin, kun sanottu vastauskanne on nostettu sen jälkeen, kun asianosaiselle oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 22 §:n mukaan asetettu määräaika on kulunut umpeen. Puheena olevan momentin säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 18 luvun 7 §:n 2 momentissa säädetään yleisesti vastaavien tilanteiden osalta.

3 §. Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja markkinaoikeudellisen asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, milloin 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu markkinaoikeudellinen asia voitaisiin käsitellä samassa oikeudenkäynnissä teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian kanssa. Koska oikeudenkäymiskaaren 18 lukuun sisältyvät säännökset koskevat vain kanteiden käsittelyä samassa oikeudenkäynnissä, ne eivät sanamuotonsa mukaan voisi tulla sovellettaviksi puheena olevassa pykälässä tarkoitettuihin tilanteisiin. Toisaalta jotta saavutettaisiin asianosaisten kannalta täysimääräisesti hyöty teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden ja markkinaoikeudellisten asioiden keskittämisestä samaan tuomioistuimeen, olisi perusteltua mahdollistaa myös niiden käsittelemisen samassa oikeudenkäynnissä. Säännöksellä kyettäisiin siten tiettyjä tilanteita silmällä pitäen poistamaan tarkoituksenmukaisuusperusteella esteitä eri prosessilajeihin kuuluvien asioiden kumulaatiolta.

Puheena olevan pykälän 1 momentin mukaan 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja mainitun luvun 6 §:ssä tarkoitettu markkinaoikeudellinen asia voitaisiin käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsitteleminen yhdessä käy haitatta päinsä.

Asioiden yhdistäminen edellyttäisi siten, että asioilla olisi yhteyttä keskenään sekä että niiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä kävisi haitatta päinsä. Nämä edellytykset vastaisivat sitä, mitä oikeudenkäy-

miskaaren 8 luvun 9 §:ssä säädetään hakeusasian ja riita-asian käsittelemisestä samassa oikeudenkäynnissä.

Mainittujen edellytysten ollessa käsillä asioiden yhdistäminen puheena olevan momentin perusteella olisi kuitenkin viime kädessä aina markkinaoikeuden harkinnassa.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeuden päätettyä 1 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelemisestä samassa oikeudenkäynnissä, niiden käsittelyä jatkettaisiin riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä.

Tästä huolimatta asian käsittelyyn sovellettaisiin, mitä 5 luvun 2 ja 3 §:ssä, 6 §:n 1 momentissa sekä 7—9, 13, 15 ja 16 §:ssä säädettäisiin.

Puheena olevan pykälän 1 momentin perusteella yhdistetyt asiat voitaisiin myös myöhemmin erottaa toistaan, jos se osoittautuisi tarpeelliseksi. Pykälän 3 momentin mukaan markkinaoikeus voisi, milloin syytä on, erottaa yhdistetyt asiat käsiteltäviksi jälleen erillisinä asioina. Momentin säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 18 luvun 6 §:n 2 momentissa säädetään yleisesti tuomioistuimen oikeudesta erottaa harkinnanvaraisesti yhdistämiensä kanteet erilleen.

4 §. Markkinaoikeudellisten asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös markkinaoikeuden mahdollisuudesta käsitellä markkinaoikeudellisia asioita samassa oikeudenkäynnissä. Koska oikeudenkäymiskaaren 18 lukuun sisältyvät säännökset koskevat vain kanteiden käsittelyä samassa oikeudenkäynnissä, ne eivät sanamuotonsa mukaan voi tulla sovellettaviksi puheena olevassa pykälässä tarkoitettuihin tilanteisiin. Toisaalta mahdollisuus markkinaoikeudellisten asioiden käsittelemiseen samassa oikeudenkäynnissä tiettyissä tilanteissa olisi tarkoituksenmukaista.

Tämän mukaisesti pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että samojen tai eri asianosaisten väliset markkinaoikeudelliset asiat voitaisiin käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos se edistää asioiden selvittämistä. Momentin säännös vastaisi sitä, mitä 1 §:ssä säädettäisiin teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelemisestä samassa oikeudenkäynnissä.

Asioiden yhdistäminen puheena olevan pykälän perusteella olisi viime kädessä aina

markkinaoikeuden harkinnassa. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että asioiden yhdistämisestä huolimatta ne voitaisiin, milloin syytä on, jälleen erottaa käsiteltäviksi erillisinä asioina. Momentin säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 18 luvun 6 §:n 2 momentissa säädetään yleisesti tuomioistuimen oikeudesta erottaa harkinnanvaraisesti yhdistämänsä kanteet erilleen.

5 §. Oikeudenkäynnin julkisuus. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan markkinaoikeuslain 15 §:ää kuitenkin siten täydennettynä, että siinä otettaisiin huomioon markkinaoikeuteen tuleva uusi teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita koskeva asiaryhmä. Tämän asiaryhmän asioista 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valitusasioiden julkisuudesta säädettäisiin oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetussa laissa (381/2007). Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden sekä 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettujen riita-asioiden julkisuudesta säädettäisiin puolestaan oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (370/2007).

6 §. Oikeudenkäynnin joutuisuus, asioiden käsittelyjärjestys ja asian kiireelliseksi määrittäminen. Pykälä sisältäisi kaikkia markkinaoikeudessa käsiteltäviä asioita koskevat yleiset säännökset oikeudenkäynnin joutuisuudesta, asioiden käsittelyjärjestyksestä sekä asian kiireelliseksi määrittämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan asiat olisi käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä kohtuullisen ajan kuluessa. Säännös ilmaisisi yleisen oikeudenkäynnin joutuisuutta koskevan velvoitteen. Sanonnallisesti säännös on muotoiltu vastaamaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleeseen sisältyvää velvoitetta oikeudenkäynnin tapahtumisesta ”kohtuullisen ajan kuluessa”. Säännös ei siten merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan.

Pykälän 2 momentin mukaan, jollei erikseen olisi toisin säädetty, asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa niiden vireilletulon järjestyksessä, jollei siitä olisi aihetta poiketa ottaen erityisesti huomioon asian käsittelyn kesto, asian laatu ja merkitys asianosaiselle.

Asioiden kiireellisyyden ja käsittelyjärjestyksen osalta momentissa ehdotetaan lähdettävän yleisestä kunkin asian kiireellisyyden

tapauskohtaisesta arvioinnista sen sijaan, että kiinnitettäisiin huomiota vain käsillä olevan asiatyypin yleiseen kiireellisyysluokitukseen. Tilanteessa, jossa kiireelliseksi säädettyjä asioita on suuri määrä, on vaara, että asiatyypikohtainen kiireellisyys menettää osaksi merkitystään, koska tuomioistuin ei käytännössä kuitenkaan aina pysty turvaamaan kyseisille asioille tavanomaista joutuisampaa käsittelyä. Esimerkiksi voimassa olevassa eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa kaikki laissa tarkoitettut asiat on määrätty kiireellisiksi. Tämän vuoksi olisi hyödyllisempää pyrkiä määrittämään niitä seikkoja, joihin asioiden kiireellisyyttä ja käsittelyjärjestystä harkittaessa tulisi kiinnittää huomiota.

Puheena oleva momentti ilmaisi ensinnäkin, että lähtökohtana asioiden kiireellisyysjärjestykselle olisi niiden vireilletulojärjestys. Tästä voitaisiin ja tulisi kuitenkin poiketa, jos siihen on aihetta. Seikkoina, jotka erityisesti voisivat antaa aiheen poiketa asioiden vireilletulon järjestyksestä, olisi säännöksessä mainittu asian käsittelyn kesto, asian laatu ja merkitys asianosaiselle. Mainitut seikat eivät kuitenkaan muodostaisi tyhjentävää luetteloa siitä, millä perusteella poikkeaminen vireilletulojärjestyksestä olisi mahdollista.

Asian kesto ei viittäisi ainoastaan asian käsittelyn keston markkinaoikeudessa, vaan markkinaoikeuden tulisi kiinnittää huomiota asian käsittelyn kokonaisekseen paitsi muutoksenhakutilanteissa (esimerkiksi tilanteissa, joissa markkinaoikeus toimii valitusasteena Kilpailuviraston päätökselle, tai tilanteissa, joissa asia on palautettu ylemmältä tuomioistuimelta markkinaoikeuteen), myös asian keston sen selvittämisen vaiheessa ennen asian saattamista vireille markkinaoikeudessa (esimerkiksi Kilpailuviraston esitykset seuraamusmaksun määrittämiseksi).

Esimerkkinä asiasta, joka jo laatunsa vuoksi olisi yleensä käsiteltävä erityisen kiireellisenä, voidaan mainita turvaamistoimiasiat. Vastaavasti jo laatunsa puolesta erityisen kiireellisinä käsiteltävinä asioina olisi pidettävä sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain mukaisia hankinta-asioita, jotka liittyvät koko maan sähkön saannin riittävyuden var-

mistamiseen huippukulutustilanteiden varalle.

Myös asian merkitys asianosaiselle voisi olla peruste vireilletulon järjestyksestä poikkeamiselle, jos kyseinen merkitys on objektiivisesti arvioituna huomattava.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin markkinaoikeuden mahdollisuudesta määrätä sen käsiteltävänä oleva asia kiireelliseksi. Mahdollisuudesta määrätä asia kiireelliseksi säädetään jo nykyisin oikeudenkäymiskaaren 19 luvussa. Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien eri asiaryhmien tasapuolisen aseman turvaamiseksi esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että markkinaoikeuden mahdollisuus määrätä asia kiireelliseksi koskisi kaikkia markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvia asioita, siis sekä oikeudenkäymiskaaren mukaan käsiteltäviä asioita että hallintolainkäyttölain mukaan käsiteltäviä asioita.

Puheena olevan momentin mukaan markkinaoikeus voisi oikeudenkäynnin osapuolen kirjallisesta hakemuksesta siinä mainittujen edellytysten täytyessä päättää, että asia määrättäisiin kiireelliseksi. Momentissa mainitut edellytykset asian kiireelliseksi määräämiselle vastaisivat oikeudenkäymiskaaren 19 luvussa säädettyjä edellytyksiä.

Kiireelliseksi määräämistä koskevan hakemuksen ja sen käsittelyn osalta puheena olevassa momentissa muutoin viitattaisiin oikeudenkäymiskaaren 19 luvun säännöksiin. Markkinaoikeuden päätösvaltaisuudesta kiireelliseksi määräämistä koskevan hakemuksen ratkaisemissa säädettäisiin kuitenkin lain markkinaoikeudesta 18 §:ssä (1. lakiehdotus).

Puheena olevassa momentissa säädettäisiin vielä muutoksenhakukiellosta kiireelliseksi määräämistä koskevaan ratkaisuun. Säännöksen mukaan asian kiireelliseksi määräämistä koskevaan ratkaisuun, myönteiseen tai kielteiseen, ei saisi hakea erikseen muutosta. Säännös vastaisi oikeudenkäymiskaaren 19 luvun 5 §:n momenttia.

7 §. Päätöksen antaminen tai julistaminen hallintolainkäyttöasiassa. Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden päätöksen antamisesta tai julistamisesta hallintolainkäytön järjestyksessä käsiteltävien asioiden osalta. Pykälä koskisi siten 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja

kilpailuasioita, mainitun luvun 3 §:ssä tarkoitettuja hankinta-asioita sekä 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja valitusasioita.

Puheena olevan pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeuden päätös siinä tarkoitetuissa asioissa annettaisiin päätösneuvottelun päätyttyä. Momentti ilmaisisi samalla sen, että päätöksen antaminen muodostaisi pääsäännön hallintolainkäytön järjestyksessä käsiteltävien asioiden osalta. Markkinaoikeuden päätöksen tiedoksiannon osalta pykälän 4 momenttiin sisältyisi viittaussäännös hallintolainkäyttölain 55 §:ään.

Puheena olevan pykälän 2 momentissa säädettäisiin markkinaoikeuden mahdollisuudesta 1 momentin estämättä julistaa päätös asiassa, jossa markkinaoikeus toimittaa suullisen käsittelyn. Mahdollisuus päätöksen julistamiseen suullisen käsittelyn jälkeen edistäisi oikeudenkäynnin välittömyyttä. Säännöksen mukaan päätöstä julistettaessa olisi ilmoitettava sen perustelut ja lopputulos, jollei päätöksen julistaminen kokonaisuudessaan ole tarpeen. Asianosaisten siihen suostuessa perustelut voitaisiin tällöin ilmoittaa ainoastaan pääpiirteittäin. Jos päätöksestä on äänestetty, siitä olisi ilmoitettava julistamisen yhteydessä.

Mahdollisesta päätöksen julistamisesta huolimatta päätöksen tiedoksiantoon tulisi pykälän 4 momentin perusteella sovellettavaksi hallintolainkäyttölain 55 §. Valitusajaka markkinaoikeuden päätöksestä alkaisi siten puheena olevassa momentissa tarkoitetuissa tapauksissakin kuluu vasta, kun markkinaoikeuden päätös on hallintolainkäyttölain 55 §:n mukaisesti annettu tiedoksi.

Puheena olevan pykälän 3 momentin mukaan markkinaoikeuden lopullinen päätös olisi annettava 30 päivän kuluessa suullisen käsittelyn päättymispäivästä. Momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös siitä, että 30 päivän määräaika saataisiin ylittää, jos siihen olisi erityinen syy. Erityinen syy olisi kysymyksessä silloin, kun päätöstä ei esimerkiksi asian laajuuden vuoksi voida laatia valmiiksi ehdotettavassa määräajassa. Tällöinkin päätös olisi momentin mukaan annettava mahdollisimman pian. Kirjallisessa menettelyssä käsiteltävien asioiden osalta pykälään ei ehdoteta otettavaksi säännöstä siitä, missä ajassa päätös olisi annettava. Lopulli-

nen päätös olisi tällöinkin luonnollisesti annettava niin pian kuin mahdollista.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisi päätöksen tiedoksiannon osalta edellä mainittu viittaus-säännös hallintolainkäyttölain 55 §:n soveltamiseen.

8 §. *Ratkaisun julistaminen tai antaminen muussa asiassa.* Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden ratkaisun julistamisesta tai antamisesta muussa kuin 7 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Pykälä koskisi siten 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjä riita- ja hakemusasioita, mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettuja riitaasioita sekä mainitun luvun 6 §:ssä tarkoitettuja markkinaoikeudellisia asioita.

Puheena olevan pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeuden ratkaisu siinä tarkoitetuissa asioissa julistettaisiin päätösneuvottelun päätyttyä tai annettaisiin markkinaoikeuden kansliassa.

Ratkaisun julistaminen pääkäsittelyn tai istunnon jälkeen edistäisi oikeudenkäynnin välittömyyttä. Ratkaisun julistaminen pääkäsittelyn tai istunnon päätteeksi ei olisi kuitenkaan välttämätöntä. Jollei ratkaisua voida julistaa käsittelyä seuranneen päätösneuvottelun päätyttyä, se annettaisiin momentin mukaan markkinaoikeuden kansliassa. Kansliassa ratkaisu annettaisiin luonnollisesti myös silloin, kun asia on ratkaistu kirjallisessa menettelyssä.

Momentin mukaan julistettu ratkaisu päivätään julistamispäivälle ja kansliassa annettu ratkaisu sille päivälle, jona se on asianosaisten saatavissa. Tuomion tai lopullisen päätöksen osalta muutoksenhakuaika alkaisi kulua ratkaisun julistamis- tai antamispäivästä.

Pykälän 2 momentin ratkaisua julistettaessa olisi ilmoitettava sen perustelut ja lopputulos, jollei päätöksen julistaminen kokonaisuudessaan ole tarpeen. Asianosaisten siihen suostuessa perustelut voitaisiin tällöin ilmoittaa ainoastaan pääpiirteittäin. Jos ratkaisusta on äänestetty, siitä olisi ilmoitettava julistamisen yhteydessä.

Puheena olevan pykälän 3 momentin mukaan markkinaoikeuden tuomio ja lopullinen päätös olisi annettava 30 päivän kuluessa

pääkäsittelyn tai istunnon päättymispäivästä. Momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös siitä, että 30 päivän määräaika saatisiin ylittää, jos siihen olisi erityinen syy. Erityinen syy olisi kysymyksessä silloin, kun ratkaisua ei esimerkiksi asian laajuuden vuoksi voida laatia valmiiksi ehdotettavassa määräajassa. Tällöinkin ratkaisu olisi momentin mukaan annettava mahdollisimman pian.

Kirjallisessa menettelyssä käsiteltävien asioiden osalta pykälään ei ehdoteta otettavaksi säännöstä siitä, missä ajassa ratkaisu olisi annettava. Lopullinen ratkaisu olisi tällöinkin luonnollisesti annettava niin pian kuin mahdollista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että markkinaoikeuden olisi lähetettävä ratkaisustaan kappale kaikille asianosaisille. Tämä olisi tarpeen, jotta asianosaiset saisivat tiedon markkinaoikeuden ratkaisusta ja voisivat halutessaan hakea siihen muutosta. Kappale ratkaisusta olisi luonnollisesti lähetettävä asianosaisille viipymättä ratkaisun antamisen tai julistamisen jälkeen.

Momentin mukaan kappale ratkaisusta saatisiin lähettää joustavimmalla mahdollisella tavalla eli postitse asianosaisen viimeksi ilmoittamalla osoitteella, jollei muuta tiedoksiantotapaa pidetä tarpeellisena. Markkinaoikeuden tulisi käyttää todisteellista tiedoksiantotapaa, kuten esimerkiksi vastaanottotodistusta vastaan tapahtuvaa tiedoksiantoa, silloin kun on tarpeen saada täysi varmuus siitä, että asianosainen saa tiedon ratkaisusta. Ehdotettava säännös mahdollistaisi myös edelleen markkinaoikeudellisissa asioissa markkinaoikeudessa tällä hetkellä olevan mahdollisuuden ratkaisun tiedoksiannon toimittamisesta haastetiedoksiantona tai kuuluttamalla, jollei tiedoksiannon vastaanottajan tai hänen tiedoksiannon vastaanottamista varten valtuuttamansa henkilön olinpaikasta voida saada tietoa.

7 luku **Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun**

Lukuun otettaisiin kootusti kaikkien markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden osalta säännökset muutoksenhausta markkinaoikeuden ratkaisuihin. Markkinaoikeudessa

nykyisin käsiteltävien asioiden osalta säännökset vastaisivat asiallisesti nykytilaa.

1 §. Muutoksenhaku kilpailu- ja hankinta-asioissa. Pykälä koskisi muutoksenhakua kilpailu- ja hankinta-asioissa. Pykälässä säädettäisiin, että muutoksenhaku tapahtuisi valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muilta osin pykälässä viitattaisiin 1 luvun 2 ja 3 §:ssä mainituissa laeissa säädettyyn.

2 §. Muutoksenhaku valitusasioissa. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa valitusasioissa.

Pykälän 1 momentin mukaan pykälässä tarkoitetuissa asioissa saisi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Pykälän 3 momentin viittaussäännöksen perustella valituslupaperusteiden osalta olisi noudatettava, mitä hallintolainkäyttölain 13 §:ssä säädetään.

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin mukaan valituslupa olisi myönnettävä, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Lisäksi valituslupa olisi myönnettävä, jos asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi tai luvan myöntämiseen on muu painava syy.

Puheena olevassa momentissa säädettäisiin lisäksi, että valitus olisi tehtävä 30 päivän kuluessa markkinaoikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Voimassa olevan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 8 §:n mukaan valitusaika puheena olevien asioiden osalta on nykyisin 60 päivää, kun hallintolainkäyttölain mukaan se on 30 päivää siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä. Valitusajan lyhentäminen tavanomaiseksi olisi perusteltua asioiden kokonaiskestoajan lyhentämiseksi.

Puheena olevan pykälän 2 momentissa säädettäisiin markkinaoikeuden mahdollisuudesta asettaa uusi määräaika muutoksenhakua varten. Momentin mukaan markkinaoikeus voisi asettaa hakemuksesta uuden määräajan muutoksenhakua varten, jos laillisen esteen vuoksi tai muusta hyväksyttävästä syystä muutoksenhaku 1 momentissa säädettyssä

ajassa ei olisi mahdollista. Mahdollisuus uuden määräajan asettamiseen olisi asianosaisen oikeusturvan takaava vastapaino edellä mainitulle valitusajan lyhentämiselle 60 päivästä 30 päivään.

Mainittuna muuna hyväksyttävänä syynä voisi tulla kysymykseen esimerkiksi muutoksenhaun valmistelun edellyttämä tavallista pidempi aika tapauksissa, joissa yhteydenpito ulkomaiseen päämieheen edellyttää muun ohella ylimääräisiä käännostoimenpiteitä.

Uutta määräaika olisi pyydetävä ennen alkuperäisen määräajan päättymistä markkinaoikeudelta kirjallisella hakemuksella. Hakemukseen olisi liitettävä selvitys hakijaa kohdanneesta esteestä tai muusta hakemuksen perusteena olevasta syystä.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi viittaussäännös, jonka mukaan valituksen tekemiseen sovellettaisiin muutoin, mitä hallintolainkäyttölaisissa säädetään.

3 §. Valitusasioiden käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Pykälä sisältäisi viittaussäännöksen, jonka mukaan 2 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa sovellettaisiin soveltuvien osin, mitä 4 luvun 13 §:ssä ja 15 §:n 2 momentissa säädetään.

Korkein hallinto-oikeus voisi siten ensinnäkin asettaa 4 luvun 13 §:ssä tarkoitettua määräajan asianosaiselle. Vastaavasti markkinaoikeuden asettama määräaika säilyttäisi vaikutuksensa myös korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Edellä 2 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta korkeimman hallinto-oikeuden velvollisuus ratkaisusta ilmoittamiseen asianomaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle ehdotetaan myös toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä 4 luvun 15 §:n 2 momenttiin.

4 §. Muutoksenhaku teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta markkinaoikeuden ratkaisuun 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyissä riita- ja hakemusasioissa, 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetuissa riita-asioissa sekä 1 luvun 6 §:ssä tarkoitetuissa markkinaoikeudellisissa asioissa. Eh-

dotettava sääntely vastaisi sitä, mitä noudatetaan voimassa olevan markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 21 §:n nojalla markkinaoikeudellisten asioiden osalta.

Puheena olevan pykälän *1 momentin* mukaan pykälässä tarkoitettuihin asioihin haettaisiin muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n mukaan valituslupa voidaan myöntää, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman oikeuden ratkaistavaksi. Valituslupa voidaan lisäksi myöntää, jos siihen on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen sellaisen oikeudenkäynti- tai muun virheen takia, jonka perusteella ratkaisu olisi purettava tai poistettava taikka jos valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Puheena olevan pykälän *2 momentissa* säädettäisiin muutoksenhakukirjelmän sisällöstä ja kirjelmän jättämisestä markkinaoikeudelle. Muutoksenhakukirjelmä, johon olisi sisällytettävä lupahakemus ja valitus, olisi yhdessä markkinaoikeuden ratkaisun kanssa toimitettava markkinaoikeuden kirjaamoon. Menettelyyn valituslupaa haettaessa sovellettaisiin muutoin oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännöksiä, jotka koskevat muutoksenhakua hovioikeuden toisena oikeusasteena käsittelemisissä asioissa. Näin ollen oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 4 §:n mukaan markkinaoikeuden ratkaisuun on liitettävä valitusosoitus. Oikeudenkäymiskaaren mainitun luvun 5 §:n mukaan valitusaika on 60 päivää ratkaisun antamisesta. Lisäksi oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännöksissä säädetään lupahakemuksen ja valituksen sisällöstä (6 §), mahdollisuudesta vedota seikkoihin tai todisteisiin, joihin ei ole aiemmin vedottu (7 §) sekä kirjelmän toimittamisesta määräajassa muun tuomioistuimen sijasta korkeimpaan oikeuteen (8 §). Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 9—12 §:n säännökset koskevat valituskirjelmän täydentämistä, vastapuolen vastauksen pyytämistä, vastauskirjelmän sisältöä sekä vastauksen täydentämistä.

Puheena olevan pykälän *3 momentissa* säädettäisiin selvytyden vuoksi markkinaoikeu-

den ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta. Momentin mukaan markkinaoikeuden ratkaisu olisi välittömästi täytäntöönpanokelpoinen. Korkein oikeus voisi kuitenkin määrätä, ettei ratkaisua toistaiseksi saa panna täytäntöön tai ettei aloitettua täytäntöönpanoa saa jatkaa.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin ylimääräisestä muutoksenhausta markkinaoikeuden puheena olevassa pykälässä tarkoitettuihin ratkaisuihin. Momentin mukaan ylimääräisessä muutoksenhausta noudatettaisiin soveltuvin osin riita-asioita koskevia oikeudenkäymiskaaren 31 luvun säännöksiä kuitenkin niin, että myös kantelu olisi tehtävä korkeimpaan oikeuteen.

5 §. *Teollisoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely korkeimmassa oikeudessa.* Pykälä sisältäisi viittaussäännöksen, jonka mukaan 4 luvun 18 §:ssä tarkoitettu riita- tai hakemusasian käsittelyyn korkeimmassa oikeudessa sovellettaisiin soveltuvin osin, mitä mainitun luvun 20 §:ssä, 21 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 22—24 §:ssä säädettäisiin.

8 luku Voimaantulo

Lukuun otettaisiin säännökset lain voimaantulosta sekä siirtymäsäännökset markkinaoikeudessa lain voimaantullessa vireillä olevien asioiden käsittelystä.

1 §. *Voimaantulo.* Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin lain voimaantuloajankohdasta.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin, että nykyinen eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Pykälän *3 momentin* mukaan, jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin, sovellettaisiin ehdotettavan lain vastaavaa säännöstä.

2 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että asia, joka on tullut markkinaoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ehdotettavan lain voimaan tullessa markkinaoikeudessa vireillä olevien eräiden markkinaoikeudellisten

asioiden käsittelystä annetun lain mukaisten markkinaoikeudellisten asioiden osalta tämä tarkoittaisi sitä, että mainitut asiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa loppuun eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännösten mukaisesti, eikä puheena olevan lain 5 luvun säännösten mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.3 Patenttilaki

26 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan, jos väitteentekijä peruuttaa valituksensa, asia voidaan kuitenkin tutkia, jos siihen on erityisiä syitä.

Ottaen huomioon, että muutoksenhaku patenttiviranomaisen ratkaisusta tapahtuisi vastaisuudessa PRH:n valituslautakunnan sijasta markkinaoikeuteen, jonka tehtävänä on itsenäisenä ja riippumattomana tuomioistuimena käsitellä ja ratkaista sen toimivaltaan kuuluvat sille ratkaistavaksi saatetut valitukset, ei valituksen tutkiminen voimassa olevan 1 momentin viimeisen virkkeen säännöksen tarkoittamassa tilanteessa viran puolesta olisi vastaisuudessa mahdollista.

Jos valituksessa on vedottu uuteen seikkaan tai todisteeseen patenttiviranomaisen patentin myöntämistä koskevan päätöksen kumoamiseksi ja valitus sittemmin peruutetaan, mainittu seikka tai todiste voisi vastaisuudessakin tulla otettavaksi huomioon mahdollisesti tehtävän ylimääräisen muutoksenhauksen kautta.

27 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tämän mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan patenttiviranomaisen mainituksessa lainkohdassa tarkoitettuun päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi viittaussäännöksen patentti- ja rekisterihallituksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 momentissa tarkoitettua valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

Pykälän voimassa olevaan 3 momenttiin tehtäisiin edellä mainitusta valitusasioiden käsittelyn markkinaoikeuteen keskittämisestä aiheutuva muutos. Muutoin säännös vastaisi lain voimassa olevaa 27 §:n 3 momenttia.

27 a §. Pykälässä säädetään PRH:n valituslautakunnan mahdollisuudesta velvoittaa patentinhakija tai patentinhaltija toimittamaan patenttijulkaisusta käännös suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttijulkaisu ei ole kokonaisuudessaan saatavilla suomeksi tai ruotsiksi. Lisäksi pykälässä säädetään patenttiviranomaisen velvollisuudesta toimittaa patenttihakemukseen englannin kielellä annetusta patenttiviranomaisen päätöksestä käännös suomeksi tai ruotsiksi PRH:n valituslautakunnan pyynnöstä.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 27 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla patenttiviranomaisen 26 §:ssä tarkoitettuun päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen PRH:n valituslautakunnan sijasta. Tämän vuoksi puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi mainittua muutoksenhakutien muuttamista vastaavasti. Samalla pykälää ehdotetaan myös muutoin hieman lakiteknisesti muutettavaksi. Mainittua muutoksenhakutien muuttamisesta aiheutuvaa muutosta lukuun ottamatta puheena oleva pykälä vastaisi kuitenkin asiallisesti lain voimassa olevaa pykälää.

50 §. Pykälän 1 momentissa säädetään pakkoluvan myöntävästä tahosta ja 2 momentissa sanotussa lainkohdassa mainitun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toimivaltaisuutta viranomaisesta.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja jäljempänä 65 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla patenttilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden oikeuspaik-

kaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi. Tämän vuoksi puheena olevan pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi mainittua oikeuspaikkasääntelyn muutosta vastaavasti. Muutoin 1 ja 2 momentti vastaisivat lain voimassa olevaa 50 §:n 1 ja 2 momenttia.

57 b §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Kuten 65 §:stä ilmenee, patenttilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin 65 §:n 5 momentista ilmenevän mukaisesti ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimenomaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyn osalta. Puheena olevan momentin sanamuodosta sinänsä edelleen ilmenisi, että siinä tarkoitettussa vaatimuksessa on kysymys siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään patenttilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettut asiat, säädettäisiin 65 §:ssä.

Puheena olevan pykälän 4 momenttiin sisältyvä viittaus sittemmin kumottuun ulosottolain 7 luvun 16 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassa olevaan ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään. Ulosottokaaren voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan, jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan ulosottolakiin, sovelletaan ulosottokaaren vastaavaa säännöstä. Puheena olevaan momenttiin tehtävä muutos viittaamisesta ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään ei siten merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan. Lisäksi puheena olevaa lainkohtaa ehdotetaan hieman sanonnallisesti muutettavaksi.

61 §. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta lykätä patentin loukkausta tarkoittavan asian käsittelyä, kunnes patentin mitättömäk-

si julistamista koskeva kanne on lopullisesti ratkaistu.

Puheena oleva momentti ehdotetaan kumottavaksi, sillä patentin mitättömäksi julistamista tarkoittavan vastakanteen nostamista patentin loukkausta koskevassa asiassa sekä mainitun loukkauskanteen ja mitättömäksi julistamista tarkoittavan vastakanteen käsitteilyjärjestystä koskisi vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 § (2. lakiehdotus).

63 §. Pykälän voimassa olevassa 3 momentissa säädetään sen 1 momentissa tarkoitettuihin vahvistuskanteisiin liittyen, että jos mainitussa vahvistuskannetta koskevassa asiassa tehdään väite patentin mitättömyydestä, noudatetaan vastaavasti, mitä 61 §:n 2 momentissa säädetään.

Puheena olevan pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi, sillä patentin mitättömäksi julistamista tarkoittavan vastakanteen nostamista asiassa, jossa ajetaan vahvistuskannetta siitä, nauttiiko kantaja patentin perusteella suojaa toista vastaan, sekä mainitun vahvistuskanteen ja mitättömäksi julistamista tarkoittavan vastakanteen käsitteilyjärjestystä koskisivat vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 ja 21 § (2. lakiehdotus).

64 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään kanteen nostamista koskevasta tiedonantovelvollisuudesta eräissä tapauksissa.

Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä mainittua tiedonantovelvollisuutta koskisivat vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 19 ja 21 § (2. lakiehdotus). Patenttilain mukaisten asioiden osalta tämä ei asiallisesti merkitsisi muutosta nykytilaan.

65 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta patenttia koskevissa riita- ja hakemusasioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan kaikki patenttilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hake-

musasialla säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsittelään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan patenttilakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys patenttilakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi paremmasta oikeudesta keksintöön. Sen sijaan säännös ei tarkoittaisi esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun patenttilain säännöksiä.

Mainittu patenttilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen tarkoittaisi, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään sanotut asiat myös patenttilain 70 f §:n 1 momentissa tarkoitettujen eurooppapatenttien osalta. Tämän mukaisesti myös puheena olevan pykälän 2 ja 3 momenttia muutettaisiin. Muutoin 2 ja 3 momentti vastaisivat lain voimassa olevia 65 §:n 2 ja 3 momenttia.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi lähinnä selventävässä tarkoituksessa viittaussäännös siitä, että markkinaoikeuden kansainvälisestä toimivallasta säädettäisiin tai määrättäisiin muutoin erikseen.

Pykälän 5 momenttiin sisällytettäisiin vielä viittaussäännös siitä, että patenttilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

65 b §. Pykälässä säädetään tuomioistuimen oikeudesta velvoittaa riita-asiassa patentinhaltija tai muu, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla (1 momentti), ja rikosasiassa asianomistaja (2 momentti) toimittamaan patenttijulkaisusta käännös suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin mainitusta tuomioistuimen oikeudesta vastaisuudessa ainoastaan

riita-asioiden osalta. Rikosasioiden osalta vastaavasta oikeudesta ehdotetaan säädettäväksi lakiin otettavassa uudessa 66 a §:ssä.

Puheena oleva riita-asioita koskeva pykälä vastaisi asiallisesti lain voimassa olevaa 65 b §:n 1 momenttia.

66 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään Helsingin käräjäoikeudessa nykyään käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osallistumisesta patenttiasioiden käsitteilyyn.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi teknisen alan asiantuntijoiden järjestelmästä. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin vastaisuudessa patenttia koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä puheena olevan lain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettua patenttirikkomuksesta ja 62 §:ssä tarkoitettua rikoksesta käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena oleva säännös vastaisi nykytilaa. Siinä ainoastaan selvyuden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti, että myös syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsittelään” osoittaisi, että Helsingin käräjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu käräjäoikeus kuin Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään patentteja koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtu-

van korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä tuomioistuimien olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuvan 58 §:n mukaisen korvausvaatimuksen ja 59 §:n mukaisen vaatimuksen sen estämättä, mitä 65 §:ssä säädettäisiin. Mainittu vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvytyden vuoksi siitä, että tuomioistuimien, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

66 a §. Pykälässä, joka olisi uusi, säädettäisiin 66 §:ssä tarkoitettua rikosasiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeudesta velvoittaa rikosasian asianomistaja toimittamaan patenttijulkaisusta käänös suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi. Asiallisesti puheena oleva pykälä vastaisi lain voimassa olevaa 65 b §:n 2 momenttia.

66 b §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 66 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava oikeus pyytää lausunto patenttiviranomaiselta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään. Patenttilain mukaisen rikosasioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

66 c §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla käräjäoikeuden 66 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yh-

teydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus esimerkiksi tekniikan alalta ehdotetaan vastaisuudessa turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, 1 momentissa säädettäisiin, että käsitellessään 66 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain käräjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin käräjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 66 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettua asiantuntijaa voitaisiin osallistaa asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädettäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsitteilyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädettäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädettäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

66 d §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 66 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ilmoittaa ratkaisusta patenttiviranomaiselle ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään. Patenttilain mukaisten rikosasioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

67 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään lain nykyisessä 66 §:ssä tarkoitettujen teknisen alan asiantuntijoiden määräämisestä ja palkkiosta.

Koska edellä 66 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi teknisen alan asiantuntijoiden järjestelmästä, tulisi puheena oleva pykälä tarpeettomana kumottavaksi.

68 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta kieltää oikeudenkäynnin aikana käyttämästä patenttia tai määrätä 59 §:ssä tarkoitettu omaisuus pantavaksi väliaikaisesti takavarikkoon oikeudenkäynnin ajaksi.

Patenttilain säätämisen jälkeen oikeudenkäymiskaaren 7 lukuun on otettu turvaamistoimia koskevat säännökset, joista tässä yhteydessä on erityisesti mainittavissa oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n niin sanottua yleistä turvaamistointia koskeva säännös. Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaisten turvaamistoimien myöntäminen on mahdollista jo ennen oikeudenkäyntiä, minkä lisäksi turvaamistoimen täytäntöönpano edellyttää, että hakija asettaa ulosottomiehelle vakuuden vahingosta, joka voi syntyä vastaajalle turvaamistoimesta.

Patenttia koskevissa asioissa turvaamistoimen hakeminen perustetaan tällä hetkellä käytännössä yksinomaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun säännöksiin, jotka ovat siten tehneet puheena olevan patenttilain 68 §:n käytännössä tarpeettomaksi. Tämän vuoksi mainittu pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

69 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen yhtäältä velvollisuudesta sekä toisaalta mahdollisuudesta lausunnon pyytämiseen patenttiviranomaiselta. Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus), johon puheena olevan lain 66 b § sisältäisi viittaussäännöksen 66 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Tämän vuoksi puheena oleva pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Patenttilain mukaisten asioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan, lukuun ottamatta sitä, että vastaisuudessa myös patentin mitättömäksi julistamista koskevissa asioissa lausunnon pyytäminen olisi harkinnanvaraista, kun se tällä hetkellä on pakollista.

70 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta lähettää jäljennös ratkaisusta patenttiviranomaiselle. Teollisoikeuksia koskevien riita-asi-

oiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus), johon puheena olevan lain 66 d § sisältäisi viittaussäännöksen 66 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Tämän vuoksi puheena oleva pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Patenttilain mukaisten asioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

70 p §. Pykälän 1 momentissa säädetään tuomioistuimen oikeudesta velvoittaa eurooppapatenttia koskevassa riita-asiassa patentinhaltija tai muu, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännös suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi. Vastaavasti pykälän 2 momentissa säädetään tuomioistuimen oikeudesta velvoittaa eurooppapatenttia koskevassa rikosasiassa asianomistaja toimittamaan patenttijulkaisusta käännös suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi.

Edellä 65 ja 66 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla patenttilakiin perustuvien riita- ja rikosasioiden oikeuspaikkaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi. Tämän vuoksi puheena olevan pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen täsmennys. Asiallisesti 1 ja 2 momentti vastaisivat lain voimassa olevaa 70 p §:n 1 ja 2 momenttia.

72 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tämän mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan patenttiviranomaisen mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi

viittaussäännöksen patentti- ja rekisterihallituksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus).

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 momentissa tarkoitettun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

74 §. Pykälä sisältää säännökset tarkempien säännösten antamisesta valtioneuvoston asetuksella. Pykälään otettavaksi ehdotettava 4 momentti olisi uusi. Siinä tarkennettaisiin patenttiviranomaisen antamien yksityiskohtaisten teknisten määräysten (patenttimääräysten) soveltamisalaa perustuslain 80 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännökset sekä patenttiviranomaisen päätöksiin liittyvän muutoksenhaun että patenttia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Patenttiviranomaisen päätösten osalta laissa säädettäisiin, että patenttiviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn patenttiviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin patenttiviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Patenttia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun patenttilain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 66 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla, merkitsisi muutosta

nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Patenttia koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä merkitsisi muun ohella, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa vireille tullessiin asioihin sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä teknisen alan asiantuntijoiden käyttämisestä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.4 Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin

12 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta työsuhdekeksintöjä koskevissa riita-asioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan kaikki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annettuun lakiin perustuvat riita-asiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa.

Säännöksessä käytettävä ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitetut asiat.

Puheena olevaan momenttiin sisältyy jo nykyisellään säännös, jonka mukaan lainkohdassa tarkoitettujen asioiden käsittelystä on soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään. Mainittua vastaava säännös ehdotetaan säilytettäväksi lainkohdassa. Patenttilain 65 §:n 5 momentista (3. lakiehdotus) ilmenevän mukaisesti patenttilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

Voimassa olevan pykälän *2 momenttiin* tehtäisiin edellä mainitusta työsuhdekeksintöjä koskevien riita-asioiden käsittelyn mark-

kinaoikeuteen keskittämisestä aiheutuva muutos. Muutoin puheena oleva lainkohta vastaisi lain voimassa olevaa 12 §:n 2 momenttia.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös työsuhdekeksintöjä koskevien riita-asioiden osalta.

Mainittujen asioiden osalta säädettäisiin, että riita-asiat, jotka ovat tulleet kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Tämä tarkoittaisi, että kärjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun työsuhdekeksintöjä koskevat riita-asiat, jotka ovat tulleet kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Työsuhdekeksintöjä koskevat riita-asiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä merkitsisi muun ohella, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa vireille tullessiin asioihin sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä teknisen alan asiantuntijoiden käyttämisestä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.5 Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin

3 §. Määritelmät. Pykälän 1 kohdassa korkeakoulujen määritelmän osalta viitataan muun ohella yliopistolain (645/1997) 1 §:ään ja puolustusvoimista annetun lain (402/1974) 4 §:ään. Mainitut lait on sittemmin kumottu, minkä vuoksi pykälän voimassa olevaa *1 kohtaa* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseiset viittaukset korvattaisiin viittauksilla yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuihin yliopistoihin ja Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettuun Maanpuolustuskorkeakouluun. Asiallisesti tämä ei merkitsisi muutosta nykytilaan.

13 §. Riitojen ratkaisusta. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esi-

tyksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta korkeakoulueksintöjä koskevissa riita-asioissa.

Edellä mainitun mukaisesti pykälän voimassa olevaa 2 momenttia muutettaisiin siten, että sen mukaan kaikki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annettuun lakiin perustuvat riita-asiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsittellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettuja asioita.

Puheena olevaan momenttiin sisältyy jo nykyisellään säännös, jonka mukaan lainkohdassa tarkoitettujen asioiden käsittelystä on soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään. Mainittua vastaava säännös ehdotetaan säilytettäväksi lainkohdassa. Patenttilain 65 §:n 5 momentista (3. lakiehdotus) ilmenevän mukaisesti patenttilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös korkeakoulueksintöjä koskevien riita-asioiden osalta.

Mainittujen asioiden osalta säädettäisiin, että riita-asiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun korkeakoulueksintöjä koskevat riita-asiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Korkeakoulueksintöjä koskevat riita-asiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä merkitsisi muun ohella, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa vireille tul-

leisiin asioihin sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä teknisen alan asiantuntijoiden käyttämisestä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.6 Laki maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä

1 §. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään, että keksinnöstä, joka mainitun pykälän 1 momentin mukaan pakollunastetaan valtiolle, on keksinnön haltijalle maksettava kohtuullinen korvaus valtion varoista. Jollei korvauksesta sovita, voi keksinnön haltija ajaa siitä erikseen kannetta Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Tämän mukaisesti pykälän voimassa olevaa 2 momenttia muutettaisiin siten, että sen mukaan keksinnön haltija voisi ajaa mainitussa lainkohdassa tarkoitettua kannetta vastaisuudessa markkinaoikeudessa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”voi” viittaisi ainoastaan keksinnön haltijan kanneoikeuteen. Muiden teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden tavoin myös puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettujen kanteiden osalta markkinaoikeus olisi yksinomaaisesti toimivaltainen käsittelemään ne.

Puheena olevaan momenttiin sisällytettäisiin lisäksi säännös, jonka mukaan lainkohdassa tarkoitettujen asioiden käsittelyyn sovellettaisiin soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään. Vastava säännös sisältyy jo nykyisellään oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 12 §:ään ja oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 13 §:ään. Patenttilain 65 §:n 5 momentista (3. lakiehdotus) ilmenevän mukaisesti patenttilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen riita-asioiden osalta.

Mainittujen asioiden osalta säädettäisiin, että riita-asiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun riita-asiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Riita-asiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.7 Laki hyödyllisyysmallioikeudesta

23 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tämän mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan rekisteriviranomaisen mainitun lain nojalla tekemään päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi viittaussäännöksen patentti- ja rekisterihallituksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän *2 momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

36 a §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asian käsittelyyn sovelletaan muu-

toin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Kuten 43 §:stä ilmenee, hyödyllisyysmallilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin 43 §:n 2 momentista ilmenevän mukaisesti ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimenomaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyn osalta. Puheena olevan momentin sanamuodosta sinänsä edelleen ilmeni, että siinä tarkoitettussa vaatimuksessa on kysymys siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään hyödyllisyysmallilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettut asiat, säädettäisiin 43 §:ssä.

Puheena olevan pykälän *4 momenttiin* sisältyvä viittaus sittemmin kumottuun ulosottolain 7 luvun 16 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassa olevaan ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään. Ulosottokaaren voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan, jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan ulosottolakiin, sovelletaan ulosottokaaren vastaavaa säännöstä. Puheena olevaan momenttiin tehtävä muutos viittaamisesta ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään ei siten merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan. Lisäksi puheena olevaa lainkohtaa ehdotetaan hieman sanonnallisesti muutettavaksi.

41 §. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta lykätä hyödyllisyysmallin loukkausta koskevan asian käsittelyä, kunnes hyödyllisyysmallin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus on lopullisesti ratkaistu.

Puheena oleva lainkohta ehdotetaan kumottavaksi, sillä hyödyllisyysmallin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista tarkoittavan vaatimuksen esittämistä hyödyllisyysmallin loukkausta koskevassa asiassa sekä loukkauskanteen ja mitättömäksi julistamista tarkoittavan vaatimuksen käsittelyjärjestystä koskisi vastaisuudessa lain oikeudenkäynnissä.

tä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 § (2. lakiehdotus).

42 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään kanteen nostamista koskevasta tiedonantovelvollisuudesta eräissä tapauksissa.

Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä mainittua tiedonantovelvollisuutta koskisivat vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 19 ja 21 § (2. lakiehdotus). Hyödyllisyysmallilain mukaisten asioiden osalta tämä ei asiallisesti merkitsisi muutosta nykytilaan.

43 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta hyödyllisyysmallia koskevissa riita- ja hakemusasioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan kaikki hyödyllisyysmallilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hakemusasialla säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan hyödyllisyysmallilakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys mainittuun lakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi kysymys paremmasta oikeudesta keksintöön. Sen sijaan säännös ei tarkoittaisi esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun hyödyllisyysmallilain säännöksiä.

Pykälän *2 momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että hyödyllisyysmallilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

44 §. Voimassa oleva pykälä sisältää viittaussäännöksen patenttilain 66 ja 67 §:n säännöksiin teknisen alan asiantuntijoiden

käyttämisestä hyödyllisyysmallia koskevissa asioissa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi teknisen alan asiantuntijoiden järjestelmästä. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin vastaisuudessa hyödyllisyysmallia koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettusta hyödyllisyysmallioikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä puheena olevan lain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettusta hyödyllisyysmallirikkomuksesta ja 40 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena oleva säännös vastaisi nykytilaa. Siinä ainoastaan selvyuden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti, että myös syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettusta hyödyllisyysmallioikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin kärjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu kärjäoikeus kuin Helsingin kärjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän *2 momentissa* ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaaisesti toimivaltainen käsittelemään hyödyllisyysmalleja koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitettun syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettun syyteasian yhteydessä tuomioistuin olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettusta rikoksesta johtuvan 37 §:n mukaisen korvausvaatimuksen ja 38 §:ssä tarkoitettun patenttilain 59 §:n mukaisen vaati-

muksen sen estämättä, mitä 43 §:ssä säädetäisiin. Mainitun vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädetäisiin selvyyden vuoksi siitä, että tuomioistuimien, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

44 a §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 44 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava oikeus pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään.

44 b §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla käräjäoikeuden 44 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus esimerkiksi tekniikan alalta ehdotetaan vastaisuudessa turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, 1 momentissa säädetäisiin, että käsitellessään 44 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain käräjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin käräjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuu-

luisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 44 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädetäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädetäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädettäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 c §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 44 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään. Hyödyllisyysmallilain mukaisten rikosasioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

45 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta lähettää jäljennös ratkaisusta rekisteriviranomaiselle. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus), johon puheena olevan lain 44 c § sisältäisi viittaussäännöksen 44 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Tämän vuoksi puheena oleva pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Hyödyllisyysmallilain mukaisten asioiden osalta tämä ei käytännössä merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännökset sekä rekisteriviranomaisen päätöksiin liittyvän muutoksenhaun että hyödyllisyysmallia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Rekisteriviranomaisen päätösten osalta laissa säädettäisiin, että rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittai-

si sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin rekisteriviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Hyödyllisyysmallia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun hyödyllisyysmallilain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 44 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla, merkitsisi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Hyödyllisyysmallia koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä merkitsisi muun ohella, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa vireille tullessiin asioihin sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä teknisen alan asiantuntijoiden käyttämisestä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.8 Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin

29 §. *Muutoksenhaku rekisteriviranomaisen päätökseen.* Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tämän mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan rekisteriviranomaisen mainitun lain

nojalla tekemään päätökseen haettaisiin muu-
tosta vastaisuudessa valittamalla markkina-
oikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on
tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi
viittaussäännöksen patenti- ja rekisterihalli-
tuksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän 2 momenttiin si-
sällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 mo-
mentissa tarkoitettun valituksen käsittelystä
markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotetta-
vassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoi-
keudessa (2. lakiehdotus).

37 b §. Keskeyttämismääräys välittäjälle.
Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutetta-
vaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeetto-
mana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virk-
keeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asi-
an käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oi-
keudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.
Kuten 42 §:stä ilmenee, piirimallilakiin pe-
rustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin
vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden
asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa
säädettäisiin 42 §:n 2 momentista ilmenevän
mukaisesti ehdotettavassa laissa oikeuden-
käynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus),
jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimen-
omaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren
säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijän-
oikeudellisten riita- ja hakemusasioiden kä-
sittelyä osalta. Puheena olevan momentin sa-
namuodosta sinänsä edelleen ilmenisi, että
siinä tarkoitettussa vaatimuksessa on kysymys
siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä,
että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toi-
mivaltainen käsittelemään piirimallilakiin pe-
rustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella
puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettut
asiat, säädettäisiin 42 §:ssä.

Puheena olevan pykälän 4 momenttiin si-
sältyvä viittaus sittemmin kumottuun ulosot-
tolain 7 luvun 16 §:ään ehdotetaan korvatta-
vaksi viittauksella voimassa olevaan ulosot-
tokaaren 8 luvun 2 §:ään. Ulosottokaaren
voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan,
jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan
ulosottolakiin, sovelletaan ulosottokaaren
vastaavaa säännöstä. Puheena olevaan mo-
menttiin tehtävä muutos viittaamisesta ulos-
ottokaaren 8 luvun 2 §:ään ei siten merkitsisi
asiallista muutosta nykytilaan. Lisäksi pu-

heena olevaa lainkohtaa ehdotetaan hieman
sanonnallisesti muutettavaksi.

**40 §. Rekisteröinnin mitättömäksi julista-
misen vaikutus.** Pykälän voimassa olevassa
2 momentissa säädetään tuomioistuimen
mahdollisuudesta lykätä piirimallin louk-
kausta koskevan asian käsittelyä, kunnes pii-
rimallin rekisteröinnin mitättömäksi julista-
mista koskeva vaatimus on lopullisesti rat-
kaistu.

Puheena oleva lainkohta ehdotetaan kumot-
tavaksi, sillä piirimallin rekisteröinnin mität-
tömäksi julistamista tarkoittavan vaatimuk-
sen esittämistä piirimalliin kohdistuvan yk-
sinoikeuden loukkausta koskevassa asiassa
sekä loukkauskanteen ja mitättömäksi julis-
tamista tarkoittavan vaatimuksen käsittelyjär-
jestystä koskisi vastaisuudessa lain oikeu-
denkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun
20 § (2. lakiehdotus).

41 §. Tiedonantovelvollisuus. Voimassa
olevassa pykälässä säädetään kanteen nost-
amista koskevasta tiedonantovelvollisuudesta
eräissä tapauksissa.

Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä mai-
nittua tiedonantovelvollisuutta koskisivat
vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä mark-
kinaoikeudessa 4 luvun 19 ja 21 § (2. lakiehdotus).
Piirimallilain mukaisten asioiden
osalta tämä ei asiallisesti merkitsisi muutosta
nykytilaan.

42 §. Oikeuspaikka riita-asioissa. Edellä
yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla ta-
valla esityksessä ehdotetaan, että markkina-
oikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollis-
oikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioi-
den käsittely. Puheena olevassa pykälässä
säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta
piirimallia koskevissa riita- ja hakemus-
asioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa ole-
vaa pykälää muutettaisiin siten, että sen
1 momentin mukaan kaikki piirimallilakiin
perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin
vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hake-
musasiolla säännöksessä tarkoitettaisiin siviil-
liprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitel-
lään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yk-
sinomaisesti toimivaltainen käsittelemään
lainkohdassa tarkoitettut asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan piirimallilakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys mainittuun lakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi kysymys paremmasta oikeudesta piirimalliin. Sen sijaan säännös ei tarkoittaisi esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun piirimallilain säännöksiä.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että piirimallilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotetussa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

43 §. Oikeuspaikka rikosasioissa. Voimassa oleva pykälä sisältää viittaussäännöksen patenttilain 66 ja 67 §:n säännöksiin teknisen alan asiantuntijoiden käyttämisestä piirimallia koskevissa asioissa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi teknisen alan asiantuntijoiden järjestelmästä. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin vastaisuudessa piirimallia koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta piirimalliin loukkaavasta teollisuusrikoksesta sekä puheena olevan lain 35 §:ssä tarkoitettua piirimallirikkomuksesta ja 36 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena oleva säännös vastaisi nykytilaa. Siinä ainoastaan selvyyden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti, että myös syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta piirimalliin loukkaavasta teollisuusrikoksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin kärjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettuja asiat. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu kärjäoikeus kuin Helsingin kärjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään

lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään piirimalleja koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä tuomioistuimien olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuvan 38 §:n mukaisen hyvitysjä korvausvaatimuksen sekä 39 §:n mukaisen vaatimuksen sen estämättä, mitä 42 §:ssä säädettäisiin. Mainitun vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, että tuomioistuimien, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

43 a §. Rekisteriviranomaisen lausunto rikosasiassa. Pykälä olisi uusi. Teollisuusrikoksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastava oikeus pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään.

43 b §. Asiantuntija rikosasiassa. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla ta-

valla käräjäoikeuden 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus esimerkiksi tekniikan alalta ehdotetaan vastaisuudessa turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, *1 momentissa* säädettäisiin, että käsitellessään 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain käräjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin käräjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksin tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän *2 momentti* sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisil-

le ja todistajille. Tästä säädettäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädettäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän *3 momentin* mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädettäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §. *Ilmoitus rekisteriviranomaiselle rikosasiassa.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta lähettää jäljennös ratkaisusta rekisteriviranomaiselle. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään. Piirimallilain mukaisten rikosasioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännökset sekä rekisteriviranomaisen päätöksiin liit-

tyvän muutoksenhaun että piirimallia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Rekisteriviranomaisen päätösten osalta laissa säädettäisiin, että rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin rekisteriviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Piirimallia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että kärjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun piirimallilain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 43 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa todetulla tavalla, merkitsisi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Piirimallia koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä merkitsisi muun ohella, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa vireille tullessiin asioihin sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä teknisen alan asiantuntijoiden käyttämisestä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.9 Tavaramerkkilaki

42 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun

ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta tavaramerkkiä koskevissa riita- ja hakemusasioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan kaikki tavaramerkkilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hakemusasialla säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan tavaramerkkilakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys mainittuun lakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi kysymys paremmasta oikeudesta tavaramerkkiin. Sen sijaan säännös ei tarkoittaisi esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun tavaramerkkilain säännöksiä.

Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan kanteen sellaista merkin haltijaa vastaan, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, käsittelee Helsingin kärjäoikeus. Koska markkinaoikeus edellä todetulla tavalla olisi vastaisuudessa yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään kaikki tavaramerkkilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, markkinaoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään mainitut asiat myös silloin, kun vastaajalla ei ole kotipaikkaa Suomessa, ilman tätä koskevaa erillistä säännöstäkin.

Edellä mainitun johdosta pykälän 2 momentiksi ehdotetaan siirrettäväksi voimassa oleva 3 momentin säännös, jonka mukaan yhteisön tavaramerkkituomioistuimien on Helsingin kärjäoikeus, kuitenkin siten muutettuna, että mainitusta teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelyn keskitämisestä markkinaoikeuteen johtuen myös yhteisön tavaramerkistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 207/2009 tarkoitettuna yhteisön tavaramerkkiä käsittelevänä ensimmäisen asteen tuomioistuimena

toimisi vastaisuudessa yksinomaisesti markkinaoikeus.

Koska markkinaoikeus olisi vastaisuudessa yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään kaikki tavaramerkkilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, on ilman nimenomaista säännöstäkin selvää, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään myös edellä mainitun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 X osaston 3 jaksossa tarkoitettut muut yhteisön tavaramerkkejä koskevat riita-asiat.

Puheena olevan pykälän 3 *momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että tavaramerkkilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

43 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään mahdollisuudesta käsitellä kieltovaatimus tavaramerkkilain 39 §:ään tai rikoslain 49 luvun 2 §:ään perustuvan rikosasian yhteydessä.

Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin vastaisuudessa tavaramerkkiä koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikkoksesta sekä puheena olevan lain 39 §:n 1 *momentissa* tarkoitettua tavaramerkkirikkoksesta käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena oleva säännös vastaisi nykytilaa. Siinä ainoastaan selvyuden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti, että myös syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikkoksesta käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin käräjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu käräjäoikeus kuin Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain

4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään tavaramerkkejä koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 *momentissa* tarkoitettua syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 *momentissa* tarkoitettua syyteasian yhteydessä tuomioistuimien olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuvan 38 §:n 2 ja 3 *momentin* mukaisen korvaus- ja hyvitysvaatimuksen sekä 41 §:n mukaisen vaatimuksen sen estämättä, mitä 42 §:ssä säädettäisiin. Mainitun vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin selvyuden vuoksi siitä, että tuomioistuimien, jossa 2 *momentissa* tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

43 a §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava oikeus pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään.

43 b §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla käräjäoikeuden 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasi-

antuntemus ehdotetaan turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, *1 momentissa* säädettäisiin, että käsitellessään 43 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain kärjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin kärjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että kärjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, kärjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän *2 momentti* sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kärjäoikeudelle kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin kärjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädettäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin kärjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina

pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua kärjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädettäisiin, että ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa kärjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, kärjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän *3 momentin* mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädettäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §. Pykälässä säädetään tavaramerkin loukkausta koskevan asian käsittelyn lykkäämisestä tavaramerkin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista ja vastaavasti tavaramerkin menettämistä koskevan kanteen johdosta.

Mainittu säännös olisi tarpeeton, sillä tavaramerkin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista ja vastaavasti tavaramerkin menettämistä tarkoittavan vastakanteen nostamista tavaramerkin loukkausta koskevassa asiassa sekä loukkauskanteen ja mitättömäksi julistamista tai menettämistä tarkoittavan vastakanteen käsittelyjärjestystä koskisi vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 § (2. lakiehdotus).

Puheena olevassa pykälässä ehdotetaankin säädettäväksi vastaisuudessa 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen ilmoituksista rekisteriviranomaiselle.

Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle ehdotetaan to-

teutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään.

45 §. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään käyttöluvan saajan kanteen nostamista koskevasta tiedonantovelvollisuudesta.

Puheena oleva lainkohta ehdotetaan kumottavaksi, sillä mainittua tiedonantovelvollisuutta koskisivat vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 19 ja 21 § (2. lakiehdotus). Kyseisen tiedonantovelvollisuuden osalta tämä ei asiallisesti merkitsisi muutosta nykytilaan.

48 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta antaa oikeudenkäynnin kestäessä tai tuomioissa kieltomääräys väliaikaisesti.

Tavaramerkkilain säätämisen jälkeen oikeudenkäymiskaaren 7 lukuun on otettu turvaamistoimia koskevat säännökset, joista tässä yhteydessä on erityisesti mainittavissa oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n niin sanottua yleistä turvaamistointia koskeva säännös. Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaisen turvaamistoimien myöntäminen on mahdollista jo ennen oikeudenkäyntiä, minkä lisäksi turvaamistoimen täytäntöönpano edellyttää, että hakija asettaa ulosottomiehelle vakuuden vahingosta, joka voi syntyä vastajalle turvaamistoinnista.

Tavaramerkkiä koskevissa asioissa turvaamistoimen hakeminen perustetaan tällä hetkellä käytännössä yksinomaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun säännöksiin, jotka ovat siten tehneet puheena olevan tavaramerkkilain 48 §:n käytännössä tarpeettomaksi. Tämän vuoksi mainittu pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

48 a §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Kuten 42 §:stä ilmenee, tavaramerkkilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetäisiin 42 §:n 3 momentista ilmenevän mukaisesti ehdotetta-

vassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimenomaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyn osalta. Puheena olevan momentin sanamuodosta sinänsä edelleen ilmenisi, että siinä tarkoitettussa vaatimuksessa on kysymys siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään tavaramerkkilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettujen asioiden, säädettäisiin 42 §:ssä.

Puheena olevan pykälän 4 momenttiin sisältyvä viittaus sittemmin kumottuun ulosottolain 7 luvun 16 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassa olevaan ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään. Ulosottokaaren voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan, jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan ulosottolakiin, sovelletaan ulosottokaaren vastaavaa säännöstä. Puheena olevaan momenttiin tehtävä muutos viittaamisesta ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään ei siten merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan. Lisäksi puheena olevaa lainkohtaa ehdotetaan hieman sanonnallisesti muutettavaksi.

49 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään ensinnäkin tuomioistuimen velvollisuudesta lähettää jäljennös ratkaisusta rekisteriviranomaiselle eräissä tapauksissa. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus), johon puheena olevan lain 43 c § sisältäisi viittaussäännöksen 43 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta.

Tämän lisäksi voimassa olevassa pykälässä säädetään, että tuomioistuimen on ilmoitettava 57 §:n 1 momentissa tarkoitettulle yhteisön tavaramerkkivirastolle yhteisön tavaramerkin menettämistä ja rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskevasta kanteesta ja lähetettävä mainitulle virastolle jäljennös lainvoimaisesta tuomiosta. Mainitusta tuomioistuimen velvollisuudesta säädetään yhteisön ta-

varamerkistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 207/2009, joka on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Edellä mainitun vuoksi puheena oleva pykälä ehdotetaan kumottavaksi kokonaisuudessaan.

51 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin pykälän nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan, jos väitteentekijä peruuttaa valituksensa, asia voidaan kuitenkin tutkia, jos siihen on erityisiä syitä.

Ottaen huomioon, että muutoksenhaku rekisteriviranomaisen ratkaisusta tapahtuisi vastaisuudessa PRH:n valituslautakunnan sijasta markkinaoikeuteen, jonka tehtävänä on itsenäisenä ja riippumattomana tuomioistuimena käsitellä ja ratkaista sen toimivaltaan kuuluvat sille ratkaistavaksi saatetut valitukset, ei valituksen tutkiminen voimassa olevan pykälän viimeisen virkkeen säännöksen tarkoittamassa tilanteessa viran puolesta olisi vastaisuudessa mahdollista.

Jos valituksessa on vedottu uuteen seikkaan tai todisteeseen rekisteriviranomaisen tavaramerkin rekisteröintiä koskevan päätöksen kumoamiseksi ja valitus sittemmin peruutetaan, mainittu seikka tai todiste voisi vastaisuudessa tulla otettavaksi huomioon mahdollisesti tehtävän ylimääräisen muutoksenhaun kautta.

Edellä mainittua vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös patenttilain 26 §:n 1 momenttiin (3. lakiehdotus).

51 a §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tämän mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan rekisteriviranomaisen mainitun lain nojalla antamaan päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi viittaussäännöksen patentti- ja rekisterihallituksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän *2 momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että *1 momentissa* tarkoitettujen valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotetta-

vassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

56 1 §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan, vaikka väitteentekijä peruuttaa muutoksenhakemuksensa, asia voidaan tutkia, jos siihen on erityisiä syitä.

Edellä mainittua vastaava muutos ehdotetaan 51 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyistä syistä tehtäväksi myös viimeksi mainittuun pykälään.

57 §. Pykälän *1 momentissa* säädetään, että yhteisön tavaramerkillä tarkoitetaan Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (yhteisön tavaramerkkivirasto) yhteisön tavaramerkistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 nojalla rekisteröimää tavaramerkkiä. Mainittu asetus on sittemmin korvattu yhteisön tavaramerkistä annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 207/2009, minkä vuoksi lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi tarkistamalla sanottu viittaus voimassa olevaan asetukseen. Lisäksi puheena olevaan lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi sellainen täsmennys, että yhteisön tavaramerkkivirastosta käytettäisiin viimeksi mainitun asetuksen 2 artiklassa käytettyä nimitystä ”sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto (tavaramerkit ja mallit)”.

58 §. Pykälän *1 momentti* sisältää säännökset tarkempien säännösten antamisesta asetuksella. Lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi lakitekninen täsmennys, jonka mukaan siinä asetuksen sijasta viitattaisiin vastaisuudessa valtioneuvoston asetukseen.

Pykälän *2 momenttiin* sisällytettävällä säännöksellä tarkennettaisiin rekisteriviranomaisen antamien yksityiskohtaisten teknisten määräysten soveltamisalaa perustuslain 80 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla.

Puheena olevan pykälän 2 momentti ehdotetaan siirrettäväksi pykälän *3 momentiksi* sellaisenaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännökset sekä rekisteriviranomaisen päätöksiin liittyvän muutoksenhaun että tavaramerkkiä

koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Rekisteriviranomaisen päätösten osalta laissa säädettäisiin, että rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin rekisteriviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Tavaramerkkiä koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun tavaramerkkilain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 43 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla, merkitsi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Tavaramerkkiä koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.10 Yhteismerkkilaki

5 §. Pykälän 2 momentissa säädetään pykälän 1 momentissa tarkoitettujen kumoamiskanteen nostamiseen oikeutetuista. Pykälän 2 momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan kannetta saa ajaa myös virallinen syyttäjä, kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomais- ja asianomaisten elinkeinon-

tai ammatinharjoittajien taikka kuluttajien etua valvova yhteisö.

Syyttäjälaitosta koskevan lainsäädännön uudistamisen yhteydessä yleisistä syyttäjäistä on siirrytty käyttämään nimitystä syyttäjä. Lisäksi puheena olevassa lainkohdassa mainittu kauppa- ja teollisuusministeriö on sittemmin lakkautettu ja sen sijaan on tullut työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämän vuoksi puheena olevan pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi edellä mainittuja muutoksia vastaavat tarkistukset.

6 a §. Pykälä olisi uusi. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta yhteismerkkiä koskevista riita- ja hakemusasioissa.

Edellä mainitun mukaisesti pykälän 1 momentin mukaan kaikki yhteismerkkilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hakemusasiassa säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettuja asioita.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan yhteismerkkilakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys yhteismerkkilakiin perustuvasta asiasta.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että yhteismerkkilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsitteilyä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

6 b §. Pykälässä, joka olisi uusi, ehdotetaan säädettäväksi yhteismerkkiä koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikkoksesta sekä tavaramerkkilain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua tavaramerkkirikkomuksesta käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena oleva säännös vastaisi nykytilaa. Siinä ainoastaan selvyuden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti, että myös syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikkoksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin kärjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettuja asioita. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu kärjäoikeus kuin Helsingin kärjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään yhteismerkkejä koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä tuomioistuimien olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuvan tavaramerkkilain 38 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua korvaus- ja hyvitysvaatimuksen sekä mainitun lain 41 §:ssä tarkoitettua vaatimuksen sen estämättä, mitä puheena olevan lain 6 a §:ssä säädettäisiin. Mainitun vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi siitä, että tuomioistuimien, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyy toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimien toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

6 c §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 6 b §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava oikeus pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään.

6 d §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla kärjäoikeuden 6 b §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus ehdotetaan turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, 1 momentissa säädettäisiin, että käsitellessään 6 b §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain kärjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin kärjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että kärjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, kärjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 6 b §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtä-

vän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädetäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädetäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

6 e §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädetäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 6 b §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle ehdotetaan toteutettavaksi

puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännökset sekä rekisteriviranomaisen päätöksiin liittyvän muutoksenhaun että yhteismerkkiä koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Rekisteriviranomaisen päätösten osalta laissa säädetäisiin, että rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin rekisteriviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Yhteismerkkiä koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädetäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun yhteismerkkilain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 6 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla, merkitsisi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Yhteismerkkiä koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädetäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.11 Mallioikeuslaki

21 §. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan, jos väitteentekijä peruuttaa valituksensa, asia voidaan kuitenkin tutkia, jos siihen on erityisiä syitä.

Ottaen huomioon, että muutoksenhaku rekisteriviranomaisen ratkaisusta tapahtuisi vastaisuudessa PRH:n valituslautakunnan sijasta markkinaoikeuteen, jonka tehtävänä on itsenäisenä ja riippumattomana tuomioistuimena käsitellä ja ratkaista sen toimivaltaan kuuluvat sille ratkaistavaksi saatetut valitukset, ei valituksen tutkiminen voimassa olevan *1 momentin* viimeisen virkkeen säännöksen tarkoittamassa tilanteessa viran puolesta olisi vastaisuudessa mahdollista.

Jos valituksessa on vedottu uuteen seikkaan tai todisteeseen rekisteriviranomaisen mallin rekisteröintiä koskevan päätöksen kumoamiseksi ja valitus sittemmin peruutetaan, mainittu seikka tai todiste voisi vastaisuudessa tulla otettavaksi huomioon mahdollisesti tehtävän ylimääräisen muutoksenhaun kautta.

Edellä mainittua vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös patenttilain 26 §:n *1 momenttiin* ja tavaramerkkilain 51 §:ään (3. ja 9. lakiehdotus).

22 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tämän mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan rekisteriviranomaisen mainitun lain nojalla antamaan päätökseen haettaisiin muutosta vastaisuudessa valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi viittaussäännöksen patentti- ja rekisterihallituksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän *2 momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että *1 momentissa* tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

31 b §. Pykälän voimassa olevassa *2 momentissa* säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta pyytää rekisteriviranomaisen lausunto asiassa, joka koskee mallin kumoamista osittain.

Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Tämän vuoksi puheena oleva lainkohta ehdotetaan kumottavaksi. Mallioikeuden osittaista mitättömäksi julistamista koskevien asioiden osalta tämä merkitsisi, että vastaisuudessa myös mainituissa asioissa lausunnon pyytäminen olisi harkinnanvaraisinta, kun se tällä hetkellä on pakollista.

33 a §. Pykälässä säädetään, että yhteisömallilla tarkoitetaan yhteisömallista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 mukaista rekisteröimätöntä mallia sekä Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (yhteisön tavaramerkki- ja mallioikeusvirasto) rekisteröimää mallia. Lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi sellainen täsmennys, että yhteisön tavaramerkki- ja mallioikeusvirastosta käytettäisiin mainitun asetuksen 2 artiklassa käytettyä nimitystä ”sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto (tavaramerkit ja mallit)”.

35 a §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Kuten 43 §:stä ilmenee, mallioikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin 43 §:n *3 momentista* ilmenevän mukaisesti ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimenomaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyn osalta. Puheena olevan *momentin* sanamuodosta sinänsä edelleen ilmenisi, että siinä tarkoitettussa vaatimukses-

sa on kysymys siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään mallioikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella puheena olevassa lainkohdassa tarkoitetut asiat, säädettäisiin 43 §:ssä.

Puheena olevan pykälän 4 momenttiin sisältyvä viittaus sittemmin kumottuun ulosottolain 7 luvun 16 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassa olevaan ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään. Ulosottokaaren voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan, jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan ulosottolakiin, sovelletaan ulosottokaaren vastaavaa säännöstä. Puheena olevaan momenttiin tehtävä muutos viittaamisesta ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään ei siten merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan. Lisäksi puheena olevaan lainkohtaa ehdotetaan hieman sanonnallisesti muutettavaksi.

39 §. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään mallioikeuden loukkausta koskevan asian käsittelyn lykkäämisestä mallin rekisteröinnin kumoamista koskevan kanteen johdosta.

Puheena oleva lainkohta ehdotetaan kumottavaksi, sillä mallin rekisteröinnin kumoamista tarkoittavan vastakanteen nostamista mallioikeuden loukkausta koskevassa asiassa sekä loukkauskanteen ja rekisteröinnin kumoamista tarkoittavan vastakanteen käsittelyjärjestystä koskisi vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 § (2. lakiehdotus).

41 §. Pykälän 3 momentissa säädetään pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin vahvistuskanteisiin liittyen, että jos mainitussa asiassa tehdään väite mallin rekisteröinnin mitättömyydestä, noudatetaan vastaavasti, mitä 39 §:n 2 momentissa säädetään.

Puheena olevan pykälän 3 momentin säännös ehdotetaan kumottavaksi, sillä mallin rekisteröinnin kumoamista tarkoittavan vastakanteen nostamista asiassa, jossa ajetaan vahvistuskannetta siitä, nauttiiko kantaja mallioikeuden rekisteröinnin perusteella suojaa toista vastaan, koskisivat vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 ja 21 § (2. lakiehdotus).

42 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään kanteen nostamista koskevasta tiedonantovelvollisuudesta eräissä tapauksissa.

Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä mainittua tiedonantovelvollisuutta koskisivat vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 19 ja 21 § (2. lakiehdotus). Mallioikeuslain mukaisten asioiden osalta tämä ei asiallisesti merkitsisi muutosta nykytilaan.

43 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta mallia koskevissa riita- ja hakemusasioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan kaikki mallioikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hakemusasiolla säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitetut asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan mallioikeuslakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys mallioikeuslakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi kysymys paremmasta oikeudesta malliin. Sen sijaan säännös ei tarkoittaisi esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun mallioikeuslain säännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan yhteisömalliasioita käsittelevänä tuomioistuimena toimii Helsingin käräjäoikeus. Mainitusta teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen johtuen puheena olevaa lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös yhteisömallista annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 6/2002 tarkoitettuna yhteisömalleja käsittelevänä ensimmäisen asteen tuomiois-

tuimena toimisi vastaisuudessa yksinomaisesti markkinaoikeus.

Koska markkinaoikeus olisi vastaisuudessa yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään kaikki mallioikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, on ilman nimenomaista säännöstäkin selvää, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään myös edellä mainitun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 IX osaston 3 jaksossa tarkoitetut muut yhteisömalleja koskevat riita-asiat.

Puheena olevan pykälän 3 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että mallioikeuslakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

43 a §. Pykälässä, joka olisi uusi, säädettäisiin mallia koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta mallioikeutta loukkaavasta teollisuusrikoksesta sekä puheena olevan lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitetusta mallioikeusrikkomuksesta ja 40 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena oleva säännös vastaisi nykytilaa. Siinä ainoastaan selvyuden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti, että myös syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta mallioikeutta loukkaavasta teollisuusrikoksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin kärjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitetut asiat. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu kärjäoikeus kuin Helsingin kärjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväk-

si siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään malleja koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä tuomioistuimien olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuvan 36 §:n ja 40 §:n 3 momentin mukaisen korvausvaatimuksen sekä 37 §:n mukaisen vaatimuksen sen estämättä, mitä 43 §:ssä momentissa säädettäisiin. Mainitun vaatimuksen käsittelystä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi siitä, että tuomioistuimien, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

43 b §. Pykälä olisi uusi. Teollisuusrikoksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 43 a §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava oikeus pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään.

43 c §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla kärjäoikeuden 43 a §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus ehdotetaan turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäsentä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, 1 momentissa säädettäisiin, että käsitelles-

sään 43 a §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain käräjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin käräjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 43 a §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen asiantuntijoiden osalta osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädetäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista

oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädetäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta lähettää jäljennös ratkaisusta rekisteriviranomaiselle. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädetäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 43 a §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään. Mallioikeuslain mukaisten rikosasioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännökset sekä rekisteriviranomaisen päätöksiin liittyvän muutoksenhaun että mallia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Rekisteriviranomaisen päätösten osalta laissa säädetäisiin, että rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n

valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin rekisteriviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Mallia koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun mallioikeuslain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 43 a §:n yksityiskohtaisissa perusteissa todetulla tavalla, merkitsi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasäätelyyn. Mallia koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.12 Toiminimilaki

1 §. Pykälän voimassa olevassa *3 momentissa* säädetään puheena olevan lain säännösten soveltamisesta yhtäältä aputoiminimeen sekä toisaalta toissijaiseen tunnukseen.

Momenttiin sisältyvät viittaukset saatettaisiin vastaamaan puheena olevaan lakiin ehdotettavia muutoksia. Asiallisesti mainittu viittausten tarkistaminen ei merkitsi muutosta nykytilaan.

6 §. Pykälän *2 momentin* viimeisessä virkkeessä säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta pyytää rekisteriviranomaisen lausunto ennen lainkohdassa tarkoitettua määräyksen antamista.

Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin

vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Tämän vuoksi puheena olevaa lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin edellä selostettu lainkohdan viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös. Mainittujen asioiden osalta tämä merkitsisi, että vastaisuudessa myös niissä lausunnon pyytäminen olisi harkinnanvaraista, kun se tällä hetkellä on pakollista.

18 §. Pykälän 3 momentissa säädetään kielokanteen ajamiseen oikeutetuista ja 4 momentissa oikeutetuista ajamaan uhkasakkoon tuomitsemista tarkoittavaa kannetta.

Pykälän 3 momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan lainkohdassa tarkoitettua kannetta saa määrätyissä tapauksissa ajaa myös kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomainen sekä asianomaisten elinkeinon- tai ammatinharjoittajien etuja valvova yhteisö. Vastaavasti 4 momentissa tarkoitettua kannetta saa mainitun lainkohdan mukaan määrätyissä tapauksissa ajaa kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomainen.

Sanotuissa lainkohdissa mainittu kauppa- ja teollisuusministeriö on sittemmin lakkautettu ja sen sijaan on tullut työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämän vuoksi puheena olevan pykälän *3 ja 4 momenttiin* ehdotetaan tehtäväksi edellä mainittua muutosta vastaava tarkistus.

18 a §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Kuten 28 §:stä ilmenee, toiminimilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin 28 §:n 2 momentista ilmenevän mukaisesti ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimenomaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyn osalta. Puheena olevan momentin sanamuodosta sinänsä edelleen ilmeni, että siinä tarkoitettussa vaa-

timuksessa on kysymys siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään toiminimilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettut asiat, säädettäisiin 28 §:ssä.

Puheena olevan pykälän 4 momenttiin sisältyvä viittaus sittemmin kumottuun ulosottolain 7 luvun 16 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassa olevaan ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään. Ulosottokaaren voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan, jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan ulosottolakiin, sovelletaan ulosottokaaren vastaavaa säännöstä. Puheena olevaan momenttiin tehtävä muutos viittaamisesta ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään ei siten merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan. Lisäksi puheena olevaa lainkohtaa ehdotetaan hieman sanonnallisesti muutettavaksi.

20 §. Pykälässä säädetään rekisteröinnin kumoamista tarkoittavan kanteen nostamiseen oikeutetuista. Pykälän jälkimmäisen virkkeen mukaan kannetta saa ajaa muun ohella kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomainen.

Edellä 18 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla puheena olevassa pykälässä mainittu kauppa- ja teollisuusministeriö on sittemmin lakkautettu ja sen sijaan on tullut työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämän vuoksi puheena olevan pykälään ehdotetaan tehtäväksi edellä mainittua muutosta vastaava tarkistus.

26 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään rekisteröidyn toiminimen loukkausta koskevan asian käsittelyn lykkäämisestä toiminimen rekisteröinnin kumoamista koskevan kanteen johdosta.

Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä toiminimen rekisteröinnin kumoamista tarkoittavan vastakanteen nostamista rekisteröidyn toiminimen loukkausta koskevassa asiassa sekä loukkauskanteen ja rekisteröinnin kumoamista tarkoittavan vastakanteen käsitteilyjärjestystä koskisi vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 § (2. lakiehdotus).

27 §. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin vahvistuskanteisiin liittyen, että jos

mainitussa asiassa tehdään väite toiminimen rekisteröinnin kumoamisesta, noudatetaan vastaavasti, mitä 26 §:ssä säädetään.

Puheena olevan pykälän 2 momentin säännös ehdotetaan kumottavaksi, sillä toiminimen rekisteröinnin kumoamista tarkoittavan vastakanteen nostamista asiassa, jossa ajetaan vahvistuskannetta siitä, onko nauttiiko kantaja toiminimen rekisteröinnin perusteella suojaa toista vastaan, koskisivat vastaisuudessa lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 20 ja 21 § (2. lakiehdotus).

28 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta toiminimeä koskevissa riita- ja hakemusasioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan kaikki toiminimilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hakemusasialla säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan toiminimilakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys toiminimilakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi kysymys toiminimen rekisteröinnin kumoamisesta. Sen sijaan esimerkiksi kaupparekisterilain 22 §:n 2 momentissa tarkoitettua muuta kuin toiminimeä koskevat kanteet kaupparekisterimerkinnän kumoamisesta ja vahingon korvaamisesta käsiteltäisiin edelleen toimivaltaisessa yleisessä tuomioistuimessa.

Puheena olevan pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että toiminimilakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

29 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta lähettää jäljennös ratkaisusta rekisteriviranomaiselle.

Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus), johon puheena olevan lain 29 c § sisältäisi viittaussäännöksen 29 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Tämän vuoksi mainittu säännös olisi vastaisuudessa tarpeeton.

Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin vastaisuudessa toiminimeä koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että syyte 22 §:n 1 momentissa tarkoitettua toiminnan loukkauksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa. Asiallisesti säännös ei merkitsisi muutosta nykytilaan.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin kärjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettuja asiat. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu kärjäoikeus kuin Helsingin kärjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän *2 momentissa* ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään toiminimeä koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitettun syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettun syyteasian yhteydessä tuomioistuin olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuvan 23 §:n mukaisen hyvitysjä korvausvaatimuksen sekä 24 §:n 2 momentin mukaisen vaatimuksen sen estämättä, mitä 28 §:ssä momentissa säädettäisiin. Mai-

nitun vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän *3 momentissa* säädettäisiin selvyuden vuoksi siitä, että tuomioistuin, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

29 a §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 29 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava oikeus pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään.

29 b §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla kärjäoikeuden 29 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvittava erityisasiantuntemus ehdotetaan turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, *1 momentissa* säädettäisiin, että käsitellessään 29 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain kärjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin kärjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen

lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 29 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädettäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädettäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä

markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädettäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

29 c §. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 29 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään. Toiminimilain mukaisten rikosasioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös toiminimeä koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Toiminimeä koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, joka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun toiminimilain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan edellä 29 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla merkitsisi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Toiminimeä koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.13 Kaupparekisterilaki

29 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tähän liittyen esityksessä ehdotetaan, että myös muutoksenhaku päätöksistä, joilla on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen, ohjattaisiin vastaisuudessa PRH:n valituslautakunnan sijasta markkinaoikeuteen.

Voimassa olevan pykälän 1 momentti koskee sanamuotonsa mukaan rekisteriviranomaisen rekisteröimisen epäämistä tarkoittavien päätösten ohella rekisteriviranomaisen tekemiä päätöksiä, joilla rekisteröinti on kumottu. Viimeksi mainitulta osin on todettava, että lainkohdan sanamuodosta huolimatta rekisteriviranomainen ei voimassa olevien säännösten mukaan ole toimivaltainen kumoamaan kaupparekisteriin tehtyjä merkintöjä, vaan rekisterimerkinnän kumoaminen voi tapahtua ainoastaan tuomioistuimessa ajettava kanteesta tuomioistuimen ratkaisun perusteella. Rekisteröimisen kumoamista tarkoittava viittaus lisättiin puheena olevaan lainkohtaan lailla 582/1992. Lainmuutokseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 25/1992 vp) kyseisen rekisteröimisen kumoamista tarkoittavan viittauksen tarkoitusta tai tavoitteita ei perusteltu lainkaan. Rekisterimerkinnän kumoamista tarkoittavan kanteen ajamisesta säädetään puheena olevan lain 22 §:ssä sekä toiminimilain 19 ja 20 §:ssä. Rekisteröimisen kumoamista tarkoittavan viittauksen poistaminen puheena olevan pykälän 1 momentista ei näin ollen merkitsisi muutosta nykytilaan.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan rekisteriviranomaisen päätökseen, jolla rekisteröiminen on evätty, haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi viittaussäännöksen patentti- ja rekisterihallituksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän *2 momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 mo-

mentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

Pykälän voimassa oleva 2 momentti ehdotetaan siirrettäväksi pykälän *3 momentiksi* asiallisesti sellaisenaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös rekisteriviranomaisen päätöksiin liittyvän muutoksenhaun osalta.

Rekisteriviranomaisen päätösten osalta laissa säädettäisiin, että rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin rekisteriviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta. Edellä 29 §:n 3 momenttiin sisältyvän säännöksen mukaisesti myös puheena olevan siirtymäsäännöksen osalta se, mitä valittamisesta rekisteriviranomaisen päätökseen säädetään, koskisi myös muutoksenhakua paikallisviranomaisen päätökseen.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.14 Laki patentti- ja rekisterihallituksesta

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. PRH:n valituslautakunnan osalta tämä tarkoittaisi, että valituslautakuntaan jäisi käsiteltäväksi vain pari lukumääräisesti hyvin pientä asiar ryhmää, kuten valitukset PRH:n päätöksistä yhdistys- ja säätiöasioissa. Yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että muiden kuin markkinaoikeuteen keskitettävien, tällä hetkellä PRH:n

valituslautakunnan käsiteltäväksi kuuluvien valitusten osalta muutoksenhaku PRH:n päätöksistä ohjattaisiin tapahtumaan valituslautakunnan sijasta Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä näin mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen.

5 §. Muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen teollisoikeuksia koskevissa asioissa ja kaupparekisteriasioissa. Pykälän voimassa oleva 1 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan PRH:n päätökseen saa hakea muutosta PRH:n valituslautakunnalta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Pykälän 2 momentissa kuitenkin säädetään, että PRH:n päätökseen asiassa, joka ei kuulu PRH:n valituslautakunnan käsiteltäväksi, saa, jollei toisin säädetä, hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen.

Puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin vastaisuudessa yksinomaan muutoksenhausta PRH:n päätökseen teollisoikeuksia koskevissa valitusasioissa ja kaupparekisteriasioissa. Lakiin otettaisiin lisäksi uusi 5 a §, jossa säädettäisiin muutoksenhausta PRH:n päätöksiin muissa asioissa.

Edellä mainitun mukaisesti puheena olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentissa säädettäisiin niistä PRH:n käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi kuuluvista asioista, joista muutoksenhaku vastaisuudessa tapahtuisi valittamalla markkinaoikeuteen.

Lainkohdan mukaan markkinaoikeuteen valitettaisiin PRH:n päätöksestä, jolla on:

- ratkaistu patenttihakemus tai muu patenttia koskeva asia,
- ratkaistu hakemus mallin rekisteröimisestä tai muu mallia koskeva asia,
- ratkaistu hakemus integroidun piirin piirimallin rekisteröimisestä tai muu piirimallia koskeva asia,
- ratkaistu hakemus hyödyllisyysmallin rekisteröimisestä tai muu hyödyllisyysmallia koskeva asia,
- ratkaistu hakemus tavaramerkin tai yhteismerkin rekisteröimisestä taikka muu tavaramerkkiä tai yhteismerkkiä koskeva asia, tai
- eväty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen.

Markkinaoikeuteen keskitettäisiin siten ensinnäkin kaikki valitukset PRH:n päätöksistä

patentti-, hyödyllisyysmalli-, piirimalli-, tavaramerkki- ja mallioikeusasioissa. Tämän lisäksi markkinaoikeuteen keskitettäisiin myös muutoksenhaku päätöksistä, jolla on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen.

Edellä mainittua vastaavat muutoksenhaku koskevat säännökset otettaisiin 3., 7.—11. ja 13. lakiehdotukseen.

Puheena olevan lainkohdan mukaan valittaminen PRH:n päätöksestä markkinaoikeuteen tapahtuisi siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Poikkeuksen tästä muodostaisi 2 momentin säännös, jonka mukaan valitettaessa 1 momentissa tarkoitettua päätöksestä valitus olisi tehtävä 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mainittu 60 päivän valitusaika ei merkitsisi muutosta nykytilaan puheena olevalta osin. Tämä hallintolainkäyttölain mukaiseen 30 päivän valitusaikaan nähden pidempi valitusaika olisi perusteltu, sillä puheena olevissa asioissa päämiehet ovat usein ulkomaisia, mistä aiheutuu muun ohella ylimääräistä käännostarvetta. Ottaen huomioon, että kysymys olisi muutoksenhausta rekisteriviranomaisen päätöksestä tuomioistuimeen, 60 päivän valitusajan mukainen vaihtoehto olisi sekä asianosaisten että rekisteriviranomaisen kannalta selkeämpi kuin vaihtoehto, jossa valitusaika olisi 30 päivää ja johon liittyisi mahdollisuus valitusajan pidentämiseen rekisteriviranomaisen päätöksellä.

5 a §. Muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen muissa asioissa. Pykälän, joka olisi uusi, 1 momentin mukaan PRH:n päätökseen muussa kuin 5 §:ssä tarkoitettussa asiassa, saisi, jollei muualla toisin säädettäisi, hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitusaika olisi tällöin 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Edellä mainitusta poikkeuksen muodostaisivat puheena olevan pykälän 2 momentissa mainitut yritys kiinnityslaisissa tarkoitettut asiat, joiden osalta muutoksenhausta säädettäisiin erikseen. Asiallisesti lainkohdan säännös vastaisi patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 1 §:n 2 momenttia, joka samalla kumottaisiin (15. lakiehdotus). Tässä suhteessa puheena oleva lainkohta ei merkitsisi muutosta nykytilaan.

5 b §. Muutoksenhakuoikeuden rajoitukset. Pykälä olisi uusi. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuoikeuden rajoituksista eräissä tapauksissa. Asiallisesti pykälä vastaisi patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 4 §:n 2 ja 3 momenttia, jotka samalla kumottaisiin (15. lakiehdotus). Tässä suhteessa puheena oleva pykälä ei merkitsisi asiallisesti muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös PRH:n päätöksiin liittyvän muutoksenhaun osalta.

PRH:n päätösten osalta laissa säädettäisiin, että PRH:n päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin PRH:n päätöksiin haettaisiin muutosta 5 §:n tapauksissa markkinaoikeudelta ja 5 a §:n 1 momentin tapauksissa Helsingin hallinto-oikeudelta.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.15 Laki patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan edelleen, että muiden kuin markkinaoikeuteen keskitettävien, tällä hetkellä PRH:n valituslautakunnan käsiteltäväksi kuuluvien valitusten osalta muutoksenhaku PRH:n päätöksistä ohjattaisiin tapahtumaan valituslautakunnan sijasta Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä näin mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen.

Yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan kuitenkin lähdeettäväksi siitä, että PRH:n valituslautakunnan lakkauttaminen tulisi tapahtumaan vasta myöhemmin tarkemmin määritettävänä ajankohtana, joka tapauksessa jonkin aikaa sen

jälkeen, kun teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tullut voimaan.

Tämän vuoksi ja koska patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annettu laki sisältää, nimensä mukaisesti, myös säännöksiä valitusasioiden käsittelystä PRH:n valituslautakunnassa, mainittu laki ei voisi tulla kumottavaksi kokonaisuudessaan vielä siinä vaiheessa, kun edellä mainitut muutoksenhakua PRH:n päätöksistä vastaisuudessa koskevat säännökset tulisivat voimaan (mainituista säännöksistä ks. 14. lakiehdotus). Sen sijaan jo viimeksi mainitussa yhteydessä patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetusta laista tulisivat kumottaviksi siihen nykyisin sisältyvät säännökset muutoksenhausta PRH:n päätöksiin.

1 §. Lain voimassa oleva 1 §:n 2 momentti sisältää viittaussäännöksen yritys kiinnitys-laissa tarkoitettujen asioiden muutoksenhausta. Lain 2 ja 3 §:ssä sekä 4 §:n 1 momentissa säädetään puolestaan PRH:n valituslautakuntaan tapahtuvasta muutoksenhausta muiden PRH:n päätösten osalta. Tämän lisäksi lain 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään muutoksenhakuoikeuden rajoituksista eräissä tapauksissa.

Muutoksenhausta PRH:n päätöksiin säädettäisiin vastaisuudessa patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 5 ja 5 a §:ssä (14. lakiehdotus). Lisäksi puheena olevan lain 4 §:n 2 ja 3 momenttia vastaavista muutoksenhakuoikeuden rajoituksista säädettäisiin vastaisuudessa patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 5 b §:ssä.

Edellä mainitun vuoksi patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 1 §:n 2 momentti sekä 2—4 § tulisivat kumottaviksi.

2 §. Pykälän 1 momenttiin sisältyisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Pykälän 2—5 momentissa säädettäisiin tietystä siirtymävaiheen järjestelyistä.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden käsittelyn keskittämisen voimaantulon ajankohtana osa PRH:n valituslautakunnassa tuolloin vireillä olevista valitusasioista siirtyisi markkinaoikeuden käsiteltäväksi ja lo-

put jäisivät PRH:n valituslautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. Mainittu rajanveto tapahtuisi sen mukaan, milloin valitusasia on tullut vireille PRH:n valituslautakunnassa.

Edellä mainittua koskevat säännökset sisältyisivät puheena olevan pykälän 2—4 momenttiin.

Pykälän 2 momentin nojalla markkinaoikeuteen siirtyisivät Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa 1.1.2013 tai sen jälkeen vireille tulevat tavaramerkkiä tai yhteismerkkiä koskevat valitusasiat, jotka olisivat vielä vireillä valituslautakunnassa ehdotettavan lain voimaantulon ajankohtana. Mainitut asiat siirtyisivät markkinaoikeuden käsiteltäviksi ehdotettavan lain voimaan tullessa. Lainkohdan nojalla markkinaoikeuden käsiteltäviksi siirtyisivät luonnollisesti ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen myös ne tavaramerkkiä tai yhteismerkkiä koskevat mahdolliset valitusasiat, jotka tulisivat valituslautakunnassa vireille vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen.

Puheena olevan pykälän 3 momentin nojalla markkinaoikeuteen siirtyisivät lisäksi Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa 1.5.2013 tai sen jälkeen vireille tulevat patenttia, hyödyllisyysmallia, piirimallia ja mallia koskevat valitusasiat sekä kaupparekisterin tehdyn ilmoituksen rekisteröimisen epäämistä koskevat valitusasiat, jotka olisivat vielä vireillä valituslautakunnassa ehdotettavan lain voimaantulon ajankohtana. Mainitut asiat siirtyisivät markkinaoikeuden käsiteltäviksi ehdotettavan lain voimaan tullessa. Lainkohdan nojalla markkinaoikeuden käsiteltäviksi siirtyisivät ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen luonnollisesti myös ne patenttia, hyödyllisyysmallia, piirimallia ja mallia sekä kaupparekisterin tehdyn ilmoituksen rekisteröimisen epäämistä koskevat mahdolliset valitusasiat, jotka tulisivat valituslautakunnassa vireille vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen.

Pykälän 4 momentin nojalla Helsingin hallinto-oikeuteen siirtyisivät puolestaan ne Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa 1.5.2013 tai sen jälkeen vireille tulevat, ehdotettavan lain voimaantulon ajankohtana vielä vireillä olevat asiat, joiden osalta muutoksenhaku PRH:n päätöksistä tapahtuisi vastaisuudessa patentti- ja rekisterihallituksesta

annetun lain 5 a §:n (14. lakiehdotus) mukaan valituslautakunnan sijasta Helsingin hallinto-oikeuteen. Lainkohdan nojalla Helsingin hallinto-oikeuden käsiteltäviksi siirtyisivät luonnollisesti ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen myös ne edellä tarkoitetut asiat, jotka tulisivat valituslautakunnassa vireille vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen.

Puheena olevan pykälän 5 momenttiin sisältyisi vielä 2 ja 3 momentin nojalla markkinaoikeuteen siirtyviä valitusasioita koskeva menettelysäännös, jonka mukaan mainittujen asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovellettaisiin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään. Mainittujen asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa ei siten sovellettaisi ehdotettavaa lakia oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

Puheena olevan pykälän 6 momentissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.16 Laki patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan edelleen, että muiden kuin markkinaoikeuteen keskitettävien, tällä hetkellä PRH:n valituslautakunnan käsiteltäviksi kuuluvien valitusten osalta muutoksenhaku PRH:n päätöksistä ohjattaisiin tapahtumaan valituslautakunnan sijasta Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä näin mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen. Lakkauttaminen toteutettaisiin kumoamalla puheena oleva laki patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä.

Yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan kuitenkin lähdeksi sitä, että PRH:n valituslautakunnan lakkauttaminen tulisi tapahtumaan vasta myöhemmin tarkemmin määritettävänä ajankohtana, joka tapauksessa jonkin aikaa sen jälkeen, kun teollis- ja tekijänoikeuksia kos-

kevien asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tullut voimaan. Tämän vuoksi puheena olevan lain voimaantulosta säädettäisiin myöhemmin erikseen lailla.

1 §. Pykälässä säädettäisiin, että voimassa oleva patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoaminen tarkoittaisi, että myös sen nojalla annettu voimassa oleva patenti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annettu asetus kumoutuisi automaattisesti.

2 §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 4.3 todetulla tavalla PRH:n valituslautakunnassa päätoimisesti toimivia virkamiehiä ei voitaisi siirtää vakinaiseen tuomarin virkaan. Esityksessä ehdotetaan lähdeksi siitä, että kaikki markkinaoikeuteen tulevat uudet markkinaoikeustuomarin tai -insinöörin vakinaiset virat täytettäisiin normaalin vakinaisen tuomarin virkaa koskevan hakumenettelyn kautta.

Puheena olevan pykälän *1 momentissa* luotaisiin kuitenkin mahdollisuus siirtää PRH:n valituslautakunnassa päätoimisesti toimiva virkamies siinä vaiheessa, kun valituslautakunnan lakkauttaminen tulee voimaan, markkinaoikeuden markkinaoikeustuomarin tai -insinöörin virkaan määräajaksi.

Lainkohdan mukaan PRH:n valituslautakunnassa päätoimisesti toimiva, lain markkinaoikeudesta 4 §:n (1. lakiehdotus) mukaiset kelpoisuusehdot täyttävä virkamies voitaisiin suostumuksellaan määrätä ehdotettavan lain voimaan tullessa hoitamaan markkinaoikeustuomarin tai markkinaoikeusinsinöörin virkaa enintään kahden vuoden määräajaksi. Siirtämisestä päättäisi oikeusministeriö. Ilman nimenomaista säännöstäkin on selvää, että oikeusministeriön tulisi kuulla asiasta markkinaoikeutta.

Puheena olevan pykälän *2 momentin* mukaan PRH:n valituslautakunnan osastosihteerin ja hänen virkansa siirrettäisiin ehdotettavan lain voimaan tullessa markkinaoikeuteen oikeusministeriön päätöksellä. Siirtäminen ei edellyttäisi mainitun virkamiehen suostumusta, sillä osastosihteerin työskentelypaikkakunta ei muuttuisi.

3 §. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että puheena oleva laki tulisi voimaan myöhemmin lailla säädettävänä ajankohtana. Edellä todetulla tavalla lain voimaantulo ja siihen liittyvä PRH:n valituslautakunnan lakkauttaminen tulisi tapahtumaan vasta myöhemmin tarkemmin määritettävänä ajankohdalla, joka tapauksessa jonkin aikaa sen jälkeen, kun teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tullut voimaan.

Pykälän *2 momentin* mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.17 Laki kasvinjalostajanoikeudesta

27 §. *Mitättömäksi julistaminen.* Pykälän voimassa olevassa 3 momentissa säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta pyytää Eviran lausunto asioissa, jotka koskevat kasvinjalostajanoikeuden mitättömäksi julistamista.

Teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus). Tämän vuoksi puheena oleva lainkohta ehdotetaan kumottavaksi. Kasvinjalostajanoikeuden mitättömäksi julistamista koskevien asioiden osalta tämä merkitsisi, että vastaisuudessa myös mainituissa asioissa lausunnon pyytäminen olisi harkinnanvaraista, kun se tällä hetkellä on pakollista.

34 §. *Keskeyttämismääräys välittäjälle.* Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Kuten 46 §:stä ilmenee, kasvinjalostajalakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin 46 §:n 2 momentista ilmenevän mukaisesti ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimenomaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren

säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijän-oikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyn osalta. Puheena olevan momentin sanamuodosta sinänsä edelleen ilmeni, että siinä tarkoitettussa vaatimuksessa on kysymys siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään kasvinjalostajalakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettut asiat, säädettäisiin 46 §:ssä.

Puheena olevan pykälän 4 momenttia ehdotetaan hieman sanonnallisesti muutettavaksi.

45 §. Muutoksenhaku Eviran päätökseen. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Tämän mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan mainitun lain nojalla annettuun Eviran päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi viittaussäännöksen hallintolainkäyttölakiin.

Puheena olevan pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 momentissa tarkoitettujen valitusten käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotetussa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

46 §. Oikeuspaikka riita-asioissa. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta kasvinjalostajanoikeutta koskevista riita- ja hakemusasioissa.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan kaikki kasvinjalostajalakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hakemusasialla säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsittellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yk-

sinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan kasvinjalostajalakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys mainittuun lakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi kysymys paremmasta oikeudesta suojattuun lajikkeeseen. Sen sijaan säännös ei tarkoittaisi esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun kasvinjalostajalain säännöksiä.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että kasvinjalostajalakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotetussa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

47 §. Oikeuspaikka rikosasioissa. Voimassa olevassa pykälässä säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta pyytää Eviran lausunto kasvinjalostajanoikeutta koskevista asioissa.

Edellä 27 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa todetulla tavalla teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ssä (2. lakiehdotus), johon puheena olevan lain 47 c § sisältäisi viittaussäännöksen 47 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Tämän vuoksi nykyinen 47 §:n säännös olisi vastaisuudessa tarpeeton.

Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin vastaisuudessa kasvinjalostajanoikeutta koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettusta kasvinjalostajanoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä puheena olevan lain 41—43 §:ssä tarkoitettusta rikkomuksesta käsiteltäisiin Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena oleva säännös vastaisi nykytilaa. Siinä ainoastaan selvytyden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti, että myös syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoi-

tetusta kasvinjalostajanoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin käräjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettuja asioita. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu käräjäoikeus kuin Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viimeksi mainitun säännöksen nojalla.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään kasvinjalostajanoikeutta koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä tuomioistuin olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuvan 36 §:n mukaisen hyvitys- ja korvausvaatimuksen sen estämättä, mitä 46 §:ssä säädettäisiin. Mainittu vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi siitä, että tuomioistuin, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

47 a §. Eviran lausunto rikosasiassa. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riitaja hakemusasioiden osalta markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto asianomaiselta toimivaltaiselta rekisteriviranomaiselta säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun

22 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 47 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava oikeus pyytää lausunto Eviralta ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 22 §:ään. Kasvinjalostajalain mukaisten rikosasioiden osalta tämä ei merkitsisi käytännössä asiallista muutosta nykytilaan.

47 b §. Asiantuntija rikosasiassa. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla käräjäoikeuden 47 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus ehdotetaan turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, 1 momentissa säädettäisiin, että käsitellessään 47 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin käräjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 47 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asi-

antuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitetut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädettäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin kärjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua kärjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädettäisiin, että ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa kärjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, kärjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädettäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

47 c §. Ilmoitus Eviralle rikosasiassa. Pykälä olisi uusi. Teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden osalta markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädettäisiin vastaisuudessa yhteisesti kaikkia mainittuja asioita koskien lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ssä (2. lakiehdotus). Edellä 47 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta mainittua asiaa käsittelevän tuomioistuimen vastaava velvollisuus ratkaisusta ilmoittamiseen Eviralle ehdotetaan toteutettavaksi puheena olevaan pykälään otettavalla viittaussäännöksellä mainittuun lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 4 luvun 23 §:ään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännökset sekä Eviran päätöksiin liittyvän muutoksenhaun että kasvinjalostajanoikeutta koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Eviran päätösten osalta laissa säädettäisiin, että Eviran päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn Eviran päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin Eviran päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Kasvinjalostajanoikeutta koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että kärjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun kasvinjalostajalain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 ja 47 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla, merkitsisi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Kasvinjalostajanoikeutta koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.18 Verkkotunnuslaki

18 §. Muutoksenhaku. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten

päätöksistä. Vaikka verkkotunnuksia ei lueta varsinaisten teollis- ja tekijänoikeuksien alaan kuuluviksi, mainitussa yleisperustelujen jaksossa esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että myös muutoksenhaku Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemistä päätöksistä ohjattaisiin vastaisuudessa Helsingin hallinto-oikeuden sijasta markkinaoikeuteen.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemään päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Siitä, miten valitus markkinaoikeuteen on tehtävä, puheena oleva lainkohta sisältäisi viittaussäännöksen hallintolainkäyttölakiin.

Muutoin lainkohta vastaisi lain voimassa olevaa 18 §:n 1 momenttia.

Puheena olevan pykälän *2 momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 momentissa tarkoitettun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

Pykälän voimassa oleva 2 momentti siirrettäisiin pykälän *3 momentiksi*. Samalla lainkohtaan tehtäisiin edellä mainittujen valitusasioiden käsittelyn markkinaoikeuteen keskittämisestä aiheutuva muutos. Muutoin puheena oleva lainkohta vastaisi lain voimassa olevaa 18 §:n 2 momenttia.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös Viestintäviraston päätöksiin liittyvän muutoksenhaun osalta.

Viestintäviraston päätösten osalta säädettäisiin, että Viestintäviraston päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn Viestintäviraston päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin Viestintäviraston päätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaan-

tuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.19 Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa

7 §. Pykälän 1 momentissa säädetään, että 6 §:ssä tarkoitettun kiellon määrää markkinaoikeus. Puheena olevan momentin mukaan markkinaoikeus voi määrätä kiellon myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Mainitulta osin nykytilaa ei olisi tarkoitus muuttaa asiallisesti. Lain 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevien asioiden käsitteleminen, mukaan luettuna väliaikaisen kiellon määrääminen, kuuluisi myös vastaisuudessa markkinaoikeudelle. Markkinaoikeuden sanotusta toimivallasta ehdotetaan kuitenkin vastaisuudessa säädettävän 10 a §:ssä.

Edellä mainitun vuoksi *1 momenttia* muutettaisiin ensinnäkin siten, että momentin ensimmäisen virkkeen säännös siitä, että lain 6 §:ssä tarkoitettun kiellon määrää markkinaoikeus, poistettaisiin tarpeettomana. Tämän lisäksi momenttia muutettaisiin väliaikaisen kiellon määräämistä koskevan säännöksen osalta siten, että siinä oleva viittaus markkinaoikeuteen korvattaisiin viittauksella tuomioistuimeen.

Pykälän voimassa oleva 2 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään markkinaoikeuslaissa ja eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva markkinaoikeuslaki korvattaisiin uudella lailla markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus). Edelleen esityksessä ehdotetaan, että eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset sisällytettäisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus). Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Puheena olevan lain mukaisten asioiden käsittelyn osalta ehdotetaan lisäksi 10 a §:n yhteyteen sisällytettäväksi viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa

laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.

Edellä mainittu huomioon ottaen puheena olevan pykälän 2 momenttia vastaavalle säännökselle ei olisi tarvetta käsillä olevassa yhteydessä.

7 a §. Pykälään, joka olisi uusi, ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös, jonka mukaan puheena olevan lain vastaisella menetellä aiheutetun vahingon korvaamisesta säädettäisiin vahingonkorvauslaissa (412/1974). Vahingonkorvausvastuun aineelliseen sisältöön mainitun viittaussäännöksen sisällyttämisellä puheena olevaan pykälään ei luonnollisesti olisi merkitystä.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat riita- ja hakemusasiat. Tämän mukaisesti myös puheena olevaan lakiin perustuvien vahingonkorvausasioiden käsittely kuuluisi vastaisuudessa markkinaoikeudelle. Markkinaoikeuden sanotusta toimivallasta säädettäisiin 10 a §:ssä.

8 §. Pykälän 1 momentissa säädetään markkinaoikeuden mahdollisuudesta, kun se määrää 6 §:ssä tarkoitetun kiellon, velvoittaa oikaisuutoimeen ryhtymiseen. Puheena olevan pykälän 2 momentissa säädetään lisäksi markkinaoikeuden mahdollisuudesta määrätä sen päätös 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevassa asiassa julkaistavaksi vastaajan kustannuksella.

Mainitulta osin nykytilaa ei olisi tarkoitus muuttaa asiallisesti. Markkinaoikeus olisi toimivaltainen edellä mainittujen toimenpiteiden määräämiseen 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevien asioiden yhteydessä myös vastaisuudessa. Markkinaoikeuden sanotusta toimivallasta ehdotetaan kuitenkin vastaisuudessa säädettävän 10 a §:ssä.

Tämän vuoksi *1 ja 2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentteihin sisältyvä viittaus markkinaoikeuteen korvattaisiin viittauksella tuomioistuimeen. Muutoin puheena oleva 1 ja 2 momentti vastaisivat lain voimassa olevaa 8 §:n 1 ja 2 momenttia.

8 a §. Lain voimassa olevan 8 §:n 2 momentin mukaan markkinaoikeudella on jo nykyisin mahdollisuus määrätä sen päätös

6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevassa asiassa julkaistavaksi vastaajan kustannuksella.

Esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään myös sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnasta annettuun lakiin perustuvat riita-asiat, muiden teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden sekä tekijänoikeutta koskevien riita-asioiden tavoin. Ottaen huomioon, että teollis- ja tekijänoikeuksien osalta on tavanomaista ajaa kannetta useampaan eri teollis- ja tekijänoikeudelliseen suojamuotoon perustettuna, olisi perusteltua myös puheena olevaan lakiin perustuvien riita-asioiden osalta säätää, nykyisin jo muita teollisoikeuksia koskevia riita-asioita sekä tekijänoikeutta koskevia riita-asioita vastaavasti, tuomioistuimen mahdollisuudesta tuomion julkistamiseen.

Edellä mainitun mukaisesti puheena olevaan pykälään, joka olisi uusi, sisällytettäisiin tuomion julkistamista puheena olevan lain mukaisissa riita-asioissa koskeva säännös. Ehdotettava säännös poikkeaisi sinänsä hieman 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskeviin asioihin liittyvästä 8 §:n 2 momentin mukaisesta päätöksen julkistamista koskevasta säännöksestä. Tämä olisi kuitenkin perusteltua sen vuoksi, että puheena oleva säännös olisi yhdenmukainen muihin teollis- ja tekijänoikeuslakeihin jo nykyisin sisältyvien tuomion julkistamista riita-asioissa koskevien säännösten kanssa.

10 a §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollisoikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden käsittely. Puheena olevassa pykälässä, joka olisi uusi, säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisissa asioissa.

Pykälän *1 momentin* mukaan markkinaoikeudessa käsiteltäisiin 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat sekä puheena olevaan lakiin perustuvat riita-asiat.

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa ehdotetaan varsinaisesti säädettäväksi uudessa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus). Myös puheena olevan momentin säännöksestä kävisi kuitenkin ilmi

se, että markkinaoikeuden toimivaltaan vastaisuudessa kuuluisivat yhtäältä 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat sekä toisaalta puheena olevaan lakiin perustuvat riita-asiat. Säännöksestä kävisi siten ilmi se, että 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat eivät lukeutuisi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvien riita-asioiden piiriin.

Puheena olevassa momentissa mainitut 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat kuuluvat jo tällä hetkellä markkinaoikeuden käsiteltäviksi. Tältä osin puheena oleva säännös ei siten merkitsisi muutosta nykytilaan markkinaoikeuden toimivallassa eikä myöskään siinä, että 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevassa asiassa olisi kysymys markkinaoikeudellisesta asiasta. Puheena olevan säännöksen perusteella markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluisivat luonnollisesti myös 7 §:ssä tarkoitetun väliaikaisen kiellon määrääminen sekä 8 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden määrääminen 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevien asioiden yhteydessä.

Puheena olevassa momentissa säädettäisiin edellä mainitun lisäksi, että markkinaoikeudessa käsiteltäisiin vastaisuudessa myös sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvat riita-asiat.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita-asiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin asioihin, joissa vaaditaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvaa seuraamusta riita-asiana, kuten esimerkiksi vahingonkorvausta.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään kaikki puheena olevassa momentissa tarkoitettut asiat.

Puheena olevan pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin jo edellä mainittu viittaussäännös siitä, että 1 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.

10 b §. Pykälässä säädettäisiin tuomioistuimen velvollisuudesta lähettää puheena olevan lain mukaisissa riita-asioissa viipymättä

jäljennös haastehakemuksesta kuluttaja-asiamiehelle tiedoksi. Säännöksellä turvattaisiin kuluttaja-asiamiehen tiedonsaanti asioista, joissa mahdollisesti on tarvetta ryhtyä toimenpiteisiin kuluttajansuojalain tai Kuluttajavirastosta annetun lain nojalla. Markkinaoikeuden vastaavasta velvollisuudesta sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevissa asioissa säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvun 7 §:ssä (2. lakiehdotus).

11 §. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan syytteen puheena olevassa laissa tarkoitettua rikkomuksesta käsittelee yleinen alioikeus. Muiden teollisoikeuksia koskevien rikosasioiden mukaisesti, myös puheena olevan lain mukaiset rikosasiat ehdotetaan vastaisuudessa keskitettäväksi Helsingin käräjäoikeuteen.

Edellä mainitun mukaisesti voimassa olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin mukaan syyte 9 tai 10 §:ssä tarkoitettua rikoksesta tai rikkomuksesta käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa.

Puheena olevassa lainkohdassa käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että Helsingin käräjäoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettut asiat. Tämä tarkoittaisi muun ohella, ettei muu käräjäoikeus kuin Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettua syytettä myöskään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa viivaksi mainitun säännöksen nojalla.

Muutoin puheena oleva lainkohta vastaisi lain voimassa olevaa 11 §:n 1 momenttia.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla puheena olevan pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvat riita-asiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä tuomioistuin olisi toimivaltainen käsitte-

lemään myös syytteessä tarkoitettusta rikoksesta johtuvan vahingonkorvausvaatimuksen sen estämättä, mitä 10 a §:ssä säädetäisiin. Mainitun vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädetäisiin selvyyden vuoksi siitä, että tuomioistuimissa, jossa 2 momentissa tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

Puheena olevan pykälän 4 momentti vastaisi lain voimassa olevaa 11 §:n momenttia.

11 a §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla käräjäoikeuden 11 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus ehdotetaan turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäseniä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, 1 momentissa säädetäisiin, että käsitellessään 11 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen koskisi siten vain käräjäoikeutta.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin käräjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 11 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen asiantuntijain voisi osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädetäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädetäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös puheena olevan lain mukaisten asioiden osalta.

Mainitun siirtymäsäännöksen mukaan asia, joka on tullut käräjäoikeudessa tai markkina-

oikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita-asioiden osalta tämä tarkoittaisi, että kärjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset riita-asiat, jotka ovat tulleet kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Vastaavasti rikosasioiden osalta muu kärjäoikeus kuin Helsingin kärjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Puheena olevan lain 6 §:ssä tarkoitettua kiellon määräämistä koskevien asioiden osalta ehdotus ei puolestaan, edellä 10 a §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla, merkitsisi muutosta nykyiseen markkinaoikeuden toimivaltaa koskevaan oikeuspaikkasääntelyyn. Ennen ehdotettavan lain voimaantuloa niin kärjäoikeudessa kuin markkinaoikeudessa vireille tulleet asiat myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.20 Tekijänoikeuslaki

54 §. Pykälän 5 momentissa säädetään pykälän 1 momentissa tarkoitettujen teosten käyttölupia ja -korvauksia koskevien asioiden käsittelemisestä erimielisyystapauksissa ensisijaisesti välimiesmenettelyssä ja toissijaisesti Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat riita- ja hakemusasiat. Tämän mukaisesti puheena olevan pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä oleva viittaus Helsingin kärjäoikeuteen korvattaisiin viittauksella tuomioistuimeen. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimi-

valtainen käsittelemään tekijänoikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella pykälän 1 momentissa tarkoitettut asiat, säädettäisiin 61 §:ssä. Muutoin puheena olevan pykälän 5 momentti vastaisi lain voimassa olevaa 54 §:n 5 momenttia.

60 c §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana lainkohdan nykyiseen viimeiseen virkkeeseen sisältyvä säännös, jonka mukaan asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Kuten 61 §:stä ilmenee, tekijänoikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin 61 §:n 2 momentista ilmenevän mukaisesti ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), jonka 4 luvun 17 § sisältäisi nimenomaisen viittauksen oikeudenkäymiskaaren säännösten soveltamiseen teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyn osalta. Puheena olevan momentin sanamuodosta sinänsä edelleen ilmeni, että siinä tarkoitettussa vaatimuksessa on kysymys siviiliprosessuaalisesta hakemusasiasta. Siitä, että markkinaoikeus olisi vastaisuudessa toimivaltainen käsittelemään tekijänoikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat, muun ohella puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettut asiat, säädettäisiin 61 §:ssä.

Puheena olevan pykälän 4 momenttiin sisältyvä viittaus sittemmin kumottuun ulosottolain 7 luvun 16 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassa olevaan ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään. Ulosottokaaren voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan, jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan ulosottolakiin, sovelletaan ulosottokaaren vastaavaa säännöstä. Puheena olevaan momenttiin tehtävä muutos viittaamisesta ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ään ei siten merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan. Lisäksi puheena olevaa lainkohtaa ehdotetaan hieman sanonnallisesti muutettavaksi.

61 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään, että Helsingin kärjäoikeus on laillinen tuomioistuin tekijänoikeuslain vastaisten televisio- ja radiolähetyksiä koskevien asioiden osalta.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat riita- ja hakemusasiat. Puheena olevassa pykälässä säädettäisiin vastaisuudessa markkinaoikeuden toimivallasta kaikissa tekijänoikeuksia ja niiden lähioikeuksia koskevissa riita- ja hakemusasioissa. Tekijänoikeuslain vastaisia televisio- ja radiolähetystä tarkoittavia rikosasioita koskisi vastaisuudessa lakiin otettavaksi ehdotettava uusi 61 a §.

Edellä mainitun mukaisesti puheena olevaa pykälää muutettaisiin siten, että sen *1 momentin* mukaan kaikki tekijänoikeuslakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa markkinaoikeudessa. Hakemusasialla säännöksessä tarkoitettaisiin siviiliprosessuaalista hakemusasiaa.

Säännöksessä käytettävä ilmaisu ”käsitellään” osoittaisi, että markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään lainkohdassa tarkoitettuja asioita.

Käytettävällä ilmaisulla ”tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat” tarkoitettaisiin viitata kaikkiin asioihin, joissa vaaditaan tekijänoikeuslakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys mainittuun lakiin perustuvasta asiasta. Sen sijaan säännös ei tarkoittaisi esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun tekijänoikeuslain säännöksiä.

Pykälän *2 momenttiin* sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että tekijänoikeuslakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus).

61 a §. Pykälässä, joka olisi uusi, säädettäisiin tekijänoikeutta koskevien rikosasioiden oikeuspaikasta.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että syyte rikoslain 49 luvun 1 ja 3—5 §:ssä tarkoitettua rikoksesta sekä puheena olevan lain 56 a—56 f §:ssä tarkoitettua rikoksesta käsiteltäisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvussa tarkoitettua kärjäoikeudessa. Asiallisesti säännös vastaisi pääosin nykytilaa.

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla pykälän *2 momentissa* ehdote-

taan lisäksi säädettäväksi siitä, että vaikka keskittämisen myötä markkinaoikeus vastaisuudessa olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään tekijänoikeutta koskevat riita- ja hakemusasiat, niin tämä ei kuitenkaan estäisi rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen käsittelemistä *1 momentissa* tarkoitettua syyteasian yhteydessä. Puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että *1 momentissa* tarkoitettua syyteasian yhteydessä tuomioistuimien olisi toimivaltainen käsittelemään myös syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuvan *57 §:n* mukaisen hyvitys- ja korvausvaatimuksen sekä *58 ja 59 §:n* mukaisen vaatimuksen sen estämättä, mitä *61 §:ssä* säädettäisiin. Mainitun vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun säännöksiä.

Puheena olevan pykälän *3 momentissa* säädettäisiin selvyuden vuoksi siitä, että tuomioistuimien, jossa *2 momentissa* tarkoitettu vaatimus on esitetty, pysyisi toimivaltaisena, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun *20 §:ssä* säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

61 b §. Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.4 todetulla tavalla kärjäoikeuden *61 a §:ssä* tarkoitettujen asioiden käsittelyn yhteydessä mahdollisesti tarvitsema erityisasiantuntemus ehdotetaan turvattavaksi puheena olevan pykälän mukaisesti markkinaoikeuden asiantuntijajäsentä hyödyntämällä.

Puheena olevan pykälän, joka olisi uusi, *1 momentissa* säädettäisiin, että käsitellessään *61 a §:ssä* tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voisi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain *7 §:n 2 momentissa* (1. lakiehdotus) tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Mainittu asiantuntijan tehtävä muistuttaisi luonteeltaan Helsingin kärjäoikeuden nykyisiä patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden tehtävää. Puheena olevassa lainkohdassa tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että käräjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, käräjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista 61 a §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä.

Puheena olevan momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyisten patenttiasioissa käytössä olevien teknisen alan asiantuntijoiden osalta säädetään, että heillä on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Myös puheena olevassa pykälässä tarkoitettut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi nykyisten teknisen alan asiantuntijoiden tavoin oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädetäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Helsingin käräjäoikeuden nykyiset patenttiasioissa käytössä olevat teknisen alan asiantuntijat antavat lausuntonsa käytännössä aina pääkäsittelyn päättymisen jälkeen. Nykyisellään asianosaisille ei kuitenkaan varata tilaisuutta lausua käräjäoikeuden teknisen alan asiantuntijan lausunnosta. Menettelyä voidaan pitää ongelmallisena oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien periaatteiden valossa.

Tämän vuoksi puheena olevan momentin kolmannessa virkkeessä säädetäisiin, että ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa käräjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, käräjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan oikeudesta palkkioon olisi voimassa, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetäisiin asiantuntijajäsenen palkkiosta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös tekijänoikeutta koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta.

Tekijänoikeutta koskevien riita-, hakemus- ja rikosasioiden osalta säädettäisiin, että riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Riita- ja hakemusasioiden osalta tämä tarkoittaisi, että käräjäoikeus säilyttäisi toimivaltansa käsitellä ja ratkaista loppuun tekijänoikeuslain mukaiset riita- ja hakemusasiat, jotka ovat tulleet käräjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Rikosasioiden osalta ehdotus ei puolestaan, nykyisessä 61 §:ssä tarkoitettuja rikosasioita lukuun ottamatta, merkitsisi muutosta nykyiseen oikeuspaikkasääntelyyn. Tekijänoikeutta koskevat riita-, hakemus- ja rikosasiat, jotka ovat tulleet vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, myös käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.21 Oikeudenkäymiskaari

7 luku Turvaamistoimista

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden käsittely. Tämän mukaisesti markkinaoikeuteen keskitettäisiin teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin liittyvät oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaiset turvaamistoimiasiat sekä todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain mukaiset todistelun turvaamista koskevat asiat.

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaisten turvaamistoimiasioiden osalta mainittu keskittäminen toteutettaisiin muuttamalla pu-

heena olevan luvun 4 §:ää ja 12 §:n 1 momenttia.

4 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevan pykälän 1 ja 2 momenttia.

Puheena olevan pykälän 3 ja 4 momenttiin sisällytettäisiin teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden markkinaoikeuteen keskittämistä koskevat säännökset.

Pykälän 3 momentin mukaan turvaamistoimesta päättäisi 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus, jos pääasiana olisi lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa (2. lakiehdotus) mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia taikka mainitun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asia.

Markkinaoikeus olisi mainituissa tapauksissa yksinomaisesti toimivaltainen päättämään turvaamistoimesta sekä siinä tapauksessa, että pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, että siinä tapauksessa, että pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen päättämään turvaamistoimesta lisäksi siinä tapauksessa, että pääasian oikeudenkäynti markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen.

Siinä tapauksessa, että pääasian käsittely markkinaoikeudessa on jo päättynyt ja markkinaoikeuden ratkaisusta on valitettu, pääasian ollessa siten vireillä muutoksenhakuasteessa, turvaamistointa koskevan hakemuksen käsittely kuuluisi puheena olevan pykälän 1 momentin mukaisesti luonnollisesti pääasiaa käsittelevälle muutoksenhakuasteelle.

Pykälän 4 momentin mukaan turvaamistoimesta päättäisi 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta yksinomaisesti markkinaoikeus myös, jos pääasiana olisi lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia. Mainitun asian osalta markkinaoikeuden toimivalta turvaamistoimesta päättämiseen edellyttäisi, että pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päätynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen.

Pykälän voimassa oleva 3 momentti siirrettiisiin pykälän 5 momentiksi sellaisenaan.

12 §. Pykälän voimassa olevaan 1 momenttiin ehdotettavan muutoksen mukaan markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään myös puheena olevan luvun 10 §:ssä tarkoitettujen kulujen korvaamista sekä 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamista koskevan asian, kun markkinaoikeus 4 §:n 3 tai 4 momentin mukaan olisi toimivaltainen käsittelemään turvaamistoimea koskevan asian. Tämä olisi perusteltua, sillä turvaamistoimea käsitelleellä tuomioistuimella on yleensä parhaat edellytykset arvioida myös mainittujen 10 §:ssä tarkoitettujen kulujen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamista.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös turvaamistoimiasioiden osalta.

Mainitussa siirtymäsäännöksessä säädettäisiin ensinnäkin, että jos pääasia on tullut kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, sovellettaisiin ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina pääasian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Näin ollen, vaikka turvaamistoimihakemus tulisi tehtäväksi vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen, sovellettaisiin ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos pääasia olisi tullut kärjäoikeudessa vireille jo ennen ehdotettavan lain voimaantuloa.

Siirtymäsäännöksen mukaan ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovellettaisiin myös, jos turvaamistointa on haettu ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Tämän mukaisesti kärjäoikeus käsittelee ja ratkaisisi ennen ehdotettavan lain voimaantuloa kärjäoikeudessa vireille tulleen turvaamistoimihakemuksen. Siinä tapauksessa, että kärjäoikeus on suostunut turvaamistoimihakemukseen asiassa, jossa pääasiana on lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia, kuukauden sisällä ennen 3.—12., 17., 19. ja 20. lakiehdotusten, joissa edellä mainitusta markkinaoikeuden toimivallasta säädettäi-

siin, voimaantuloa, kysymys siitä, missä tuomioistuimessa hakijan tulee panna pääasiaa koskeva kanne vireille, riippuisi siitä, milloin mainittu kanteen vireillepano tapahtuisi. Jos vireillepano tapahtuisi ennen edellä mainittujen lakiehdotusten voimaantuloa, pääasia tulisi panna vireille toimivaltaisessa käräjäoikeudessa. Sen sijaan siinä tapauksessa, että kanteen vireillepano tapahtuisi vasta mainittujen lakiehdotusten voimaantulon jälkeen, pääasiaa koskeva kanne tulisi panna vireille markkinaoikeudessa.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.22 Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa

Edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.2 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden käsittely. Tämän mukaisesti markkinaoikeuteen keskitettäisiin teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin liittyvät oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaiset turvaamistoimiasiat sekä todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain mukaiset todistelun turvaamista koskevat asiat.

7 b §. Oikeuspaikka. Todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain mukaisten asioiden osalta edellä mainittu keskittäminen markkinaoikeuteen toteutettaisiin sisällyttämällä lakiin puheena oleva oikeuspaikkaa koskeva säännös, joka olisi uusi.

Pykälän 1 momentin mukaan 1 §:n 1 momentissa ja 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa puheena olevassa laissa tarkoitettua turvaamistoimesta päätäisi markkinaoikeus.

Markkinaoikeus olisi mainituissa tapauksissa yksinomaisesti toimivaltainen päättämään turvaamistoimesta sekä siinä tapauksessa, että pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, että siinä tapauksessa, että pääasian oikeudenkäynti on vireillä mark-

kinaoikeudessa. Markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen päättämään turvaamistoimesta lisäksi siinä tapauksessa, että pääasian oikeudenkäynti markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen.

Siinä tapauksessa, että pääasian käsittely markkinaoikeudessa on jo päättynyt ja markkinaoikeuden ratkaisusta on valitettu, pääasian ollessa siten vireillä muutoksenhakuasteessa, turvaamistointa koskevan hakemuksen käsittely kuuluisi pykälän 2 momentin ja oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaisesti luonnollisesti pääasiaa käsittelevälle muutoksenhakuasteelle.

Puheena olevan pykälän 1 momentin mukaan markkinaoikeus päättäisi myös 7 a §:n mukaisesti tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä. Myös tältä osin markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen päättämään mainitusta määräyksestä sekä siinä tapauksessa, että pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, että siinä tapauksessa, että pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeus olisi yksinomaisesti toimivaltainen päättämään sanotusta määräyksestä myös siinä tapauksessa, että pääasian oikeudenkäynti markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Sen sijaan siinä tapauksessa, että pääasian käsittely markkinaoikeudessa on jo päättynyt ja markkinaoikeuden ratkaisusta on valitettu, pääasian ollessa siten vireillä muutoksenhakuasteessa, tiedoksisaantia koskevan määräyksen käsittely kuuluisi pykälän 2 momentin ja oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaisesti luonnollisesti pääasiaa käsittelevälle muutoksenhakuasteelle.

Pykälän 2 momentin mukaan muutoin laissa tarkoitettua turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesti tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättäisi oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Puheena olevan lain 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa puheena olevassa laissa tarkoitettua turvaamistoimesta päätäisi siten aina oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös puheena olevan lain mukaisten asioiden osalta.

Mainitussa siirtymäsäännöksessä säädettäisiin ensinnäkin, että jos pääasia on tullut kärjäoikeudessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, sovellettaisiin ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina pääasian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Näin ollen, vaikka puheena olevan lain mukaista asiaa koskeva hakemus tai vaatimus tulisi tehtäväksi vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen, sovellettaisiin ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos pääasia olisi tullut kärjäoikeudessa vireille jo ennen ehdotettavan lain voimaantuloa.

Siirtymäsäännöksen mukaan ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovellettaisiin myös, jos turvaamistointa on haettu tai 7 a §:n mukaista määräystä koskeva vaatimus on esitetty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa. Tämän mukaisesti kärjäoikeus käsittelisi ja ratkaisisi ennen ehdotettavan lain voimaantuloa kärjäoikeudessa vireille tulleen mainitun hakemuksen tai vaatimuksen.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.23 Laki tuomareiden nimittämisestä

1 §. *Lain soveltamisala.* Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva markkinaoikeuslaki korvattaisiin uudella lailla markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus). Mainitun uuden lain 3 §:n mukaan markkinaoikeudessa olisi vastaisuudessa jäsenenä nykyisten markkinaoikeuden ylituomarin ja markkinaoikeustuomareiden lisäksi markkinaoikeusinsinöörejä.

Markkinaoikeusinsinöörin virka olisi kokonaan uusi perustuslain 102 §:ssä tarkoitettu vakinainen tuomarin virka, johon tasavallan presidentti nimittää laissa säädetyn menettelyn mukaisesti. Tämän vuoksi puheena olevan pykälän 2 momentin 8 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että markkinaoikeusinsi-

nöörin virka sisällytettäisiin pykälän tuomarinvirkojen luetteloon.

Puheena olevan lainkohdan ohella tulisi lisäksi muutettavaksi tuomareiden nimittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (427/2000) 2 §:n 7 kohta siten, että mainitun lainkohdan mukaan markkinaoikeus julistaisi haettavaksi markkinaoikeustuomarin virkojen ohella vastaisuudessa myös markkinaoikeusinsinöörin virat.

11 §. *Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset ja nimitysperusteet.* Pykälän 3 momentissa säädetään siinä lueteltujen päällikötuomareiden virkoihin nimitettävien kelpoisuusvaatimuksista. Momentin suomenkielistä sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että luetteloon sisältyvä markkinatuomioistuimen ylituomarin virka korvattaisiin markkinaoikeuden ylituomarin viralla. Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi muutosta nykytilaan.

18 §. *Muiden tuomareiden nimittäminen määräjäksi.* Pykälässä säädetään, eräitä ylimpiä tuomareita lukuun ottamatta, tuomareiden nimittämisestä määräjäksi.

Edellä 1 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa todetulla tavalla markkinaoikeudessa olisi vastaisuudessa jäsenenä myös markkinaoikeusinsinöörejä. Tämän vuoksi puheena olevan pykälän 1 momenttia ja 2 momentin 4 kohtaa ehdotetaan selvyyden vuoksi muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin markkinaoikeuden tuomarinvirkojen osalta nimittämisestä nimenomaisesti sekä markkinaoikeustuomarin että markkinaoikeusinsinöörin virkaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin, kuten virkojen täyttämistäjärjestelyihin.

1.24 Valtion virkamieslaki

46 a §. Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva markkinaoikeuslaki korvattaisiin uudella lailla markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus). Mainitun uuden lain 3 §:n mukaan markkinaoikeudessa olisi vastaisuudessa jäsenenä nykyisten markkinaoikeuden ylituo-

marin ja markkinaoikeustuomareiden lisäksi markkinaoikeusinsinööriä.

Markkinaoikeusinsinöörin virka olisi kokonaan uusi perustuslain 102 §:ssä tarkoitettu vakinainen tuomarin virka, johon tasavallan presidentti nimittää laissa säädetyn menettelyn mukaisesti. Tämän vuoksi puheena olevan pykälän 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että markkinaoikeuden ylituomari antaisi kirjallisen varoituksen markkinaoikeustuomarin ohella vastaisuudessa myös markkinaoikeusinsinöörille.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

1.25 Kilpailulaki

43 §. *Velvollisuus saapua markkinaoikeuden istuntoon ja esittää asiakirjoja.* Pykälän 2 momentti sisältää markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien puheena olevan lain mukaisten asioiden osalta viittaussäännöksen, jonka mukaan asian käsittelystä ja selvittämisestä säädetään muutoin hallintolainkäyttölaissa ja markkinaoikeuslaissa. Lisäksi käsittelyn ja asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva markkinaoikeuslaki korvattaisiin uudella lailla markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus). Tämän lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisällytettäisiin viittaussäännös hallintolainkäyttölain soveltamisesta markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien kilpailuasioden osalta. Tämän lisäksi lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisältyisivät säännökset markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden oikeudenkäynnin julkisuudesta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien puheena olevan lain mukaisten asioiden käsittelystä ja selvittämisestä markkinaoikeudessa vain lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioden käsittelystä, mukaan luettuina markkinaoikeuden käsiteltä-

viksi kuuluvat puheena olevan lain mukaiset kilpailuasiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa. Koska viimeksi mainittuun lukuun sisältyisi sanottujen kilpailuasioden osalta viittaussäännös hallintolainkäyttölakiin, vastaavan viittauksen säilyttäminen puheena olevassa momentissa olisi vastaisuudessa tarpeetonta.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.26 Sähkömarkkinalaki

51 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momentissa säädetään, että lainkohdassa mainittujen sähkömarkkinaviranomaisen päätösten osalta haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Momentti sisältää lisäksi markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien puheena olevan lain mukaisten asioiden osalta viittaussäännöksen, jonka mukaan valituksen käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Tämän lisäksi käsittelyn ja asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisällytettäisiin viittaussäännös hallintolainkäyttölain soveltamisesta markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien sähkömarkkina-asioiden osalta. Tämän lisäksi lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisältyisivät säännökset markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden oikeudenkäynnin julkisuudesta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien sähkömarkkina-asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa vain lakiin

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioiden käsittelystä, mukaan luettuina sanotut sähkömarkkina-asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa. Koska viimeksi mainittuun lukuun sisältyisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien sähkömarkkina-asioiden osalta viittaussäännös hallintolainkäyttölakiin, vastaavan viittauksen säilyttäminen puheena olevassa momentissa olisi vastaisuudessa tarpeetonta.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.27 Maakaasumarkkinalaki

9 luku Erinäiset säännökset

4 §. Pykälän 2 momentissa säädetään, että lainkohdassa mainittujen maakaasumarkkinaviranomaisen päätösten osalta haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Momentti sisältää lisäksi markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien puheena olevan lain mukaisten asioiden osalta viittaussäännöksen, jonka mukaan valituksen käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Tämän lisäksi käsittelyn ja asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisällytettäisiin viittaussäännös hallintolainkäyttölain soveltamisesta markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien maakaasumarkkina-asioiden osalta. Tämän lisäksi lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisältyisivät säännökset markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden oikeudenkäynnin julkisuudesta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien maakaasumarkkina-asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa vain lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioiden käsittelystä, mukaan luettuna sanotut maakaasumarkkina-asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa. Koska viimeksi mainittuun lukuun sisältyisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien maakaasumarkkina-asioiden osalta viittaussäännös hallintolainkäyttölakiin, vastaavan viittauksen säilyttäminen puheena olevassa momentissa olisi vastaisuudessa tarpeetonta.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.28 Laki lentoasemaverkosta ja -maksuista

13 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän mukaan lainkohdassa mainittujen Liikenteen turvallisuusviraston päätösten osalta haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Mainittuun lakiin sisältyisi viittaussäännös hallintolainkäyttölain soveltamisesta markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien puheena olevan lain mukaisten asioiden osalta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen selvyuden vuoksi sisällytettäisiin viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioiden käsittelystä, mukaan lu-

ettuina puheena olevan lain mukaiset markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa.

Lisäksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä selvyuden vuoksi säädettäisiin nimenomaisesti markkinaoikeuden päätöksiin liittyvän muutoksenhaun osalta, että markkinaoikeuden päätöksiin haettaisiin muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.29 Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista

16 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Energiamarkkinaviraston puheena olevan lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Momentin toisessa virkkeessä säädetään, että Energiamarkkinaviraston 7—9 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan kuitenkin muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeuden ja hallinto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Mainittuun lakiin sisältyisi viittaussäännös hallintolainkäyttölain soveltamisesta markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien puheena olevan lain mukaisten asioiden osalta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen selvyuden vuoksi sisällytettäisiin viittaussäännös, jonka mukaan asioiden

käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioiden käsittelystä, mukaan luettuina puheena olevan lain mukaiset markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa.

Selkeyden vuoksi edellä mainittu muutos ehdotetaan lakiteknisesti tehtäväksi niin, että hallinto-oikeuteen tehtävistä valituksista säädettäisiin vastaisuudessa pykälän 1 momentissa ja markkinaoikeuteen tehtävien valitusten osalta pykälän 2 momentissa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.30 Viestintämarkkinalaki

121 a §. Kohtuuttoman sopimusehdon kielttäminen. Pykälän 4 momentin mukaan teleyritys voi saattaa mainitussa pykälässä tarkoitetun kieltopäätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Viestintäviraston päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Mainittuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset. Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen selvyuden vuoksi sisällytettäisiin viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina puheena olevassa pykälässä tarkoitetut kiellon määräämistä koskevat asiat, säädettäisiin lain

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

121 b §. Määräys numeron tai palvelun sulkemiseksi. Pykälän 4 momentin mukaan kuluttaja-asiamiehen pykälän 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Teleyritys tai se, jonka palvelun käyttö on estetty, voi saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Edellä todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Mainittuun lakiin sisällytettäisiin voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset. Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen selvyuden vuoksi sisällytettäisiin viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina puheena olevassa pykälässä tarkoitetut numeron tai palvelun sulkemista koskevat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

122 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 5 momentin mukaan pykälässä tarkoitetun seuraamusmaksun määrää Viestintäviraston esityksestä markkinaoikeus. Asian käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan niitä markkinaoikeuslain säännöksiä, jotka koskevat kilpailunrajoituksista annetun lain mukaisten asioiden käsittelyä. Muutoin asian käsittelyyn ja selvittämiseen sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Edellä todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä

markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa säännösten mukaan puheena oleviin markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluviin seuraamusmaksuasioihin sovellettaisiin mainitun lain kilpailuasioden käsittelyä koskevia säännöksiä. Sanotuissa säännöksissä viitattaisiin puolestaan hallintolainkäyttölain säännösten soveltamiseen.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien seuraamusmaksuasioden käsittelystä ja selvittämisestä markkinaoikeudessa vain lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioden käsittelystä, mukaan luettuina sanotut seuraamusmaksuasiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa. Koska viimeksi mainittuun lukuun sisältyisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien seuraamusmaksuasioden osalta viittaussäännös hallintolainkäyttölakiin, vastaavan viittauksen säilyttäminen puheena olevassa momentissa olisi vastaisuudessa tarpeetonta.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

127 §. Muutoksenhaku. Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan Viestintäviraston lainkohdassa mainittuun päätökseen sekä markkinaoikeuden ja valtioneuvoston tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Pykälän 4 momentin mukaan markkinaoikeuden 121 a §:n 4 momentissa ja 121 b §:n 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan puolestaan muutosta siten kuin eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa säädetään.

Edellä todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus). Mainittuun lakiin sisällytettäisiin voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset. Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten

asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Puheena olevaan pykälään ehdotetaan tehtäväksi edellä mainittuja muutoksia vastaavat tarkistukset. Samalla selkeyden vuoksi pykälän 3 ja 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sellainen lakitekninen muutos, että pykälän 3 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta Viestintäviraston ja valtioneuvoston päätöksiin sekä pykälän 4 momentissa muutoksenhausta markkinaoikeuden päätöksiin.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Edellä mainitun mukaisesti pykälän 3 momentin mukaan Viestintäviraston lainkohdassa tarkoitettuun päätökseen sekä valtioneuvoston tekemään päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valtioneuvoston ja Viestintäviraston päätöstä olisi noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määräisi.

Puheena olevan pykälän 4 momentissa säädettäisiin ensinnäkin, että muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen 121 a ja 121 b §:n tarkoitetussa kiellon määräämistä taikka numeron tai palvelun sulkemista koskevassa asiassa olisi voimassa, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettussa laissa säädettäisiin muutoksenhausta markkinaoikeudellisissa asioissa. Tämän lisäksi puheena olevassa lainkohdassa säädettäisiin, että markkinaoikeuden päätökseen 122 §:ssä tarkoitetussa seuraamusmaksun määräämistä koskevassa asiassa haettaisiin muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.31 Laki televisio- ja radiotoiminnasta

36 §. Pakkokeinot. Pykälän 2 momentin mukaan kuluttaja-asiamiehen valvomien 35 §:ssä mainittujen säännösten osalta nou-

datetaan, mitä kuluttajansuojalain 2 luvun 16, 17 ja 19 §:ssä säädetään.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Mainittuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset. Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Tämän vuoksi myös kuluttajansuojalain 2 luvun 20 §:ää (35. lakiehdotus) muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin mainitun luvun mukaisten markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien asioiden käsittelystä lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä selvytyden vuoksi viitattaisiin kuluttajansuojalain 2 luvun 16, 17 ja 19 §:n ohella myös mainitun luvun 20 §:ään, joka puolestaan sisältäisi viittaussäännöksen, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina puheena olevan pykälän mukaiset markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

36 a §. Seuraamusmaksu. Pykälän 4 momentin mukaan pykälässä tarkoitetun seuraamusmaksun määrää 35 §:ssä tarkoitetun valvontaviranomaisen esityksestä markkinaoikeus. Tämän lisäksi puheena olevan pykälän 4 momenttiin sisältyy viittaussäännös, jonka mukaan asian käsittelyyn ja selvittämiseen markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Edellä todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisällytettäisiin viittaussäännös hallintolainkäyttölain soveltamisesta markkinaoi-

keuden käsiteltäviksi kuuluvien puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen seuraamusmaksuasioiden osalta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien seuraamusmaksuasioiden käsittelystä ja selvittämisestä markkinaoikeudessa vain lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioiden käsittelystä, mukaan luettuina mainitut seuraamusmaksuasiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa. Koska viimeksi mainittuun lukuun sisältyisi puheena olevassa pykälässä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien seuraamusmaksuasioiden osalta viittaussäännös hallintolainkäyttölakiin, vastaavan viittauksen säilyttäminen puheena olevassa momentissa olisi vastaisuudessa tarpeetonta.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.32 Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä

21 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädetään muutoksenhausta Energiamarkkinaviraston puheena olevan lain nojalla antamaan päätökseen. Pykälän 1 momentin mukaan Energiamarkkinaviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Pykälän 2 momentissa säädetään, että Energiamarkkinaviraston 5, 7 ja 14 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan kuitenkin muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Pykälän 3 momenttiin sisältyy vielä eräitä Energiamarkkinaviraston 5, 7 ja 14 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin liittyviä säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien mark-

kinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Tämä huomioon ottaen puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen selvyuden vuoksi sisällytettäisiin viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.

Selkeyden vuoksi edellä mainittu muutos ehdotetaan lakiteknisesti tehtäväksi niin, että hallinto-oikeuteen tehtävistä valituksista säädettäisiin vastaisuudessa pykälän 1 momentissa ja markkinaoikeuteen tehtävistä valituksista pykälän 2—4 momentissa.

Puheena olevan pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla antamaan päätökseen.

Mainittujen asioiden osalta pykälässä jo nykyisin viitataan julkisista hankinnoista annetun lain 105 §:ään. Koska viimeksi mainittuun säännökseen ehdotetaan sisällytettäväksi viittaussäännös (33. lakiehdotus), jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa, vastaavan viittauksen sisällyttäminen puheena olevaan momenttiin siinä tarkoitettujen markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien asioiden osalta ei olisi tarpeen. Hankinta-asioiden käsittelystä, mukaan luettuina puheena olevassa momentissa tarkoitettut markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 3 luvussa.

Mainitussa suhteessa ehdotus ei asiallisesti merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Kuten edellä 2. lakiehdotuksen 6 luvun 6 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden kiireellisyiden ja käsittelyjärjestyksen osalta lähdettäisiin vastaisuudessa yleisestä kunkin asian kiireellisuuden tapauskohtaisesta arvioinnista sen sijaan, että kiinnitettäisiin huomiota vain käsillä olevan asiatyyppin yleiseen kiireellisyysluokitukseen. Tämän vuoksi myöskään puheena olevassa momentissa tarkoitettujen asioiden osalta ei ehdoteta vastaisuudessa enää sisällytettäväksi säännöstä siitä, että Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla tekemää päätöstä koskeva muutoksenhaku-

asia olisi käsiteltävä kiireellisenä. Mainitut asiat olisivat luonnollisesti esimerkkejä asioista, jotka jo laatunsa vuoksi yleensä tulisi käsitellä erityisen kiireellisenä.

Puheena olevan pykälän 3 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta Energiamarkkinaviraston 14 §:n nojalla antamaan päätökseen.

Mainittujen asioiden osalta momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi nimenomainen viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Kilpailuasioiden käsittelystä, mukaan luettuina puheena olevassa momentissa tarkoitettut markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 2 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin vielä siitä, että Energiamarkkinaviraston 5, 7 ja 14 §:n nojalla tekemä päätös voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei valituksen tai hakemuksen käsittelevä tuomioistuin toisin määräisi. Vastaava säännös sisältyy puheena olevan pykälän voimassa olevaan 3 momenttiin.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.33 Laki julkisista hankinnoista

91 §. *Markkinaoikeuden väliaikaiset päätökset.* Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan markkinaoikeuden lainoppinut jäsen voi yksinään päättää väliaikaisesta toimenpiteestä.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva markkinaoikeuslaki korvattaisiin uudella lailla markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus). Mainittuun lakiin otettaisiin markkinaoikeuden organisaatiota koskevat säännökset, muun ohella säännökset markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoista. Yhden lainoppineen jäsenen toimivallasta puheena olevassa momentissa tarkoitettujen asioiden osalta säädettäisiin vastaisuudessa lain markkinaoikeudesta 17 §:ssä.

Tämän vuoksi puheena oleva momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

105 §. *Täydentävät säännökset.* Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Tämä huomioon ottaen puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen selvyuden vuoksi sisällytettäisiin viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.

Puheena olevan pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa pykälää.

Edellä mainittu viittaussäännös lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisällytettäisiin puheena olevan pykälän 2 momenttiin.

Hankinta-asioiden käsittelystä, mukaan luettuina markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat puheena olevan lain mukaiset hankinta-asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 3 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.34 Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista

93 §. *Markkinaoikeuden väliaikaiset päätökset.* Pykälän voimassa olevan 4 momentin mukaan markkinaoikeuden lainoppinut jäsen voi yksinään päättää väliaikaisesta toimenpiteestä.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva markkinaoikeuslaki korvattaisiin uudella lailla markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus). Mainittuun lakiin otettaisiin markkinaoikeuden organisaatiota koskevat säännökset, muun ohella säännökset markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoista. Yhden lainoppineen jäsenen toimivallasta puheena olevassa momentissa tarkoitettujen asioiden osalta säädettäisiin vastaisuudessa lain markkinaoikeudesta 17 §:ssä.

siin vastaisuudessa lain markkinaoikeudesta 17 §:ssä.

Tämän vuoksi puheena oleva momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

106 §. Täydentävät säännökset. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Tämä huomioon ottaen puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen selvyuden vuoksi sisällytettäisiin viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.

Puheena olevan pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa pykälää.

Edellä mainittu viittaussäännös lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sisällytettäisiin puheena olevan pykälän 2 momenttiin. Hankinta-asioiden käsittelystä, mukaan luettuina puheena olevan lain mukaiset markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 3 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.35 Kuluttajansuojalaki

2 luku Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

20 §. Valvonta. Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään muutoin markkinaoikeuslaissa sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva markkinaoikeuslaki korvattaisiin uudella lailla markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus). Edelleen esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset si-

sällytettäisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus). Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Mainittu laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin puheena olevan luvun mukaisten markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien asioiden käsittelystä lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina mainitut markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

3 luku Sopimusehtojen sääntely

4 §. Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään muutoin markkinaoikeuslaissa sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa.

Edellä 2 luvun 20 §:n 4 momenttia vastaavasti myös puheena olevan pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin puheena olevan luvun mukaisten markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien asioiden käsittelystä lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina mainitut markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti myöskään puheena oleva ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.36 Arvopaperimarkkinalaki

10 luku Erinäisiä säännöksiä

3 §. Pykälän voimassa oleva 3 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen säädetään eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset sisällytettäisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus). Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Mainittu laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Tämän lisäksi lakiin sisältyisivät säännökset muutoksenhausta markkinaoikeuden päätöksiin markkinaoikeudellisten asioiden osalta.

Puheena olevan lain mukaisten markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyn osalta ehdotetaan lisäksi 3 a §:n yhteyteen sisällytettäväksi viittaussäännös, jonka mukaan asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena oleva momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

3 a §. Pykälän mukaan siinä mainittuihin Finanssivalvonnan päätöksiin haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaisuudessa lainkohdassa mainitut asiat saatettaisiin markkinaoikeuden käsiteltäviksi ja käsiteltäisiin markkinaoikeudessa samalla tavalla kuin muut markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvat asiat, joissa on kysymys Finanssivalvonnan päätöksestä. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon, että puheena olevassa lainkohdassa mainituissa Finanssivalvonnan päätöksissä on pohjimmiltaan kysymys vastaavatyypisistä päätöksistä kuin niissä Finanssivalvonnan päätöksistä, jotka

voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäviksi Finanssivalvonnasta annetun lain 48 ja 49 §:n nojalla.

Edellä mainitun mukaisesti pykälän *1 momenttia* muutettaisiin siten, että sen mukaan lainkohdassa mainittuihin päätöksiin ei vastaisuudessa saisi hakea muutosta valittamalla. Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin kuitenkin, että se Finanssivalvonnan valvonnassa oleva, jota asia koskee, voisi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jäisi pysyväksi.

Kuten edellä 2. lakiehdotuksen 6 luvun 6 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden kiireellisyiden ja käsittelyjärjestyksen osalta lähdettäisiin vastaisuudessa yleisestä kunkin asian kiireellisyiden tapauskohtaisesta arvioinnista sen sijaan, että kiinnitettäisiin huomiota vain käsillä olevan asiatyypin yleiseen kiireellisyysluokitukseen. Tämän vuoksi myöskään puheena olevaan pykälään ei ehdoteta vastaisuudessa enää sisällytettäväksi säännöstä siitä, että puheena olevan lain 6 luvun 5 §:ssä ja 7 luvun 1 a §:ssä tarkoitettut asiat on käsiteltävä kiireellisinä. Viimeksi mainitut asiat olisivat kuitenkin juuri esimerkkejä asioista, jotka jo laatunsa vuoksi yleensä tulisi käsitellä erityisen kiireellisenä.

Edellä 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset sisällytettäisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Mainittu laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Tämän lisäksi lakiin sisältyisivät säännökset muutoksenhausta markkinaoikeuden päätöksiin markkinaoikeudellisten asioiden osalta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän *3 momenttiin* sisällytettäisiin vielä viittaussäännös, jonka mukaan puheena olevan lain mukaisten markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelystä

markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädettäisiin laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina mainitut markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös Finanssivalvonnan päätöksiin liittyvän muutoksenhaun osalta.

Finanssivalvonnan päätösten osalta säädettäisiin, että Finanssivalvonnan päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn Finanssivalvonnan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.37 Arpajaislaki

62 c §. Uhkasakko. Pykälän 2 momentin mukaan Poliisihallitus tuomitsee 62 a §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetun uhkasakon maksettavaksi. Lisäksi momentissa säädetään, että 62 b §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinatuomioistuimien Poliisihallituksen hakemuksesta.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä oleva maininta markkinatuomioistuimesta korvattaisiin markkinaoikeudella. Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi muutosta nykytilaan.

66 a §. Markkinointikiellon saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Pykälän 3 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen säädetään eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden

käsittelystä annetun lain säännökset sisällytettäisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus). Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumotaisiin.

Mainittu laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa koski kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Tämän lisäksi lakiin sisältyisivät säännökset muutoksenhausta markkinaoikeuden päätöksiin markkinaoikeudellisten asioiden osalta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin puheena olevan lain mukaisten markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvien asioiden osalta lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sekä markkinaoikeudessa tapahtuvan asioiden käsittelyn että markkinaoikeuden päätöksiin kohdistuvan muutoksenhaun osalta. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina mainitut markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.38 Laki rajat ylittävästä kieltomenettelystä

3 §. Kiellon ja oikaisun määrääminen. Pykälän 4 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan asian käsittelystä on voimassa, mitä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa säädetään.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus), joka koski kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Mainittuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset. Samassa yhteydessä

eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevan pykälän *4 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin puheena olevan lain mukaisten markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien asioiden käsittelystä lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina mainitut markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.39 Alkoholilaki

53 §. *Asian käsittely markkinaoikeudessa ja muutoksenhaku markkinaoikeuden päätökseen.* Pykälä sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen säädetään eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain säännökset sisällytettäisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (2. lakiehdotus). Samassa yhteydessä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki kumottaisiin.

Mainittu laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa koskisi kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyä. Tämän lisäksi lakiin sisältyisivät säännökset muutoksenhausta markkinaoikeuden päätöksiin markkinaoikeudellisten asioiden osalta.

Edellä esitetty huomioon ottaen puheena olevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin puheena olevan lain mukaisten markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvien asioiden osalta lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa sekä

markkinaoikeudessa tapahtuvan asioiden käsittelyn että markkinaoikeuden päätöksiin kohdistuvan muutoksenhaun osalta. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä, mukaan luettuina mainitut markkinaoikeuden käsiteltäviksi kuuluvat asiat, säädettäisiin lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 5 luvussa.

Asiallisesti ehdotus ei merkitsisi käytännössä muutosta nykytilaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa säädettäisiin, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.40 Laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

9 §. *Päätös rekisteröinnistä.* Edellä yleisperustelujen jaksoissa 3.2.2 ja 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muun ohella valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 todetulla tavalla esityksessä ehdotetaan edelleen, että muiden kuin markkinaoikeuteen keskitettävien, tällä hetkellä PRH:n valituslautakunnan käsiteltäväksi kuuluvien valitusten osalta muutoksenhaku PRH:n päätöksistä ohjattaisiin tapahtumaan valituslautakunnan sijasta Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä näin mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen.

Edellä mainitun mukaisesti muutoksenhaku puheena olevan pykälän *4 momentissa* tarkoitettujen päätösten osalta ohjattaisiin vastaisuudessa Helsingin hallinto-oikeuteen. Tämä toteutettaisiin siten, että mainitussa lainkohdassa viitattaisiin patentti- ja rekisterihallituksesta annettuun lakiin (14. lakiehdotus), johon otettavaksi ehdotettavan 5 a §:n mukaan PRH:n päätökseen muussa kuin ehdotettavassa 5 §:ssä tarkoitettussa asiassa saisi, jollei toisin säädettäisi, hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitusaika olisi tällöin 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Tämän lisäksi laissa olisi siirtymäsäännös PRH:n päätöksiin liittyvän muutoksenhaun osalta.

PRH:n päätösten osalta laissa säädettäisiin, että PRH:n päätökseen, joka on tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tehtyyn PRH:n päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla PRH:n valituslautakuntaan ja että vasta ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin PRH:n päätöksiin haettaisiin muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.

Edellä mainitun lisäksi laissa säädettäisiin vielä, että ennen ehdotettavan lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettava laki markkinaoikeudesta (1. lakiehdotus) sisältäisi seuraavat valtuussäännökset:

Asiantuntijajäsenen palkkion ja korvausten tarkemmat perusteet ja määrät vahvistettaisiin oikeusministeriön päätöksellä (37 §).

Markkinaoikeuden työjärjestyksessä määrättäisiin tarkemmin:

- vakinaisten jäsenten ja markkinaoikeussihteerien virkojen lisäksi markkinaoikeudessa olevista muista viroista ja työsopimussuhteisesta henkilökunnasta (12 §);

- lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetun kiireelliseksi määräämistä koskevan hakemuksen ratkaisemisesta markkinaoikeustuomarin toimesta (18 §);

- asiantuntijajäsenen määräämisessä osallistumaan asian käsittelyyn noudatettavista perusteista ottaen huomioon asian käsittelyssä tarvittavan asiantuntemuksen laatu (22 §);

- markkinaoikeussihteerin osallistumisesta asian valmisteluun (26 §);

- markkinaoikeuden toimimisesta jaostoihin jakautuneena (28 §);

- ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia markkinaoikeuden muun virkamiehen ratkaistavaksi (31 §);

- muun kuin vanhimman virantoimituksessa olevan markkinaoikeustuomarin toimimisesta ylituomarin sijaisena (32 §);

- lainkäyttö- ja hallintoasioiden käsittelystä ja muusta työskentelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa (36 §).

Mainittuja säännöksiä on käsitelty lähemmin edellä 1. lakiehdotuksen kohdalla.

Lisäksi patenttilain 74 §:ään (3. lakiehdotus) otettavaksi ehdotettava uusi 4 momentti sisältäisi valtuussäännöksen yksityiskohtaisten teknisten määräysten antamisesta patenttivilanomaisen toimesta sekä tavaramerkkilain 58 § (9. lakiehdotus) valtuussäännökset tarkempien säännösten antamisesta valtioneuvoston asetuksella ja yksityiskohtaisten teknisten määräysten antamisesta rekisterivilanomaisen toimesta. Mainittuja säännöksiä on käsitelty lähemmin edellä 3. ja 9. lakiehdotuksen yhteydessä.

3 Voimaantulo

Ehdotettavat lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti 1.9.2013 lukien, lukuun ottamatta 16. lakiehdotusta, jonka on tarkoitus tulla voimaan myöhemmin lailla säädettävänä ajankohtana, arviolta noin puoli vuotta sen jälkeen kun mainitut muut lait ovat tulleet voimaan. Aika on tarpeen ehdotettavan teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden markkinaoikeuteen siirron toteuttamisen ja muiden täytäntöönpanotoimien vuoksi. Mainitun 16. lakiehdotuksen myöhempää voimaantuloa muihin ehdotukseen sisältyviin lakiehdotuksiin nähden on käsitelty edellä yleisperustelujen jaksossa 3.2.3 sekä 15. ja 16. lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa. Lakiehdotuksissa on siirtymäsäännökset, joita on käsitelty edellä kunkin lakiehdotuksen kohdalla.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Lakiehdotukset ovat merkityksellisiä erityisesti oikeusturvaa koskevan perustuslain 21 §:n kannalta. Tämän lisäksi lakiehdotuksilla on yhtymäkohtia myös tuomioistuinjärjestelmän kahtiajakoa koskeviin perustuslain säännöksiin.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin nojalla jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet, kuten käsittelyn julkisuus, oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta, turvataan pykälän 2 momentin mukaan lailla.

Perustuslain 21 §:n säännökset eivät estä säätämästä lailla vähäisiä poikkeuksia niissä turvattuihin oikeuksiin kunhan tällaiset poikkeukset eivät muuta kulloinkin kyseessä olevan oikeusturvatakeen asemaa pääsääntönä eivätkä yksittäistapauksessa vaaranna yksilön oikeusturvaa (ks. HE 309/1993 vp, s. 74 sekä esim. PeVL 35/2002 vp, s. 2 ja PeVL 31/2005 vp, s. 2).

Muutoksenhaku rekisteriviranomaisten päätöksiin

Muutoksenhaku rekisteriviranomaisen päätöksestä markkinaoikeuteen

Esityksessä ehdotetaan, että valitukset rekisteriviranomaisten (PRH, Evira ja Viestintävirasto) päätöksistä ohjattaisiin markkinaoikeuteen hallintolainkäyttölain järjestyksessä. Markkinaoikeuden päätöksistä saisi edelleen hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Suomen tuomioistuinjärjestelmä on perinteisesti perustunut jaolle yleisiin tuomioistuihin ja hallintotuomioistuihin. Kyseinen kahtiajako on vahvistettu myös perustuslaissa.

Tuomioistuinjärjestelmän kahtiajako yleisiin tuomioistuihin ja hallintotuomioistuihin määritellään perustuslain 3 §:n 3 momentissa, jonka mukaan tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet, ylimpinä tuomioistuimina korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus. Mainittua säännöstä täydentävät perustuslain 98 ja 99 §:n säännökset. Perustuslain 98 §:n 1 momentin mukaan yleisiä tuomioistuihin ovat korkein oikeus, ho-

vioikeudet ja käräjäoikeudet. Yleisiä hallintotuomioistuihin mainitun pykälän 2 momentin mukaan ovat taas korkein hallinto-oikeus ja alueelliset hallinto-oikeudet. Perustuslain 99 §:n 1 momentin perusteella ylintä tuomiovaltaa riita- ja rikosasioissa käyttää korkein oikeus sekä hallintolainkäyttöasioissa korkein hallinto-oikeus. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan ylimmät tuomioistuimet valvovat lainkäyttöä omalla toimialallaan.

Perustuslain 98 §:n 3 momentissa säädetään, että tuomiovaltaa erikseen määrätyillä toimialoilla käyttävistä erityistuomioistuinista säädetään lailla.

Hallintoviranomaisen päätökseen haetaan muutosta hallintotuomioistuimelta. Muutoksenhaun ohjaaminen hallintoviranomaisen päätöksestä yleiseen tuomioistuimeen on mahdollista vain hyvin poikkeuksellisesti, kun otetaan huomioon perustuslain 98 ja 99 §:n säännökset tuomioistuinlaitoksen perusrakenteesta ja tuomioistuinten tehtävistä (ks. PeVL 9/2001 vp s. 2, PeVL 12/2001 vp s. 3, PeVL 54/2001 vp s. 5, PeVL 4/2005 vp s. 2 sekä PeVL 32/2005 vp s. 4).

Markkinaoikeus ei ole sen paremmin yleinen tuomioistuin kuin hallintotuomioistuin, vaan perustuslain 98 §:n 3 momentissa tarkoitettu erityistuomioistuin, joka käyttää tuomiovaltaa erikseen lailla säädetyillä toimialoilla.

Markkinaoikeus jo nykyiselläänkin käsittelee muutoksenhakuasteena valituksia hallintoviranomaisten päätöksistä hallintolainkäytön järjestyksessä. Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin on puolestaan järjestetty tapahtuvaksi ylimpiin tuomioistuihin, korkeimpaan oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen, käsiteltävien asioiden oikeudellisen laadun perusteella.

Markkinaoikeuden perustamista koskeneessa hallituksen esityksessä markkinaoikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 105/2001 vp) lausuttiin, että esityksessä tarkoitettu uusi tuomioistuin olisi ensiasteen erityistuomioistuin, joka käsittelee sekä riitatyyppejä että hallintolainkäyttötyyppejä asioita. Käsiteltävien asioiden erilaisen oikeudellisen laadun vuoksi myös muutoksenhaku jakautuisi kahteen eri tuomioistuinlinjaan. Ylintä tuomiovaltaa käyttäisivät korkein oikeus valitusluvanvaraisesti ja korkein

hallinto-oikeus ilman vastaavia rajoitteita. Erityistuomioistuimen toimivalta määriteltäisiin tarkasti rajattuihin asiaryhmiin ja sen toimivalta olisi hyvin kapea suhteessa yleisiin tuomioistuihin ja hallintotuomioistuihin. Uuden tuomioistuimen tehtävistä säädettäisiin lailla. Ehdotettua sääntelyä ei siten pidetty perustuslain 98 §:n säännöksen kannalta ongelmallisena.

Hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta totesi, että ehdotettuja käsittelyn julkisuutta koskevia säännöksiä tuli muuttaa, jotta esitys voitiin käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Sen sijaan muilta osin perustuslakivaliokunta totesi yhtyvän esityksen säätämisyjärjestyksestä koskevissa perusteluissa todettuihin loppupäätelmiin (PeVL 35/2001 vp s. 2).

Käsillä olevassa esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muutoksenhaku teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä sekä lisäksi kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely. Valitukset rekisteriviranomaisten päätöksistä käsiteltäisiin markkinaoikeudessa hallintolainkäyttölain järjestyksessä. Teollis- ja tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa puolestaan lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren mukaisesti. Lukumääräisesti keskittäminen koskisi edellä yleisperustelujen jaksossa 2.3. todetulla tavalla varsin pientä asiaryhmää. Esitys ei siten merkittävästi laajentaisi markkinaoikeuden toimivaltaa, vaan se olisi edelleen hyvin kapea suhteessa yleisiin tuomioistuihin ja hallintotuomioistuihin. Lisäksi markkinaoikeuden toimivalta määriteltäisiin edelleen tarkasti rajattuihin asiaryhmiin.

Edellä esitetyn perusteella ehdotus ei siten ole ongelmallinen perustuslain 98 ja 99 §:n säännösten kannalta.

Jatkomuutoksenhaku markkinaoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Edellä esitetyn mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuden päätökseen rekisteriviranomaisen päätöstä koskevassa valitusasiassa saisi hakea edelleen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valittamal-

la, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus ei merkitse valituskieltoa, eikä siten rajoitusta asianosaiseen oikeuteen hakea muutosta.

Myöskään perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt valituslupajärjestelmää sinänsä perustuslain 21 §:n vastaisena. Toisaalta valiokunta on huomauttanut sen olevan hallintolainkäytössä poikkeuksellinen järjestely ja tähdentänyt, että lupajärjestelmän laajentamiseen uusiin asiaryhmiin tulee suhtautua pidättyvästi (PeVL 57/2010 vp, s. 4, PeVL 48/2010 vp, s. 5, PeVL 33/2008 vp, s. 2, PeVL 33/2006 vp, s. 2—3, PeVL 37/2005 vp, s. 4, PeVL 4/2005 vp, s. 3, PeVL 4/2004 vp, s. 10). Valiokunnan mielestä Suomen hallinto-oikeudelliseen oikeusturvajärjestelmään pääsääntönä kuuluvasta oikeudesta valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle ei tule kevyin perustein poiketa (PeVL 19/2002 vp, s. 4, PeVL 4/2005 vp, s. 3, PeVL 37/2005 vp, s. 4). Ehdotukselle valituslupamenettelystä onkin aina esitettävä hyväksyttävät perusteet (PeVL 48/2010 vp, s. 5).

Suhteellisuusperiaatteen kannalta merkitystä on muun muassa valituslupamenettelyn kohteeksi kulloinkin ehdotetun asian merkittävyydellä ja laadulla (PeVL 15/2011 vp, s. 5, PeVL 35/2009 vp, s. 3, PeVL 33/2008 vp, s. 2).

Valituslupasääntelyllä on valiokunnan mielestä ollut mahdollista vähentää asiaratkaisuun johtavia valituksia korkeimpaan hallinto-oikeuteen sellaisissa asiaryhmissä, joissa korkeinta hallinto-oikeutta edeltäviä muutoksenhakekeinoja voidaan useimmissa tapauksissa pitää oikeusturvan kannalta riittävinä (PeVL 33/2008 vp, s. 2, PeVL 37/2005 vp, s. 5, PeVL 35/2009 vp, s. 3). Lailla on voitu säätää myös yksilön kannalta sinänsä keskeisiä päätöksiä koskevasta valitusluvan käytämisestä hallintolainkäytössä, kun päätökset olivat osittain harkinnanvaraisina laadultaan sellaisia, joissa oikeusturvan takeiden kannalta voitiin riittävänä pitää, että korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa, jos on jokin hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentissa säädetty peruste (PeVL 15/2011 vp, s. 5).

Teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevissa päätöksissä voi olla kysy-

mys taloudellisesti hyvinkin merkittävistä asioista. Toisaalta mainitun taloudellisen merkityksen kannalta yhden keskeisimmistä tekijöistä muodostaa se, että teollisoikeuden tuottama yksinoikeus on kestoltaan ajallisesti rajattu. Esimerkiksi patentti voidaan pitää voimassa enintään 20 vuotta patenttihakemuksen tekemispäivästä. Mitä kauemmin patentin myöntämistä koskeva menettely muutoksenhakuvaiheineen kestää, sitä lyhyemmäksi jää patentin hyödyntämisen ajanjakso.

Esityksen mukaan teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevaan rekisteriviranomaisen päätökseen haettaisiin vastaisuudessa muutosta jo ensimmäisessä muutoksenhakuasteessa riippumattomassa tuomioistuimessa, markkinaoikeudessa, johon immateriaalioikeudellisia asioita koskeva ratkaisutoiminta olisi mahdollisimman suuressa määrin keskitetty. Valitusasioiden käsittely markkinaoikeudessa täyttäisi oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset. Ottaen lisäksi huomioon, että markkinaoikeuden ratkaisutoiminnan erityisasiantuntemus olisi pyritty turvaamaan muun ohella markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoja ja jäsenten kelpoisuusvaatimuksia koskevalla sääntelyllä, ehdotettava valitusasioiden käsittely markkinaoikeudessa merkitsisi muutoinkin asianosaisten oikeusturvan parantumista nykyisestä.

Edellä esitetty huomioon ottaen asianosaisten oikeusturvan takeiden kannalta voidaan pitää riittävänä, että markkinaoikeuden ratkaisuihin puheena olevalta osin saisi hakea edelleen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentissa säädetyillä perusteilla.

Lupamenettely saattaa myös vähentää korkeimpaan hallinto-oikeuteen käsiteltäviksi tulevien asioiden määrää ja merkitä valituslupamenettelyn piiriin kuuluvien asioiden kokonaisajan vireillölon lyhentymistä. Käsitteilyn joutuisuuden edistämiseksi pyritään toteuttamaan perustuslain 21 §:n 1 momentissa säädettyä oikeutta saada asiansa käsiteltyksi ilman aiheetonta viivytystä.

Edellä mainituilla perusteilla ehdotuksen ei katsota olevan ongelmallinen perustuslain 21 §:n säännöksen kannalta.

Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa

Esityksessä ehdotetaan, että markkinaoikeuden ratkaisuun teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa haettaisiin muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Edellä selostettu perustuslain 21 §:n 2 momentin säännös oikeudesta hakea muutosta koskee myös lainkäyttöä riita- ja hakemusasioissa.

Ehdotettu oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n mukainen valituslupajärjestelmä ei merkitse valituskieltoa, eikä siten rajoitusta asianosaisten oikeuteen hakea muutosta. Myöskään perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt valituslupajärjestelmää sinänsä perustuslain 21 §:n vastaisena (PeVL 4/2005 vp s. 3).

Perustuslakivaliokunta on antanut useita lausuntoja muutoksenhakuoikeudesta yleisissä tuomioistuimissa. Yhteenvetona käräjäoikeudesta hovioikeuteen tapahtuvan muutoksenhaun osalta voidaan perustuslakivaliokunnan kannanottojen valossa todeta, ettei perustuslain 21 §:n 2 momentti sinänsä estä muutoksenhakulupatyypin järjestelmän säätämistä. Jotta perustuslain turvaamat oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset täytyisivät, olisi kuitenkin tärkeää, että tällainen järjestelmä olisi soveltamisalaltaan rajoitettu ja että perusteet luvan myöntämiselle olisivat objektiivisia, tarkkarajaisia ja täsmällisesti muotoiltuja (ks. PeVL 4/2010 vp, PeVL 30/2006 vp, PeVL 35/2002 vp sekä PeVL 9/1997 vp).

Lisäksi on huomattava, että markkinaoikeuden päätöksiin markkinaoikeudellisissa asioissa, siis esimerkiksi markkinaoikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemissä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisissa asioissa, muutoksenhaku on jo nykyisin järjestetty tapahtuvaksi oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n mukaista valituslupajärjestelmää noudattaen.

Markkinaoikeuden perustamista koskevassa hallituksen esityksessä markkinaoikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännök-

si (HE 105/2001 vp) mainittuun muutoksenhakusääntelyyn liittyen esityksen säätämistäjärjestys-jaksossa lausuttiin, että ylimmän tuomiovallan käyttömahdollisuuksilla on myös liittymäkohtia perustuslain 21 §:n vaatimukseen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaamisesta, viitaten nimenomaisesti oikeuteen hakea muutosta.

Hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta totesi mainitulta osin yhtyvän esityksen säätämistäjärjestystä koskevissa perusteluissa todettuihin loppupäätelmiin (PeVL 35/2001 vp s. 2).

Ottaen huomioon ehdotettava immateriaalioikeudellisia asioita koskevan ratkaisutoiminnan keskittäminen markkinaoikeuteen, jossa ratkaisutoiminnan erityisasiantuntemus pyrittäisiin osaltaan turvaamaan muun ohella monipuolisella ratkaisukokoonpanosääntelyllä sekä jäsenten kelpoisuusehdoilla, ehdotettavaa muutoksenhakujärjestelyä on pidettävä

myös muutoin asianosaisten oikeusturvan näkökulmasta kannalta tarkasteltuna perusteltuna. Ehdotettavalla muutoksenhakujärjestelyllä voitaisiin lisäksi saavuttaa immateriaalioikeudellisten asioiden kokonaiskestoajan lyhentyminen ja tätä kautta edistää käsittelyn joutuisuutta.

Edellä mainituilla perusteilla ehdotuksen ei katsota olevan ongelmallinen myöskään puheena olevalta osin perustuslain 21 §:n säännöksen kannalta.

Lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä tavallisen lain säätämistäjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin perusteltuna, että esityksestä pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****markkinaoikeudesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Markkinaoikeuden tehtävä ja toimivalta

Markkinaoikeus toimii kilpailu- ja hankinta-asioiden, teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden sekä markkinaoikeudellisten asioiden erityistuomioistuimena.

Markkinaoikeuden toimivaltaan lailla kuuluviksi säädettyjen asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa sekä muutoksenhausta markkinaoikeuden ratkaisuun säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

2 §

Markkinaoikeuden toimipaikka

Markkinaoikeuden toimipaikka sijaitsee Helsingissä.

2 luku

Henkilöstö

3 §

Jäsenet

Markkinaoikeudessa on markkinaoikeuden ylituomari sekä muina jäseninä markkinaoi-

keustuomareita ja markkinaoikeusinsinööriä.

Markkinaoikeutta johtaa ja sen tuloksellisuudesta vastaa ylituomari.

4 §

Jäsenten kelpoisuus ja nimittäminen

Ylituomarin ja markkinaoikeustuomarin kelpoisuusvaatimuksista sekä nimittämisestä säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000). Ylituomarilta ja markkinaoikeustuomarilta edellytetään lisäksi, että hän on perehtynyt kilpailu- tai hankinta-asioihin, teollis- tai tekijänoikeudellisiin asioihin tai markkinaoikeudellisiin asioihin.

Markkinaoikeusinsinööriksi voidaan nimittää soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinon tekniikan alalta suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka on perehtynyt patenttiasioihin ja jolla on tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Markkinaoikeusinsinööriksi nimitettävällä tulee lisäksi olla suomen kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Markkinaoikeusinsinöörin nimittämisestä säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa. Markkinaoikeuden lausunnon markkinaoikeusinsinöörin viran täyttämistä koskevassa asiassa antaa tuomareiden nimittämisestä annetun lain 10 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetystä poiketen markkinaoikeuden ylituomari vakinaisia markkinaoikeustuomareita ja markkinaoikeusinsinööriä kuultuaan.

5 §

Asiantuntijajäsenet

Jäsenten lisäksi markkinaoikeudessa on sivutoimisia asiantuntijajäseniä.

6 §

Asiantuntijajäsenten määrääminen

Valtioneuvosto määrää markkinaoikeuteen riittävän määrän asiantuntijajäseniä oikeusministeriön esityksestä neljän vuoden toimikaudeksi kerrallaan.

Markkinaoikeus julistaa asiantuntijajäsenen tehtävät haettaviksi. Markkinaoikeus voi hankkia hakijoista lausunnon tai muuta selvitystä. Markkinaoikeus antaa oikeusministeriölle perustellun ehdotuksen siitä, ketkä hakijoista olisi määrättävä tehtäviin.

Asiantuntijajäsenen tehtävän vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Asiantuntijajäsenen oikeudesta pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarin viran haltijoiden oikeudesta pysyä virassaan säädetään.

Asiantuntijajäsenen tehtävään määrättäväksi esitettävän on ennen nimittämistä annettava tuomareiden nimittämistä annetun lain 14 §:ssä tarkoitettu selvitys sidonnaisuuksistaan. Asiantuntijajäseneksi määrätyn henkilön on ilmoitettava viivytyksettä antamissaan sidonnaisuustiedoissa tapahtuneet muutokset ja niissä havaitut puutteet sekä myös muutoin annettava vastaava selvitys valtioneuvoston, oikeusministeriön tai markkinaoikeuden sitä pyytäessä.

7 §

Asiantuntijajäsenten kelpoisuus

Kilpailu- ja hankinta-asioden käsittelyyn osallistuvalla asiantuntijajäseneltä edellytetään, että hän on suorittanut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja perehtynyt kilpailuoikeuteen, hankintatoimeen, energiamarkkinoihin, taloustieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin.

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyyn osallistuvalla asiantuntijajäseneltä

edellytetään, että hän on suorittanut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon sekä perehtynyt asianomaiseen tekniikan alaan tai patentointiin liittyviin kysymyksiin taikka markkinointiin, taloustieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin taikka taiteeseen.

Markkinaoikeudellisten asioiden käsitteilyyn osallistuvalla asiantuntijajäseneltä edellytetään, että hän on suorittanut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja perehtynyt kuluttajansuojaan, markkinointiin, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin.

8 §

Asiantuntijajäsenen kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset

Markkinaoikeuden asiantuntijajäseneksi voidaan määrätä 7 §:ssä tarkoitetut kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö, jolla on suomen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

9 §

Asiantuntijajäsenen kelpoisuus samassa oikeudenkäynnissä käsiteltävissä asioissa

Markkinaoikeuden käsitellessä samassa oikeudenkäynnissä eri asiaryhmiin kuuluvia asioita asiantuntijajäsen, joka on kelpoinen osallistumaan jonkin mainitussa oikeudenkäynnissä käsiteltävän asian käsittelyyn, on kelpoinen osallistumaan myös muiden samassa oikeudenkäynnissä käsiteltävien asioiden käsittelyyn.

10 §

Tuomarinvala ja -vakuutus

Markkinaoikeuden jäsenen ja asiantuntijajäsenen on vannottava tuomarinvala tai annettava tuomarinvakuutus markkinaoikeudessa siten kuin oikeudenkäymiskaaren 1 luvun 6 a ja 7 §:ssä säädetään, jollei hän ole tehnyt sitä aikaisemmin.

11 §

Markkinaoikeussihteerit

Markkinaoikeudessa on tarpeellinen määrä markkinaoikeussihteereitä. Markkinaoikeussihteerin kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto.

Markkinaoikeussihteerin nimittää ylituomari.

12 §

Markkinaoikeuden muu henkilöstö

Markkinaoikeudessa voi 3 ja 11 §:ssä mainittujen virkojen lisäksi olla muita virkoja ja työsopimussuhteista henkilökuntaa sen mukaan kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään. Tässä tarkoitettua henkilökunnan nimittää tai ottaa ylituomari.

3 luku

Asioiden käsittely

13 §

Markkinaoikeuden päätösvaltaisuus

Markkinaoikeus on päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

14 §

Markkinaoikeuden päätösvaltaisuus patenttiasianssa

Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädettyssä riita- tai hakemusasiassa markkinaoikeus on päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri. Jos asian ratkaiseminen ei edellytä teknistä asiantuntemusta, markkinaoikeus on päätösvaltainen myös kokoon-

panossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä.

Käsiteltäessä 1 momentissa tarkoitettua riita- tai hakemusasiaa sekä muuta riita- tai hakemusasiaa taikka markkinaoikeudellista asiaa yhdessä markkinaoikeus on päätösvaltainen 1 momentissa tarkoitettua kokoonpanossa.

Asiassa, jossa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai integroidun piirin piirimallia koskevasta Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksestä, markkinaoikeus on päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppinut jäsen ja markkinaoikeusinsinööri sekä lisäksi toinen markkinaoikeusinsinööri tai 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu asiantuntijajäsen.

15 §

Kahden jäsenen päätösvaltaisuus

Markkinaoikeus on lisäksi muussa kuin riita- tai hakemusasiassa päätösvaltainen kahden jäsenen kokoonpanossa, jos asian laatu tai laajuus ei edellytä 13 §:ssä tai 14 §:n 3 momentissa tarkoitettua kokoonpanoa.

Edellä 14 §:n 3 momentissa tarkoitettua asiassa markkinaoikeus on tällöin päätösvaltainen lainoppineen jäsenen ja markkinaoikeusinsinöörin kokoonpanossa sekä muussa 1 momentissa tarkoitettua asiassa kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa.

Jos kahden jäsenen muodostaman kokoonpanon jäsenet niin päättävät tai jos he eivät ole ratkaisusta yksimieliset, kahden jäsenen kokoonpanossa käsitelty asia on siirrettävä 13 §:ssä tai 14 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kokoonpanoon.

16 §

Yhden jäsenen päätösvaltaisuus teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa

Riita- tai hakemusasiassa markkinaoikeudessa on yksi lainoppinut jäsen:

1) hakemusasiassa, jonka käsittelyä ei jatketa riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä;

- 2) valmistelussa;
 3) otettaessa vastaan todistelua pääkäsitte-
 lyn ulkopuolella; sekä
 4) käsiteltäessä erikseen oikeudenkäymis-
 kaaren 7 luvun mukaista turvaamistointa
 koskevaa asiaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua riita- tai hakemusasian käsittelyä saadaan jatkaa 13 §:ssä taikka 14 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua kokoonpanossa, vaikka asia käsittelyn aikana muuttuu sellaiseksi, että se tulisi käsitellä 1 momentissa tarkoitettua kokoonpanossa. Samoin voidaan menetellä, jos samaan oikeudenkäyntiin yhdistetään käsiteltäväksi myöhemmin vireille tullut 1 momentin mukaisessa kokoonpanossa käsiteltävä asia.

Edellä 1 momentin 1 tai 4 kohdassa tarkoitettua asiassa markkinaoikeus on päätösvaltainen myös kahden tai kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa. Jos mainittu asia liittyy 14 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun riita-asiaan, markkinaoikeus on kuitenkin päätösvaltainen myös kahden tai kolmen jäsenen kokoonpanossa.

17 §

Yhden jäsenen päätösvaltaisuus muussa asiassa

Muussa kuin 16 §:ssä tarkoitettua asiassa markkinaoikeuden lainoppinut jäsen voi yksin:

- 1) päättää valmisteluistunnon, suullisen käsittelyn tai istunnon toimittamisesta ja muista asian valmistelussa tarpeellisista toimenpiteistä sekä toimittaa valmisteluistunnon;
- 2) päättää täytäntöönpanon kieltämisestä tai keskeyttämisestä koskevasta asiasta taikka muusta täytäntöönpanoa tai vastaavaa väliaikaista toimenpidettä koskevasta asiasta;
- 3) päättää kilpailulain (948/2011) 26 §:n 2 momentissa, 36 §:ssä tai 45 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiasta;
- 4) tehdä ratkaisun, jos valitus, hakemus tai esitys peruutetaan taikka asia jätetään tutkimatta tai sillensä, sekä vahvistaa sovinnon;
- 5) päättää oikeusavun myöntämisestä, muuttamisesta tai lakkaamisesta taikka avustajan määräämisestä, hänen määräyksensä peruuttamisesta

tai toisen avustajan määräämistä markkinaoikeudessa koskevasta asiasta;

6) päättää oikeusapua saaneelle maksettavista korvauksista sekä avustajalle tulevan palkkion ja korvauksen määräämisestä, omavastuuosuudesta määräämisestä ja oikeusavun saajan vastapuolen korvausvelvollisuudesta;

7) edellä tässä momentissa tarkoitettua asiassa päättää velvollisuudesta korvata oikeudenkäyntikulut ja todistelukulut.

Asiassa, jossa valitetaan patenttia, hyödyllisyysmallia tai integroidun piirin piirimallia koskevasta Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksestä, markkinaoikeusinsinööri voi yksin päättää valmisteluistunnon tai suullisen käsittelyn toimittamisesta ja muista asian valmistelussa tarpeellisista toimenpiteistä sekä toimittaa valmisteluistunnon. Lisäksi mainitussa asiassa markkinaoikeusinsinööri voi yksin tehdä ratkaisun, jos valitus peruutetaan taikka asia jätetään tutkimatta tai sillensä, sekä tällöin päättää myös velvollisuudesta korvata oikeudenkäyntikulut ja todistelukulut.

18 §

Asian kiireelliseksi määräämistä koskeva päätösvaltaisuus

Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kiireelliseksi määräämistä koskevan hakemuksen ratkaisee ylituomari tai, jos siihen on aihetta, markkinaoikeustuomari sen mukaan kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

19 §

Kokoonpanon puheenjohtaja

Muussa kuin yhden jäsenen kokoonpanossa markkinaoikeuden puheenjohtajana toimii lainoppinut jäsen, joka on kokoonpanon lainoppineista jäsenistä virassa vanhin tai joka on valmistellut asian.

20 §

Kokoonpano lainoppineen jäsenen ollessa estynyt

Jos 13 §:ssä taikka 14 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa kokoonpanossa lainoppineelle jäsenelle on tullut este pääkäsittelyyn, suullisen käsittelyn tai istunnon aloittamisen jälkeen, markkinaoikeus on päätösvaltainen, kun lainoppineita jäseniä on vähintään kaksi.

21 §

Lisjäsenen osallistuminen kokoonpanoon

Edellä 13 ja 14 §:ssä tarkoitettua kokoonpanoa voidaan vahvistaa yhdellä lainoppineella jäsenellä, jos sitä asian laajuuden tai muun syyn vuoksi on pidettävä perusteltuna. Samoin edellytyksin 14 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua kokoonpanoa voidaan vahvistaa toisella markkinaoikeusinsinöörillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lisäjäsentä ottamisesta päättää ylituomari.

22 §

Asiantuntijajäsenen osallistuminen kokoonpanoon

Edellä 13, 14, 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuun kokoonpanoon voi kuulua lisäksi enintään kaksi asiantuntijajäsentä, jos asian laatu sitä edellyttää. Asiantuntijajäsenet eivät kuitenkaan saa muodostaa kokoonpanon enemmistöä.

Istunnon puheenjohtaja määrää asiantuntijajäsenen osallistumaan asian käsittelyyn markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrättyjen perusteiden mukaisesti ottaen huomioon asian käsittelyssä tarvittavan asiantuntemuksen laatu.

23 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa

Ylituomari voi siirtää lainkäyttöasian tarpeellisilta osiltaan käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa, jos asian

tai sen osan ratkaisua harkittaessa osoittautuu, että kokoonpanon ratkaisu poikkeaisi oikeuskäytännössä aikaisemmin omaksutusta kannasta. Ylituomari voi muutoinkin siirtää periaatteellisesti merkittävän tai muuten laajakantoisen lainkäyttöasian tai sen osan käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa.

24 §

Vahvennetun istunnon päätösvaltaisuus

Vahvennettu istunto on päätösvaltainen, kun siihen osallistuu seitsemän lainoppinutta jäsentä. Edellä 14 §:ssä tarkoitettussa asiassa vahvennettu istunto on kuitenkin päätösvaltainen, kun siihen osallistuu kuusi lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, vahvennettuun istuntoon voi osallistua enintään kaksi asiantuntijajäsentä, jos asian laatu sitä edellyttää.

Päätäessään lainkäyttöasian siirtämisestä vahvennettuun istuntoon ylituomarin on samalla määrättävä asian käsittelyyn osallistuvat jäsenet ja asiantuntijajäsenet. Asian aikaisempaan käsittelyyn osallistuneet jäsenet ja asiantuntijajäsenet osallistuvat asian käsittelyyn myös vahvennetussa istunnossa.

25 §

Täysistunnon päätösvaltaisuus

Täysistunto on päätösvaltainen, kun siihen osallistuu vähintään kaksi kolmasosaa markkinaoikeuden jäsenistä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, täysistuntoon voi osallistua enintään kaksi asiantuntijajäsentä, jos asian laatu sitä edellyttää.

Päätäessään lainkäyttöasian siirtämisestä täysistunnon käsiteltäväksi ylituomarin on samalla määrättävä asian käsittelyyn osallistuvat asiantuntijajäsenet. Asian aikaisempaan käsittelyyn osallistuneet asiantuntijajäsenet osallistuvat asian käsittelyyn myös täysistunnossa.

26 §

Asian valmistelu ja ratkaiseminen

Asian valmistelusta markkinaoikeudessa vastaa markkinaoikeuden jäsen.

Markkinaoikeussihtööri voi osallistua asian valmisteluun sen mukaan kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

Asia ratkaistaan markkinaoikeudessa ilman esittelyä.

27 §

Määrääjäksi nimitetyn tuomarin osallistumisen asioiden käsittelyyn

Määrääjäksi nimitetty tuomari voi määräajan päätyttyä edelleen osallistua jäsenenä sen asian käsittelyyn, jonka valmisteluun tai käsittelyyn hän on osallistunut aikana, joksi hänet on nimitetty.

28 §

Jaostot

Markkinaoikeus voi toimia jaostoihin jakautuneena siten kuin markkinaoikeuden työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

29 §

Jaoston puheenjohtajan tehtävään määrääminen

Ylituomari määrää jaoston puheenjohtajan tehtävään markkinaoikeustuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava niiden markkinaoikeuden vakinaisten markkinaoikeustuomareiden haettavaksi, jotka on nimetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys jaoston puheenjohtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

30 §

Jaoston puheenjohtajan tehtävät

Jaoston puheenjohtaja johtaa jaoston työskentelyä. Hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuisissa.

Jaoston puheenjohtajan ollessa estynyt hänen tehtäviään hoitaa virassa vanhin virantoimituksessa olevista jaoston markkinaoikeustuomareista.

31 §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee markkinaoikeudelle kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi määrätään markkinaoikeuden työjärjestyksessä.

4 luku

Erinäiset säännökset

32 §

Ylituomarin virkavapaus

Ylituomari voi ottaa virkavapautta enintään 30 päivää vuodessa. Tämän yli menevältä ajalta virkavapauden myöntää korkein hallinto-oikeus.

Ylituomarin ollessa estynyt hoitamasta virkaansa vuosiloman vuoksi tai enintään 30 päivän ajan muusta syystä hänen sijaisenaan toimii virassa vanhin virantoimituksessa olevista markkinaoikeustuomareista tai työjärjestyksessä sijaiseksi määrätty markkina-

oikeustuomari, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Markkinaoikeuden toimiessa jaostoihin ja kautuneena, ylituomarin sijaisena toimii virkaiältään tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva jaoston puheenjohtaja. Jaoston puheenjohtajienkin ollessa estyneitä ylituomarin sijaisena toimii virassa vanhin virantoimituksessa olevista markkinaoikeustuomareista tai työjärjestyksessä sijaiseksi määrätty markkinaoikeustuomari.

33 §

Markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin virkavapaus ja viranhoito

Ylituomari myöntää enintään vuoden virkavapauden markkinaoikeustuomarille ja markkinaoikeusinsinöörille. Vuotta pidemmäksi ajaksi virkavapauden myöntää korkein hallinto-oikeus. Ylituomarin tulee antaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle lausunto markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin virkavapauhakemuksesta, kun päätösvalta virkavapauden myöntämisestä kuuluu korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin viran hoitamisesta virkaa täyttävässä ja virkavapauden aikana sekä nimitämisestä määrääjäksi säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa.

34 §

Markkinaoikeussihteerin virkavapaus ja viranhoito

Ylituomari päättää virkavapauden myöntämisestä markkinaoikeussihteerille ja viran hoitamisesta virkavapauden aikana ja sinä aikana, jonka viran täyttäminen kestää, sekä nimittämisestä määrääjäksi virkasuhteeseen.

35 §

Virkasyyte

Markkinaoikeuden jäsentä ja asiantuntijajäsentä sekä markkinaoikeussihteerä syytetään virkarikoksesta Helsingin hovioikeudessa.

36 §

Työjärjestys

Tarkemmat määräykset lainkäyttö- ja hallintoasioiden käsittelystä ja muusta työskentelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa annetaan markkinaoikeuden työjärjestyksessä. Ylituomari vahvistaa työjärjestyksen henkilöstöä kuultuaan.

Markkinaoikeuden on toimitettava työjärjestyksensä tiedoksi oikeusministeriölle, korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

37 §

Asiantuntijajäsenen palkkio

Asiantuntijalle maksetaan valtion varoista kohtuullinen palkkio, kohtuullinen korvaus ansionmenetyksestä sekä matkakustannusten korvaus ja päiväraha.

Oikeusministeriö vahvistaa asiantuntijajäsenen palkkion ja korvausten tarkemmat perusteet ja määrät.

5 luku

Voimaantulo

38 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan markkinaoikeuslaki (1527/2001).

Mitä muussa laissa tai asetuksessa säädetään markkinatuomioistuimesta ja kilpailuneuvostosta, koskee tämän lain voimaan tultua markkinaoikeutta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä teisiin.
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-

2.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään markkinaoikeuden toimivallasta, asioiden vireilletulosta ja käsittelestä markkinaoikeudessa sekä muutoksenhausta markkinaoikeuden ratkaisuun.

Markkinaoikeuden päätösvaltaisuudesta ja toiminnasta säädetään markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

2 §

Kilpailuasiat

Markkinaoikeus käsittelee *kilpailuasioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

- 1) kilpailulaissa (948/2011);
- 2) sähkömarkkinalaissa (386/1995);
- 3) maakaasumarkkinalaissa (508/2000);
- 4) rautatielaissa (304/2011);
- 5) lentoasemaverkosta ja -maksuista annetussa laissa (210/2011);
- 6) hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetussa laissa (416/2012).

Markkinaoikeus käsittelee kilpailuasioina myös sen toimivaltaan kuuluviksi säädettyt:

- 1) viestintämarkkinalain (393/2003) 122 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun määräämistä koskevat asiat;
- 2) televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 36 a §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun määräämistä koskevat asiat;
- 3) sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011) 21 §:n 3 momentin mukaiset valitukset Energiamarkkinaviraston päätöksistä.

3 §

Hankinta-asiat

Markkinaoikeus käsittelee *hankinta-asiaina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

- 1) julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007);
- 2) vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa (349/2007);
- 3) sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä annetussa laissa (698/2011);
- 4) julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetussa laissa (1531/2011);
- 5) joukkoliikennelaissa (869/2009);

6) ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa annetussa laissa (1509/2011).

Markkinaoikeus käsittelee hankinta-asioina myös sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain 21 §:n 2 momentin mukaiset valitukset Energiamarkkinaviraston päätöksistä.

4 §

Teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee *teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

- 1) patenttilaissa (550/1967);
- 2) oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetussa laissa (656/1967);
- 3) oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetussa laissa (369/2006);
- 4) maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetussa laissa (551/1967);
- 5) hyödyllisyysmallioikeudesta annetussa laissa (800/1991);
- 6) yksinoikeudesta integroidun piirin piiriin malliin annetussa laissa (32/1991);
- 7) tavaramerkkilaisissa (7/1964);
- 8) yhteismerkkilaisissa (795/1980);
- 9) mallioikeuslaissa (221/1971);
- 10) toiminimilaisissa (128/1979);
- 11) kaupparekisterilaisissa (129/1979);
- 12) patenti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992);
- 13) kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa (1279/2009);
- 14) verkkotunnuslaissa (228/2003);
- 15) tekijänoikeuslaissa (404/1961).

Markkinaoikeus käsittelee *teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina* myös sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa (1061/1978) sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita- ja hakemusasiat.

Markkinaoikeus käsittelee *teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina* lisäksi asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa sekä todistelun turvaamisesta *teollis- ja tekijänoikeuksia* koskevissa riita-asioissa annetussa laissa (344/2000).

5 §

Toimivalta teollis- tai tekijänoikeudelliseen asiaan liittyvässä riita-asiaassa

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, edellyttää kuitenkin, ettei asianosaisten oikeuspaikkasopimuksesta tai muun tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta muuta johdu.

Markkinaoikeus pysyy toimivaltaisena tutkimaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettun asian, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vireillepanon jälkeen.

6 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee *markkinaoikeudellisina asioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

- 1) kuluttajansuojalaissa (38/1978);
- 2) Kuluttajavirastosta annetussa laissa (1056/1998);
- 3) palvelujen tarjoamisesta annetussa laissa (1166/2009);
- 4) saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999);
- 5) maksupalvelulaissa (290/2010);
- 6) Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008);
- 7) arvopaperimarkkinalaissa (495/1989);
- 8) arpajaislaissa (1047/2001);
- 9) osuuskuntalaissa (1488/2001);

10) elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetussa laissa (1062/1993);

11) rajat ylittävistä kieltomenettelyistä annetussa laissa (1189/2000);

12) alkoholilaissa (1143/1994);

13) tupakkalaissa (693/1976).

Markkinaoikeus käsittelee markkinaoikeudellisina asioina myös sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty:

1) sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat;

2) viestintämarkkinalain 121 a §:ssä tarkoitetut Viestintäviraston kieltopäätöksiä koskevat asiat sekä 121 b §:n mukaiset numeron tai palvelun sulkemista tarkoitettavia kuluttaja-asiamiehen päätöksiä koskevat asiat;

3) televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaiset kuluttaja-asiamiehen valvontaan kuuluvat asiat.

2 luku

Kilpailuasioiden käsittely

1 §

Kilpailuasioiden käsittely

Valmisteluistunnon toimittamisesta sekä suullisesta käsittelystä kilpailuasioissa säädetään 4 luvun 10 ja 11 §:ssä sekä 14 §:ssä.

Muutoin siltä osin kuin 1 luvun 2 §:ssä mainituissa laeissa ei toisin säädetä, kilpailuasiat käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

3 luku

Hankinta-asioiden käsittely

1 §

Hankinta-asioiden käsittely

Valmisteluistunnon toimittamisesta sekä suullisesta käsittelystä hankinta-asioissa säädetään 4 luvun 10 ja 11 §:ssä sekä 14 §:ssä.

Muutoin siltä osin kuin 1 luvun 3 §:ssä mainituissa laeissa ei toisin säädetä, hankin-

ta-asiat käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

4 luku

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely

1 §

Luvun säännösten soveltamisala

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1 ja 5—14 kohdassa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty asia (*valitusasia*), jossa valitetaan Patentti- ja rekisterihallituksen tai muun toimivaltaisen viranomaisen (*rekisteriviranomainen*) päätöksestä, käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin 2—16 §:ssä säädetään.

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita- tai hakemusasia (*teollis- tai tekijänoikeudellinen riita- tai hakemusasia*) sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin 17—24 §:ssä säädetään.

2 §

Valitusasian käsittely markkinaoikeudessa

Rekisteriviranomaisen päätöstä koskeva valitusasia käsitellään ja ratkaistaan markkinaoikeudessa valituksen, valituksen kohteena olevan päätöksen ja muun kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella.

Valitusasian käsittelyä voidaan täydentää toimittamalla asiassa valmisteluistunto, suullinen käsittely tai katselmus.

Muutoksenhausta rekisteriviranomaisen päätökseen sekä valittamiseen oikeutetuista ja valituksen tekemisestä säädetään 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1 ja 5—14 kohdassa mainituissa laeissa.

3 §

Valmistelun aloittaminen

Valitusasian valmistelu markkinaoikeudessa alkaa, kun valitus saapuu markkinaoikeuteen.

Markkinaoikeus voi erikseen valmistella valitusasian erillisen osan tai oikeudenkäyntiä koskevan kysymyksen.

4 §

Valmistelun tavoitteet

Valmistelussa on asian laadun mukaan selvitettävä:

1) miltä kohdin rekisteriviranomaisen päätökseen haetaan muutosta;

2) mitä vaatimuksia markkinaoikeudessa esitetään ja mihin perusteisiin vaatimusten tueksi vedotaan;

3) mistä oikeudenkäynnin osapuolet ovat markkinaoikeudessa erimielisiä; sekä

4) mitä todisteita markkinaoikeudessa esitetään ja mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

5 §

Valituksen täydentäminen

Puutteellisen valituksen täydentämiseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölain 28 §:ssä säädetään.

Erityisestä syystä markkinaoikeus voi varata valittajalle, jonka valitus on täydennyksen jälkeinkin puutteellinen, uuden tilaisuuden valituksen täydentämiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa.

Jos valittaja ei noudata kehotusta ja valitus on niin puutteellinen, ettei se kelpaa oikeudenkäynnin perustaksi markkinaoikeudessa, valitus jätetään tutkimatta. Kehottaessaan valittajaa täydentämään valitustaan markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen laiminlyömisestä voi olla.

6 §

Kirjallinen vastaus

Markkinaoikeuden on kehotettava valittajan vastapuolena olevaa asianosaista antamaan kirjallinen vastaus valitukseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Markkinaoikeus voi kehotuksessa määrätä, mistä kysymyksestä vastauksessa on erityisesti lausuttava. Markkinaoikeuden on kehotuksen yhteydessä lisäksi annettava valittajan vastapuolena olevalle asianosaiselle tiedoksi valitus ja siihen liitetyt asiakirjat.

Markkinaoikeus voi ratkaista asian, vaikka valittajan vastapuolena oleva asianosainen ei ole antanut vastausta määräaikaan mennessä. Kehottaessaan valittajan vastapuolena olevaa asianosaista antamaan vastauksen markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen laiminlyömisestä voi olla.

Vastausta ei kuitenkaan tarvitse pyytää, jos valitus jätetään tutkimatta tai hylätään heti tai jos vastauksen pyytäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

7 §

Vastauksen sisältö

Vastauskirjelmässä, joka osoitetaan markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:

1) asia, jossa vastaus annetaan;

2) vastauksen antajan käsitys valittajan vaatimuksista ja niiden perusteista;

3) perusteet, joihin vastauksen antaja nojautuu;

4) todisteet, jotka vastauksen antaja aikoo esittää ja mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

Vastauskirjelmässä ilmoitettaviin tietoihin ja sen allekirjoittamiseen sovelletaan lisäksi, mitä hallintolainkäyttölain 24 §:ssä säädetään. Vastauskirjelmään on liitettävä ne asiakirjat, joihin vastauksen antaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu rekisteriviranomaiselle.

Markkinaoikeus voi tarvittaessa varata vastauksen antajalle tilaisuuden täydentää vas-

tausta markkinaoikeuden määräämässä ajassa.

8 §

Rekisteriviranomaisen lausunto valitusasiassa

Markkinaoikeuden on pyydettävä rekisteriviranomaiselta lausunto valituksesta markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Markkinaoikeus voi pyynnössä määrätä, mistä kysymyksestä lausunnossa on erityisesti lausuttava.

Markkinaoikeus voi ratkaista asian, vaikka rekisteriviranomainen ei ole toimittanut pyydettyä lausuntoa määräaikaan mennessä. Pyytäessään rekisteriviranomaista antamaan lausunnon markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus lausunnon antamisen laiminlyömisestä voi olla.

Lausuntoa ei kuitenkaan tarvitse pyytää, jos se on tarpeetonta.

Rekisteriviranomaisen on lausunnossaan esitettävä käsityksensä valituksessa esitetyistä vaatimuksista ja niiden perusteista. Rekisteriviranomaisen on markkinaoikeuden pyynnöstä toimitettava markkinaoikeudelle valituksen kohteena olevan päätöksen perusteena olleet ja muut tarvittavat asiakirjat.

9 §

Kirjallinen lausuma

Markkinaoikeus voi kehottaa asianosaista tai rekisteriviranomaista markkinaoikeuden määräämässä ajassa toimittamaan markkinaoikeuteen kirjallisen lausuman. Markkinaoikeuden on tällöin määrättävä, mistä kysymyksestä oikeudenkäynnin osapuolen on lausuttava.

Markkinaoikeus voi ratkaista asian, vaikka oikeudenkäynnin osapuoli ei ole antanut lausumaa määräaikaan mennessä. Kehottaessaan oikeudenkäynnin osapuolta antamaan lausuman markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus lausuman antamisen laiminlyömisestä voi olla.

10 §

Valmisteluistunto

Markkinaoikeus voi valmistelun yhteydessä toimittaa valmisteluistunnon 4 §:ssä mainittujen valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valmisteluistunto voidaan pitää myös puhelimitse tai käyttäen muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puheysteys keskenään, jos se on istunnossa käsiteltävien kysymysten laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

11 §

Asian käsittely valmisteluistunnossa

Markkinaoikeuden on kutsuttava valmisteluistuntoon asianosaiset sekä rekisteriviranomaisen edustaja uhalla, että poissaolo ei estä asian käsittelyä.

Kutsun tiedonantoon ja valmisteluistunnon pöytäkirjan pitämiseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölain 43 §:n 3 momentissa ja 45 §:ssä säädetään.

12 §

Muut toimenpiteet valmistelussa

Markkinaoikeus voi päättää valmistelussa asiantuntijan lausunnon hankkimisesta, asiakirjan tai esineen esittämisestä, katselmuksen toimittamisesta tai muuhun tarvittavaan toimenpiteeseen ryhtymisestä.

Markkinaoikeus voi päättää valmistelussa myös suullisen käsittelyn toimittamisesta ja siitä, onko asianosaisia kuultava henkilökohtaisesti, sekä keitä todistajia, asiantuntijoita ja muita todistelutarkoituksessa kuultavia henkilöitä suullisessa käsittelyssä kuullaan.

Markkinaoikeuden on tehtävä valmistelun kuluessa kirjallinen yhteenveto asiassa esitetyistä vaatimuksista ja niiden perusteista sekä todisteista ja siitä, mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen, jos tämän katsotaan edistävän valmistelua. Asianosaisille ja rekisteriviranomaiselle on varattava tilaisuus lausua käsityksensä yhteenvedosta.

13 §

Määräjän asettaminen oikeudenkäyntiaineiston esittämiseen

Markkinaoikeus voi viivästyksen estämiseksi tai muusta perustellusta syystä kehottaa asianosaista asettamassaan määräajassa:

1) esittämään vaatimuksensa ja niiden perusteet;

2) ilmoittamaan kaikki todisteet, jotka hän aikoo esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;

3) esittämään kaikki kirjalliset todisteet, joihin hän vetoaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kehoitus annetaan uhalla, ettei asianosainen määräajan jälkeen saa vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uutta todistetta, ellei hän saata todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevistä syistä.

Jos asianosainen tahtoo 1 momentissa tarkoitettua määräajan jälkeen vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uuden todisteen, hänen on viipymättä saatettava asia markkinaoikeuden tietoon ja samalla esitettävä selvitys siitä, minkä vuoksi hän ei ole noudattanut markkinaoikeuden kehoitusta.

14 §

Suullinen käsittely

Suullisen käsittelyn toimittamiseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölain 37 ja 38 §:ssä säädetään.

Asian käsittelyyn suullisessa käsittelyssä sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölain 39, 40 ja 43—50 §:ssä säädetään. Markkinaoikeus voi kuitenkin asianosaisen tai rekisteriviranomaisen suostumuksella antaa todistajan ja asiantuntijan sekä muun todistelutaroituksessa kuultavan henkilön kutsumisen suulliseen käsittelyyn asianomaisen oikeudenkäynnin osapuolen tehtäväksi, jos markkinaoikeus katsoo siihen olevan perusteltua aihetta.

15 §

Ilmoitus rekisteriviranomaiselle valitusasiassa

Markkinaoikeuden on heti ilmoitettava asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle valitusasian vireilletulosta. Ilmoitusta vireilletulosta ei kuitenkaan tarvitse tehdä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 10 ja 11 kohdassa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen valitusasioiden eikä patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 5 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen valitusasioiden osalta.

Markkinaoikeuden on lähetettävä asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle jäljennös valitusasian päätöksestä sekä samalla ilmoitettava, onko päätös saanut lainvoiman.

16 §

Hallintolainkäyttölain soveltaminen

Siltä osin kuin tässä laissa taikka 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1 tai 5—14 kohdassa mainitussa laissa ei toisin säädetä, valitusasian käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

17 §

Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen

Jollei tästä laista tai teollis- tai tekijänoikeudellisen riita- tai hakemusasian osalta 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitusta laista muuta johdu, mainitun luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen riita- ja hakemusasioiden sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettujen riita-asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaressa säädetään riita- ja hakemusasioiden käsittelystä käräjäoikeudessa.

18 §

Teollisoikeudellisia riita- ja hakemusasioita koskevat säännökset

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen riita- ja hakemusasioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan 17 §:ssä säädetyn lisäksi soveltuvin osin, mitä jäljempänä tässä luvussa säädetään.

19 §

Tiedonantovelvollisuus

Sen, joka aikoo nostaa kanteen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 5—9 tai 13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitetun rekisteröidyn teollisoikeuden tai teollisoikeuden rekisteröinnin mitättömäksi julistamisesta, menettämisestä tai kumoamisesta taikka mainitun oikeuden siirtämisestä taikka pakkoluvan myöntämisestä mainittuun oikeuteen, on ilmoitettava siitä asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle sekä lisäksi annettava siitä tieto jokaiselle rekisteriin merkitylle käyttöluvan tai panttioikeuden haltijalle. Jos käyttöluvan haltija aikoo nostaa kanteen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 5—9 tai 13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitetun rekisteröintiin perustuvan teollisoikeuden tuottaman yksinoikeuden loukkauksesta, hänen on vastaavasti annettava siitä tieto mainitun oikeuden haltijalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedonantovelvollisuus katsotaan täytetyksi, kun ilmoitus on kirjattuna lähetyksenä annettu postin kuljetettavaksi asianomaista teollisoikeutta koskevaan rekisteriin merkityllä osoitteella.

Jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että ilmoitus tai tiedonanto on suoritettu 1 ja 2 momentin mukaisesti, markkinaoikeuden on asetettava kantajalle sitä varten tarpeellinen aika. Jos kantaja laiminlyö määräajan noudattamisen, kannetta ei oteta tutkittavaksi.

20 §

Mitättömäksi julistamista koskevan vastakan- teen nostaminen

Jos 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 7—10 tai 13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitetun teollisoikeuden tuottaman yksinoikeuden loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite rekisteröidyn teollisoikeuden tai teollisoikeuden rekisteröinnin mitättömäksi julistamisesta, menettämisestä tai kumoamisesta, markkinaoikeuden on, jollei sitä tarkoittavaa kannetta ole vireillä, asetettava määräaika, jonka kuluessa kanne on pantava vireille uhalla, että väitettä ei tutkita. Kasvinjalostajanoikeuden menetetyksi määräämistä koskeva vaatimus on kuitenkin tehtävä Eviralle.

Markkinaoikeus käsittelee ja ratkaisee 1 momentissa tarkoitetun loukkauksen ja vastakan- teen samassa oikeudenkäynnissä. Markkinaoikeus voi kuitenkin erityisestä syystä keskeyttää loukkauksen käsittelyn siihen saakka, kunnes vastakanne on lopullisesti ratkaistu.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 7—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitetuista teollisoikeuksista, koskee soveltuvin osin myös hyödyllisyysmallia ja integroidun piirin piirimallia. Hyödyllisyysmallin ja integroidun piirin piirimallin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus on kuitenkin tehtävä Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös, jos vakiinnutetun tavaramerkin tuottaman yksinoikeuden loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite siitä, että tavaramerkki olisi julistettava menetetyksi.

21 §

Vahvistuskanne

Mitä 19 §:ssä säädetään käyttöluvan haltijan velvollisuudesta hänen aikoessaan nostaa kanteen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 5—9 tai 13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitetun rekisteröintiin perustuvan teollisoikeuden loukkauksesta, koskee soveltuvin osin myös

asiaa, jossa ajetaan vahvistuskannetta siitä, onko mainitun teollisoikeuden tuottama yksinoikeus olemassa tai nauttiiko kantaja mainitun yksinoikeuden perusteella suojaa toista vastaan.

Mitä 20 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 7—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettujen teollisoikeuksien loukkausta koskevista asioista, koskee soveltuvin osin myös asiaa, jossa ajetaan vahvistuskannetta siitä, onko mainitun teollisoikeuden tuottama yksinoikeus olemassa tai nauttiiko kantaja mainitun yksinoikeuden perusteella suojaa toista vastaan. Kasvinjalostajanoikeuden menetetyksi määrittämisestä koskeva vaatimus on kuitenkin tehtävä Eviralle. Mitä tässä momentissa säädetään 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 7—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitetuista teollisoikeuksista, koskee soveltuvin osin myös hyödyllisyysmallia ja integroidun piirin piirimallia. Hyödyllisyysmallin ja integroidun piirin piirimallin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus on kuitenkin tehtävä Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Mitä 20 §:n 4 momentissa säädetään vaikiinnotetun tavaramerkin tuottaman yksinoikeuden loukkausta koskevasta asiasta, koskee soveltuvin osin myös asiaa, jossa ajetaan vahvistuskannetta siitä, onko mainittu yksinoikeus olemassa tai nauttiiko kantaja mainitun yksinoikeuden perusteella suojaa toista vastaan.

22 §

Rekisteriviranomaisen lausunto riita- ja hakemusasiassa

Markkinaoikeus voi 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettussa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvassa riita- tai hakemusasiassa pyytää asianomaisen toimivaltaisen rekisteriviranomaisen lausunnon.

Lausuntopyyntöissä markkinaoikeuden tulee yksilöidä ne kysymykset, joista lausuntoa pyydetään.

23 §

Ilmoitus rekisteriviranomaiselle riita-asiassa

Markkinaoikeuden on lähetettävä asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle jäljennös 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10 ja 13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettun riita-asian ratkaisusta sekä samalla ilmoitettava, onko ratkaisu saanut lainvoiman.

Markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettun riita-asian ratkaisustaan tekemällä sitä koskeva merkintä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi asianomaiselle toimivaltaiselle rekisteriviranomaiselle säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

24 §

Eurooppapatentti ja Euroopan unionin teollisoikeudelliset suojajärjestelmät

Mitä edellä tässä luvussa säädetään patenttia koskevan riita- tai hakemusasian käsitteystä markkinaoikeudessa, sovelletaan myös patenttilain 70 f §:ssä tarkoitettua eurooppapatenttia koskevan asian käsittelyyn. Mitä 19, 22 ja 23 §:ssä säädetään asianomaisesta toimivaltaisesta rekisteriviranomaisesta, sovelletaan Patentti- ja rekisterihallitukseen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvan yhteisömallia tai yhteisön tavaramerkkiä koskevan riita- tai hakemusasian käsittelystä säädetään yhteisömallista annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 6/2002 ja yhteisön tavaramerkistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 207/2009. Lisäksi mainittujen asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan soveltuvin osin, mitä 17, 18 ja 20 §:ssä sekä 21 §:n 2 momentissa säädetään.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvan yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevan riita- tai hakemusasian käsittelystä säädetään yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetussa

sa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2100/94. Lisäksi mainittujen asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan soveltuvin osin, mitä 17, 18 ja 20 §:ssä sekä 21 §:n 2 momentissa säädetään.

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

1 §

Markkinaoikeudellisen asian vireilletulo

Markkinaoikeudellinen asia pannaan vireille markkinaoikeuteen toimitettavalla kirjallisella hakemuksella.

2 §

Asian vireillepanoon oikeutetut

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä:

1) kuluttajansuojalain mukaisissa asioissa kuluttaja-asiamies; paitsi mainitun lain 2 luvun 18 §:n mukaisissa asioissa elinkeinonharjoittaja;

2) Kuluttajavirastosta annetun lain mukaisissa asioissa kuluttaja-asiamies;

3) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin mukaisissa asioissa kuluttaja-asiamies ja 2 momentin mukaisissa asioissa se elinkeinonharjoittaja, johon mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys;

4) maksupalvelulain mukaisissa asioissa kuluttaja-asiamies tai se Finanssivalvonnan valvonnassa oleva, jota asia koskee;

5) Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisissa asioissa se Finanssivalvonnan valvonnassa oleva, jota asia koskee;

6) arvopaperimarkkinalain mukaisissa asioissa se Finanssivalvonnan valvonnassa oleva, jota asia koskee;

7) osuuskuntalain mukaisissa asioissa säästökassatoimintaa tarkastava tilintarkastaja tai sellainen jäsenjohtajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys, jonka jäsenistä vähintään puolet on jäsenjohtajia;

8) elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain mukaisissa asioissa elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys tai se elinkeinonharjoittaja, johon sopimusehdon käyttö kohdistuu;

9) rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain mukaisissa asioissa ulkomainen järjestö tai viranomaisen sen mukaan kuin mainitussa laissa tarkemmin säädetään.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevissa asioissa tämän luvun 1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä se elinkeinonharjoittaja, johon mainitun lain 1—3 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu tai jonka toimintaa se saattaa vahingoittaa taikka jonka liikesalaisuuksia, teknisiä esikuvia tai teknisiä ohjeita toinen elinkeinonharjoittaja on vastoin mainitun lain 4 §:ssä säädettyä käyttänyt tai ilmaissut, taikka elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi rekisteröity yhdistys.

Viestintämarkkinalain 121 a ja 121 b §:ssä tarkoitetuissa kiellon määräämistä taikka numeron tai palvelun sulkemista koskevissa asioissa tämän luvun 1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä se teleyritys, johon Viestintäviraston tai kuluttaja-asiamiehen päätös kohdistuu, sekä 121 b §:n mukaisissa numeron tai palvelun sulkemista koskevissa asioissa myös se palvelun tarjoaja, jonka palvelun käyttö on estetty.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaisissa asioissa tämän luvun 1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä kuluttaja-asiamies.

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi tarkoittavan hakemuksen voi kuitenkin tehdä:

1) kuluttajansuojalain 2 luvun 18 §:ssä mukaisissa asioissa kuluttaja-asiamies;

2) Finanssivalvonnan maksupalvelulain mukaisissa asioissa asettamaa uhkasakkoa koskevissa asioissa Finanssivalvonta;

3) Finanssivalvonnasta annetun lain ja arvopaperimarkkinalain mukaisissa asioissa Finanssivalvonta;

4) Viestintäviraston viestintämarkkinalain mukaisissa asioissa asettamaa uhkasakkoa koskevissa asioissa Viestintävirasto sekä vastaavasti kuluttaja-asiamiehen mainitun lain

mukaisissa asioissa asettamaa uhkasakkoa koskevista asioista kuluttaja-asiamies.

Arpajaislain, alkoholilain ja tupakkalain mukaisten asioiden osalta vireillepanoon oikeutetuista säädetään erikseen.

3 §

Toissijainen vireillepano-oikeus

Jos kuluttaja-asiamies kieltäytyy saattamasta markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuluttajansuojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain, saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin tai televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaista asiaa, joka koskee markkinointitoimen, sopimusehdon tai perintämenettelyn kieltämistä, 1 §:ssä tarkoitettun hakemuksen voi tehdä palkansaajien ja kuluttajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys.

Jos Finanssivalvonta päättää olla saattamatta arvopaperin markkinoinnissa tai hankinnassa noudatettua menettelyä, yhteissijoitusyrityksen rahasto-osuuksien markkinointia koskevaa asiaa tai sopimusehdon kieltämistä koskevaa asiaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, 1 §:ssä tarkoitettun hakemuksen voi tehdä sijoittajien etujen valvomiseksi rekisteröity yhdistys.

4 §

Hakemus

Hakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan yksilöity vaatimus;
- 2) seikat, joihin vaatimus perustuu;
- 3) mahdollisuuksien mukaan ne todisteet, jotka hakija aikoo hakemuksensa tueksi esittää, sekä mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;
- 4) sopimattomasta menettelystä elinkeino-toiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitettun kiellon määräämistä koskevassa asiassa oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus, jos hakija pitää sitä aiheellisenä.

Jos asia tulee vireille viranomaisen päätöksen jälkeen, hakemukseen on liitettävä myös asiassa tehty päätös alkuperäisenä tai jäljen-

nöksenä sekä todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä.

Hakemuksessa on ilmoitettava asianosaisten nimet ja kotipaikat sekä heidän laillisen edustajansa tai asiamiehensä yhteystiedot sekä se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Asianosaisten puhelinnumero ja muut yhteystiedot on myös soveltuvalla tavalla ilmoitettava markkinaoikeudelle. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, hakijan tulee viipymättä ilmoittaa siitä markkinaoikeudelle.

Hakemus on asianosaisten tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Laatijan on samalla ilmoitettava ammattinsa ja asuinpaikkansa.

5 §

Asian valmistelu

Asian valmistelu alkaa, kun hakemus saapuu markkinaoikeuteen. Valmistelu voi olla kirjallista tai suullista.

Valmistelussa on selvitettävä:

- 1) asianosaisten vaatimukset ja niiden perusteet;
- 2) mistä asianosaiset ovat erimielisiä;
- 3) mitä todisteita tullaan esittämään ja mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

6 §

Hakemuksen antaminen tiedoksi

Markkinaoikeuden on annettava hakemus tiedoksi sille elinkeinonharjoittajalle tai muulle, johon vaatimus kohdistuu. Jos hakemuksessa on kysymys viranomaisen päätöksestä tai määräyksestä, hakemus on lisäksi annettava tiedoksi sille viranomaiselle, jonka päätöstä tai määräystä hakemus koskee.

Markkinaoikeuden on tiedoksiannossa kehotettava vastaanottajaa vastaamaan hakemukseen kirjallisesti määräajassa. Vastauksessa on:

- 1) lausuttava hakijan vaatimuksesta perusteineen;

2) mainittava ne tosiseikat, joihin vastaus perustuu;

3) ilmoitettava mahdollisuuksien mukaan ne todisteet, jotka vastaanottaja aikoo vastauksensa tueksi esittää, sekä mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;

4) ilmoitettava sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua kiellon määräämistä koskevassa asiassa oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus, jos vastaanottaja pitää sitä aiheellisenä.

Markkinaoikeus voi lisäksi kehottaa vastaanottajaa lausumaan jostakin erityisestä kysymyksestä.

Tiedoksiannossa vastaanottajaa on kehoitettava ilmoittamaan laillisen edustajansa tai asiamiehensä yhteystiedot sekä myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Tiedoksiannossa on ilmoitettava, että asiakirja voidaan antaa asianosaiselle tiedoksi lähettämällä se hänen vastauksessaan ilmoittamaansa prosessiosoitteeseen. Vastaanottajan on myös ilmoitettava oma puhelinnumero ja muut yhteystiedot soveltuvalta tavalla markkinaoikeudelle. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, vastaanottajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä markkinaoikeudelle.

Tiedoksiannossa on lisäksi ilmoitettava, että vastaus on asianosaisen tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava ja että laatijan on ilmoitettava ammattinsa ja asuinpaikkansa.

Tiedoksianto toimitetaan siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3, 3 b ja 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa sekä 7—10 §:ssä säädetään.

7 §

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä tarkoittavan hakemuksen antaminen tiedoksi

Markkinaoikeuden on annettava 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle.

8 §

Hakemuksen antaminen tiedoksi eräissä muissa tapauksissa

Markkinaoikeuden on annettava 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainitun yhdistyksen hakemus tiedoksi säästökassaa tarkastavalle osuuskunnan tilintarkastajalle.

Markkinaoikeuden on annettava 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa mainitun ulkomaisen järjestön tai viranomaisen hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, Viestintävirastolle tai Finanssivalvonnalle kunkin valvontavaltaan kuuluvassa asiassa. Mainitulle viranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kuuleminen tarpeettomasti viivytä asian ratkaisua.

9 §

Väliaikaista kieltä koskevan vaatimuksen käsittely

Vaatimus väliaikaisen kiellon määräämisestä voidaan käsitellä kirjallisessa menettelyssä.

Kuluttaja-asiamiehen vaatimus väliaikaisen kiellon määräämisestä kuluttajansuojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain 13 §:n 1 momentin tai televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaisessa asiassa voidaan ratkaista, vaikka sitä ei ole saatu annettua tiedoksi sille, johon vaatimus kohdistuu.

10 §

Istunto

Markkinaoikeuden on toimitettava markkinaoikeudellisessa asiassa istunto.

Istuntoa ei kuitenkaan tarvitse toimittaa siltä osin kuin asia jätetään tutkimatta tai silleen taikka asiassa vahvistetaan sovinto. Markkinaoikeus voi ratkaista asian istuntoa toimittamatta myös, jos asia on laadultaan sellainen, ettei sen ratkaiseminen edellytä istunnon toimittamista, eikä kukaan asianosaisista vastusta asian ratkaisemista kirjallisessa menettelyssä.

Markkinaoikeus voi päättää, että valmistelun jälkeen asian käsittelyä jatketaan siten kuin oikeudenkäymiskaaren 6 luvussa riita-asian pääkäsittelystä säädetään. Muussa tapauksessa istunnossa asiaa voidaan käsitellä yksinomaan jonkin tai joidenkin kysymysten selvittämiseksi. Tällöin asian käsittelyä voidaan istunnon jälkeen jatkaa kansliassa tai uudessa istunnossa.

11 §

Istuntoon kutsuminen

Markkinaoikeuden istuntoon on kutsuttava hakija ja tämän vastapuoli sekä muut asianosaisasemassa olevat henkilöt ja valvontaviranomaiset. Kuluttajansuojalain 2 luvun 18 §:n mukaisissa elinkeinonharjoittajan hakemuksella vireille tulleissa asioissa istuntoon kutsuttava valvontaviranomainen on kuluttaja-asiamies.

Jos hakija jää pois istunnosta, asia jää silensä. Jos vastapuoli jää pois, asia voidaan poissaolosta huolimatta ratkaista.

Kutsu istuntoon annetaan tiedoksi siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3, 3 a, 3 b ja 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa sekä 7—10 §:ssä säädetään.

12 §

Asian selvittäminen

Markkinaoikeus voi hankkia asiassa selvitystä omasta aloitteestaan sekä velvoittaa elinkeinonharjoittajan antamaan asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Liike- tai ammattisalaisuutta ei kuitenkaan saa velvoittaa ilmaisemaan, ellei siihen ole erityisiä syitä. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

13 §

Täytäntöönpanon kieltäminen tai keskeyttäminen

Jos hakemuksessa on kysymys viranomaisen päätöksestä tai määräyksestä, markkinaoikeus voi, milloin syytä on, ennen hakemuksen ratkaisemista määrätä, ettei viran-

omaisen päätöstä tai määräystä ole toistaiseksi pantava täytäntöön tai täytäntöönpanoa jatkettava.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskeva asia voidaan käsitellä kirjallisessa menettelyssä.

14 §

Päätös

Markkinaoikeuden ratkaisu tässä luvussa tarkoitettussa asiassa on päätös. Päätöksessä, joka laaditaan erilliseksi asiakirjaksi, tulee olla:

- 1) tuomioistuimen nimi sekä päätöksen antamis- tai julistamispäivä;
- 2) asianosaisten nimet;
- 3) selostus asianosaisten vaatimuksista ja vastauksista perusteineen;
- 4) luettelo todistelutarkoituksessa kuulluista henkilöistä ja muista esitetyistä todisteista;
- 5) perustelut;
- 6) päätöslauselma;
- 7) asian ratkaisseiden jäsenten nimet ja virka-asema sekä ilmoitus siitä, onko päätöksestä äänestetty.

Jos päätöksestä on äänestetty, siihen on liitettävä eri mieltä olleiden jäsenten mielipiteet.

Jos päätös sisältää kiellon taikka määräyksen oikaisutoimenpiteen suorittamiseksi, päätöksessä on yksilöitävä velvoitetut ja ilmoitettava ajankohta, josta lukien kieltoa tai määräystä on noudatettava.

15 §

Korvaus valtion varoista

Markkinaoikeudessa todistajana tai asiantuntijana kuullulle suoritetaan kuluttajansuojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain, saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin, rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaisissa asioissa korvausta valtion varoista sen mukaan kuin valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetussa laissa (666/1972) säädetään.

Markkinaoikeus voi päätöksessään velvoittaa muun asianosaisen kuin kuluttaja-asiamiehen sekä 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa mainitun ulkomaisen viranomaisen ja järjestön korvaamaan valtiolle sen varoista maksetut 1 momentissa tarkoitetut kustannukset.

16 §

Oikeudenkäyntikulut ja maksut

Asianosaiset vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan markkinaoikeudessa tässä luvussa tarkoitetussa asiassa. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määrittämisestä koskeissa asioissa sovelletaan kuitenkin oikeudenkäymiskaaren oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevia säännöksiä.

Markkinaoikeudessa perittävistä maksuista säädetään erikseen. Asianosaisilta ja kuultaviksi kutsutuilta ei peritä toimituskirjamaksuja heille annettavista pöytäkirjan otteista ja päätöksistä.

17 §

Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen

Siltä osin kuin tässä laissa tai 1 luvun 6 §:ssä mainituissa laeissa ei toisin säädetä, tässä luvussa tarkoitetut markkinaoikeudelliset asiat käsitellään markkinaoikeudessa muutoin soveltuvien osin siten kuin oikeudenkäymiskaarella riita-asian käsittelystä säädetään.

6 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Samojen tai eri asianosaisten väliset 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita-asiat voidaan käsitellä samassa

oikeudenkäynnissä, jos se edistää asioiden selvittämistä.

Markkinaoikeus voi, jos siihen on syytä, erottaa 1 momentissa tarkoitetut asiat käsiteltäviksi erillisinä asioina.

2 §

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja muun riita-asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia on käsiteltävä samassa oikeudenkäynnissä.

Jos 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun mainitun luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa tarkoitetussa riita-asiassa valmistelun on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneen, markkinaoikeus voi käsitellä riita-asiat erikseen, jos niiden samassa oikeudenkäynnissä käsitteleminen ei käy haitatta päinsä. Samalla tavoin voidaan menetellä myös silloin, kun 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun asianosaiselle oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 22 §:n mukaan asetettu määräaika on kulunut umpeen.

3 §

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja markkinaoikeudellisen asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja markkinaoikeudellinen asia voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsitteleminen yhdessä käy haitatta päinsä.

Markkinaoikeuden päätettyä 1 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelemisestä sa-

massa oikeudenkäynnissä, niiden käsittelyä jatketaan riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä. Tästä huolimatta sovelletaan, mitä 5 luvun 2 ja 3 §:ssä, 6 §:n 1 momentissa sekä 7—9, 13, 15 ja 16 §:ssä säädetään.

Markkinaoikeus voi, jos siihen on syytä, erottaa 1 momentissa tarkoitetut asiat käsiteltäviksi erillisinä asioina.

4 §

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelemisen samassa oikeudenkäynnissä

Samojen tai eri asianosaisten väliset markkinaoikeudelliset asiat voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos se edistää asioiden selvittämistä.

Markkinaoikeus voi, jos siihen on syytä, erottaa 1 momentissa tarkoitetut asiat käsiteltäviksi erillisinä asioina.

5 §

Oikeudenkäynnin julkisuus

Oikeudenkäynnin julkisuudesta markkinaoikeudessa kilpailuasioissa, hankinta-asioissa ja valitusasioissa säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetussa laissa (381/2007). Muutoin oikeudenkäynnin julkisuudesta markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (370/2007).

6 §

Oikeudenkäynnin joutuisuus, asioiden käsittelyjärjestys ja asian kiireelliseksi määrittäminen

Asiat on käsiteltävä markkinaoikeudessa ilman aiheetonta viivytystä kohtuullisen ajan kuluessa.

Jollei erikseen ole toisin säädetty, asiat käsitellään markkinaoikeudessa niiden vireiltulon järjestyksessä, jollei siitä ole aihetta poiketa ottaen erityisesti huomioon asian kä-

sittelyn kesto, asian laatu ja merkitys asianosaiselle.

Markkinaoikeus voi oikeudenkäynnin osapuolen kirjallisesta hakemuksesta päättää asian määrittämisestä kiireelliseksi, jos asian käsittelemiselle ennen muita asioita on erityisen painava syy ottaen huomioon oikeudenkäynnin kesto, asian laatu ja merkitys asianosaiselle sekä muut perusteet kiireelliseksi määrittämiselle. Kiireelliseksi määrittämisestä koskevaan hakemukseen ja sen käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 19 luvussa säädetään. Markkinaoikeuden päätösvaltaisuudesta kiireelliseksi määrittämisestä koskevan hakemuksen ratkaisemisessa säädetään kuitenkin markkinaoikeudesta annetun lain 18 §:ssä. Asian kiireelliseksi määrittämisestä koskevaan markkinaoikeuden ratkaisuun ei saa hakea erikseen muutosta.

7 §

Päätöksen antaminen tai julistaminen hallintolainkäyttöasiassa

Kilpailuasioissa, hankinta-asioissa ja valitusasioissa markkinaoikeuden päätös annetaan päätösneuvottelun päätyttyä.

Asiassa, jossa markkinaoikeus toimittaa suullisen käsittelyn, päätös voidaan sen esittämättä, mitä 1 momentissa säädetään, myös julistaa päätösneuvottelun päätyttyä. Jollei päätöksen julistaminen kokonaisuudessaan ole tarpeen, päätöksestä on sitä julistettaessa ilmoitettava sen perustelut ja lopputulos. Asianosaisten siihen suostuessa perustelut voidaan tällöin ilmoittaa ainoastaan pääpiirteittäin. Jos päätöksestä on äänestetty, siitä on ilmoitettava julistamisen yhteydessä.

Lopullinen päätös on annettava 30 päivän kuluessa suullisen käsittelyn päättymispäivästä. Jos päätöstä ei voida erityisestä syystä antaa sanotussa määräajassa, se on annettava niin pian kuin mahdollista. Kun asia ratkaistaan toimittamatta suullista käsittelyä, päätös on annettava viivytyksettä.

Päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölain 55 §:ssä säädetään.

8 §

Ratkaisun julistaminen tai antaminen muussa asiassa

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyissä riita- ja hakemusasioissa, mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitetuissa riita-asioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa markkinaoikeuden ratkaisu julistetaan päätösneuvottelun päätyttyä tai annetaan markkinaoikeuden kansliassa. Julistettu ratkaisu päivätään julistamispäivälle ja kansliassa annettu ratkaisu sille päivälle, jona se on asianosaisten saatavissa.

Jollei ratkaisun julistaminen kokonaisuudessaan ole tarpeen, ratkaisusta on sitä julistettaessa ilmoitettava sen perustelut sekä tuomio- tai päätöslauselma. Asianosaisten siihen suostuessa perustelut voidaan tällöin ilmoittaa ainoastaan pääpiirteittäin. Jos ratkaisusta on äänestetty, siitä on ilmoitettava julistamisen yhteydessä.

Tuomio ja lopullinen päätös on annettava 30 päivän kuluessa pääkäsittelyn tai istunnon päättymispäivästä. Jos ratkaisua ei voida erityisestä syystä antaa sanotussa määräajassa, se on annettava niin pian kuin mahdollista. Kun asia ratkaistaan toimittamatta pääkäsittelyä tai istuntoa, ratkaisu on annettava viivytyksettä.

Markkinaoikeuden on lähetettävä ratkaisustaan kappale kaikille asianosaisille. Kappale ratkaisusta saadaan lähettää postitse, jollei muuta tiedoksiantotapaa pidetä tarpeellisena.

7 luku

Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun

1 §

Muutoksenhaku kilpailu- ja hankinta-asioissa

Markkinaoikeuden päätökseen kilpailu- tai hankinta-asiaa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten

kuin 1 luvun 2 ja 3 §:ssä mainituissa laeissa säädetään.

2 §

Muutoksenhaku valitusasioissa

Markkinaoikeuden päätökseen valitusasiassa saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa markkinaoikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa asiassa muutosta ei laillisen esteen vuoksi tai muusta hyväksyttävästä syystä voida hakea määräajassa, markkinaoikeus asettaa hakemuksesta uuden määräajan muutoksenhakua varten. Uutta määräaikaa on pyydetävä ennen alkuperäisen määräajan päättymistä markkinaoikeudelta kirjallisella hakemuksella. Hakemukseen on liitettävä selvitys hakijaa kohdanneesta esteestä tai muusta hakemuksen perusteena olevasta syystä.

Valituksen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

3 §

Valitusasioiden käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Edellä 2 §:ssä tarkoitetun asian käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa sovelletaan soveltuvin osin, mitä 4 luvun 13 §:ssä ja 15 §:n 2 momentissa säädetään.

4 §

Muutoksenhaku teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa

Markkinaoikeuden ratkaisuun 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1—10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädettyssä riita- ja hakemusasiassa, 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettussa riita-asiaassa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oi-

keudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Muutoksenhakukirjelmä, johon on sisällytettävä lupahakemus ja valitus, on yhdessä markkinaoikeuden ratkaisun kanssa toimitettava markkinaoikeuden kirjaamoon. Menettelyyn valituslupaa haettaessa ja asiaa käsiteltäessä sovelletaan muutoin oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännöksiä muutoksenhausta hovioikeuden toisena oikeusasteena käsittelemissä asioissa.

Markkinaoikeuden ratkaisu pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Korkein oikeus voi kuitenkin määrätä, ettei ratkaisua toistaiseksi saa panna täytäntöön tai ettei aloitettua täytäntöönpanoa saa jatkaa.

Tässä pykälässä tarkoitettua asiaa koskevassa ylimääräisessä muutoksenhausta noudatetaan soveltuvin osin riita-asioita koskevia oikeudenkäymiskaaren 31 luvun säännöksiä kuitenkin niin, että myös kantelu on tehtävä korkeimpaan oikeuteen.

5 §

Teollisoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely korkeimmassa oikeudessa

Edellä 4 luvun 18 §:ssä tarkoitetun riita- tai hakemusasian käsittelyyn korkeimmassa oikeudessa sovelletaan soveltuvin osin, mitä

mainitun luvun 20 §:ssä, 21 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 22—24 §:ssä säädetään.

8 luku

Voimaantulo

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Tällä lailla kumotaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettu laki (1528/2001).

Jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin, sovelletaan tämän lain vastaavaa säännöstä.

2 §

Siirtymäsäännökset

Asia, joka on tullut markkinaoikeudessa viireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**patenttilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan patenttilain (550/1967) 61 §:n 2 momentti, 63 §:n 3 momentti sekä 64 ja 67—
 70 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 67 § osaksi laissa 954/2010 ja 70 § osaksi laissa 392/2010,
muutetaan 26 §:n 1 momentti, 27, 27 a ja 50 §, 57 b §:n 2 ja 4 momentti, 65, 65 b ja 66 §,
 70 p §:n 1 ja 2 momentti sekä 72 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 26 §:n 1 momentti laissa 243/1997, 27 § laeissa 243/1997 ja
 896/2005, 27 a, 50 ja 65 b § laissa 743/2011, 57 b §:n 2 ja 4 momentti laissa 684/2006, 65 §
 osaksi laeissa 1695/1995 ja 896/2005, 70 p §:n 1 ja 2 momentti laissa 743/2011 sekä 72 § lais-
 sa 896/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 66 a—66 d § sekä 74 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 896/2005, uusi
 4 momentti seuraavasti:

26 §

Patenttiviranomaisen patenttihakemusta koskevaan lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Patentinhaltija tai väitteentekijä voi hakea muutosta patenttiviranomaisen väitteen johdosta antamaan lopulliseen päätökseen, jos päätös on hänelle vastainen.

27 §

Patenttiviranomaisen päätökseen 26 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Mitä 22 §:n 5 momentissa säädetään patenttia koskevan asiakirjan julkisuudesta, koskee soveltuvin osin myös asiakirjoja, jotka annetaan markkinaoikeudelle tai korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

27 a §

Kun patentinhakija hakee muutosta englanniksi laadittua patenttihakemusta koskevaan lopulliseen patenttiviranomaisen päätökseen, hänen tulee toimittaa markkinaoikeudelle keksinnön selityksestä, tiivistelmä-

tä ja patenttivaatimuksista käänнос suomeksi tai ruotsiksi. Jollei käännostä ole toimitettu valituksen ohessa, markkinaoikeuden tulee varata patentinhakijalle tilaisuus käännosten toimittamiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Jos patentinhakija ei toimita käännostä määrääjassa, valitus jätetään tutkimatta. Kehottaessaan patentinhakijaa toimittamaan käännosten markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehoituksen noudattamisen laiminlyömisestä voi olla. Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

Kun patentinhakija hakee muutosta patenttihakemusta koskevaan lopulliseen patenttiviranomaisen päätökseen, joka on annettu englannin kielellä, markkinaoikeuden tulee pyytää patenttiviranomaista toimittamaan päätöksestä käänнос suomeksi tai ruotsiksi. Suomen tai ruotsin kielelle käännetty päätös on jatkokäsittelyn perustana.

Haettaessa muutosta väitteen johdosta annettuun lopulliseen patenttiviranomaisen päätökseen, patentinhaltijan tulee toimittaa markkinaoikeudelle selityksestä käänнос suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttia koskevia asiakirjoja ei ole kokonaisuudessaan saatavilla suomeksi tai ruotsiksi. Markkinaoikeuden tulee tarvittaessa varata patentinhaltijalle tilaisuus käännosten toimittamiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Jos paten-

tinhaltija ei toimita käännöstä määräajassa, markkinaoikeus voi sakon uhalla velvoittaa patentinhaltijan toimittamaan käännöksen tai teettää käännöksen tämän kustannuksella. Kehottaessaan patentinhaltijaa toimittamaan käännöksen markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen noudattamisen laiminlyömisestä voi olla. Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

50 §

Pakkoluvan myöntää tuomioistuin, joka määrää myös, missä laajuudessa keksintöä saa käyttää hyväksi, sekä vahvistaa vastikkeen ja muut pakkoluvan ehdot. Kun oleellisesti muuttuneet olosuhteet niin vaativat, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta kumota pakkoluvan tai vahvistaa sille uudet ehdot.

Kansanterveysongelmista kärsiviin maihin vietävien lääkkeiden valmistusta koskevien patenttien pakkolisensioinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 816/2006 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii markkinaoikeus.

57 b §

Ennen 57 §:n 1 momentissa tarkoitettun kanteen nostamista tuomioistuin voi patentinhaltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että patentinhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan patenttia, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuu-

den asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

65 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Markkinaoikeudessa käsitellään myös asiat, jotka koskevat oikeutta keksintöön, johon on haettu Euroopan patenttisopimuksessa (SopS 8/1996) tarkoitettua eurooppapatenttia. Edellytyksenä tällaisen asian käsittelylle markkinaoikeudessa on, että vastaajalla on kotipaikka Suomessa tai että kantajalla on kotipaikka Suomessa eikä vastaajalla ole kotipaikkaa Euroopan patenttisopimukseen kuuluvassa valtiossa. Asia käsitellään markkinaoikeudessa myös, jos riidan osapuolet ovat sopineet, että markkinaoikeus on toimivaltainen tuomioistuin asiassa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua riitaa ei saa ottaa käsiteltäväksi markkinaoikeudessa, jos sama riitakysymys samojen osapuolten välillä on vireillä toisen Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimessa. Jos tämän ulkomaisen tuomioistuimen toimivalta on kiistetty, markkinaoikeuden on lykättävä asian käsittelyä, kunnes kysymys toimivalta on ulkomaisessa tuomioistuimessa lainvoimaisesti ratkaistu.

Markkinaoikeuden kansainvälisestä toimivallasta säädetään tai määrätään muutoin erikseen.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

65 b §

Tähän lakiin perustuvassa riita-asiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttivilanomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on

asiassa kantajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

66 §

Syyte rikoslain (39/1889) 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 57 §:n 2 momentissa tarkoitetusta patenttirikkomuksesta ja 62 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva 58 §:n mukainen korvausvaatimus ja 59 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 65 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

66 a §

Edellä 66 §:ssä tarkoitetussa rikosasiassa tuomioistuin voi, jos patenttjulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttinviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa asianomistajan toimittamaan patenttjulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia, jossa asianomistaja käyttää puhevaltaa, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään asianomistajan kustannuksella. Kun kyseessä on asianomistajan yksin ajama rikosasia, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä.

66 b §

Edellä 66 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto patenttinviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

66 c §

Käsitellessään 66 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

66 d §

Edellä 66 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta patenttinviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

70 p §

Tähän lakiin perustuvassa eurooppapatenttia koskevassa riita-asiassa tuomioistuin voi, jos patenttjulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttinviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttjulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa kantajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

Edellä 66 §:ssä tarkoitettua eurooppapatenttia koskevassa rikosasiassa tuomioistuin voi, jos patenttjulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttinviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa asianomistajan toimittamaan patenttjulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia, jossa asian-

omistaja käyttää puhevaltaa, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään asianomistajan kustannuksella. Kun kyseessä on asianomistajan yksin ajama rikosasia, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä.

72 §

Patenttiviranomaisen tämän lain nojalla antamaan muuhun kuin 26 §:ssä tarkoitettuun lopulliseen päätökseen sekä 42 §:ssä, 53 a §:n 2 momentissa, 53 d §:n 1 momentissa, 54 §:n 1 momentissa sekä 71 a ja 71 b §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patenti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

74 §

Patenttiviranomainen voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä patenttihakemuksesta, väitteestä, patentin rajoittamisesta patenttiviranomaisessa ja patentin lakkauttamisesta sekä niiden käsittelystä sekä muista niihin verrattavista teknisistä seikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Patenttiviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

4.

Laki**oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (656/1967) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1698/1995, seuraavasti:

12 §

Työnantajalle tai työntekijälle tämän lain mukaan kuuluvia oikeuksia koskevat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään.

Asia käsitellään markkinaoikeudessa, jos riita koskee oikeutta tässä laissa tarkoitettuun keksintöön, johon on haettu Euroopan patenttisopimuksessa (SopS 8/1996) tarkoitettua eurooppapatenttia ja jos työntekijä tämän keksinnön tehdessään pääasiallisesti työskenteli Suomessa. Jos valtiota, jossa työntekijä pääasiallisesti työskenteli, ei voida osoittaa, asia käsitellään markkinaoikeudessa, jos työnantajalla oli keksinnön tekohetkellä Suomessa sellainen toimipaikka, jonka palveluksessa keksinnön tehnyt työntekijä oli.

Asia voidaan käsitellä markkinaoikeudessa myös silloin, jos riidan osapuolet ovat suullisesti tai kirjallisesti sopineet, että markkinaoikeus on toimivaltainen tuomioistuimena asiansa, ja tällainen sopimus on sallittu sen valtion lainsäädännössä, jonka lainsäädäntöä työ sopimukseen sovelletaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Riita-asia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

5.

Laki**oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 3 ja 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain (369/2006) 3 §:n 1 kohta ja 13 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *korkeakouluilla* yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua ja ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja sekä niiden alaisia tai yhteisiä erillislaitoksia;

13 §

Riitojen ratkaisusta

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Riita-asia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

6.

Laki**maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain (551/1967) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Keksinnöstä, joka 1 momentin mukaan pakkolunastetaan valtiolle, on keksinnön haltijalle maksettava kohtuullinen korvaus valtion varoista. Jollei korvauksesta sovita, voi keksinnön haltija ajaa siitä erikseen kannetta markkinaoikeudessa. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Riita-asia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

7.

Laki**hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991) 41 §:n 2 momentti sekä 42 ja 45 §, sellaisena kuin niistä on 45 § osaksi laissa 395/2010,
muutetaan 23 §, 36 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 43 ja 44 §, sellaisina kuin niistä ovat 23 § laissa 580/1992, 36 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 686/2006 sekä 43 § laissa 700/2008, sekä
lisätään lakiin uusi 44 a—44 c § seuraavasti:

23 §

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patent-

ti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

36 a §

Ennen 36 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuimien voi hyödyllisyysmallioikeuden haltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on I momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että hyödyllisyysmallioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan hyödyllisyysmallioikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 36 §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

43 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

44 §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua hyödyllisyysmallioikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua hyödyllisyysmallirikkomuksesta ja 40 §:ssä tarkoitettua rikoksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä I momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 37 §:n mukainen korvausvaatimus ja 38 §:ssä tarkoitettu patenttilain 59 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 43 §:ssä säädetään.

Tuomioistuimien pysyy toimivaltaisena tutkimaan II momentissa tarkoitettua vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

44 a §

Edellä 44 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

44 b §

Käsitellessään 44 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 c §

Edellä 44 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, hae-

taan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän

lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

8.

Laki

yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain (32/1991) 40 §:n 2 momentti ja 41,
muutetaan 29 §, 37 b §:n 2 ja 4 momentti sekä 42—44 §, sellaisina kuin niistä ovat 29 § laissa 579/1992, 37 b §:n 2 ja 4 momentti laissa 681/2006 sekä 44 osaksi laissa 396/2010, sekä
lisätään lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

29 §

Muutoksenhaku rekisteriviranomaisen päätökseen

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

37 b §

Keskeyttämismääräys välittäjälle

Ennen 37 a §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuin voi yksinoikeuden haltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismää-

räyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että yksinoikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan piirimalliin kohdistuvaa yksinoikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 37 a §:ssä tarkoitettua kannet-

ta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

42 §

Oikeuspaikka riita-asioissa

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

43 §

Oikeuspaikka rikosasioissa

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta oikeutta piirimalliin loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 35 §:ssä tarkoitetusta piirimallirikkomuksesta ja 36 §:ssä tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva 38 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sekä 39 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 42 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

43 a §

Rekisteriviranomaisen lausunto rikosasiassa

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa an-

netun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

43 b §

Asiantuntija rikosasiassa

Käsitellessään 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §

Ilmoitus rekisteriviranomaiselle rikosasiassa

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

9.

Laki**tavaramerkkilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tavaramerkkilain (7/1964) 45 §:n 2 momentti sekä 48 ja 49 §, sellaisena kuin niistä on 49 § laeissa 1715/1995 ja 393/2010,
muutetaan 42—44 §, 48 a §:n 2 ja 4 momentti, 51 ja 51 a §, 56 l §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti sekä 58 §, sellaisina kuin niistä ovat 42 § osaksi laeissa 996/1983 ja 1715/1995, 43 § laissa 716/1995, 48 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 680/2006, 51 §, 56 l §:n 2 momentti ja 57 §:n 1 momentti laissa 1715/1995, 51 a § laissa 581/1992 ja 58 § osaksi laissa 1038/1992, sekä
lisätään lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

42 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Jäljempänä 57 §:n 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa tarkoitettuna yhteisön tavaramerkkituomioistuimen toimii markkinaoikeus.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

43 §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta ja tämän lain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua tavaramerkkirikkomuksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 38 §:n 2 ja 3 momentin mukainen korvaus- ja hyvitysvaatimus sekä 41 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 42 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

43 a §

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausun-

to rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

43 b §

Käsitellessään 43 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

48 a §

Ennen 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuimien voi tavaramerkkioikeuden haltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että tavaramerkkioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan oikeutta tavaran tunnusmerkkiin, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopioita tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

51 §

Muutosta rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen tavaramerkkiasiaissa voi hakea hakija, jos päätös on hänelle vastainen tai asia on jätetty sillensä. Rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta rekisteriviranomaisen tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen.

51 a §

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

56 l §

Päätökseen, jonka mukaan kansainvälinen rekisteröinti on voimassa Suomessa tehdystä väitteestä huolimatta, voi väitteentekijä hakea muutosta.

57 §

Yhteisön tavaramerkillä tarkoitetaan Euroopan unionin sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (tavaramerkit ja mallit), jäljempänä *yhteisön tavaramerkkivirasto*, yhteisön tavaramerkistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 nojalla rekisteröimää tavaramerkkiä.

58 §

Tarkemmat säännökset rekisteröintihakemuksesta, tavaramerkkirekisteristä ja sen pitämisestä, kuuluttamisesta sekä rekisteriviranomaisen tehtävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriviranomainen voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä rekisteröintihakemuksesta ja sen käsittelystä, rekisteröityä tavaramerkkiä koskevista asioista, tavaramerkkirekisteristä, kuulutuksista sekä muista niihin verrattavista teknisistä seikoista.

Tämän lain mukaan perittävistä maksuista säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

10.

Laki**yhteismerkkinlain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteismerkkinlain (795/1980) 5 §:n 2 momentti ja
lisätään lakiin uusi 6 a—6 e § seuraavasti:

5 §

Kumoamiskannetta saa ajaa jokainen, joka kärsii haittaa rekisteröinnistä. Kannetta saa ajaa myös syyttäjä, työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomainen sekä asianomaisten elinkeinon- tai ammatinharjoittajien taikka kuluttajien etua valvova yhteisö.

6 a §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

6 b §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikkoksesta sekä tavaramerkkilain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva tavaramerkkilain 38 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu korvaus- ja hyvitysvaatimus sekä mainitun lain 41 §:ssä tarkoitettu vaatimus sen estämättä, mitä tämän lain 6 a §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

6 c §

Edellä 6 b §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausun-

to rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

6 d §

Käsitellessään 6 b §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

6 e §

Edellä 6 b §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, hae-

taan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän

lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

11.

Laki

mallioikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan mallioikeuslain (221/1971) 31 b §:n 2 momentti, 39 §:n 2 momentti, 41 §:n 3 momentti sekä 42 §, sellaisena kuin niistä on 31 b §:n 2 momentti laissa 596/2002,

muutetaan 21 §:n 1 momentti, 22 ja 33 a §, 35 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 43 ja 44 §, sellaisina kuin ne ovat 21 §:n 1 momentti laissa 1058/2010, 22 § laissa 578/1992, 33 a ja 43 § laissa 1215/2002, 35 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 685/2006 sekä 44 § laeissa 718/1995 ja 394/2010, ja

lisätään lakiin uusi 43 a—43 c §, seuraavasti:

21 §

Mallin rekisteröintihakemusta koskevaan rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Rekisteriviranomaisen rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen.

22 §

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

33 a §

Yhteisömallilla tarkoitetaan yhteisömallista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 mukaista rekisteröimätöntä mallia sekä Euroopan unionin sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (tavamerkit ja mallit), jäljempänä *yhteisön tavamerkki- ja mallioikeusvirasto*, mainitun asetuksen nojalla rekisteröimää mallia.

35 a §

Ennen 35 §:n 1 momentissa tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuimien voi mallioikeuden haltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että mallioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille,

jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan mallioikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

43 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Edellä 33 a §:ssä mainitussa neuvoston asetuksessa tarkoitettuna yhteisömalliasioita käsittelevänä tuomioistuimena toimii markkinaoikeus.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

43 a §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua mallioikeutta loukkaavasta teollisuusrikoksesta sekä tämän lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitettua mallioikeusrikkomuksesta ja 40 §:ssä tarkoitettua rikoksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 36 §:n ja 40 §:n 3 momentin mukainen korvausvaatimus sekä 37 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 43 §:ssä momentissa säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa

tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

43 b §

Edellä 43 a §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

43 c §

Käsitellessään 43 a §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §

Edellä 43 a §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut kärjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän

lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

12.

Laki

toiminimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan toiminimilain (128/1979) 26 § ja 27 §:n 2 momentti,
muutetaan 1 §:n 3 momentti, 6 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 ja 4 momentti, 18 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 20, 28 ja 29 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 682/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 29 a—29 c § seuraavasti:

1 §

Mitä tässä laissa säädetään toiminimestä, koskee myös aputoiminimeä. Tämän lain 2 §:n 3 momentin sekä 3—6, 18, 22—24, 27—29 ja 29 a—29 c §:n toiminimeä koskevia säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös toissijaiseen tunnukseen. Lisäksi mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/) säädetään toiminimeä koskevista riita- ja hakemusasioista koskee soveltuvin osin myös aputoiminimeä ja toissijaista tunnusta.

6 §

Jos toiminimi on vakiintunut eikä siihen sekoitettavissa olevan vanhemman toiminimen haltija ole kohtuullisessa ajassa ryhtynyt toimiin myöhemmän toiminimen käytön esittämiseksi, pysyy oikeus vakiintuneeseen toiminimeen vanhemman oikeuden rinnalla. Sekaannusvaaran välttämiseksi tuomioistuimella on tällöin kuitenkin valta osapuolen vaatimuksesta ja sen mukaan kuin havaitaan kohtuulliseksi määrätä, että toiminimeä saa-

daan käyttää vain erityisellä tavalla, kuten lisäämällä siihen paikannimi tai sitä muutoin selventämällä.

18 §

Kieltokannetta saa ajaa jokainen, jolle toiminimestä tai sen käytöstä aiheutuu haittaa. Kannetta saa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ajaa myös työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomainen sekä asianomaisten elinkeinonharjoittajien etuja valvova yhteisö.

Kannetta uhkasakkoon tuomitsemiseksi saa ajaa se, jonka vaatimuksesta kieltotuomio on annettu, sekä, jos kieltotuomio on annettu 1 momentin nojalla, myös työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomainen.

18 a §

Ennen 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua kanteen nostamista tuomioistuimella voi yksinoikeuden haltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on

ilmeistä, että yksinoikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan oikeutta toiminimeen, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

20 §

Kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi saa ajaa jokainen, jolle aiheutuu rekisteröinnistä haittaa. Kannetta saa ajaa myös työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomainen ja 18 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteisö, ellei kanne perustu 10 §:n 2—4 kohtaan.

28 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

29 §

Syyte 22 §:n 1 momentissa tarkoitettusta toiminimen loukkauksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 23 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sekä 24 §:n 2 momentin mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 28 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

29 a §

Edellä 29 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

29 b §

Käsitellessään 29 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

29 c §

Edellä 29 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut kärjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

13.

Laki

kaupparekisterilain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupparekisterilain (129/1979) 29 §, sellaisena kuin se on laeissa 582/1992 ja 1122/1993, seuraavasti:

29 §

Rekisteriviranomaisen päätökseen, jolla rekisteröiminen on evätty, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Haettaessa muutosta paikallisviranomaisen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen nou-

datetaan, mitä valittamisesta rekisteriviranomaisen päätökseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

14.

Laki**patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (575/1992) 5 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 714/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a ja 5 b § seuraavasti:

5 §

Muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen teollisoikeudellisissa ja kaupparekisteriasioissa

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, kun:

- 1) päätöksellä on ratkaistu patenttihakemus tai muu patenttia koskeva asia;
- 2) päätöksellä on ratkaistu hakemus mallin rekisteröimisestä tai muu mallia koskeva asia;
- 3) päätöksellä on ratkaistu hakemus integroidun piirin piirimallin rekisteröimisestä tai muu piirimallia koskeva asia;
- 4) päätöksellä on ratkaistu hakemus hyödyllisyysmallin rekisteröimisestä tai muu hyödyllisyysmallia koskeva asia;
- 5) päätöksellä on ratkaistu hakemus tavaramerkin tai yhteismerkin rekisteröimisestä taikka muu tavaramerkkiä tai yhteismerkkiä koskeva asia;
- 6) päätöksellä on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen.

Valitettaessa 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

5 a §

Muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen muissa asioissa

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen

muussa kuin 5 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa, jollei muualla toisin säädetä, hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutoksen hakemisesta Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen yrityskiinnityslaissa (634/1984) tarkoitettussa asiassa säädetään kuitenkin erikseen.

5 b §

Muutoksenhakuoikeuden rajoitukset

Joka ei säädettyssä ajassa ole tehnyt väitettä tai vaatimusta myönnetyn patentin taikka rekisteröidyn tavaramerkin tai mallin johdosta, ei saa hakea muutosta asiassa annettuun päätökseen.

Joka ei ole tehnyt vaatimusta hyödyllisyysmallin tai integroidun piirin piirimallin rekisteröinnin julistamisesta mitättömäksi, ei saa hakea muutosta asiassa annettuun päätökseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

15.

Laki

patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain (576/1992) 1 §:n 2 momentti sekä 2—4 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti ja 3 § laissa 896/2002 sekä 4 § osaksi laissa 244/1997.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Tämän lain voimaan tullessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vireillä olevat 1 päivänä tammikuuta 2013 tai sen jälkeen vireille tulleet patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (575/1992) 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetut asiat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa markkinaoikeuden käsiteltäviksi.

Tämän lain voimaan tullessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vi-

reillä olevat 1 päivänä toukokuuta 2013 tai sen jälkeen vireille tulleet patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 5 §:n 1 momentin 1—4 sekä 6 kohdassa tarkoitetut asiat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa markkinaoikeuden käsiteltäviksi.

Tämän lain voimaan tullessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vireillä olevat 1 päivänä toukokuuta 2013 tai sen jälkeen vireille tulleet patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 5 a §:ssä tarkoitetut asiat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Helsingin hallinto-oikeuden käsiteltäviksi.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnasta markkinaoikeuden käsiteltäviksi siirtyvien asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

16.

Laki**patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annettu laki (576/1992).

2 §

Tämän lain voimaan tullessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa päätoimisesti toimivat, markkinaoikeudesta annetun lain (/) 4 §:ssä säädetyt kelpoisuusehdot täyttävät virkamiehet voidaan määrätä tämän lain voimaan tullessa hoitamaan markkinaoikeuden markkinaoikeustuomarin tai markkinaoikeusinsinöörin virkaa enintään kahden vuoden määräajaksi.

Siirtämisestä päättää oikeusministeriö. Siirtäminen edellyttää virkamiehen suostumusta.

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan osastosihteeri ja hänen virkansa siirretään tämän lain voimaan tullessa markkinaoikeuteen oikeusministeriön päätöksellä. Viran siirtäminen ei edellytä virkamiehen suostumusta.

3 §

Tämä laki tulee voimaan myöhemmin lailla säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

17.

Laki**kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (1279/2009) 27 §:n 3 momentti, *muutetaan* 34 §:n 2 ja 4 momentti sekä 45—47 § sekä *lisätään* lakiin uusi 47 a—47 c § seuraavasti:

34 §

Keskeyttämismääräys välittäjälle

Ennen 33 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuimien voi kasvinjalostajanoikeuden haltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että oikeudenhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille,

keuden haltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että oikeudenhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille,

jonka väitetään loukkaavan kasvinjalostajan oikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka tekopioita tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 33 §:ssä tarkoitettua kanetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

45 §

Muutoksenhaku Eviran päätökseen

Tämän lain nojalla annettuun Eviran päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

46 §

Oikeuspaikka riita-asioissa

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

47 §

Oikeuspaikka rikosasioissa

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta kasvinjalostajanoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 41—

43 §:ssä tarkoitetusta rikkomuksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 36 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sen estämättä, mitä edellä 46 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

47 a §

Eviran lausunto rikosasiassa

Edellä 47 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto Eviralta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

47 b §

Asiantuntija rikosasiassa

Käsitellessään 47 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

47 c §

Ilmoitus Eviralle rikosasiassa

Edellä 47 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta Eviralle sovelletaan, mitä oikeu-

denkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Eviran päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta

noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

18.

Laki

verkkotunnuslain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verkkotunnuslain (228/2003) 18 § seuraavasti:

18 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Viestintävirastolla on oikeus valittaa markkinaoikeuden tekemästä päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Viestintäviraston päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

19.

Laki**sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) 7, 8 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 ja 8 § laissa 1532/2001 sekä 11 § osaksi laissa 481/2011, sekä

lisätään lakiin uusi 7 a, 8 a, 10 a, 10 b ja 11 a § seuraavasti:

7 §

Kielto, jota 6 §:ssä tarkoitetaan, voidaan määrätä myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

7 a §

Tämän lain vastaisella menettelyllä aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 §

Määrätessään 6 §:ssä tarkoitetun kiellon tuomioistuin voi velvoittaa elinkeinonharjoittajan määräajassa ryhtymään sopivaan oikaisutoimeen, jos sitä teosta aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisenä. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Tuomioistuin voi hakijan vaatimuksesta määrätä, että päätös 6 §:ssä tarkoitettua kielltoa koskevassa asiassa on vastaajan kustannuksella julkaistava yhdessä tai useammassa sanoma- tai aikakauslehdessä. Väliaikaista kielltoa koskevaa päätöstä ei voida määrätä julkaistavaksi.

8 a §

Tuomioistuin voi tämän lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että hän soveltuvin toimin julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menetelleen tämän lain vastaisesti. Määräystä ei saa antaa, jos tieto-

jen levittämistä on muussa laissa rajoitettu. Harkitessaan määräyksen antamista ja määräyksen sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset ja muut vastaavat seikat.

Tuomioistuin määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkaistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

10 a §

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat sekä tähän lakiin perustuvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kiellon määräämistä koskevien asioiden sekä riita-asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

10 b §

Tuomioistuimen on tämän lain mukaisen riita-asian tultua vireille lähetettävä viipymättä jäljennös haastehakemuksesta kuluttaja-asiamiehelle tiedoksi.

11 §

Syyte 9 ja 10 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta ja rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitettusta rikkomuksesta, ellei

asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva vahingonkorvausvaatimus sen estämättä, mitä 10 a §:ssä säädetään.

Tuomioistuimien pysyy toimivaltaisena tutki-
maan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen,
vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa
tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen
jälkeen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiaa
käsittelevän tuomioistuimen on 2 ja 3 §:n
mukaisia asioita käsitellessään varattava ku-
luttaja-asiamiehelle tilaisuus tulla kuulluksi.

11 a §

Käsitellessään 11 §:ssä tarkoitettua asiaa
käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantunti-
joina enintään kaksi markkinaoikeudesta an-
netun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoi-
tettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lau-
sunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä ky-
symyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä
kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. En-
nen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on
varattava asianosaisille tilaisuus lausua asian-
tuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelle-
taan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain
37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palk-
kiosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Asia, joka on tullut käräjäoikeudessa tai
markkinaoikeudessa vireille ennen tämän
lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen
tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita
säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

20.

Laki

tekijänoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 54 §:n 5 momentti, 60 c §:n 2 ja 4 momentti sekä 61
§, sellaisina kuin niistä ovat 54 §:n 5 momentti sekä 60 c §:n 2 ja 4 momentti laissa 679/2006,
sekä

lisätään lakiin uusi 61 a ja 61 b § seuraavasti:

54 §

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa
tarkoitettua asian ratkaisemisesta välimies-
menettelyssä, asia voidaan asianosaisen ha-
kemuksesta saattaa tuomioistuimen ratkais-
tavaksi. Jos tuomioistuin on myöntänyt mo-
mentin 2—4 kohdassa tarkoitettua asiassa
luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa

ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on
lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin
valitusta käsitellessään toisin määrää.

60 c §

Ennen 60 b §:ssä tarkoitettua kanteen nos-
tamista tuomioistuin voi tekijän tai hänen
edustajansa hakemuksesta antaa keskeyttä-

mismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että tekijän oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, joka saattaa tekijänoikeutta loukkaavaksi väitettyä aineistoa yleisön saataviin, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 60 b §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

Oikeuspaikka

61 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

61 a §

Syyte rikoslain 49 luvun 1 ja 3—5 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta sekä tämän lain 56 a—56 f §:ssä tarkoitettusta rikoksesta käsitellään oikeudenkäynnistä rikosasioissa anne-

tun lain (689/1997) 4 luvussa tarkoitettussa käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettusta rikoksesta johtuva 57 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sekä 58 ja 59 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 61 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

61 b §

Käsitellessään 61 a §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

21.

Laki**oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 ja 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 § ja 12 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 4 § laeissa 1065/1991, 235/1995 ja 707/2007 sekä 12 §:n 1 momentti laissa 1065/1991, seuraavasti:

7 luku

Turvaamistoimista

4 §

Tässä luvussa tarkoitetusta turvaamistoi-
 mesta päättää yleinen tuomioistuin hakemuk-
 sesta. Turvaamistointa koskevan asian käsit-
 telee se tuomioistuin, jossa hakijan vaatimus-
 ta tai oikeutta koskevan pääasian oikeuden-
 käynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on
 päättynyt eikä muutoksenhakua varten sää-
 detty aika ole kulunut umpeen, turvaamis-
 tointa koskevan asian käsittelee pääasiaa
 viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos oikeu-
 denkäyntiä ei ole vireillä, toimivaltainen
 tuomioistuin määräytyy 10 luvun säännösten
 perusteella.

Jos yleinen tuomioistuin ei ole toimivaltai-
 nen käsittelemään 1 momentissa tarkoitettua
 pääasiaa, turvaamistoi-
 mesta päättää sen
 paikkakunnan kärjäoikeus, missä vastapuol-
 lella on kotipaikka taikka missä kyseinen
 omaisuus tai huomattava osa siitä sijaitsee tai
 missä turvaamistoimen tarkoitus voi muutoin
 toteutua.

Turvaamistoi-
 mesta päättää 1 ja 2 momen-
 tissa säädetyn sijasta markkinaoikeus, jos
 pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoi-
 keudessa annetun lain (/) 1 luvun 4 §:n 1
 momentin 1—10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2
 momentissa mainitussa laissa markkinaoi-
 keuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-
 asia taikka mainitun lain 1 luvun 6 §:n 2
 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asia ja pää-

asian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoi-
 keudessa tai sen käsittely markkinaoikeudes-
 sa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten
 säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkina-
 oikeus päättää turvaamistoi-
 mesta myös, jos
 mainittua pääasiaa koskeva oikeudenkäynti
 ei ole vielä vireillä.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta
 markkinaoikeus päättää turvaamistoi-
 mesta myös, jos pääasia on oikeudenkäynnistä
 markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun
 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia ja pääasian oi-
 keudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa
 tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päät-
 tynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty
 aika ole kulunut umpeen.

Aluksen takavarikosta sekä toimivaltaisesta
 tuomioistuimesta eräissä tapauksissa sääde-
 tään merilain (674/1994) 4 ja 21 luvussa.

12 §

Kanne 10 §:ssä tarkoitettujen kulujen kor-
 vaamisesta silloin, kun pääasiaa ei ole saatet-
 tu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vi-
 reille, sekä 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon
 ja kulujen korvaamisesta on pantava vireille
 siinä kärjäoikeudessa, jolla on toimivalta
 tutkia 6 §:ssä tarkoitettu kanne, taikka, jos
 kanne ei ole kärjäoikeudessa käsiteltävä, kär-
 jäoikeudessa sillä paikkakunnalla, missä
 vastapuolen on vastattava sellaisessa riita-
 asiassa tai missä turvaamistoimi on täytän-
 tönpantu. Edellä 4 §:n 3 ja 4 momentissa
 tarkoitetuissa asioissa kanne 10 §:ssä tarkoi-
 tettujen kulujen korvaamisesta silloin, kun

pääasiaa ei ole saatettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vireille, sekä 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamisesta on kuitenkin pantava vireille markkinaoikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos pääasia on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovel-

letaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan 2 momentissa säädetyn lisäksi myös, jos turvaamistointa on haettu ennen tämän lain voimaantuloa. Jos tässä momentissa tarkoitettuun turvaamistointimeen liittyvä pääasia pannaan kuitenkin vireille markkinaoikeudessa, kanne 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamisesta on pantava vireille markkinaoikeudessa.

22.

Laki

todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lakiin (344/2000) uusi 7 b § seuraavasti:

7 b §

Oikeuspaikka

Edellä 1 §:n 1 momentissa ja 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tässä laissa tarkoitettuun turvaamistointimeen sekä 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistointimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä myös, jos pääasia koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä.

Muutoin tässä laissa tarkoitettuun turvaamistointimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedok-

sisaantia koskevasta määräyksestä päättää oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos pääasia on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan 2 momentissa säädetyn lisäksi myös, jos turvaamistointa on haettu tai 7 a §:n mukaista määräystä koskeva vaatimus on esitetty ennen tämän lain voimaantuloa. Jos tässä momentissa tarkoitettuun turvaamistointimeen tai 7 a §:n mukaista määräystä koskevaan vaatimukseen liittyvä pääasia pannaan kuitenkin vireille markkina-

oikeudessa, kanne oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamisesta on pantava vireille markkinaoikeudessa.

23.

Laki

tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 1 §:n 2 momentin 8 kohta, 11 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto sekä 18 §:n 1 momentti ja 2 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentin 8 kohta laissa 1544/2001, 11 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 133/2003 sekä 18 §:n 1 momentti ja 2 momentin 4 kohta laissa 614/2011, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa tarkoitettuja tuomarinvirkoja ovat:

8) markkinaoikeuden ylituomarin, markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin virat;

11 §

Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset ja nimitysperusteet

Hovioikeuden presidentiksi, hovioikeuden laamanniksi, käräjäoikeuden laamanniksi, hallinto-oikeuden ylituomariksi, vakuutus-oikeuden ylituomariksi, vakuutus-oikeuden laamanniksi, työtuomioistuimen presidentiksi sekä markkinaoikeuden ylituomariksi voidaan nimittää henkilö, jolla on 1 momentissa säädettyjen edellytysten lisäksi johtamistaitoa.

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden presidentin esityksestä tuomarin hovioikeuteen, käräjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin käräjäoikeuteen ja maa-oikeusinsinöörin maa-oikeutena toimivaan käräjäoikeuteen sekä työtuomioistuimen presidentin esityksestä tuomarin työtuomioistuimeen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoikeuden ylituomarin esityksestä markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin markkinaoikeuteen sekä vakuutus-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin vakuutus-oikeuteen.

Enintään vuoden määräajaksi nimittää:

4) markkinaoikeuden ylituomari markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin markkinaoikeuteen;

Tämä laki tulee voimaan
kuuta 20 .

päivänä Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

24.

Laki

valtion virkamieslain 46 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 46 a §:n 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa
288/2009, seuraavasti:

46 a §
Kirjallisen varoituksen antaa:

mari;

6) markkinaoikeustuomarille ja markkina-
oikeusinsinöörille markkinaoikeuden ylituo-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

25.

Laki

kilpailulain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailulain (948/2011) 43 §:n 2 momentti seuraavasti:

43 §

käynnistä markkinaoikeudessa annetussa
laissa (/).

*Velvollisuus saapua markkinaoikeuden istun-
toon ja esittää asiakirjoja*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Asian käsittelystä ja selvittämisestä mark-
kinaoikeudessa säädetään muutoin oikeuden-

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

26.

Laki**sähkömarkkinalain 51 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (386/1995) 51 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1172/2004, seuraavasti:

51 §

Muutoksenhaku

Sähkömarkkinaviranomaisen 16 §:n 2 momentin, 38 a—38 d ja 39 §:n nojalla sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa sekä asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan no-

jalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

27.

Laki**maakaasumarkkinalain 9 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maakaasumarkkinalain (508/2000) 9 luvun 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1293/2004, seuraavasti:

9 luku

Erinäiset säännökset

4 §

Maakaasumarkkinaviranomaisen 2 luvun 4 ja 4 a §:n, 3 luvun 1 §:n 2 momentin sekä

7 luvun 1 a—1 d ja 2 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan
kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
päivänä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

28.

Laki

lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain (210/2011) 13 § seuraavasti:

13 §

Muutoksenhaku

Päätökseen, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto tekee palvelujen tarjoamista tai niiden hinnoittelua koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi 12 §:n nojalla, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa

säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/). Markkinaoikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan
kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

29.

Laki**hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) 16 § seuraavasti:

16 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
 sen ja Energiamarkkinaviraston tämän lain
 nojalla antamaan päätökseen haetaan muu-
 tosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten
 kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) sää-
 detään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hal-
 linto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta
 valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen
 siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Energiamarkkinaviraston 7—9 § nojalla
 antamaan päätökseen haetaan muutosta valit-

tamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallin-
 tolainkäyttölaissa säädetään. Asian käsitte-
 lystä markkinaoikeudessa säädetään oikeu-
 denkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa
 laissa (/). Markkinaoikeuden päätökseen
 haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan
 hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolain-
 käyttölaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

30.

Laki

viestintämarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan viestintämarkkinalain (393/2003) 121 a §:n 4 momentti, 121 b §:n 4 momentti, 122 §:n 5 momentti sekä 127 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 121 a §:n 4 momentti laissa 759/2006, 121 b §:n 4 momentti ja 127 §:n 4 momentti laissa 363/2011 sekä 127 §:n 3 momentti laissa 331/2009, seuraavasti:

121 a §

Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen

Teleyritys voi saattaa kieltopäätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Viestintäviraston päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

121 b §

Määräys numeron tai palvelun sulkemiseksi

Kuluttaja-asiamiehen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Teleyritys tai se, jonka palvelun käyttö on estetty, voi saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

122 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksun määrää Viestintäviraston esityksestä markkinaoikeus. Asian käsittelystä ja selvittämisestä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa. Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

127 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston 16—20, 59 ja 126 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä valtioneuvoston tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valtioneuvoston ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen 121 a ja 121 b §:ssä tarkoitettussa kiellon määräämistä taikka numeron tai pal-

velun sulkemista koskevassa asiassa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa. Markkinaoikeuden päätöksen 122 §:ssä tarkoitetussa seuraamusmaksun määräämistä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 ____ .
 Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

31.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 ja 36 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 36 §:n 2 momentti ja 36 a §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 733/2010, seuraavasti:

36 §

Pakkokeinot

 Kuluttaja-asiamiehen valvomien 35 §:ssä mainittujen säännösten osalta noudatetaan, mitä kuluttajansuojalain 2 luvun 16, 17, 19 ja 20 §:ssä säädetään.

tetun valvontaviranomaisen esityksestä markkinaoikeus. Asian käsittelystä ja selvittämisestä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/). Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

36 a §

Seuraamusmaksu

 Seuraamusmaksun määrää 35 §:ssä tarkoi-

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 ____ .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

32.

Laki

sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011) 21 § seuraavasti:

21 §

Muutoksenhaku

Energiamarkkinaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, ellei jäljempänä toisin säädetä.

Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla antamaan päätökseen ja Energiamarkkinavirastoon sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 74 ja 75 §:ssä, 85 §:n 1 momentissa, 86 §:n 1 ja 2 momentissa, 87 §:n 1 ja 3 momentissa, 89 §:ssä, 91—93 §:ssä, 94 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa, 95 §:ssä, 100—102 §:ssä, 103 §:n 1 ja 2 momentissa, 105 §:ssä sekä 106 §:n 1 momentissa säädetään valitusosoituksesta, hankintapäätöksen

tiedoksiannosta, muutoksenhausta ja seuraamuksista sekä hankintayksiköstä, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Energiamarkkinaviraston 14 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/). Markkinaoikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Energiamarkkinaviraston 5, 7 ja 14 §:n nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei valituksen tai hakemuksen käsittelevä tuomioistuin toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

33.

Laki**julkisista hankinnoista annetun lain 91 ja 105 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 91 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 321/2010, ja
muutetaan 105 §, sellaisena kuin se on laissa 321/2010, seuraavasti:

105 §	säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).
<i>Täydentävät säännökset</i>	

Valitukseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .
Asian käsittelystä markkinaoikeudessa	Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

34.

Laki**julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 93 ja 106 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 93 §:n 4 momentti ja
muutetaan 106 § seuraavasti:

106 §	säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).
<i>Täydentävät säännökset</i>	

Valitukseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .
Asian käsittelystä markkinaoikeudessa	Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

35.

Laki**kuluttajansuojalain 2 luvun 20 §:n ja 3 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 20 §:n 3 momentti ja 3 luvun 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 20 §:n 3 momentti laissa 1395/2009 ja 3 luvun 4 §:n 2 momentti laissa 1547/2001, seuraavasti:

2 luku

**Markkinointi ja menettelyt asiakassuh-
teessa**

20 §

Valvonta

3 luku

Sopimusehtojen sääntely

4 §

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

36.

Laki**arvopaperimarkkinalain 10 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvopaperimarkkinalain (495/1989) 10 luvun 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 392/2008, sekä
muutetaan 10 luvun 3 a §, sellaisena kuin se on laissa 442/1006, seuraavasti:

10 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 a §

Finanssivalvonnan 2 luvun 4, 4 a ja 11 §:n, 6 luvun 4, 5, 10 ja 15 §:n sekä 7 luvun 1 a §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Se Finanssivalvonnan valvonnassa oleva, jota asia koskee, voi kuitenkin hakemuksella saattaa edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Finanssivalvonnan pää-

töksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Finanssivalvonnan päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

37.

Laki

arpajaislain 62 c ja 66 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arpajaislain (1047/2001) 62 c §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto ja 66 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 661/2010, seuraavasti:

62 c §

Uhkasakko

Poliisihallitus tuomitsee 62 a §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon maksettavaksi. Markkinaoikeus tuomitsee 62 b §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon maksettavaksi Poliisihallituksen hakemuksesta.

66 a §

Markkinointikiellon saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

38.

Laki**rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain (1189/2000) 3 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1533/2001, seuraavasti:

3 § _____
 _____ keudesta annetussa laissa (/).

Kiellon ja oikaisun määrääminen

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .
 Asian käsittelystä markkinaoikeudessa Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoi- lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

39.

Laki**alkoholilain 53 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 53 §, sellaisena kuin se on laissa 1540/2001, seuraavas-
 ti:

53 § _____
 _____ seen säädetään oikeudenkäynnistä markkina-
 oikeudesta annetussa laissa (/).

*Asian käsittely markkinaoikeudessa ja muu-
 toksenhaaku markkinaoikeuden päätökseen*

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .
 Asian käsittelystä markkinaoikeudessa ja Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 muutoksenhausta markkinaoikeuden päätök- lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

40.

Laki

eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun lain (554/2009) 9 §:n 4 momentti seuraavasti:

9 §

Päätös rekisteröinnistä

Yhtymän rekisteröintiä koskevaan Patenti- ja rekisterihallituksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin patenti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Patenti- ja rekisterihallituksen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 2012

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*

3.

Laki**patenttilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan patenttilain (550/1967) 61 §:n 2 momentti, 63 §:n 3 momentti sekä 64 ja 67—70 §,

sellaisina kuin niistä ovat 67 § osaksi laissa 954/2010 ja 70 § osaksi laissa 392/2010,
muutetaan 26 §:n 1 momentti, 27, 27 a ja 50 §, 57 b §:n 2 ja 4 momentti, 65, 65 b ja 66 §, 70 p §:n 1 ja 2 momentti sekä 72 §,

sellaisina kuin niistä ovat 26 §:n 1 momentti laissa 243/1997, 27 § laeissa 243/1997 ja 896/2005, 27 a, 50 ja 65 b § laissa 743/2011, 57 b §:n 2 ja 4 momentti laissa 684/2006, 65 § osaksi laeissa 1695/1995 ja 896/2005, 70 p §:n 1 ja 2 momentti laissa 743/2011 sekä 72 § laissa 896/2005, sekä

lisätään lakiin uusi 66 a—66 d § sekä 74 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 896/2005, uusi 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

26 §

Patenttiviranomaisen patenttihakemusta koskevaan lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Patentinhaltija tai väitteentekijä voi hakea muutosta patenttiviranomaisen väitteen johdosta antamaan lopulliseen päätökseen, jos päätös on hänelle vastainen. *Jos väitteentekijä peruuttaa valituksensa, voidaan asia kuitenkin tutkia, jos siihen on erityisiä syitä.*

26 §

Patenttiviranomaisen patenttihakemusta koskevaan lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Patentinhaltija tai väitteentekijä voi hakea muutosta patenttiviranomaisen väitteen johdosta antamaan lopulliseen päätökseen, jos päätös on hänelle vastainen.

27 §

Muutosta 26 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa haetaan valittamalla Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnalta. Valitusmenettelystä ja asian käsittelystä valituslautakunnassa säädetään erikseen.

27 §

Patenttiviranomaisen päätökseen 26 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Mitä 22 §:n 5 momentissa säädetään patent-

Mitä 22 §:n 5 momentissa säädetään pa-

tia koskevan asiakirjan julkisuudesta, koskee soveltuvin osin myös asiakirjoja, jotka annetaan valituslautakunnalle ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

tenttia koskevan asiakirjan julkisuudesta, koskee soveltuvin osin myös asiakirjoja, jotka annetaan *markkinaoikeudelle tai korkeimmalle hallinto-oikeudelle*.

27 a §

Kun patentinhakija hakee muutosta englanniksi laadittua patenttihakemusta koskevaan lopulliseen päätökseen, hänen tulee toimittaa keksinnön selityksestä, tiivistelmästä ja patenttivaatimuksista käännös suomeksi tai ruotsiksi Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnalle. Jollei käännöstä ole määrääjässä toimitettu, valitusta ei oteta tutkittavaksi. Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

Kun patentinhakija hakee muutosta patenttihakemusta koskevaan lopulliseen päätökseen, joka on annettu englannin kielellä, Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan tulee pyytää patenttiviruslomaista toimittamaan päätöksestä käännös suomeksi tai ruotsiksi.

Haettaessa muutosta väitteen johdosta annettuun lopulliseen päätökseen, patentinhaltijan tulee määrääjässä toimittaa selityksestä käännös suomeksi tai ruotsiksi Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnalle, jos patenttia koskevia asiakirjoja ei ole kokonaisuudessaan saatavilla suomeksi tai ruotsiksi. Jos patentinhaltija ei toimita käännöstä määrääjässä, Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunta voi sakon uhalla velvoittaa patentinhaltijan toimittamaan käännöksen tai teettää käännöksen tämän kustannuksella. Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

27 a §

Kun patentinhakija hakee muutosta englanniksi laadittua patenttihakemusta koskevaan lopulliseen *patenttiviruslomaisten* päätökseen, hänen tulee toimittaa *markkinaoikeudelle* keksinnön selityksestä, tiivistelmästä ja patenttivaatimuksista käännös suomeksi tai ruotsiksi. *Jollei käännöstä ole toimitettu valituksen ohessa, markkinaoikeuden tulee varata patentinhakijalle tilaisuus käännöksen toimittamiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Jos patentinhakija ei toimita käännöstä määrääjässä, valitus jätetään tutkimatta. Kehottaessaan patentinhakijaa toimittamaan käännöksen markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen noudattamisen laiminlyömisestä voi olla.* Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

Kun patentinhakija hakee muutosta patenttihakemusta koskevaan lopulliseen *patenttiviruslomaisten* päätökseen, joka on annettu englannin kielellä, *markkinaoikeuden* tulee pyytää patenttiviruslomaista toimittamaan päätöksestä käännös suomeksi tai ruotsiksi. *Suomen tai ruotsin kielelle käännetty päätös on jatkokäsittelyn perustana.*

Haettaessa muutosta väitteen johdosta annettuun lopulliseen *patenttiviruslomaisten* päätökseen, patentinhaltijan tulee toimittaa *markkinaoikeudelle* selityksestä käännös suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttia koskevia asiakirjoja ei ole kokonaisuudessaan saatavilla suomeksi tai ruotsiksi. *Markkinaoikeuden tulee tarvittaessa varata patentinhaltijalle tilaisuus käännöksen toimittamiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Jos patentinhaltija ei toimita käännöstä määrääjässä, markkinaoikeus voi sakon uhalla velvoittaa patentinhaltijan toimittamaan käännöksen tai teettää käännöksen tämän kustannuksella. Kehottaessaan patentinhaltijaa toimittamaan käännöksen markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen noudattamisen laiminlyömisestä voi olla.* Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakir-

jat ovat jatkokäsittelyn perustana.

50 §

Pakkoluvan myöntää 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin, joka määrää myös, missä laajuudessa keksintöä saa käyttää hyväksi, sekä vahvistaa vastikkeen ja muut pakkoluvan ehdot. Kun oleellisesti muuttuneet olosuhteet niin vaativat, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta kumota pakkoluvan tai vahvistaa sille uudet ehdot.

Kansanterveysongelmista kärsiviin maihin vietävien lääkkeiden valmistusta koskevien patenttien pakkolisensioinnista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 816/2006. Asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena on 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin.

57 b §

Ennen 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kanteen nostamista momentissa tarkoitettu tuomioistuin voi patentinhaltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että patentinhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan patenttia, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitettua vakuuden, jollei oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kulu-

50 §

Pakkoluvan myöntää *tuomioistuin*, joka määrää myös, missä laajuudessa keksintöä saa käyttää hyväksi, sekä vahvistaa vastikkeen ja muut pakkoluvan ehdot. Kun oleellisesti muuttuneet olosuhteet niin vaativat, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta kumota pakkoluvan tai vahvistaa sille uudet ehdot.

Kansanterveysongelmista kärsiviin maihin vietävien lääkkeiden valmistusta koskevien patenttien pakkolisensioinnista *annetun* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 816/2006 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena *toimii markkinaoikeus*.

57 b §

Ennen 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kanteen nostamista *tuomioistuin* voi patentinhaltijan *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että patentinhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan patenttia, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle *ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä* tarkoitettua vakuuden *asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä*. *Edellä* 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua

Voimassa oleva laki

sa määräyksen antamisesta.

tua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuu-
kauden kuluessa määräyksen antamisesta.

61 §

Milloin patentinloukkausta koskevassa asiassa tehdään väite patentin mitättömyydestä, tuomioistuin voi vastaajan vaatimuksesta lykätä asian käsittelyn tai ratkaisemisen siihen saakka, kunnes patentin mitättömäksi julistamista koskeva kanne on lopullisesti ratkaistu. Jollei kannetta ole pantu vireille, tuomioistuimen on jutun lykätessään asetettava vastaajalle määräaika, jonka kuluessa kanne on pantava vireille.

61 §

(kumotaan 2 momentti)

63 §

Jos 1 momentissa tarkoitettu asiassa tehdään väite patentin mitättömyydestä, on vastaavasti sovellettava mitä 61 §:n 2 momentissa säädetään.

63 §

(kumotaan 3 momentti)

64 §

Sen, joka tahtoo nostaa kanteen patentin julistamisesta mitättömäksi, patentin siirtämisestä tai pakkoluvan myöntämisestä, on siitä ilmoitettava patenttiviranomaiselle sekä annettava siitä tieto jokaiselle, jolla patenttirekisterin mukaan on käyttö lupa tai panttioikeus patenttiin. Mikäli käyttö luvan haltija tahtoo nostaa kanteen patentinloukkauksesta tai 63 §:n 1 momentissa tarkoitettun vahvistuskanteen, hänen on annettava siitä tieto patentinhaltijalle.

64 §

(kumotaan)

Ensimmäisessä momentissa tarkoitettu tiedoksiantovelvollisuus katsotaan täytetyksi, kun ilmoitus on kirjattuna lähetyksenä annettu Postin kuljetettavaksi patenttirekisteriin merkityllä osoitteella.

Jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että ilmoitus tai tiedoksianto on tapahtunut 1 momentin säännösten mukaisesti, on kantajalle varattava sitä varten tarpeellinen aika. Jos hän laiminlyö tämän ajan, kannetta ei oteta tutkittavaksi.

65 §

Helsingin käräjäoikeus on laillinen tuomioistuimien asioissa, jotka koskevat:

- 1) parempaa oikeutta keksintöön, johon patenttia on haettu;
- 2) patentin mitättömyyttä, patentin rajoittamista mitättömäksi julistamista koskevan kanteen käsittelyn yhteydessä tai patentin siirtämistä;
- 3) pakkoluvan myöntämistä, pakkoluvan ehtojen muuttamista taikka pakkoluvan tai 53 §:n 2 momentissa tarkoitettua oikeuden kumoamista;
- 4) patentinloukkausta;
- 5) 63 §:ssä tarkoitettua vahvistuskannetta; tai
- 6) 75 §:ssä tarkoitettua korvauksen määräämistä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, on Helsingin käräjäoikeus laillinen tuomioistuimien myös niissä asioissa, jotka koskevat oikeutta keksintöön, johon on haettu Euroopan patenttisopimuksessa (SopS 8/96) tarkoitettua eurooppapatenttia. Edellytyksenä tällaisen asian käsittelylle Helsingin käräjäoikeudessa on, että vastaajalla on kotipaikka Suomessa tai että kantajalla on kotipaikka Suomessa eikä vastaajalla ole kotipaikkaa Euroopan patenttisopimukseen kuuluvassa valtiossa. Asia käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa myös, jos riidan osapuolet ovat sopineet, että Helsingin käräjäoikeus on toimivaltainen tuomioistuimien asiassa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua riitaa ei saa ottaa käsiteltäväksi Helsingin käräjäoikeudessa, jos sama riitakysymys samojen osapuolten välillä on vireillä toisen Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimissa. Jos tämän ulkomaisen tuomioistuimen toimivalta on kiistetty, Helsingin käräjäoikeuden on lykättävä asian käsittelyä, kunnes kysymys toimivallasta on ulkomaisessa tuomioistuimissa lainvoimaisesti ratkaistu.

65 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Markkinaoikeudessa käsitellään myös asiat, jotka koskevat oikeutta keksintöön, johon on haettu Euroopan patenttisopimuksessa (SopS 8/1996) tarkoitettua eurooppapatenttia. Edellytyksenä tällaisen asian käsittelylle markkinaoikeudessa on, että vastaajalla on kotipaikka Suomessa tai että kantajalla on kotipaikka Suomessa eikä vastaajalla ole kotipaikkaa Euroopan patenttisopimukseen kuuluvassa valtiossa. Asia käsitellään markkinaoikeudessa myös, jos riidan osapuolet ovat sopineet, että markkinaoikeus on toimivaltainen tuomioistuimien asiassa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua riitaa ei saa ottaa käsiteltäväksi markkinaoikeudessa, jos sama riitakysymys samojen osapuolten välillä on vireillä toisen Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimissa. Jos tämän ulkomaisen tuomioistuimen toimivalta on kiistetty, markkinaoikeuden on lykättävä asian käsittelyä, kunnes kysymys toimivallasta on ulkomaisessa tuomioistuimissa lainvoimaisesti ratkaistu.

Markkinaoikeuden kansainvälisestä toimivallasta säädetään tai määrätään muutoin erikseen.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

Voimassa oleva laki

65 b §

Edellä 65 §:n 1 momentissa tarkoitetussa riita-asiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa kantajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

Asiassa, jossa on kysymys rikoslain (39/1889) 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikkoksesta tai tämän lain 57 §:n 2 momentissa tarkoitetusta patenttirikkomuksesta, tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa asianomistajan toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia, jossa asianomistaja käyttää puhevaltaa, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään asianomistajan kustannuksella. Kun kyseessä on asianomistajan yksin ajama rikosasia, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä.

(ks. ehdotuksen 66 a §)

66 §

Käsiteltäessä 65 §:ssä tarkoitettuja asioita tulee raastuvanoikeuden apuna olla kaksi sen kutsumaa teknillisen alan asiantuntijaa. Asiantuntijan on annettava lausunto oikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Lausunto on otettava pöytäkirjaan. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille.

65 b §

Tähän lakiin perustuvassa riita-asiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa kantajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

66 §

Syyte rikoslain (39/1889) 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikkoksesta sekä tämän lain 57 §:n 2 momentissa tarkoitetusta patenttirikkomuksesta ja 62 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva 58 §:n mukainen korvausvaatimus ja 59 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 65 §:ssä sääde-

tään.

*Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutki-
maan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen,
vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteis-
sa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen
jälkeen.*

66 a §

*Edellä 66 §:ssä tarkoitetussa rikosasiassa
tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole
kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviran-
omaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa
asianomistajan toimittamaan patenttijul-
kaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi.
Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia,
jossa asianomistaja käyttää puhevaltaa, tuo-
mioistuin voi velvoittaa käännöksen toimit-
tamiseen uhalla, että käännös teetetään asi-
anomistajan kustannuksella. Kun kyseessä on
asianomistajan yksin ajama rikosasia, tuo-
mioistuin voi velvoittaa käännöksen toimit-
tamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä.*

*(ks. voimassa olevan lain 65 b §:n 2 mo-
mentti)*

66 b §

*Edellä 66 §:ssä tarkoitettua asiaa käsitte-
levän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lau-
sunto patenttiviranomaiselta sovelletaan, mi-
tä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa
annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään
markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausun-
to.*

66 c §

*Käsitellessään 66 §:ssä tarkoitettua asiaa
käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantun-
tijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta
annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tar-
koitettua asiantuntijajäsentä.*

*Asiantuntijan on annettava kirjallinen lau-
sunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä ky-
symyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä
kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. En-
nen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on
varattava asianosaisille tilaisuus lausua asi-
antuntijan lausunnosta.*

*Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelle-
taan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain
37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palk-
kiosta.*

66 d §

Edellä 66 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta patenttiviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

67 §

Käräjäoikeus määrää kalenterivuodeksi kerrallaan tarpeellisen määrän 66 §:ssä tarkoitettuja asiantuntijoita. Ennen määräyksen antamista oikeuden on hankittava Teknologian tutkimuskeskus VTT:n lausunto. Ilman laillista syytä ei saa kieltäytyä ottamasta vastaan edellä mainittua tehtävää.

Ennen kuin asiantuntija ryhtyy tehtäväänsä, hänen tulee vannon säädetty vala.

Asiantuntijalle maksetaan valtion varoista jokaisesta jutusta oikeuden määräämä kohtuullinen palkkio sekä korvaus matkakustannuksista, sen mukaan kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

(kumotaan)

67 §

68 §

Oikeus voi kantajan pyynnöstä oikeudenkäynnin aikana kieltää käyttämästä patenttia tai määrätä, että 59 §:ssä tarkoitettu omaisuus on oikeudenkäynnin ajaksi pantava väliaikaisesti takavarikkoon.

Jos oikeus on päättänyt 1 momentissa tarkoitettua kiellosta tai takavarikosta, kantaja voidaan velvoittaa asettamaan oikeuden hyväksymä vakuus sen vahingon ja haitan korvaamisesta, mikä toimenpiteestä saattaa aiheutua vastapuolelle.

Oikeudenkäynnin aikana annetusta kieltoja takavarikoimispäätöksestä tai sen peruuttamisesta voidaan erikseen valittaa.

(kumotaan)

68 §

69 §

Asioissa, jotka koskevat patentin mitättömäksi julistamista, oikeuden on hankittava patenttiviranomaisen lausunto.

Muissa patenttiasioissa oikeus voi hankkia patenttiviranomaisen lausunnon, mikäli sii-

(kumotaan)

69 §

hen on aihetta.

70 §

Oikeuden on lähetettävä patenttiviranomaiselle jäljennös 65 §:ssä tarkoitettussa asiassa annettusta tuomiosta sekä samalla ilmoitettava, onko tuomio saanut lainvoiman.

Tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisustaan tekemällä sitä koskeva merkintä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi patenttiviranomaiselle säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

70 p §

Eurooppapatenttia koskevassa 65 §:ssä tarkoitettussa riita-asiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa kantajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

Asiassa, jossa on kysymys eurooppapatenttia koskevasta rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettusta patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta tai tämän lain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettusta patenttirikkomuksesta, tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa asianomistajan toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia, jossa asianomistaja käyttää puhevaltaa, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen

70 §

(kumotaan)

70 p §

Tähän lakiin perustuvassa eurooppapatenttia koskevassa riita-asiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa kantajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

Edellä 66 §:ssä tarkoitettussa eurooppapatenttia koskevassa rikosasiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa asianomistajan toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia, jossa asianomistaja käyttää puhevaltaa, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään asianomistajan kustannuksella. Kun kyseessä on asianomistajan yksin ajama rikosasia, tuomioistuin voi vel-

nöksen toimittamiseen uhalla, että kään-
nös teetetään asianomistajan kustannuksella. Kun
kyseessä on asianomistajan yksin ajama ri-
kosasia, tuomioistuimien voi velvoittaa kään-
nös toimittamiseen uhalla, että asia jätetään
sillensä.

voittaa kään-
nös toimittamiseen uhalla, et-
tä asia jätetään sillensä.

72 §

Patenttiviranomaisen tämän lain nojalla an-
tamaan muuhun kuin 26 §:ssä tarkoitettuun
lopulliseen päätökseen sekä 42 §:ssä, 53 a §:n
2 momentissa, 53 d §:n 1 momentissa, 54 §:n
1 momentissa sekä 71 a tai 71 b §:ssä tarkoi-
tettuun päätökseen haetaan muutosta valitta-
malla Patentti- ja rekisterihallituksen valitus-
lautakuntaan. Valitusmenettelystä ja asian kä-
sittelystä valituslautakunnassa säädetään erik-
seen.

72 §

Patenttiviranomaisen tämän lain nojalla an-
tamaan muuhun kuin 26 §:ssä tarkoitettuun
lopulliseen päätökseen sekä 42 §:ssä,
53 a §:n 2 momentissa, 53 d §:n 1 momentis-
sa, 54 §:n 1 momentissa sekä 71 a ja
71 b §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan
muutosta valittamalla *markkinaoikeuteen si-
ten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta an-
netussa laissa säädetään.*

*Edellä 1 momentissa tarkoitettujen valituksen
käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään
oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa an-
netussa laissa.*

74 §

*Patenttiviranomainen voi antaa tarkempia
teknisiä määräyksiä patenttihakemuksesta,
väitteestä, patentin rajoittamisesta patenttivi-
ranomaisessa ja patentin lakkauttamisesta
sekä niiden käsittelystä sekä muista niihin
verrattavista teknisistä seikoista.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Patenttiviranomaisen päätökseen, joka on
tehty ennen tämän lain voimaantuloa, hae-
taan muutosta noudattaen tämän lain voi-
maan tullessa voimassa olleita säännöksiä.*

*Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut
käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain
voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän
lain voimaan tullessa voimassa olleita sään-
nöksiä.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

4.

Laki**oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (656/1967) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1698/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Työnantajalle tai työntekijälle tämän lain mukaan kuuluvia oikeuksia koskevat riita-asiat käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa on säädetty.

Helsingin kärjäoikeus on laillinen tuomioistuin, jos riita koskee oikeutta tässä laissa tarkoitettuun keksintöön, johon on haettu Euroopan patenttisopimuksessa (SopS 8/96) tarkoitettua eurooppapatenttia ja jos työntekijä tämän keksinnön tehdessään pääasiallisesti työskenteli Suomessa. Jos valtiota, jossa työntekijä pääasiallisesti työskenteli, ei voida osoittaa, on Helsingin kärjäoikeus laillinen tuomioistuin, jos työnantajalla oli keksinnön tekoheikellä Suomessa sellainen toimipaikka, jonka palveluksessa keksinnön tehnyt työntekijä oli. Asia voidaan käsitellä Helsingin kärjäoikeudessa myös silloin, jos riidan osapuolet ovat suullisesti tai kirjallisesti sopineet, että Helsingin kärjäoikeus on toimivaltainen tuomioistuin asiassa, ja tällainen sopimus on sallittu sen valtion lainsäädännössä, jonka lainsäädäntöä työ sopimukseen sovelletaan.

Ehdotus

12 §

Työnantajalle tai työntekijälle tämän lain mukaan kuuluvia oikeuksia koskevat riita-asiat käsitellään *markkinaoikeudessa*. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään.

Asia käsitellään markkinaoikeudessa, jos riita koskee oikeutta tässä laissa tarkoitettuun keksintöön, johon on haettu Euroopan patenttisopimuksessa (SopS 8/1996) tarkoitettua eurooppapatenttia ja jos työntekijä tämän keksinnön tehdessään pääasiallisesti työskenteli Suomessa. Jos valtiota, jossa työntekijä pääasiallisesti työskenteli, ei voida osoittaa, *asia käsitellään markkinaoikeudessa*, jos työnantajalla oli keksinnön tekoheikellä Suomessa sellainen toimipaikka, jonka palveluksessa keksinnön tehnyt työntekijä oli. Asia voidaan käsitellä *markkinaoikeudessa* myös silloin, jos riidan osapuolet ovat suullisesti tai kirjallisesti sopineet, että *markkinaoikeus* on toimivaltainen tuomioistuin asiassa, ja tällainen sopimus on sallittu sen valtion lainsäädännössä, jonka lainsäädäntöä työ sopimukseen sovelletaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Riita-asia, joka on tullut kärjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä

Voimassa oleva laki

HE 124/2012 vp
Ehdotus

217

lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

5.

Laki

oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 3 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain (369/2006) 3 §:n 1 kohta ja 13 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
 1) **korkeakouluilla** yliopistolain (645/1997) 1 §:ssä mainittuja yliopistoja, puolustusvoimista annetun lain (402/1974) 4 §:ssä mainittua Maanpuolustuskorkeakoulua, ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja sekä korkeakoulujen alaisia tai yhteisiä erillislaitoksia;

Tässä laissa tarkoitetaan:
 1) **korkeakouluilla** yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua ja ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja sekä niiden alaisia tai yhteisiä erillislaitoksia;

13 §

13 §

Riitojen ratkaisusta

Riitojen ratkaisusta

Laillinen tuomioistuin tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa riitaisuuksissa on Helsingin kärjäoikeus. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään.

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Riita-asia, joka on tullut kärjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

6.

Laki**maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain (551/1967) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Keksinnöstä, joka 1 momentin mukaan pakkolunastetaan valtiolle, on keksinnön haltijalle maksettava kohtuullinen korvaus valtion varoista. Jollei korvauksesta sovita, voi keksinnön haltija ajaa siitä erikseen kannetta Helsingin raastuvanoikeudessa.

Keksinnöstä, joka 1 momentin mukaan pakkolunastetaan valtiolle, on keksinnön haltijalle maksettava kohtuullinen korvaus valtion varoista. Jollei korvauksesta sovita, voi keksinnön haltija ajaa siitä erikseen kannetta *markkinaoikeudessa. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.*

Riita-asia, joka on tullut kärjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

7.

Laki**hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991) 41 §:n 2 momentti sekä 42 ja 45 §, sellaisena kuin niistä on 45 § osaksi laissa 395/2010,
muutetaan 23 §, 36 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 43 ja 44 §, sellaisina kuin niistä ovat 23 § laissa 580/1992, 36 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 686/2006 sekä 43 § laissa 700/2008, sekä *lisätään* lakiin uusi 44 a—44 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

23 §

Muutosta rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakuntaan. Valitusmenettelystä ja asian käsittelystä valituslautakunnassa säädetään erikseen.

36 a §

Ennen 36 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista pykälässä tarkoitettu tuomioistuin voi hyödyllisyysmallioikeuden haltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että hyödyllisyysmallioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan hyödyllisyysmallioikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Ehdotus

23 §

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

36 a §

Ennen 36 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista *tuomioistuin* voi hyödyllisyysmallioikeuden haltijan *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että hyödyllisyysmallioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan hyödyllisyysmallioikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitetun vakuuden, jollei oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 36 §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottoaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 36 §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

41 §

Milloin hyödyllisyysmallioikeuden loukkausta koskevassa asiassa väitetään, että rekisteröinti on tämän lain vastainen, tuomioistuimien voi vastaajan vaatimuksesta lykätä asian käsittelyn tai ratkaisemisen siihen saakka kunnes rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus on lopullisesti ratkaistu. Jollei vaatimusta ole esitetty rekisteriviranomaiselle, tuomioistuimen on jutun lykätessä asetettava vastaajalle määräaika, jonka kuluessa tällainen vaatimus on esitettävä.

41 §

(kumotaan 2 momentti)

42 §

Sen joka aikoo nostaa kanteen hyödyllisyysmallioikeuden siirtämisestä tai pakkoluvan myöntämisestä, on siitä ilmoitettava rekisteriviranomaiselle sekä annettava siitä tieto jokaiselle, jolla hyödyllisyysmallirekisterin mukaan on käyttölupa tai panttioikeus hyödyllisyysmallioikeuteen. Jos käyttöluvun haltija aikoo nostaa kanteen hyödyllisyysmallioikeuden loukkauksesta, hänen on annettava siitä tieto hyödyllisyysmallioikeuden haltijalle.

42 §

(kumotaan)

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedoksiantovelvollisuus katsotaan täytetyksi, kun ilmoitus on kirjattuna lähetyksenä annettu postin kuljetettavaksi hyödyllisyysmallirekisteriin merkityllä osoitteella.

Jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että ilmoitus tai tiedoksianto on tapahtunut 1 momentin säännösten mukaisesti, on kantajalle varattava sitä varten tarpeellinen aika. Jos

hän laiminlyö tämän ajan, kannetta ei oteta tutkittavaksi.

43 §

Helsingin käräjäoikeus on laillinen tuomioistuimien asioissa, jotka koskevat:

- 1) parempaa oikeutta keksintöön, johon hyödyllisyysmallioikeutta on haettu;
- 2) hyödyllisyysmallioikeuden siirtämistä;
- 3) pakkoluvan myöntämistä, pakkoluvan ehtojen muuttamista tai 32 §:n 1 momentissa tarkoitettuna oikeuden kumoamista;
- 4) hyödyllisyysmallioikeuden loukkausta ja hyödyllisyysmallia koskevan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiä; tai
- 5) 37 §:ssä tarkoitettuna korvauksen määräämistä.

44 §

Käsiteltäessä 43 §:ssä tarkoitettuja asioita noudatetaan vastaavasti patenttilain 66 ja 67 §:n säännöksiä.

43 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

44 §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettuna hyödyllisyysmallioikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettuna hyödyllisyysmallirikoksesta ja 40 §:ssä tarkoitettuna rikoksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettuna rikoksesta johtuva 37 §:n mukainen korvausvaatimus ja 38 §:ssä tarkoitettuna patenttilain 59 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 43 §:ssä säädetään.

Tuomioistuimien pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitettuna vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

44 a §

Edellä 44 §:ssä tarkoitettuna asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausun-

to.

44 b §

Käsitellessään 44 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 c §

Edellä 44 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

45 §

Tuomioistuimen on lähetettävä rekisteriviranomaiselle jäljennös 43 §:ssä tarkoitettussa asiassa annetusta tuomiosta sekä samalla ilmoitettava, onko tuomio saanut lainvoiman.

Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ratkaisusta ilmoitus merkitsemällä siitä tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi rekisteriviranomaiselle säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

45 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

8.

Laki**yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain (32/1991) 40 §:n 2 momentti ja 41,
muutetaan 29 §, 37 b §:n 2 ja 4 momentti sekä 42—44 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 29 § laissa 579/1992, 37 b §:n 2 ja 4 momentti laissa 681/2006 sekä 44 osaksi laissa 396/2010, sekä
lisätään lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

29 §

Valituksen tekeminen

Muutosta rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakuntaan. Valitusmenettelystä ja asian käsittelystä valituslautakunnassa säädetään erikseen.

37 b §

Keskeyttämismääräys välittäjälle

Ennen 37 a §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista pykälässä tarkoitettu tuomioistuin voi yksinoikeuden haltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että yksinoikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan piiri-

Ehdotus

29 §

Muutoksenhaku rekisteriviranomaisen päätökseen

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

37 b §

Keskeyttämismääräys välittäjälle

Ennen 37 a §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista *tuomioistuin* voi yksinoikeuden haltijan *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että yksinoikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan piirimalliin kohdistuvaa

malliin kohdistuvaa yksinoikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitetun vakuuden, jollei oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 37 a §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

40 §

Rekisteröinnin mitättömäksi julistamisen vaikutus

Milloin piirimalliin kohdistuvan yksinoikeuden loukkausta koskevassa asiassa väitetään, että rekisteröinti on tämän lain vastainen, tuomioistuimien voi vastaajan vaatimuksesta lykätä asian käsittelyn tai ratkaisemisen siihen saakka kunnes rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus on lopullisesti ratkaistu. Jollei vaatimusta ole rekisteriviranomaiselle esitetty, tuomioistuimen on jutun lykätessään asetettava vastaajalle määräaika, jonka kuluessa vaatimus on esitettävä.

41 §

Tiedonantovelvollisuus

Sen, joka tahtoo nostaa kanteen piirimallin rekisteröinnin siirtämisestä, on siitä ilmoitettava rekisteriviranomaiselle sekä annettava tieto jokaiselle piirimallirekisteriin merkitylle käyttö- tai panttioikeuden haltijalle. Milloin

yksinoikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle *ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä* tarkoitetun vakuuden. *Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä.* Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 37 a §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

40 §

Rekisteröinnin mitättömäksi julistamisen vaikutus

(kumotaan 2 momentti)

41 §

Tiedonantovelvollisuus

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

käyttöoikeuden haltija tahtoo nostaa kanteen piirimalliin kohdistuvan yksinoikeuden loukkauksesta, hänen on annettava siitä tieto yksinoikeuden haltijalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedoksiantovelvollisuus katsotaan täytetyksi, kun ilmoitus on kirjattuna lähetyksenä annettu postin kuljetettavaksi piirimallirekisteriin merkityllä osoitteella.

Jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että ilmoitus tai tiedoksianto on tapahtunut 1 ja 2 momentin säännösten mukaisesti, on kantajalle varattava sitä varten tarpeellinen aika. Jos hän laiminlyö tämän ajan, kannetta ei oteta tutkittavaksi.

42 §

Oikeuspaikka

Laillinen tuomioistuin asioissa, jotka koskevat oikeutta piirimalliin ja sanotun oikeuden loukkausta, on Helsingin raastuvanoikeus.

43 §

Asiantuntijat

Mitä patenttilain (550/67) 66 ja 67 §:ssä säädetään asiantuntijoista, noudatetaan vastaavasti käsiteltäessä tämän lain 42 §:ssä tarkoitettuja asioita.

42 §

Oikeuspaikka riita-asioissa

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

43 §

Oikeuspaikka rikosasioissa

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta oikeutta piirimalliin loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 35 §:ssä tarkoitetusta piirimallirikkomuksesta ja 36 §:ssä tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva 38 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sekä 39 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 42 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen

jälkeen.

43 a §

Rekisteriviranomaisen lausunto rikosasiassa

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

43 b §

Asiantuntija rikosasiassa

Käsitellessään 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §

Ilmoitukset rekisteriviranomaiselle

Tuomioistuimen on lähetettävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus 42 §:ssä tarkoitetussa asiassa annetusta tuomiosta sekä samalla ilmoitettava, onko tuomio saanut lainvoiman.

Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ratkaisustaan ilmoitus merkitsemällä siitä tieto

44 §

Ilmoitus rekisteriviranomaiselle rikosasiassa

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Voimassa oleva laki

oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi rekisteriviranomaiselle säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

9.

Laki**tavaramerkkilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tavaramerkkilain (7/1964) 45 §:n 2 momentti sekä 48 ja 49 §, sellaisena kuin niistä on 49 § laeissa 1715/1995 ja 393/2010,
muutetaan 42—44 §, 48 a §:n 2 ja 4 momentti, 51 ja 51 a §, 56 l §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti sekä 58 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 42 § osaksi laeissa 996/1983 ja 1715/1995, 43 § laissa 716/1995, 48 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 680/2006, 51 §, 56 l §:n 2 momentti ja 57 §:n 1 momentti laissa 1715/1995, 51 a § laissa 581/1992 ja 58 § osaksi laissa 1038/1992, sekä
lisätään lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

42 §

Laillisenä tuomioistuimena asioissa, jotka koskevat oikeutta tavaramerkkiin, tavaramerkin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista, merkin menettämistä, tavaramerkin käytön kieltämistä, 46 §:ssä tarkoitettua kannetta tai tavaramerkkioikeuden loukkausta, on Helsingin raastuvanoikeus.

Sellaista merkin haltijaa vastaan ajettavan kanteen, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, käsittelee Helsingin raastuvanoikeus.

Jäljempänä 57 §:n 1 momentissa mainitun neuvoston asetuksen mukainen yhteisön tavaramerkkituomioistuimien on Helsingin käräjäoikeus.

(ks. ehdotuksen 42 §:n 2 momentti)

43 §

Syytejutun yhteydessä, jota ajetaan rikoslain 49 luvun 2 §:n tai tämän lain 39 §:n nojalla, voidaan käsitellä myös 38 §:ssä tarkoitettu kieltovaatimus.

Ehdotus

42 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Jäljempänä 57 §:n 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa tarkoitettuna yhteisön tavaramerkkituomioistuimena toimii markkinaoikeus.

(ks. voimassa olevan lain 42 §:n 3 momentti)

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

43 §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta ja tämän lain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua tavaramerkkirikoksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 38 §:n 2 ja 3 momentin mukainen korvaus- ja hyvitys-

vaatimus sekä 41 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 42 §:ssä säädetään.

Tuomioistuimien pysyy toimivaltaisena tutki-
maan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen,
vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteis-
sa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen
jälkeen.

43 a §

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsitte-
levän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lau-
sunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan,
mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa
annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään
markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausun-
to.

43 b §

Käsitellessään 43 §:ssä tarkoitettua asiaa
käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantun-
tijoita enintään kaksi markkinaoikeudesta
annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tar-
koitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lau-
sunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §

Jos jutussa joka koskee rekisteröintiin pe-
rustuvan tavaramerkkioikeuden loukkaamista,
vastaaja väittää, että rekisteröinti on mitätön,
eikä asia ole heti ilmeinen, määrätköön oikeus
hänelle ajan rekisteröinnin mitättömäksi
julistamista koskevan kanteen ajamiseksi eri
oikeudenkäynnissä; älköön päätöstä jutussa
annettako, ennen kuin kysymys rekisteröinnin
pätevyydestä on lopullisesti ratkaistu. Jos
kannetta ei ole määrättyssä ajassa pantu vireil-
le, ratkaiskoon oikeus jutun väitteestä huoli-
matta.

Mitä 1 momentissa on säädetty, sovelletta-

44 §

Edellä 43 §:ssä tarkoitettua asiaa käsitte-
levän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoit-
taa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovel-
letaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoi-
keudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä sää-
detään markkinaoikeuden velvollisuudesta
ilmoittaa ratkaisusta.

koon vastaavasti, jos väitetään, että tavaramerkki on menetetty.

45 §

Milloin käyttöluvan saaja, jota 1 momentissa tarkoitetaan, haluaa nostaa loukkauskanteen, ilmoittakoon siitä merkin haltijalle uhalta, että hänen kannettaan ei muuten oteta tutkittavaksi.

45 §

(kumotaan 2 momentti)

48 §

Kun ajetaan tässä laissa tarkoitettua kielto-kannetta, saattaa tuomioistuimien kantajan vaatimuksesta oikeudenkäynnin kestäessä tai tuomiossaan antaa vastaajalle kiellon siksi, kunnes pääasia on lainvoimaisesti ratkaistu tai sitä ennen on toisin määrätty. Ennenkuin tällainen kiello annetaan, voidaan kantaja määrätä asettamaan hyväksyttävä vakuus siitä vahingosta, mikä kiellosta saattaa koitua vastaajalle.

Oikeudenkäynnin aikana annetusta päätöksestä, joka koskee kiellon antamista tai peruuttamista, voidaan erikseen valittaa.

48 §

(kumotaan)

48 a §

Ennen 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kanteen nostamista momentissa tarkoitettu tuomioistuin voi tavaramerkkioikeuden haltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että tavaramerkkioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan oikeutta tavaran tunnusmerkkiin, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oi-

48 a §

Ennen 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kanteen nostamista *tuomioistuimien* voi tavaramerkkioikeuden haltijan *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että tavaramerkkioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan oikeutta tavaran tunnusmerkkiin, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oi-

keutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitetun vakuuden, jollei oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

keutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimesta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

49 §

Tuomioistuimen on lähetettävä patenti- ja rekisterihallitukselle jäljennös tuomiosta tavaran tunnusmerkin lakkaamista koskevissa asioissa tai asioissa, joita tarkoitetaan 10, 25, 26, 36 ja 46 §:ssä. Lisäksi tuomioistuimen on ilmoitettava 57 §:n 1 momentissa tarkoitettulle yhteisön tavaramerkkivirastolle yhteisö tavaramerkin menettämistä ja rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskevasta kanteesta ja lähetettävä virastolle jäljennös lainvoimaisesta tuomiosta.

Tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisustaan tekemällä sitä koskeva merkin- tai oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkin- tai oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

51 §

Muutosta rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen tavaramerkkiasiassa voi hakea hakija, jos päätös on hänelle vastainen tai asia on jätetty sillensä. Rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta rekisteriviranomaisen tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen. Vaikka väitteentekijä peruuttaa muutoshakemuksensa, asia voidaan tutkia, jos siihen on erityisiä

49 §

(kumotaan)

51 §

Muutosta rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen tavaramerkkiasiassa voi hakea hakija, jos päätös on hänelle vastainen tai asia on jätetty sillensä. Rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta rekisteriviranomaisen tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen.

syitä.

51 a §

Muutosta rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakuntaan. Valitusmenettelystä ja asian käsittelystä valituslautakunnassa säädetään erikseen.

51 a §

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

56 l §

Päätökseen, jonka mukaan kansainvälinen rekisteröinti on voimassa Suomessa tehdystä väitteestä huolimatta, voi väitteentekijä hakea muutosta. *Vaikka väitteentekijä peruuttaa muutoshakemuksensa, asia voidaan tutkia, jos siihen on erityisiä syitä.*

56 l §

Päätökseen, jonka mukaan kansainvälinen rekisteröinti on voimassa Suomessa tehdystä väitteestä huolimatta, voi väitteentekijä hakea muutosta.

57 §

Yhteisön tavaramerkillä tarkoitetaan Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (yhteisön tavaramerkkivirasto) yhteisön tavaramerkistä annettun neuvoston asetuksen ((EY) 40/94) nojalla rekisteröimää tavaramerkkiä.

57 §

Yhteisön tavaramerkillä tarkoitetaan Euroopan *unionin* sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (*tavaramerkit ja mallit*), jäljempänä **yhteisön tavaramerkkivirasto**, yhteisön tavaramerkistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 nojalla rekisteröimää tavaramerkkiä.

58 §

Asetuksella annetaan tarkemmat määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava rekisteröintiasioissa, kuuluttamisesta ja muusta menettelystä näissä asioissa sekä tavaramerkki-rekisterin pitämisestä, siihen lukien rekisteriin tehtävät muutokset, niin myös ne muut määräykset, jotka tämän lain soveltamista varten ovat tarpeen.

Tämän lain mukaan perittävistä maksuista säädetään erikseen.

(ks. ehdotuksen 58 §:n 3 momentti)

58 §

Tarkemmat säännökset rekisteröintihakemuksesta, tavaramerkkirekisteristä ja sen pitämisestä, kuuluttamisesta sekä rekisteriviranomaisen tehtävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriviranomainen voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä rekisteröintihakemuksesta ja sen käsittelystä, rekisteröityä tavaramerkkiä koskevista asioista, tavaramerkkirekisteristä, kuulutuksista sekä muista niihin

verrattavista teknisistä seikoista.

Tämän lain mukaan perittävistä maksuista säädetään erikseen.

(ks. voimassa olevan lain 58 §:n 2 momentti)

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

10.

Laki**yhteismerkkilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteismerkkilain (795/1980) 5 §:n 2 momentti ja
lisätään lakiin uusi 6 a—6 e § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Kumoamiskannetta saa ajaa jokainen, joka kärsii haittaa rekisteröinnistä. Kannetta saa ajaa myös virallinen syyttäjä, kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomainen sekä asianomaisten elinkeinon- tai ammatinharjoittajien taikka kuluttajien etua valvova yhteisö.

Kumoamiskannetta saa ajaa jokainen, joka kärsii haittaa rekisteröinnistä. Kannetta saa ajaa myös *syyttäjä, työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomainen* sekä asianomaisten elinkeinon- tai ammatinharjoittajien taikka kuluttajien etua valvova yhteisö.

6 a §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa. Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

6 b §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tavaramerkkilain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva tavaramerkkilain 38 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu korvaus- ja hyvitysvaatimus sekä mainitun lain 41 §:ssä tarkoitettu vaatimus sen estämättä, mitä tämän lain 6 a §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen

jälkeen.

6 c §

Edellä 6 b §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

6 d §

Käsitellessään 6 b §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

6 e §

Edellä 6 b §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

238
Voimassa oleva laki

HE 124/2012 vp
Ehdotus

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

11.

Laki**mallioikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan mallioikeuslain (221/1971) 31 b §:n 2 momentti, 39 §:n 2 momentti, 41 §:n 3 momentti sekä 42 §, sellaisena kuin niistä on 31 b §:n 2 momentti laissa 596/2002,
muutetaan 21 §:n 1 momentti, 22 ja 33 a §, 35 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 43 ja 44 §, sellaisina kuin ne ovat 21 §:n 1 momentti laissa 1058/2010, 22 § laissa 578/1992, 33 a ja 43 § laissa 1215/2002, 35 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 685/2006 sekä 44 § laeissa 718/1995 ja 394/2010,
 ja

lisätään lakiin uusi 43 a—43 c §, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

21 §

Mallin rekisteröintihakemusta koskevaan rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen hakija saa hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Rekisteriviranomaisen rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen. *Jos väitteentekijä peruuttaa muutoshakemuksensa, asia voidaan kuitenkin tutkia, mikäli siihen on erityistä syytä.*

21 §

Mallin rekisteröintihakemusta koskevaan rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Rekisteriviranomaisen rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen.

22 §

Muutosta rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakuntaan. Valitusmenettelystä ja asian käsittelystä valituslautakunnassa säädetään erikseen.

22 §

Rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

31 b §

Asiassa, joka koskee mallin kumoamista osittain, tuomioistuimen on hankittava rekis-

31 b §

(kumotaan 2 momentti)

teriviranomaisen lausunto.

33 a §

Yhteisömallilla tarkoitetaan yhteisömallista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 mukaista rekisteröimätöntä mallia sekä Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (**yhteisön tavaramerki- ja mallioikeusvirasto**) rekisteröimää mallia.

33 a §

Yhteisömallilla tarkoitetaan yhteisömallista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 mukaista rekisteröimätöntä mallia sekä Euroopan *unionin* sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (*tavaramerkit ja mallit*), jäljempänä **yhteisön tavaramerki- ja mallioikeusvirasto**, mainitun asetuksen *nojalla* rekisteröimää mallia.

35 a §

Ennen 35 §:n 1 momentissa tarkoitetun kanteen nostamista momentissa tarkoitettu tuomioistuimien voi mallioikeuden haltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että mallioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan mallioikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitetun vakuuden, jollei oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

35 a §

Ennen 35 §:n 1 momentissa tarkoitetun kanteen nostamista *tuomioistuimien* voi mallioikeuden haltijan *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että mallioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan mallioikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle *ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä* tarkoitetun vakuuden. *Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä.* Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

39 §

Milloin mallioikeuden loukkausta koskevas-
sa asiassa tehdään väite mallin rekisteröinnin
mitättömyydestä, tuomioistuimen on vastaa-
jan vaatimuksesta lykättävä asian käsittely tai
ratkaiseminen siihen saakka, kunnes rekiste-
röinnin kumoamista koskeva kanne on lopul-
lisesti ratkaistu. Jollei kannetta ole pantu vi-
reille, tuomioistuimen on jutun lykätessään
asetettava vastaajalle määräaika, jonka kulu-
essa kanne on pantava vireille.

39 §

(kumotaan 2 momentti)

41 §

Jos 1 momentissa tarkoitettussa asiassa teh-
dään väite rekisteröinnin mitättömyydestä, on
vastaavasti sovellettava mitä 39 §:n 2 mo-
mentissa on säädetty.

41 §

(kumotaan 3 momentti)

42 §

Sen, joka tahtoo nostaa kanteen mallin re-
kisteröinnin kumoamisesta, sen siirtämisestä
tai pakkoluvan saamisesta, on siitä ilmoitet-
tava rekisteriviranomaiselle sekä annettava
tieto jokaiselle rekisteriin merkitylle käyttölu-
van ja panttioikeuden haltijalle. Mikäli käyt-
töluvan haltija tahtoo nostaa loukkauskan-
teen tai 41 §:n 1 momentissa tarkoitettun vah-
vistuskanteen, hänen on annettava siitä tieto
mallioikeuden haltijalle.

42 §

(kumotaan)

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedoksian-
tovelvollisuus katsotaan täytetyksi, kun ilmoi-
tus on kirjattuna lähetyksenä jätetty postin
kuljetettavaksi mallirekisteriin merkityllä
osoitteella.

Jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että
edellä säädetty ilmoitus tai tiedoksianto on
tapahtunut 1 momentin säännösten mukaises-
ti, tuomioistuimen on asetettava kantajalle si-
tä varten määräaika. Ellei tätä noudateta,
kannetta ei oteta tutkittavaksi.

43 §

Laillisena tuomioistuimena parempaa oike-
utta malliin, rekisteröinnin kumoamista, ha-
kemuksen tai rekisteröinnin toiselle siirtämis-
tä, mallioikeuden loukkausta sekä pakkolu-
paa, 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua oikeut-

43 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemus-
asiat käsitellään markkinaoikeudessa.

ta, 40 §:ssä tarkoitettua rikkomusta ja korvausta sekä 41 §:ssä tarkoitettua vahvistuskannetta koskeissa asioissa on Helsingin kärjäoikeus.

Yhteisömallista annetussa neuvoston asetuksessa tarkoitettuna yhteisömalliasioita käsittelevänä tuomioistuimena toimii Helsingin kärjäoikeus.

Edellä 33 a §:ssä mainitussa neuvoston asetuksessa tarkoitettuna yhteisömalliasioita käsittelevänä tuomioistuimena toimii markkinaoikeus.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

43 a §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua mallioikeutta loukkaavasta teollisuusrikoksesta sekä tämän lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitettua mallioikeusrikkomuksesta ja 40 §:ssä tarkoitettua rikoksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 36 §:n ja 40 §:n 3 momentin mukainen korvausvaatimus sekä 37 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 43 §:ssä momentissa säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

43 b §

Edellä 43 a §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

43 c §

Käsitellessään 43 a §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä ky-

symyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

44 §

Tuomioistuimen on lähetettävä rekisteriviranomaiselle jäljennös lopullisesta päätöksestäan jutuissa, joita tarkoitetaan rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tai tämän lain 16, 30—32, 35—38 sekä 41 §:ssä.

Tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisustaan tekemällä siitä merkintä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskuskelle niiden välittämiseksi rekisteriviranomaiselle säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

44 §

Edellä 43 a §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

12.

Laki**toiminimilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan toiminimilain (128/1979) 26 § ja 27 §:n 2 momentti,
muutetaan 1 §:n 3 momentti, 6 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 ja 4 momentti, 18 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 20, 28 ja 29 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 682/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 29 a—29 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Mitä tässä laissa säädetään toiminimestä, koskee myös aputoiminimeä. Tämän lain 2 §:n 3 momentin sekä 3—6, 18, 22—24 ja 27—29 §:n toiminimeä koskevia säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös toissijaiseen tunnukseseen.

Mitä tässä laissa säädetään toiminimestä, koskee myös aputoiminimeä. Tämän lain 2 §:n 3 momentin sekä 3—6, 18, 22—24, 27—29 ja 29 a—29 c §:n toiminimeä koskevia säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös toissijaiseen tunnukseseen. *Lisäksi mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/) säädetään toiminimeä koskevista riita- ja hakemusasioista koskee soveltuvin osin myös aputoiminimeä ja toissijaista tunnusta.*

6 §

6 §

Jos toiminimi on vakiintunut eikä siihen sekoitettavissa olevan vanhemman toiminimen haltija ole kohtuullisessa ajassa ryhtynyt toimiin myöhemmän toiminimen käytön estämiseksi, pysyy oikeus vakiintuneeseen toiminimeen vanhemman oikeuden rinnalla. Sekaannusvaaran välttämiseksi tuomioistuimella on tällöin kuitenkin valta osapuolen vaatimuksesta ja sen mukaan kuin havaitaan kohtuulliseksi määrätä, että toiminimeä saadaan käyttää vain erityisellä tavalla, kuten lisäämällä siihen paikannimi tai sitä muutoin selventämällä. *Ennen tällaisen määräyksen antamista on asiasta hankittava rekisteriviranomaisen lausunto.*

Jos toiminimi on vakiintunut eikä siihen sekoitettavissa olevan vanhemman toiminimen haltija ole kohtuullisessa ajassa ryhtynyt toimiin myöhemmän toiminimen käytön estämiseksi, pysyy oikeus vakiintuneeseen toiminimeen vanhemman oikeuden rinnalla. Sekaannusvaaran välttämiseksi tuomioistuimella on tällöin kuitenkin valta osapuolen vaatimuksesta ja sen mukaan kuin havaitaan kohtuulliseksi määrätä, että toiminimeä saadaan käyttää vain erityisellä tavalla, kuten lisäämällä siihen paikannimi tai sitä muutoin selventämällä.

18 §

Kieltokannetta saa ajaa jokainen, jolle toiminnesta tai sen käytöstä aiheutuu haittaa. Kannetta saa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ajaa myös kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomainen sekä asianomaisten elinkeinonharjoittajien etuja valvova yhteisö.

Kannetta uhkasakkoon tuomitsemiseksi saa ajaa se, jonka vaatimuksesta kieltotuomio on annettu, sekä, milloin kieltotuomio on annettu 1 momentin nojalla, myös kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomainen.

18 a §

Ennen 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun kanteen nostamista pykälässä tarkoitettu tuomioistuimien voi yksinoikeuden haltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että yksinoikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan oikeutta toimintimeen, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitetun vakuuden, jolle oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

18 §

Kieltokannetta saa ajaa jokainen, jolle toiminnesta tai sen käytöstä aiheutuu haittaa. Kannetta saa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ajaa myös työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomainen sekä asianomaisten elinkeinonharjoittajien etuja valvova yhteisö.

Kannetta uhkasakkoon tuomitsemiseksi saa ajaa se, jonka vaatimuksesta kieltotuomio on annettu, sekä, jos kieltotuomio on annettu 1 momentin nojalla, myös työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomainen.

18 a §

Ennen 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun kanteen nostamista *tuomioistuimien* voi yksinoikeuden haltijan *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että yksinoikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan oikeutta toimintimeen, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle *ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä* tarkoitetun vakuuden. *Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä.* Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

20 §

Kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi saa ajaa jokainen, jolle aiheutuu rekisteröinnistä haittaa. Niin ikään kannetta saa ajaa kauppa- ja teollisuusministeriön määräämä viranomais- ja 18 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteisö, paitsi milloin kanne perustuu 10 §:n 2—4 kohtaan.

20 §

Kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi saa ajaa jokainen, jolle aiheutuu rekisteröinnistä haittaa. *Kannetta saa ajaa myös työ- ja elinkeinoministeriön määräämä viranomais- ja 18 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteisö, ellei kanne perustu 10 §:n 2—4 kohtaan.*

26 §

Milloin rekisteröidyn toiminimen loukkausta koskevassa asiassa vastaaja väittää, että kantajan toiminimi on sellainen, että sen rekisteröinti olisi kumottava, tuomioistuimen on hänen vaatimuksestaan lykättävä asian käsittely tai ratkaiseminen siihen saakka, kun rekisteröinnin kumoamista koskeva kanne on lopullisesti ratkaistu. Jollei kannetta ole pantu vireille, tuomioistuimen on asian lykätessään asetettava vastaajalle määräaika, jonka kuluessa kanne on pantava vireille.

(kumotaan)

26 §

27 §

Jos vahvistuskannetta koskevassa asiassa tehdään väite, että rekisteröinti on kumottava, on vastaavasti sovellettava, mitä 26 §:ssä on säädetty.

(kumotaan 2 momentti)

27 §

28 §

Laillisenä tuomioistuimena asioissa, jotka koskevat oikeutta toiminimeen, toiminimen käytön kieltämistä tai sen rekisteröinnin kumoamista, 27 §:ssä tarkoitettua kannetta taikka toiminimen loukkausta, on Helsingin raastuvanoikeus.

28 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

29 §

Tuomioistuimen tulee lähettää rekisteriviranomaiselle jäljennös lainvoiman saaneesta tuomiosta asioissa, jotka koskevat toiminimen käytön kieltämistä, toiminimen rekisteröinnin kumoamista, 27 §:ssä tarkoitettua kannetta tai

29 §

Syyte 22 §:n 1 momentissa tarkoitettusta toiminimen loukkauksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

toiminimen loukkausta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 23 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sekä 24 §:n 2 momentin mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 28 §:ssä säädetään.

Tuomioistuimien pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

29 a §

Edellä 29 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto rekisteriviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

29 b §

Käsitellessään 29 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

29 c §

Edellä 29 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta rekisteriviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut
käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain
voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän
lain voimaan tullessa voimassa olleita sään-
nöksiä.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

13.

Laki**kaupparekisterilain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupparekisterilain (129/1979) 29 §, sellaisena kuin se on laeissa 582/1992 ja 1122/1993, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Muutoksen hakemisesta rekisteriviranomaisen päätökseen, jolla rekisteröiminen on eväty tai rekisteröinti kumottu, säädetään erikseen.

Haettaessa muutosta paikallisviranomaisen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen noudatetaan, mitä rekisteriviranomaisen päätöksestä tehtävän valituksen käsittelystä säädetään.

(ks. ehdotuksen 29 §:n 3 momentti)

29 §

Rekisteriviranomaisen päätökseen, jolla rekisteröiminen on evätty, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Haettaessa muutosta paikallisviranomaisen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen noudatetaan, mitä *valittamisesta rekisteriviranomaisen päätökseen* säädetään.

(ks. voimassa olevan lain 29 §:n 2 momentti)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

14.

Laki**patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (575/1992) 5 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 714/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a ja 5 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksen teollisoikeudellisissa ja kaupparekisteriasioissa

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen saa hakea muutosta patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnalta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, kun:

1) päätöksellä on ratkaistu patenttihakemus tai muu patenttia koskeva asia;

2) päätöksellä on ratkaistu hakemus mallin rekisteröimisestä tai muu mallia koskeva asia;

3) päätöksellä on ratkaistu hakemus integroidun piirin piirimallin rekisteröimisestä tai muu piirimallia koskeva asia;

4) päätöksellä on ratkaistu hakemus hyödyllisyysmallin rekisteröimisestä tai muu hyödyllisyysmallia koskeva asia;

5) päätöksellä on ratkaistu hakemus tavaramerkin tai yhteismerkin rekisteröimisestä tai muu tavaramerkkiä tai yhteismerkkiä koskeva asia;

6) päätöksellä on evätty kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröiminen.

Valitettaessa 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen sellaisessa asiassa, joka ei kuulu patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan käsiteltäväksi, saa, jollei toisin säädetä, hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

5 a §

Muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen muissa asioissa

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen muussa kuin 5 §:ssä tarkoitetussa asiassa saa, jollei muualla toisin säädetä, hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

*Muutoksen hakemisesta Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen yrityskiinnityslais-
sa (634/1984) tarkoitetussa asiassa sääde-
tään kuitenkin erikseen.*

5 b §

Muutoksenhakuoikeuden rajoitukset

*Joka ei säädetyssä ajassa ole tehnyt väitet-
tä tai vaatimusta myönnetyn patentin taikka
rekisteröidyn tavaramerkin tai mallin johdos-
ta, ei saa hakea muutosta asiassa annettuun
päätökseen.*

*Joka ei ole tehnyt vaatimusta hyödyllisyys-
mallin tai integroidun piirin piirimallin re-
kisteröinnin julistamisesta mitättömäksi, ei
saa hakea muutosta asiassa annettuun pää-
tökseen.*

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen,
joka on tehty ennen tämän lain voimaantu-
loa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain
voimaan tullessa voimassa olleita säännök-
siä.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

17.

Laki**kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (1279/2009) 27 §:n 3 momentti,
muutetaan 34 §:n 2 ja 4 momentti sekä 45—47 § sekä
lisätään lakiin uusi 47 a—47 c § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

27 §

27 §

*Mitättömäksi julistaminen**Mitättömäksi julistaminen*

Asioissa, jotka koskevat kasvinjalostajanoikeuden mitättömäksi julistamista, tuomioistuimen on pyydettävä Eviran lausunto.

(kumotaan 3 momentti)

34 §

34 §

*Keskeyttämismääräys välittäjälle**Keskeyttämismääräys välittäjälle*

Ennen 33 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuimella voi kasvinjalostajanoikeuden haltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että oikeudenhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan kasvinjalostajanoikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Ennen 33 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuimella voi kasvinjalostajanoikeuden haltijan *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että oikeudenhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan kasvinjalostajanoikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren

(705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden, jolle oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 33 §:ssä tarkoitettua kanetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

(705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. *Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 33 §:ssä tarkoitettua kanetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.*

45 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun Eviran päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään.

45 §

*Muutoksenhaku **Eviran päätökseen***

Tämän lain nojalla annettuun Eviran päätökseen haetaan muutosta valittamalla *markkinaoikeuteen* siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

46 §

Oikeuspaikka

Laillinen tuomioistuin tämän lain nojalla käsiteltävissä asioissa on Helsingin käräjäoikeus.

46 §

*Oikeuspaikka **riita-asioissa***

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

47 §

Lausunnon pyytäminen

Kasvinjalostajanoikeutta koskevissa asioissa tuomioistuin voi pyytää Eviran lausunnon.

47 §

*Oikeuspaikka **rikosasioissa***

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta kasvinjalostajanoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 41—43 §:ssä tarkoitetusta rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva 36 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sen estämättä, mitä edellä 46 §:ssä säädetään.

*Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutki-
maan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen,
vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteis-
sa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen
jälkeen.*

47 a §

Eviran lausunto rikosasiassa

*Edellä 47 §:ssä tarkoitettua asiaa käsitte-
levän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lau-
sunto Eviralta sovelletaan, mitä oikeuden-
käynnistä markkinaoikeudessa annetun lain
4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeu-
den oikeudesta pyytää lausunto.*

47 b §

Asiantuntija rikosasiassa

*Käsitellessään 47 §:ssä tarkoitettua asiaa
käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantun-
tijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta
annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tar-
koitettua asiantuntijajäsentä.*

*Asiantuntijan on annettava kirjallinen lau-
sunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä ky-
symyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä
kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. En-
nen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on
varattava asianosaisille tilaisuus lausua asi-
antuntijan lausunnosta.*

*Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelle-
taan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain
37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palk-
kiosta.*

47 c §

Ilmoitus Eviralle rikosasiassa

*Edellä 47 §:ssä tarkoitettua asiaa käsitte-
levän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoit-
taa ratkaisusta Eviralle sovelletaan, mitä oi-
keudenkäynnistä markkinaoikeudessa anne-
tun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markki-
naoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkai-
susta.*

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Eviran päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

18.

Laki**verkkotunnuslain 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verkkotunnuslain (228/2003) 18 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Viestintäviraston tämän lain nojalla teemmään päätökseen saa valittamalla hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Viestintävirastolla on oikeus valittaa Helsingin hallinto-oikeuden tekemästä päätöksestä.

(ks. ehdotuksen 18 §:n 3 momentti)

Viestintäviraston tämän lain nojalla teemmään päätökseen *haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen* siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei *markkinaoikeus* toisin määrää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Viestintävirastolla on oikeus valittaa *markkinaoikeuden* tekemästä päätöksestä.

(ks. voimassa olevan lain 18 §:n 2 momentti)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Viestintäviraston päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

19.

Laki**sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) 7, 8 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 ja 8 § laissa 1532/2001 sekä 11 § osaksi laissa 481/2011, sekä

lisätään lakiin uusi 7 a, 8 a, 10 a, 10 b ja 11 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §

Kiellon, jota 6 §:ssä tarkoitetaan, määrää markkinaoikeus. Markkinaoikeus voi määrätä kiellon myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään lisäksi markkinaoikeuslaissa (1527/2001) ja eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001).

7 §

Kielto, jota 6 §:ssä tarkoitetaan, voidaan määrätä myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

7 a §

Tämän lain vastaisella menettelyllä aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 §

Määrätessään 6 §:ssä tarkoitetun kiellon markkinaoikeus voi velvoittaa elinkeinonharjoittajan määräajassa ryhtymään sopivaan oikaisutoimeen, jos sitä teosta aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Markkinaoikeus voi kantajan vaatimuksesta määrätä, että päätös kieltoa koskevassa asiassa on vastaajan kustannuksella julkaistava yhdessä tai useammassa sanoma- tai aikakauslehdessä. Väliaikaista kieltoa koskevaa päätöstä ei voida määrätä julkaistavaksi.

8 §

Määrätessään 6 §:ssä tarkoitetun kiellon *tuomioistuim* voi velvoittaa elinkeinonharjoittajan määräajassa ryhtymään sopivaan oikaisutoimeen, jos sitä teosta aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Tuomioistuim voi *hakijan* vaatimuksesta määrätä, että päätös 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevassa asiassa on vastaajan kustannuksella julkaistava yhdessä tai useammassa sanoma- tai aikakauslehdessä. Väliaikaista kieltoa koskevaa päätöstä ei voida määrätä

julkaistavaksi.

8 a §

Tuomioistuin voi tämän lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että hän soveltuvin toimin julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menetelleen tämän lain vastaisesti. Määräystä ei saa antaa, jos tietojen levittämistä on muussa laissa rajoitettu. Harkitessaan määräyksen antamista ja määräyksen sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset ja muut vastaavat seikat.

Tuomioistuin määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

10 a §

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat sekä tähän lakiin perustuvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kiellon määräämistä koskevien asioiden sekä riita-asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

10 b §

Tuomioistuimen on tämän lain mukaisen riita-asian tultua vireille lähetettävä viipymättä jäljennös haastehakemuksesta kuluttaja-asiamiehelle tiedoksi.

11 §

Syytteen tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta käsittelee yleinen alioikeus. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

11 §

Syyte 9 ja 10 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta ja rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta

Tuomioistuimen on tämän lain 2 ja 3 §:n mukaisia asioita käsitellessään varattava kuultaja-asiamiehelle tilaisuus tulla kuulluksi.
(ks. ehdotuksen 11 §:n 4 momentti)

syytteeseen pantavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva vahingonkorvausvaatimus sen estämättä, mitä 10 a §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen on 2 ja 3 §:n mukaisia asioita käsitellessään varattava kuultaja-asiamiehelle tilaisuus tulla kuulluksi.

(ks. voimassa olevan lain 11 §:n 2 momentti)

11 a §

Käsitellessään 11 §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Asia, joka on tullut käräjäoikeudessa tai markkinaoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

20.

Laki

tekijänoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 54 §:n 5 momentti, 60 c §:n 2 ja 4 momentti sekä 61 §, sellaisina kuin niistä ovat 54 §:n 5 momentti laissa 821/2005 sekä 60 c §:n 2 ja 4 momentti laissa 679/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 61 a ja 61 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

54 §

54 §

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä, asia voidaan asianosaisen hakemuksesta saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi. *Toimivaltainen tuomioistuin on Hel-singin kärjäoikeus.* Jos tuomioistuin on myöntänyt momentin 2—4 kohdassa tarkoitetussa asiassa luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin valitusta käsitellessään toisin määrää.

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä, asia voidaan asianosaisen hakemuksesta saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos tuomioistuin on myöntänyt momentin 2—4 kohdassa tarkoitetussa asiassa luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin valitusta käsitellessään toisin määrää.

60 c §

60 c §

Ennen 60 b §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista pykälässä tarkoitettu tuomioistuin voi tekijän tai hänen edustajansa vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että tekijän oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, joka saattaa tekijänoikeutta loukkaavaksi väitettyä aineistoa yleisön saataviin, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. *Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.*

Ennen 60 b §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista *tuomioistuin* voi tekijän tai hänen edustajansa *hakemuksesta* antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että tekijän oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, joka saattaa tekijänoikeutta loukkaavaksi väitettyä aineistoa yleisön saataviin, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitetun vakuuden, jollei oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 60 b §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottoaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 60 b §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

Oikeuspaikka

61 §

Laillinen tuomioistuin tämän lain vastaista radio- tai televisiolähetystä koskevassa jutussa on Helsingin raastuvanoikeus.

61 §

Tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

61 a §

Syyte rikoslain 49 luvun 1 ja 3—5 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta sekä tämän lain 56 a—56 f §:ssä tarkoitetusta rikoksesta käsitellään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvussa tarkoitetussa käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 57 §:n mukainen hyvitys- ja korvausvaatimus sekä 58 ja 59 §:n mukainen vaatimus sen estämättä, mitä 61 §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

61 b §

Käsitellessään 61 a §:ssä tarkoitettua asiaa käräjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi markkinaoikeudesta

annetun lain (/) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeuteen palkkioon sovelletaan, mitä markkinaoikeudesta annetun lain 37 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20_____.

Riita-, hakemus- ja rikosasia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

21.

Laki**oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 ja 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 § ja 12 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 4 § laeissa 1065/1991, 235/1995 ja 707/2007 sekä 12 §:n 1 momentti laissa 1065/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

7 luku

Turvaamistoimista**Turvaamistoimista**

4 §

4 §

Tässä luvussa tarkoitettu turvaamistoi-
 masta päättää yleinen tuomioistuin hakemuk-
 sesta. Turvaamistointa koskevan asian käsit-
 telee se tuomioistuin, jossa hakijan vaatimus-
 ta tai oikeutta koskevan pääasian oikeuden-
 käynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on
 päättynyt eikä muutoksenhakua varten sää-
 detty aika ole kulunut umpeen, turvaamistoin-
 ta koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi
 käsitellyt tuomioistuin. Jos oikeudenkäyntiä
 ei ole vireillä, toimivaltainen tuomioistuin
 määräytyy 10 luvun säännösten perusteella.

Tässä luvussa tarkoitettu turvaamistoi-
 masta päättää yleinen tuomioistuin hakemuk-
 sesta. Turvaamistointa koskevan asian käsit-
 telee se tuomioistuin, jossa hakijan vaatimus-
 ta tai oikeutta koskevan pääasian oikeuden-
 käynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on
 päättynyt eikä muutoksenhakua varten sää-
 detty aika ole kulunut umpeen, turvaamis-
 tointa koskevan asian käsittelee pääasiaa
 viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos oikeu-
 denkäyntiä ei ole vireillä, toimivaltainen
 tuomioistuin määräytyy 10 luvun säännösten
 perusteella.

Jos yleinen tuomioistuin ei ole toimivaltai-
 nen käsittelemään 1 momentissa tarkoitettua
 pääasiaa, turvaamistoimesta päättää sen paik-
 kakunnan käräjäoikeus, missä vastapuolella
 on kotipaikka taikka missä kyseinen omai-
 suus tai huomattava osa siitä sijaitsee tai mis-
 sä turvaamistoimen tarkoitus voi muutoin to-
 teutua.

Jos yleinen tuomioistuin ei ole toimivaltai-
 nen käsittelemään 1 momentissa tarkoitettua
 pääasiaa, turvaamistoimesta päättää sen
 paikkakunnan käräjäoikeus, missä vastapuo-
 lella on kotipaikka taikka missä kyseinen
 omaisuus tai huomattava osa siitä sijaitsee tai
 missä turvaamistoimen tarkoitus voi muutoin
 toteutua.

Aluksen takavarikosta sekä toimivaltaisesta
 tuomioistuimesta eräissä tapauksissa sääde-
 tään merilain (674/94) 4 ja 21 luvussa.

(ks. ehdotuksen 7 luvun 4 §:n 5 momentti)

*Turvaamistoimesta päättää 1 ja 2 momen-
 tissa säädetyn sijasta markkinaoikeus, jos
 pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoi-
 keudessa annetun lain (/) 1 luvun 4 §:n
 1 tai 2 momentissa tarkoitettu teollis- tai tekijä-
 jänoikeudellinen asia taikka mainitun lain
 1 luvun 6 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoi-
 tettu asia ja pääasian oikeudenkäynti on vi-
 reillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely*

markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta myös, jos mainittua pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta myös, jos pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia ja pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen.

Aluksen takavarikosta sekä toimivaltaisesta tuomioistuimesta eräissä tapauksissa säädetään merilain (674/1994) 4 ja 21 luvussa.

(ks. voimassa olevan lain 7 luvun 4 §:n 3 momentti)

12 §

Kanne 10 §:ssä tarkoitettujen kulujen korvaamisesta silloin, kun pääasiaa ei ole saatettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vireille, sekä 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamisesta on pantava vireille siinä käräjäoikeudessa, jolla on toimivalta tutkia 6 §:ssä tarkoitettu kanne, taikka, jos kanne ei ole käräjäoikeudessa käsiteltävä, käräjäoikeudessa sillä paikkakunnalla, missä vastapuolen on vastattava sellaisessa riita-asiassa tai missä turvaamistoimi on täytäntöönpantu.

12 §

Kanne 10 §:ssä tarkoitettujen kulujen korvaamisesta silloin, kun pääasiaa ei ole saatettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vireille, sekä 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamisesta on pantava vireille siinä käräjäoikeudessa, jolla on toimivalta tutkia 6 §:ssä tarkoitettu kanne, taikka, jos kanne ei ole käräjäoikeudessa käsiteltävä, käräjäoikeudessa sillä paikkakunnalla, missä vastapuolen on vastattava sellaisessa riita-asiassa tai missä turvaamistoimi on täytäntöönpantu. Edellä 4 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa asioissa kanne 10 §:ssä tarkoitettujen kulujen korvaamisesta silloin, kun pääasiaa ei ole saatettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vireille, sekä 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamisesta on kuitenkin pantava vireille markkinaoikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .

Jos pääasia on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan 2 momentissa säädetyn lisäksi myös, jos turvaamistointa on

haettu ennen tämän lain voimaantuloa. Jos tässä momentissa tarkoitettuun turvaamistoimeen liittyvä pääasia pannaan kuitenkin vireille markkinaoikeudessa, kanne 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon ja kulujen korvaamisesta on pantava vireille markkinaoikeudessa.

22.

Laki**todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annettuun lakiin (344/2000) uusi 7 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 b §

Oikeuspaikka

Edellä 1 §:n 1 momentissa ja 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa turvaamistoimesta sekä 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä myös, jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä.

Muutoin tässä laissa tarkoitettusta turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos pääasia on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan 2 momentissa säädetyn lisäksi myös, jos turvaamistointa on haettu tai 7 a §:n mukaista määräystä koskeva vaatimus on esitetty ennen tämän lain voimaantuloa. Jos tässä momentissa tarkoi-

*tettuun turvaamistoimeen tai 7 a §:n mukais-
ta määräystä koskevaan vaatimukseen liitty-
vä pääasia pannaan kuitenkin vireille mark-
kinaoikeudessa, kanne oikeudenkäymiska-
ren 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen vahingon
ja kulujen korvaamisesta on pantava vireille
markkinaoikeudessa.*

23.

Laki**tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 1 §:n 2 momentin 8 kohta, 11 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto sekä 18 §:n 1 momentti ja 2 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentin 8 kohta laissa 1544/2001, 11 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 133/2003 sekä 18 §:n 1 momentti ja 2 momentin 4 kohta laissa 614/2011, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

 Tässä laissa tarkoitettuja tuomarinvirkoja ovat:

 Tässä laissa tarkoitettuja tuomarinvirkoja ovat:

 8) markkinaoikeuden ylituomarin ja markkinaoikeustuomarin virat;

 8) markkinaoikeuden ylituomarin, markkinaoikeustuomarin ja *markkinaoikeusinsinöörin* virat;

11 §

11 §

*Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset ja nimitysperusteet**Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset ja nimitysperusteet*

 Hovioikeuden presidentiksi, hovioikeuden laamanniksi, käräjäoikeuden laamanniksi, hallinto-oikeuden ylituomariksi, vakuutus-
 oikeuden ylituomariksi, vakuutus-
 oikeuden laamanniksi, työtuomioistuimen presidentiksi sekä markkinatuomioistuimen ylituomariksi voidaan nimittää henkilö, jolla on 1 momentissa säädettyjen edellytysten lisäksi johtamistaitoa.

 Hovioikeuden presidentiksi, hovioikeuden laamanniksi, käräjäoikeuden laamanniksi, hallinto-oikeuden ylituomariksi, vakuutus-
 oikeuden ylituomariksi, vakuutus-
 oikeuden laamanniksi, työtuomioistuimen presidentiksi sekä *markkinaoikeuden* ylituomariksi voidaan nimittää henkilö, jolla on 1 momentissa säädettyjen edellytysten lisäksi johtamistaitoa.

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden presidentin esityksestä tuomarin hovioikeuteen, käräjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin käräjäoikeuteen ja maaoykeusinsinöörin maaoykeutena toimivaan käräjäoikeuteen sekä työtuomioistuimen presidentin esityksestä tuomarin työtuomioistuimeen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoykeuden ylituomarin esityksestä tuomarin markkinaoykeuteen ja vakuutusoykeuden ylituomarin esityksestä tuomarin vakuutusoykeuteen.

Enintään vuoden määräajaksi nimittää:

4) markkinaoykeuden ylituomari tuomarin markkinaoykeuteen;

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden presidentin esityksestä tuomarin hovioikeuteen, käräjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin käräjäoikeuteen ja maaoykeusinsinöörin maaoykeutena toimivaan käräjäoikeuteen sekä työtuomioistuimen presidentin esityksestä tuomarin työtuomioistuimeen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoykeuden ylituomarin esityksestä *markkinaoykeustuomarin ja markkinaoykeusinsinöörin* markkinaoykeuteen sekä vakuutusoykeuden ylituomarin esityksestä tuomarin vakuutusoykeuteen.

Enintään vuoden määräajaksi nimittää:

4) markkinaoykeuden ylituomari *markkinaoykeustuomarin ja markkinaoykeusinsinöörin* markkinaoykeuteen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

24.

Laki**valtion virkamieslain 46 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 46 a §:n 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa
 288/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 a §
 Kirjallisen varoituksen antaa:

6) markkinaoikeustuomarille markkinaoi-
 keuden ylituomari;

46 a §
 Kirjallisen varoituksen antaa:

6) markkinaoikeustuomarille *ja markkina-
 oikeusinsinöörille* markkinaoikeuden ylituo-
 mari;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 . _____

25.

Laki**kilpailulain 43 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailulain (948/2011) 43 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

43 §

43 §

*Velvollisuus saapua markkinaoikeuden istun-
toon ja esittää asiakirjoja**Velvollisuus saapua markkinaoikeuden istun-
toon ja esittää asiakirjoja*

Asian käsittelystä ja selvittämisestä sääde-
tään muutoin hallintolainkäyttölaissa
(586/1996) ja markkinaoikeuslaissa
(1527/2001). Käsittelyn ja asiakirjojen julki-
suudesta säädetään erikseen.

Asian käsittelystä ja selvittämisestä *mark-
kinaoikeudessa* säädetään muutoin *oikeuden-
käynnistä markkinaoikeudessa annetussa*
laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

26.

Laki**sähkömarkkinalain 51 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (386/1995) 51 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1172/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

51 §

51 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Sähkömarkkinaviranomaisen tämän lain 16 §:n 2 momentin, 38 a—38 d ja 39 §:n nojalla sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 7 artiklan nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisa säädetään. Valituksen käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. *Käsittelyn ja asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.*

Sähkömarkkinaviranomaisen 16 §:n 2 momentin, 38 a—38 d ja 39 §:n nojalla sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa sekä asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisa säädetään. *Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

27.

Laki**maakaasumarkkinalain 9 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maakaasumarkkinalain (508/2000) 9 luvun 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1293/2004, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 luku

9 luku

Erinäiset säännökset**Erinäiset säännökset**

4 §

4 §

Maakaasumarkkinaviranomaisen 2 luvun 4—4 a §:n, 3 luvun 1 §:n 2 momentin sekä 7 luvun 1 a—1 d ja 2 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valituksen käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. *Käsittelyn ja asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.*

Maakaasumarkkinaviranomaisen 2 luvun 4 ja 4 a §:n, 3 luvun 1 §:n 2 momentin sekä 7 luvun 1 a—1 d ja 2 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. *Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

28.

Laki**lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain (210/2011) 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Päätökseen, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto tekee palvelujen tarjoamista tai niiden hinnoittelua koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi 12 §:n nojalla, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Päätökseen, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto tekee palvelujen tarjoamista tai niiden hinnoittelua koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi 12 §:n nojalla, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen *siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/). Markkinaoikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

29.

Laki**hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) 16 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

16 §

*Muutoksenhaku**Muutoksenhaku*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Energiamarkkinaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Energiamarkkinaviraston tämän lain 7—9 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan kuitenkin muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Markkinaoikeuden ja hallinto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Energiamarkkinaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, *jollei jäljempänä toisin säädetä. Hallinto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.*

Energiamarkkinaviraston 7—9 § nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/). Markkinaoikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

30.

Laki**viestintämarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viestintämarkkinalain (393/2003) 121 a §:n 4 momentti, 121 b §:n 4 momentti, 122 §:n 5 momentti sekä 127 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 121 a §:n 4 momentti laissa 759/2006, 121 b §:n 4 momentti ja 127 §:n 4 momentti laissa 363/2011 sekä 127 §:n 3 momentti laissa 331/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

121 a §

121 a §

*Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen**Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen*

Teleyritys voi saattaa kieltopäätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Viestintäviraston päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Teleyritys voi saattaa kieltopäätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Viestintäviraston päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi. *Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).*

121 b §

121 b §

*Määräys numeron tai palvelun sulkemiseksi**Määräys numeron tai palvelun sulkemiseksi*

Kuluttaja-asiamiehen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Teleyritys tai se, jonka palvelun käyttö on estetty, voi saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Kuluttaja-asiamiehen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Teleyritys tai se, jonka palvelun käyttö on estetty, voi saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi. *Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.*

122 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksun määrää Viestintäviraston esityksestä markkinaoikeus. Asian käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan niitä markkinaoikeuslain (1527/2001) säännöksiä, jotka koskevat kilpailunrajoituslain mukaisten asioiden käsittelyä. Asian käsittelyyn ja selvittämiseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia (586/1996). Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

122 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksun määrää Viestintäviraston esityksestä markkinaoikeus. *Asian käsittelystä ja selvittämisestä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.* Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

127 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston 16—20, 59 ja 126 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä *markkinaoikeuden ja valtioneuvoston tekemään päätökseen* saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valtioneuvoston ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Markkinaoikeuden 121 a §:n 4 momentissa ja 121 b §:n 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001) säädetään.

127 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston 16—20, 59 ja 126 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä valtioneuvoston tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valtioneuvoston ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen 121 a ja 121 b §:ssä tarkoitettussa kiellon määräämistä taikka numeron tai palvelun sulkemista koskevassa asiassa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa. Markkinaoikeuden päätökseen 122 §:ssä tarkoitettussa seuraamusmaksun määräämistä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

31.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 ja 36 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 36 §:n 2 momentti ja 36 a §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 733/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

36 §

Pakkokeinot

Pakkokeinot

Kuluttaja-asiamiehen valvomien 35 §:ssä mainittujen säännösten osalta noudatetaan, mitä kuluttajansuojalain 2 luvun 16, 17 ja 19 §:ssä säädetään.

Kuluttaja-asiamiehen valvomien 35 §:ssä mainittujen säännösten osalta noudatetaan, mitä kuluttajansuojalain 2 luvun 16, 17, 19 ja 20 §:ssä säädetään.

36 a §

36 a §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksun määrää 35 §:ssä tarkoitettun valvontaviranomaisen esityksestä markkinaoikeus. Asian käsittelyyn ja selvittämiseen markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996). Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Seuraamusmaksun määrää 35 §:ssä tarkoitettun valvontaviranomaisen esityksestä markkinaoikeus. *Asian käsittelystä ja selvittämisestä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).* Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

32.

Laki

sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011) 21 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Energiamarkkinaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, ellei jäljempänä toisin säädetä.

Energiamarkkinaviraston 5, 7 ja 14 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla antamaan päätökseen ja Energiamarkkinavirastoon sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 74 ja 75 §:ssä, 85 §:n 1 momentissa, 86 §:n 1 ja 2 momentissa, 87 §:n 1 ja 3 momentissa, 89 §:ssä, 91—93 §:ssä, 94 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa, 95 §:ssä, 100—102 §:ssä, 103 §:n 1 ja 2 momentissa, 105 §:ssä sekä 106 §:n 1 momentissa säädetään valitusosoituksesta, hankintapäätöksen tiedoksiannosta, muutoksenhausta ja seuraamuksista sekä hankintayksiköstä, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla tekemää päätöstä koskeva muutoksenhakuasia on käsiteltävä kiireellisenä. Energiamarkkinaviraston 5, 7 ja 14 §:n nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei valituksen tai hakemuksen käsittelevä tuomioistuimien toisin määrää.

(ks. ehdotuksen 21 §:n 4 momentti)

Energiamarkkinaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, ellei jäljempänä toisin säädetä.

Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Energiamarkkinaviraston 5 ja 7 §:n nojalla antamaan päätökseen ja Energiamarkkinavirastoon sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 74 ja 75 §:ssä, 85 §:n 1 momentissa, 86 §:n 1 ja 2 momentissa, 87 §:n 1 ja 3 momentissa, 89 §:ssä, 91—93 §:ssä, 94 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa, 95 §:ssä, 100—102 §:ssä, 103 §:n 1 ja 2 momentissa, 105 §:ssä sekä 106 §:n 1 momentissa säädetään valitusosoituksesta, hankintapäätöksen tiedoksiannosta, muutoksenhausta ja seuraamuksista sekä hankintayksiköstä, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Energiamarkkinaviraston 14 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/). Markkinaoikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyt-

tölaissa säädetään.

Energiamarkkinaviraston 5, 7 ja 14 §:n nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei valituksen tai hakemuksen käsittelevä tuomioistuin toisin määrää.

(ks. voimassa olevan lain 21 §:n 3 momentti)

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

33.

Laki**julkisista hankinnoista annetun lain 91 ja 105 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 91 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 321/2010, ja
muutetaan 105 §, sellaisena kuin se on laissa 321/2010, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

91 §

91 §

*Markkinaoikeuden väliaikaiset päätökset**Markkinaoikeuden väliaikaiset päätökset*

Markkinaoikeuden lainoppinut jäsen voi yksinään päättää väliaikaisesta toimenpiteestä.

(kumotaan 3 momentti)

105 §

105 §

*Hallintolainkäyttölain soveltaminen****Täydentävät säännökset***

Valitukseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Valitukseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

34.

Laki**julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 93 ja 106 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 93 §:n
 4 momentti ja
muutetaan 106 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

93 §

93 §

*Markkinaoikeuden väliaikaiset päätökset**Markkinaoikeuden väliaikaiset päätökset*

Markkinaoikeuden lainoppinut jäsen voi yksinään päättää väliaikaisesta toimenpiteestä.

(kumotaan 4 momentti)

106 §

106 §

*Hallintolainkäyttölain soveltaminen****Täydentävät säännökset***

Valitukseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Valitukseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

35.

Laki**kuluttajansuojalain 2 luvun 20 §:n ja 3 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 20 §:n 3 momentti ja 3 luvun 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 20 §:n 3 momentti laissa 1395/2009 ja 3 luvun 4 §:n 2 momentti laissa 1547/2001, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 luku

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa**Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa**

20 §

20 §

*Valvonta**Valvonta*

Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään muutoin markkinaoikeuslaissa (1527/2001) sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001).

Asian käsittelystä *markkinaoikeudessa* säädetään muutoin *oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa* annetussa laissa (/).

3 luku

3 luku

Sopimusehtojen sääntely**Sopimusehtojen sääntely**

4 §

4 §

Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään muutoin markkinaoikeuslaissa sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa.

Asian käsittelystä *markkinaoikeudessa* säädetään muutoin *oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta* annetussa laissa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

36.

Laki**arvopaperimarkkinalain 10 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvopaperimarkkinalain (495/1989) 10 luvun 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 392/2008, sekä
muutetaan 10 luvun 3 a §, sellaisena kuin se on laissa 442/1006, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 luku

10 luku

Erinäisiä säännöksiä**Erinäisiä säännöksiä**

3 §

3 §

Muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen säädetään eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001).

 (kumotaan 3 momentti)

3 a §

3 a §

Rahoitustarkastuksen 2 luvun 4, 4 a ja 11 §:n, 6 luvun 4, 5, 10 ja 15 §:n sekä 7 luvun 1 a ja 1 c §:n nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Markkinaoikeuden on käsiteltävä 6 luvun 5 §:ssä ja 7 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu asia kiireellisenä.

Finanssivalvonnan 2 luvun 4, 4 a ja 11 §:n, 6 luvun 4, 5, 10 ja 15 §:n sekä 7 luvun 1 a §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Se Finanssivalvonnan valvonnassa oleva, jota asia koskee, voi kuitenkin hakemuksella saattaa edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Finanssivalvonnan päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä

kuuta 20 .

Finanssivalvonnan päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

37.

Laki**arpajaislain 62 c ja 66 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arpajaislain (1047/2001) 62 c §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto ja
 66 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 661/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

62 c §

62 c §

Uhkasakko

Uhkasakko

Poliisihallitus tuomitsee 62 a §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon maksettavaksi. Markkinatuomioistuin tuomitsee 62 b §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon maksettavaksi Poliisihallituksen hakemuksesta.

Poliisihallitus tuomitsee 62 a §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon maksettavaksi. *Markkinaoikeus* tuomitsee 62 b §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon maksettavaksi Poliisihallituksen hakemuksesta.

66 a §

66 a §

Markkinointikiellon saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Markkinointikiellon saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen säädetään eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001).

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

38.

Laki**rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain (1189/2000) 3 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1533/2001, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Kiellon ja oikaisun määrääminen**Kiellon ja oikaisun määrääminen*

Asian käsittelystä on voimassa, mitä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001) säädetään.

Asian käsittelystä *markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/)*.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

39.

Laki**alkoholilain 53 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 53 §, sellaisena kuin se on laissa 1540/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

53 §

53 §

Muutoksenhaku markkinaoikeuden päätökseen

Asian käsittely markkinaoikeudessa ja muutoksenhaku markkinaoikeuden päätökseen

Muutoksen hakemisesta markkinaoikeuden päätökseen säädetään eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001).

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetussa laissa (/).

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

40.

Laki

eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun lain (554/2009) 9 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Päätös rekisteröinnistä

Päätös rekisteröinnistä

Yhtymän rekisteröintiä koskevaan Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnalta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Yhtymän rekisteröintiä koskevaan Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen *haetaan muutosta valittamalla siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.